כתב ע/ע/ע

דבר

היום בדבר
עניינים מדיניים / חנה זמר, אמנון דנקנר, חגי אשד, אמיר אורן.
עניינים חברתיים / יותם, חיים גורי, טובה צימוקי, טלי זליגנר, אליעזר שמואלי, יוני להב, מרים פוקס, ארי סלונים, אבידמה גולן. **עשינו עסק** / דרור שרביט, **עוף הדיקורד** / ש. אבק. **60 שנה ל„מחנות העולים"** / יעל פישביין. **ענייני תרבות** / אהוד מנור, עמית דובקין. „משא" לתרבות ולאמנות ו„דבר השבוע"

מזג האויר
(ע). – תחזית מזג האויר ליום ו' ירידה קלה בטמפרטורות. תשקיף לשבת ירידה קלה נוספת בטמפרטורות.
הטמפרטורות החזויות: ירושלים: 16–26, רמת הגולן: 15–31, צפת: 17–28, חיפה: 20–30, טבריה: 21–36, עפולה: 20–31, שומרון: 18–29, תל־אביב: 20–29, נתב"ג: 19–30, ירידה: 20–40, עזה: 20–28, באר־שבע: 16–33, אילת: 23–40.

יום שישי, ו' בתמוז תשמ"ז, 3 ביולי 1987 ● גליון 19160
היום 68 עמודים כולל „דבר־השבוע" ● המחיר 1.50 ש"ח, באילת 1.30 ש"ח

האמריקאים נתנו לרבין תשובות על חלק מבקשותיו

ארה"ב מוכנה להוסיף מאה מיליון דולאר לפרויקטים בישראל – אם יבוטל ה„לביא"

„לא ניתן עוד סנט להמשך ה„לביא" – אומרים בארה"ב ● נדחתה הבקשה לרכישת אף־16 במחיר שניתן לנאט"ו

מאת אמנון דנקנר
סופר „דבר" בארה"ב
ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – פקידים אמריקאים הביעו אתמול תרעומת ותמיהה על התבטאויותיהם של ראש הממשלה יצחק שמיר וממלא מקומו שמעון פרס בזכות מציאת הדרך שיאפשר את המשך פרויקט ה„לביא". „בשעה שגם שולץ וגם ויינברגר מתנגדים נמרצות להמשך פיתוח הלביא, להחליט על אפס ועל המתנגדים להמשיך – זה מרשם להרבה אי־רצון מצד הממשל" אמרו הפקידים.
הם הפנו כתבים ישראלים לדברים שאמר שר ההגנה האמריקאי קאספר ויינברגר בפגישתו שלשום עם יצחק רבין, שלפיהם אל לישראל לצפות, כי ארה"ב תגדיל את הסיוע הצבאי לישראל אפילו בסנט אחד.
הפקידים הבהירו, כי הכוונה היא לכך, שישראל לא תשגה באשליות כי הממשל יגדיל את ההקצבה ללביא, כך שישראל תוכל לעמוד במעמסה של המשך פיתוחו וגם במעמסת שאר צרכי הבטחון שלה, „מגוחך ממש" אמרו הפקידים „לחשוב שנגדיל הסיוע".
שלשום בערב נאמר בוואשינגטון, כי ארה"ב תקבל כל החלטה של ממשלת ישראל, אולם מקורות ישראליים ואמריקאים אמרו, כי למרות הניסוח הנייטראלי הזה, כוונתו הברורה של שולץ היתה לכך, כי ארה"ב תברך על החלטה ישראלית לביטול הפרויקט. לפני

(המשך בעמ' 2)

מאת אריה אורן,
סופר „דבר"
הצעה לשמור על קצב הייצור ומועדי האספקה של הלביא־ תוך פריסת התשלום בעבורו לתקופה ארוכה יותר עומדת להגיש התעשיה האווירית לממשלה מחרתיים – נודע אמש ל„דבר". הצעה מפורטת נמסרה אתמול לראש־הממשלה יצחק שמיר, למימ ראש־הממשלה שמעון פרס ולשרים אחרים. אחד השרים מתאר את המסמך כ„מעניין מאוד".
כוונת התעשיה האווירית לגייס את המימון לפרויקט ממקורות פיננסיים בין־לאומיים, תוך מתן

(המשך בעמ' 2)

היועץ המשפטי חריש ורעייתו בדרכם לשגרירות •
(צילום: חיים טורגן/„חדשות")

פיקרינג פתח וסיים בעברית לתשואות החוגגים את יום העצמאות האמריקאי

מאת סופרת „דבר"
כאלפיים מוזמנים התכנסו אמש במעונו של שגריר ארה"ב בישראל לחוג את יום העצמאות של ארה"ב. השגריר תומאס פיקרינג הקדים בזמנים את החגיגה, משום שיום העצמאות החל בארבעה ביולי, נופל השנה בשבת, יום בלתי מתאים להתכנסות בישראל.
השגריר זכה למחיאות כפיים מכל „המי ומי" שבאו לכבד את המעמד הידידה, כאשר פתח את נאומו בעברית, ובעבור כמה משפטים אמר „ברשותכם אעבור לאנגלית לכבוד אותם האורחים שאינם דוברים עברית...". הוא גם סיים את נאומו בעברית.
את עיקר דבריו הקדיש לחוקת ארה"ב, שעתה מציינים 200 שנה לחיבורה, וכן הרחיב את הדיבור על הערכים המשותפים לשתי המדינות. הוא הרים כוסית לכבוד „הידידות האמיצה שבין ארה"ב לישראל, ל־200 שנות חוקה אמריקאית, ולארבעים שנות עצמאות ישראל".

ההסתדרות תחליט מחרתיים על שיבושים עד כדי שביתה

קיסר: מטומטם מי שיסכים להקטנת תוספת היוקר ● הברפלד: האוצר אינו קורא נכון את מפת יחסי העבודה

מאת חיים ביאור,
סופר „דבר" לענייני עבודה
„האוצר אינו קורא נכון את מפת יחסי העבודה", הזהיר אתמול ידיד האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד, בתום פגישה נוספת בין צוותי ההסתדרות והמעסיקים הציבוריים. „ביום ראשון בבוקר מטה המאבק כדי להחליט על שיבושים במשק".
בהתחדש המשא ומתן על הסכם שכר במגזר הציבורי לשנה הקרובה, חזר ראש צוות המעסיקים, הלל דיהואי, על העמדה שלפיה אין מקום להעלות את השכר, למעט מתן תוספת לקבוצה קטנה של 2,500 עובדי מדינה ברמות השכר הנמוכות ביותר.
דיהואי נימק את התנגדות האוצר לתוספת שכר כללית בכך שמאז אוגוסט 86' שולמה במגזר הממשלתי והציבורי תוספת שכר ממוצעת בשיעור של 33 אחוז.
צוות המעסיקים גם דוחה באופן חד משמעי את תביעת ההסתדרות להנהיג שבוע עבודה מקוצר בן 5 ימים או 40 שעות במגזר הציבורי. חיים הברפלד הגיב על כך בהזהירו שההסתדרות תנהיג שבוע עבודה מקוצר באופן חד צדדי. לדבריו, „לא יתכן שישראל תפגר בתחום זה אחרי מדינות מפותחות בעולם".
בהסתדרות מצביעים על כך שגם מבקר המדינה, בדו"ח שפירסם השבוע, אישר למעשה את טענת ההסתדרות שלפיה שכרם של עובדי המגזר הציבורי מפגר בשיעור 11 אחוז לעומת רמתו ב־85'.

(המשך בעמ' 2)

גזר דינו של בארבי – הערב

מאת גדעון קיץ, סופר „דבר" בצרפת
ליון (מיוחד ל„דבר"). – גזר־הדין במשפטו של קלאוס בארבי בליון יינתן הערב.
היום ישלים פרקליטו ז'אק ורז'ס את נאום ההגנה בו פתח אתמול. במרכז הנאום אתמול עמדה האשמתו של ורז'ס נגד המוסדות היהודיים שמנו על־ידי ממשלת וישי כי שיתפו פעולה עם הנאצים. וכי הם – ולא בארבי – האחראים לגירוש משרדי האיחוד הכללי של יהודי צרפת ולגירושם של היהודים שנלכדו לשמדת ההשמדה.
„משקיים לכבר קרא ז'אק ורז'ס לעבר המושבעים. הוא טען כי מסכים על פעולות הארגונים היהודיים שמורים במרכז לתיעוד יהודי ומגנו במאיים, והם לא הובאו לידיעת בית המשפט. ורז'ס הירבה לספר על אחריותם של יהודים להסגרת יהודים, לא צרפתיים בעיקר. אשר לבארבי, אמר כי היו „בין שעסקו במבצעים בתחום רחב יותר ולא בנושאים יהודיים. על המבוקשים שהוצגו במשפט תחם רק בשם מפקד.
ורז'ס הסתמך בדבריו על אחריות היהודים, על ציטוטים של היסטוריונים יהודים־צרפתים כמו שטורה, עוה"ד האלג'ירי, הסתמך שלשום כשהאשים את ישראל בפשעים נגד האנושות, על ציטוטים של אמנון קפליוק, פליציה לנגר וד"ר ישראל שחר. גורמים יהודיים מאשימים את ורז'ס כי הנגנו נושאת אופי אנטישמי ופוליטי אנטי־ישראלי.
נשיא התאחדות הסטודנטים היהודים, מרק ביטון, טולק בהוראת השופט מן האולם כאשר שרק לאחר דבריו של הפרקליט האלג'ירי נגד ישראל, וכאשר

(המשך בעמ' 2)

מוק: נשקול אי־מינוי שגריר חדש בתל־אביב

ואלדהיים קיבל העיטור הגבוה ביותר

מאת כתב אי.פי בירדן
רבת־עמון (רויטר וא.פ.). – שר החוץ של אוסטריה אלויס מוק, הנלווה אל נשיא אוסטריה קורט ואלדהיים בביקורו בירדן אמר אתמול, כי ממשלת אוסטריה תדון באפשרות שלא למנות שגריר חדש לתל־אביב בתום כהונתו של שגרירה הנוכחי בסוף השנה, לנוכח הביקורת שנמתחה בישראל על בחירת ואלדהיים לנשיא אוסטריה ועל ביקוריו האחרונים בוואתיקן ובירדן.
אתמול הוענק לוואלדהיים העיטור הגבוה ביותר של ירדן, עיטור חוסיין בדעלי. המלך חוסיין העניק לו במהלך סעודה חגיגית שערך לכבודו וציין אגב כך טוב את „אהבת המולדת, היושר והתבונה" של אורחו.
שר החוץ האוסטרי אלויס מוק, אמר במסיבת עיתונאים, כי אין הוא מבין מה היו המניעים שהביאו ארגונים יהודיים למחות נגד ואלדהיים. הוא דחה את הביקורת שנמתחה על־ידי ישראל על הביקור שערך נשיא אוסטריה בירדן והתנבא, כי תמיכת חוסיין בוואלדהיים תשפיע „בצורה חיובית ביותר" על מעמדו של נשיא אוסטריה בזירה הבין־לאומית.
מוק קרא בהמשך דבריו לארה"ב ולישראל להשתתף בוועידת שלום בין־לאומית למזרח־התיכון והדגיש ש„גישה ריאליסטית מחייבת את נוכחות שתי מעצמות העל". עוד אמר, כהשתתפות פלשתינית היא „יסוד דרוש ומועיל כאחד". „אלה המייצגים את הפלשתינים, מן הראוי שישתתפו בוועידה", הוא אמר, „במיוחד לאחר שערפאת השמיע את קולו נגד הטרור הבין־לאומי".
קלארספלד נעצרה לחקירה
ציידת הנאצים באטה

(המשך בעמ' 2)

נקש: נשאר רק צו מניעה

ויליאם ודינה נקש בבית המשפט (צילום: יצחק הררי)

היועץ המשפטי לממשלה עומד לפנות לבית הדין הרבני לבטל הצו

המדינה תעתור נגד ביה"ד הרבני אם לא יבטל צו העיכוב של נקש

עתירתו של נקש נגד הסגרתו – נדחתה אתמול על הסף

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים
היועץ המשפטי לממשלה, יוסף חריש, יפנה בראשית השבוע הבא לבית הדין הרבני בבקשה לבטל את צו עיכוב היציאה מהארץ שהוצא נגד ויליאם נקש על ידי אשתו, דינה. צו העיכוב הוצא בשעתו עלידי דינה נקש בטענה, שיש חשש שאם יוסגר בעלה, היא תיוותר עגונה. צו המניעה היה אחד האמצעים שנקט עורך דינו של נקש, רולנד רוט, כדי למנוע את ההסגרה.
לאחר שבג"צ אישר אתמול את החלטת שר המשפטים אברהם שריר להסגיר את נקש, נותר בעינו רק צו עיכוב היציאה מהארץ, שהוצא על ידי בית הדין הרבני. סופרת „דבר" מציינת, כי נשיא בית

(המשך בעמ' 2)

מאת יקיר צור, סופר „דבר"
מעילים בוועד למנוע ויליאם נקש מנסים בימים אלו לארגן פגישה בין אישיות צרפתית בכירה בדרג מיניסטריאלי ומשלחת מישראל שבראשה יעמוד, כפי הנראה, שר הפנים לשעבר, הרב יצחק פרץ יחד עם הרב חיים דרוקמן.
המשלחת אמורה לנסות ולשכנע את ממשלת צרפת לחזור בה מבקשת ההסגרה, לאחר שבג"צ דחה את עתירתו האחרונה של נקש. פרקליטה של דינה נקש, עו"ד הרב שמחה מרון מסר אתמול לסופר „דבר", כי עמדתה של ממשלת צרפת, כפי שבאה לידי ביטוי בריחוים השונים, היא שאי־הסגרתו של נקש לא תהיה אסון לאומי או פגיעה בלתי נסבלת ביחסי ישראל־צרפת, אולם ספק אם ממשלת צרפת תחליט למשוך חזרה, בשלב זה, את בקשת ההסגרה.

בעקבות התנגדותו של הרב פרץ:

שמיר מעכב את הסגרת מונדרוביץ המבוקש בארה"ב על מעשי סדום

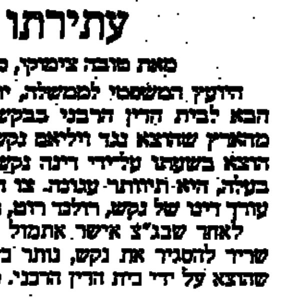
פרץ

מאת יקיר צור,
סופר „דבר"
התנגדותו של שר הפנים לשעבר, הרב יצחק פרץ, להסגרתו של אברהם מונדרוביץ, המבוקש בארה"ב בחשד של ביצוע מעשי סדום בקטינים, גרמה לדחייה נוספת בהתיימה על צו ההסגרה.
ראש הממשלה יצחק שמיר, המשמש גם ממלא־מקום שר הפנים, החליט אתמול לדחות פעם נוספת את ההחלטה וזאת למרות עמדתם החד־משמעית של היועץ המשפטי לממשלה יוסף חריש ופרקליט המדינה, יונה בלטמן, אשר דרשו לבצע לאלתר את צו ההסגרה.
הבקשה להסגיר את מונדרוביץ בחשד של ביצוע עשרות מקרים של מעשים מגונים בקטינים הוגשה לראשונה בזמן כהונתו של הרב פרץ כשר הפנים. פרץ החליט לדחות את הבקשה בטענה שמדובר באב לשבעה ילדים והסגרתו תגרום בעיה אנושית חמורה. לפני כשלושה חודשים וחצי החליט סגן השר רוני מילוא לאשר את בקשת ההסגרה. אתמול התקיימה

(המשך בעמ' 2)

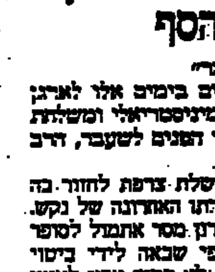
מונדרוביץ

רבין מודאג מהחדירה הסובייטית המחודשת למזה"ת

מאת אמנון דנקנר, סופר „דבר" בארה"ב
ואשינגטון (מיוחד ל„דבר"). – שר הבטחון יצחק רבין הביע אתמול דאגה מהחדירה הסובייטית החדשה למזרח התיכון, שאותה הגדיר מסוכנת ומתוחכמת.
הוא אמר, כי הרוסים מנסים להביא לסיום את מלחמת עיראק־איראן, משום שהם יוצאים ממנה הנפגעים המדיניים הראשיים. זאת מכיוון שמהלחמה איחדה את מדינות ערב המתונות, החזירה בכך את מצרים לחיק של העולם הערבי, מכיוון שסוריה, התומכת באיראן, בודדה בעולם הערבי, ובכך נדחקו רגליה של ברה"מ מהאיזור.
רבין, שדיבר לפני חברי מכון המחקר האמריקאי למזרח התיכון במלונו בוואשינגטון, אמר עוד כי מלחמת איראן־עיראק הפיגה את האינטנסיביות של הסכסוך הישראלי־ערבי ויצרה בכך הזדמנות פז להגיע להסדר.
הוא קרא לארה"ב להתנגד למעורבות הסובייטית באיזור, אולם האמריקאים עשו אתמול שני צעדים שהתפרשו כעידוד הסובייטים להגיע לסיכום בידגושי בשתי השאלות הבוערות במזרח התיכון: עוזר מזכיר ההגנה האמריקאי ריצ'ארד מרפי יוצא בסוף השבוע לפגישה בז'נווה עם עמיתו הסובייטי ולאדימיר פוליאקוב שבה ידונו בין השאר בשיתופה של ברה"מ בוועידה בין־לאומית.
נציג ארה"ב באו"ם ורנון וולטרס נסע למוסקווה, כדי לשוחח עם הרוסים על פתרון אפשרי למלחמת איראן־עיראק.

אריה דרעי: לא אבטל קידומת 20 לילדי ברזיל

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון
מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי אמר אתמול, כי אינו מתכוון להיענות לדרישת־בקשת המשנה ליועץ המשפטי לממשלה יהודית קרפ ולבטל את הקידומת „20" של ילדי ברזיל.
במהלך ביקור בצפת אמר אתמול דרעי, כי קרפ אינה דורשת ממנו לשנות את המספרים בתעודות הזהות, אלא מבקשת לדעת מה הוא מתכוון לעשות בנושא, ולפיכך הוא החליט שלא לשנות את המצב הקיים. דרעי ציין כי אין ברישום המספרים הללו כל עבירה על החוק והוא אינו מבין את המאבק שמתנהל נגד רישום זה.
מנכ"ל משרד הפנים ציין, כי עד היום לא הגיעה כל פניה של הורים לילדי ברזיל המבקשים לבטל את המספרים בתעודות הזהות. הוא הדגיש כי כל פניה למשרד הפנים – תטופל בהתאם. הוא ציין, כי 160 מבין 15,000 ילדי החוץ הרשומים עם אותה קידומת – הם ילדי ברזיל.

הוועדה לחקירת השב"כ מתכנסת לקבוע מדיניות הפירסום מדיוניה

מאת טובה צימוקי, סופרת „דבר" בירושלים
ועדת החקירה לבדיקת נהלי החקירה של השב"כ תתכנס ביום ראשון הקרוב בירושלים, כדי לקבוע את מדיניות הפירסום מדיוני הוועדה.
בקרב חברי הוועדה חלוקות הדעות לגבי מידת החיסיון שיש להטיל על דיוניה. ועדת החוץ והבטחון של הכנסת קבעה כי על דיוני ועדת חקירה יוטל חסיון.
בינתיים, הגיעו לתיבת הדואר שפירסמה הוועדה פניות רבות של אורחים המבקשים לבוא ולהעיד בפניה. בין הפונים אנשי שב"כ לשעבר וכן אזרחים שבאו במגע עם חקירות השב"כ.
לוועדה מועברים בימים אלו תיקים וחומר רב על חקירות השב"כ. חלקו של החומר מקודד בשב"כ עצמו וחלקו בתיקים של הפרקליטות הצבאית הראשית, המגישה ברוב המקרים את כתבי־האישום בעבור השב"כ.

3 בנקים זרים – במכרז לבדיקת מכירתן של החברות הממשלתיות

התעניינות רבה בחברת החשמל ששוויה מוערך ב־6 מיליארד ד'

מאת דני גוב, סופר הכלכלי של „דבר"
שלושה בנקים זרים: „פרסט בוסטון", שירסון להמן" ו„בנק רוטשילד" – מתמודדים על מכרז של רשות החברות הממשלתיות לבדיקת מכירת חברות ממשלתיות בישראל.
מנהל רשות החברות הממשלתיות זאב רפאה אמר ל„דבר", כי במהלך ביקור בארה"ב ניסה לעניין בנקים גדולים וכל אחד מעסיק כ־20,000 עובדים לבחון את מכירת החברות הממשלתיות בישראל, להציע חלופות ובמקרה המתאים גם לרכוש אותן.
מתוך 10 בנקים, שמונה גילו עניין בישראל ובהתעסקות במכירת חברות ממשלתיות ושלושה ניגשו למכרז. עלות הבדיקה שיבצע אחד הבנקים, שיזכה במכרז, נעה, לדברי רפאה, בין מיליון דולאר לשלושה.
לדברי רפאה, הרשות אינה מסוגלת להתמודד עם נושא המכירה לבדה מאחר שהיא מעסיקה 15 אנשי מקצוע בלבד ונתקלת בהתנגדות עזה של גורמים אינטרסנטיים, המבקשים לטרפד מכירת חברות ממשלתיות או להנפיק אותן לציבור.
הצעות שלושת הבנקים הוגשו עד 12.6.87 ועתה דנים בהן. הבנקים קיבלו רשימה של 30 חברות ממשלתיות שהממשלה מבקשת למכור ועוד רשימה של 40 חברות־בנות. הבנק שיזכה במכרז, ישלח לארץ צוות גדול יחד עם מחשב שיקשר למרכז הבנק בחו"ל. הצוות ישהה בארץ כחצי שנה ויבדוק בקפדנות את מצב החברה, ייפגש עם כל הגורמים הנוגעים בדבר ועם השר הממונה, וכן עם המתנגדים למכירה.
הבנק אמור להכריע בשאלות הבאות: האם למכור את החברה או להנפיקה ומתי; האם להנפיק בארץ או בחו"ל; מה יש לעשות בחברה לפני המכירה או ההנפקה ולאחריה; איזה נתח של החברה למכור בשלב ראשון ובבאים אחריו; הערכת שווי החברה.
במקרה שהבנק ייכשל בבדיקתו המדוקדקת ולא יצליח למכור את החברה, קיימת אפשרות שהוא יתחייב לרכוש את החברה הממשלתית מוצעת.
בבדיקה שכחות שביצעו שלושת הבנקים בישראל הם גילו עניין מיוחד דווקא בחברת החשמל. לפי הערכת אחד הבנקים, שווי החברה הוא כ־6 מיליארד דולר. לאחר שעמדו נציגי הבנק על ההפתעה שגרמה ההערכה שלהם לשווי חברת החשמל, „הקטינו" אותה לכ־4 מיליארד דולר.
רשות החברות הממשלתיות מכרה עד כה את „חיפה כימיקלים" (25 אחוז) ומנהלת מו"מ מתקדם עם שלושה טורמי חוץ למכירת 75 אחוז מחברת „פרי". רפאה אמר ל„דבר", כי לגורמים הזרים אין רתיעה מרכישת „פרי" בשל הרפורמה הצפויה במשק הדלק. כן מתנהל מו"מ לגבי „בגלי ציוד" ו„מ.ב.ג.".
הרשות כבר הנפיקה את חברת „פריקלס" ואת „החברה הכלכלית לירושלים". ביום א' הבא תגיש הרשות לבורסה ולרשות לניירות ערך את תשקיף חברת „נפטא". בנברת נבצאות הנפקה של חברת „מבני תעשייה", וכן יש החלטה לגבי הנפקת חברת הכרום וחברת „בזק". בשלב מתקדם יותר מדובר על הנפקת „בתי הזיקוק לנפט" ולחברת החשמל.

עו"ד יגאל ארנון מתפטר ממועצת מנהלי הבינלאומי

„גליה מאור תתפטר עד סוף השנה"

מאת דרור שרביט
המפקחת על הבנקים בבנק ישראל, גליה מאור, מתכוונת לסיים את תפקידה לקראת סוף השנה, הבהיר אתמול גורם מוסמך. –עדיין לא נמצא לה מחליף.
מאור היתה אמורה לסיים את תפקידה בזמן הנוכחי, אך התפטרות ויקטור מדינה, מנהל המחלקה המוניטארית של הבנק, שיבשה את תוכניתה. היה חשש כי להתפטרות בו־זמנית של השניים מהבנק המרכזי יהיה הד שלילי, שיפורש כתגובת אי־אמון בנגיד.
מבין עובדי הבנק נחשב סגנה, אמנון גולדשמיט, לבעל הסיכויים הטובים ביותר להחליפה, אך ככל הנראה יעדיף הנגיד לגייס לתפקיד אישיות כלכלית מחוץ לכותלי הבנק.
מועצת המנהלים של הבנק הבינלאומי הראשון תכונס בהקדם, כנראה ביום ראשון הקרוב, כדי לדון בהתפטרותו של יו"ר הבנק, עו"ד יגאל ארנון, ובמינוי יו"ר חדש. את כינוס הדירקטוריון ביקש יגאל ארנון לאחר שלשום פורסם שהיועץ המשפטי לממשלה החליט להעמידו לדין בעבירה של הסודרה. עה, על רקע פרשת „הפגישה הלילית". ההערכה היא, כי היו"ר החדש של הבנק ייבחר מקרב חברי הדירקטוריון הנוכחיים המפורסמים בין היתר את יוסף גבע, בועז נהיר ומנדי כרוך.

هكذا من الأصل

חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות • חדשות •

„מהפכה" במש' הפנים: הרשויות יעבירו הקצבות למוסדות דת

מאת שמעון וייס, כתב „דבר" בצפון

מנכ"ל משרד הפנים אריה דרעי הודיע אתמול, כי צמרת משרד הפנים החליטה לקבל את המלצותיו של מבקר המדינה ולחדול מהעברת תקציבים למוסדות דת ומוסדות ציבוריים אחרים מקופת משרד הפנים. הכספים יועברו באמצעות הרשויות המקומיות והאזוריות שבשטחן נמצאים מוסדות אלה.

עד כה הועברו תקציבים ומענקים של משרד הפנים למוסדות ציבור שונים, ובעיקר למוסדות דת, והדבר עורר ביקורת ציבורית גדולה. גם מבקר המדינה התייחס בדו"חותיו האחרונים אל התופעה ושלל אותה.

מנכ"ל משרד הפנים אמר אתמול, במהלך ביקור בצפון, כי מעתה יעבירו התקציבים ממשרד הפנים לרשויות המקומיות והאזוריות, ואלה יעבירו את הכספים למוסדות השונים שבתחומן. משרד הפנים מצידו יאשר את העברת הכספים בהתאם לדיווחים שיקבל מהרשויות.

יצויין, כי מדובר בשינוי משמעותי בסדרי המנהל במשרד הפנים, ומנכ"ל המשרד הביע את תקוותו כי הדבר ימנע לחצים על פקידי המשרד להעברת כספים והשפעות פוליטיות, שהקשו על ראשי המשרד אשר האשמו בהענקת תקציבים למקורביהם.

שילנסקי מציע לארח בביתו את חשודי ההצתה בעמידר

מאת נתן רועי, סופר „דבר" לענייני משטרה

ועדת הפנים של הכנסת התכנסה אתמול את הדיונים בשכונת רמת-עמידר שברמת-גן. תושבים התפרצו לעבר של ח"כ צ'רלי ביטון (חד"ש) שהשווה את שריפת בתי הערבים לשריפה במחנות ההשמדה, ואילו ח"כ דב שילנסקי הציע לארח את הנאשמים העצורים עד תום ההליכים בביתו במקום בבית המעצר.

לסיור הוועדה הגיעו חה"כ בני שליטא (ליכוד), צ'רלי ביטון (חד"ש), דב שילנסקי (ליכוד), מיכאל איתן (ליכוד), עובדיה עלי (ליכוד), דוד רבינו (מפד"ל). חברי הכנסת שהגיעו לסיור היו מלווים בעשרות מתושבי השכונה, אך ראש העירייה אורי עמית לא נכח בסיור.

„המסמר" של הסיור היה צ'רלי ביטון. „כשרבתי עם שכנים, לא שרפתי בית", אמר. התושבים קראו לעברו „לא רוצים ח"כים מהשמאל".

שילנסקי הציע לארח בביתו את החשודים בפרשה, ואז הלהיט ביטון את הרוחות כשאמר: „מה שהיה כאן, זה כמו במחנה השמדה". אחד התושבים התפרץ לעברו ונעצר על-ידי כוחות המשטרה שהיו נוכחים בסיור.

שחקני תיאטרון חיפה דוחים „אווירת לינץ' נגד ההנהלה"

ועד העובדים ישמע טענות עופרה וייגנרטן

מאת אריאלה ראובני, כתבת „דבר" בחיפה

„אנו רואים בשלילה ובזעם את אווירת הלינץ' ואת מסע ההסתה וההשמצות המתנהל נגד התיאטרון העירוני של חיפה, נגד הנהלתו האמנותית ונגד מחזהו של יוסף מונדי". כך הודיעו אתמול שחקני התיאטרון שהתכנסו לישיבה מיוחדת לדון בפרשת עופרה וייגנרטן.

בהודעה נאמר, כי נוצר רושם כי בתיאטרון שוררת אווירת טרור פוליטי, ואין הדבר נכון.

עם זאת ציינו השחקנים כי הם מתנגדים לתהליך קבלת החלטות השגור בכל התיאטראות הרפרטואריים בארץ, שבו מנופפים על שחקן בפיטורים כאמצעי לחץ לשחק תפקידים המנוגדים לתפיסותיו. „לכן אנו מסמיכים את ידו של ועד השחקנים לטפל בנושא אי-חידוש חוזה העבודה לעופרה וייגנרטן על בסיס מקצועי של יחסי עבודה", נאמר בהודעה.

ועד שחקני התיאטרון נפגש אתמול עם ההנהלה האמנותית של התיאטרון ובסיומה סוכם, כי הוועד ישמע את טענותיה של וייגנרטן.

אתמול שלחה אגודת אמני ישראל – אמ"י והאיגוד הארצי של השחקנים והבמאים בהסתדרות מברק אל הנהלת התיאטרון העירוני בחיפה וביקשו לקיים בירור בנושא. אמ"י גם שלחה מברק אל ראש עיריית חיפה אריה גוראל וביקשה את התערבותו.

אתמול נמסר, כי קבוצת שחקני תיאטרון תל-אביב, ביניהם שחקני הבימה, שלחו מכתבים לשר החינוך והתרבות יצחק נבון, לראש עיריית חיפה, ולמנכ"ל התיאטרון ובו מיחו נגד החלטתה של הנהלת התיאטרון שלא לחדש את הסכם העבודה עם עופרה ותבעו להחזירה לאלתר לעבודה.

השחקן מוסקו אלקלעי, המשמש יו"ר אמ"י, אמר אתמול כי לדעתו האישית, המצפון, חופש הביטוי וזכות הבחירה האמנותית של המשחק הם אבני יסוד של האמנות והאמן היוצר, ותיאטרון הדוגל בעקרונות של חופש ביטוי צריך לנהוג על פיהם.

גזר דינו של בארבי – הערב

(המשך מעמ' 1)

פרקליט צרפתי המייצג את קורבנות המחתרת רב עם עמיתיו הקודמים שמצו, וטען כי הוא אינו פרקליט של מדינת ישראל וכי יש לתת להגנה להמשיך בדבריה.

היום יינתן לפרקליטי המשפחות והארגונים היהודיים להשיב על הטיעונים של הפרקליט האלג'ירי על „פשעי" ישראל והיהודים בסאברה ושתילה.

סופר: הודעה חריפה

שגריר ישראל בצרפת, עובדיה סופר, פירסם הודעה חריפה בעקבות דבריו של הפרקליט האלג'ירי, אשר האשים את ישראל בפשעים נגד האנושות, בסאברה ושתילה והתנגד להקרנת הסרט „שואה" בטלוויזיה הצרפתית. „אם אלה המגנים את הנאצים רוצים שהעולם יתייצב לימין יורשיהם חובשי הכאפיה שרוצים להשלים במזרח-התיכון מה שהותחל באושוויץ ובטרבלינקה – אם יש תהליך של נאציפיקציה במזרח-התיכון, (שבו האשמה ישראל) זוהי נאציפיקציה שמפעילים אבו-נידאל וג'ורג' חבש", אומרת ההודעה.

שמיר מעכב

(המשך מעמ' 1)

בלשכת ראש הממשלה בירושלים ישיבה בנושא, ובה השתתפו ראש הממשלה, שר הפנים לשעבר יצחק פרץ, היועץ המשפטי, יוסף חריש, פרקליט המדינה, יונה בלטמן, סגן השר רוני מילוא והיועץ המשפטי של משרד הפנים, אברהם שפט. הרב פרץ שב והביע, כאמור, את התנגדותו לגירוש מונדרוביץ מסיבות „הומאניות" וראש הממשלה, בניגוד לעמדת היועץ המשפטי ופרקליט המדינה, החליט לדחות את ההכרעה בנושא.

ח"כ יוסי שריד פנה אתמול במברק לראש הממשלה, יצחק שמיר, ובו דרש להסגיר לאלתר את מונדרוביץ. „רק סדום לא היתה בגרסת מי שחשוד במעשה סדום ומאפשרת לו להתהלך חופשי. האם כסדום היינו?", תוהה שריד.

הוועדה המקומית לתכנון ובניה – מרחב רמת-השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965 שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב רמת-השרון בגוש: 6551 חלקה: 194 ברחוב: יהודה הנשיא המסומנת כאזור מגרש מיוחד. בקשה למתן אישור להקלה באזורי בניה בבית דיור מוגן בתוספת קומת מרתף.

ההקלה המבוקשת באזורי בניה מגיעה ל-6%.

ובשימוש במפלס קומת המרתף משימוש מבני עזר לשימוש למגורים – (מרפאה, חדר אוכל, וכו').

כל מי שיש לו התנגדות להוצאה ההיתר/אישור ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה מרחב תכנון רמת-השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדויקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך קבלת הודעה זו והתובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

מ. ורבין
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה
מרחב רמת-השרון

התנצלות

בנו של יוסף הרנוי, שנמצא אשם בהריגת הילדה עיישה אל באחש, הוחלף בטעות בבנו של מאיר הרנוי („דבר", 12 ביוני). כתוצאה מכך השתבע מן המאמר שמאיר הרנוי הוא שקיפח את חיי הילדה – ואנו מצטערים על עגמת-הנפש שנגרמה למאיר הרנוי.

דבר DAVAR
מאוחד עם למרחב

העורכת חנה זמר
משנה לעורך דוד פדהצור
מזכיר מערכת מרדכי ברקאי
עורך „דבר-השבוע" טוביה מנדלסון
מנהל כללי אמנון בר-נוי
המו"ל – „דבר" בע"מ
נדפס בדפוס „דבר" בע"מ
המערכת והמנהלה תל-אביב רח' שינקין 45, ת.ד. 199
מיקוד 61001
טלפון 286141 (6 קווים)
מחלקת המודעות
טלפונים ישירים
286156, 281860, 298032

סניפים:
ת"א, בית „דבר" רח' שינקין 45
טלפון 286141, מיקוד 65233

ירושלים:
המערכת: רח' המלך ג'ורג' 16
בית מאזיה קומה ג'
טלפון 242203, מ. 94229

חיפה: רח' הנביאים 27
טלפונים 3-2-642111, מ. 33204

מזג האוויר ביעדי הטיסה החשובים של סוויסאיר

אוסלו	10	20 –	מעונן
אמסטרדם			לא נמסר
בואנוס איירס	10	16 –	מעונן
הלסינקי	10	19 –	בהיר
הונג קונג	27	30 –	מעונן
וינה	15	30 –	מעונן
ז'נבה	20	30 –	מעונן
טוקיו	21	29 –	מעונן
טורונטו	12	23 –	מעונן
יוהנסבורג	5	20 –	בהיר
לונדון	14	23 –	מעונן
ליסבון	17	23 –	בהיר
מדריד	20	35 –	בהיר
מונטריאול	15	23 –	מעונן
ניו יורק	20	30 –	מעונן
סאן פאולו	11	24 –	מעונן
פאריס	14	25 –	בהיר
פרנקפורט	14	25 –	בהיר
ציריך	18	24 –	גשם קל
ריו דה ז'נרו	25	30 –	מעונן
שטוקהולם	15	19 –	בהיר
שיקאגו	16	24 –	מעונן

תל-אביב: רח' בן-יהודה 1, טל. 5302520; ירושלים: רח' יפו 30, טל. 231373; חיפה: דרך הים 2, טל. 384655; באר-שבע: רח' האבות, טל. 35282

swissair

סימנים להאטה בפעילות הכלכלית בחודשיים האחרונים

מאת אמנון אמר, סופר הכלכלה של „דבר"

בחודשיים האחרונים הופיעו סימנים ראשונים להאטה בפעילות הכלכלית במשק.

בחודש מאי נרשמה ירידה בהכנסות המדינה ממס ערך מוסף על יצור מקומי, ואילו ביוני נרשמו ירידות ביבוא מרבית המוצרים בני הקיימא. למרות האטה זו, עלו בחודש שעבר הכנסות המדינה בכשבעה אחוזים בהשוואה לחודש המקביל אשתקד.

העלייה בהכנסות נובעת בעיקר מגידול מרשים בהכנסות ממס-הכנסה, למרות הרפורמה במיסים שהופעלה לפני שלושה חודשים. לעלייה זו תרמו גם מאמצי גבייה מיוחדים שנעשו בחודש שעבר והעלייה בשכר הריאלי בהשוואה לשנה שעברה.

גם בהכנסות ממס-הנסיעות נרשמה בחודש שעבר עלייה. מסיכומי האוצר עולה, כי ביוני הגיע מספר היוצאים לחו"ל ל-60,000, ב-5,000 יותר מבחודש יוני אשתקד.

מסיכומים אלה מתברר עוד, כי הנוסעים לחו"ל כמעט ואינם מנצלים את הקצבת מטבע-החוץ לה הם רשאים, בשל הפער הגדול בין שער הדולאר השחור ובין מחיר הדולאר לנוסעים.

וייצזקר יקבל משלחת ילדים מירושלים

מאת יורם לוי, סופר „דבר" בירושלים

נשיא גרמניה המערבית, ריכארד פון-וייצזקר, ייפגש בשבוע הבא עם משלחת ילדים מירושלים.

היוזמה לפגישה באה ממשפחת פון-הולצברינק, מידידיה ותורמיה של הקרן לירושלים, בעלי הוצאה-לאור גדולה בגרמניה. משפחת הולצברינק תרמה לפני שנתיים את הכסף להקמת מוזיאון בית תדג'מן, באיזור שטח ההפקר בין מערב העיר למזרחה. לרגל חנוכת המוזיאון נערכה תחרות ציורי ילדים על הנושא „ירושלים בשנות האלפיים".

חמשת הילדים הזוכים הוזמנו על-ידי המשפחה לביקור בברלין המחולקת. ההזמנה נדחתה לשנתיים, היות שאז היו החמישה רק בני 12. השבוע יצאו החמישה עם מנהל בית-ספר מירושלים לביקור בשל שבועיים בגרמניה, שבמהלכו ייפגשו עם נשיא גרמניה, שייפגש עם נוער ממקומות שונים בעולם במסגרת חגיגות 750 שנה לברלין, ייפגשו עם ראש עיריית שטוטגרט מנפרד רומל ויסיירו במחנה הריכוז דכאו.

פרס לא ממנה עוד שר מהמערך עד מיצוי המאמץ להקדמת בחירות

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

שמעון פרס החליט שלא למנות לפי שעה שר נוסף מטעם המערך לכהן בממשלה, והוא מעדיף להמתין ולראות האם יצליחו מאמצי מפלגת העבודה להקדים את הבחירות.

לפיכך, לא ימונה שר מטעם מפלגת העבודה עד לצאת הכנסת לפגרת הקיץ שלה בתחילת החודש הבא.

כתבנו מוסר שפרס החליט על כך משום שלדעתו אין זה יאה למנות שר לתקופה של כמה שבועות, במקרה שהמערך יצליח להשיג רוב בכנסת להקדמת הבחירות.

כזכור, ראשית מפלגת העבודה להוסיף שר מטעמה לאחר שהאיזון בממשלה הופר עם התפטרותו של השר אמנון רובינשטיין, שישב בממשלה על מיכסת שרי המערך.

נקש

(המשך מעמ' 1)

המשפט העליון, מאיר שמגר, התייחס לצו עיכוב זה בפסק הדין הראשון שניתן בעניין נקש בחודש מארס האחרון, באומרו שצו זה בלבד אין בו כדי למנוע את ביצוע ההסגרה וכי הוא משוכנע שבית הדין הרבני יבטל בעצמו את הצו.

מקור בכיר במשרד המשפטים אמר אתמול, כי אם בית הדין הרבני יסרב לבטל את צו עיכוב יציאה מהארץ, תפנה המדינה לבג"צ נגד בית הדין הרבני.

כבר בבוקר ינסה עורך הדין רוט להפעיל לחץ על הממשלה כדי שזו תתלה את ביצוע ההסגרה עד אשר ישובו שלטונות צרפת לבקשתו לבטל את ההסגרה ובמקום זאת לשפוט את נקש בישראל.

נקש קיבל את ההחלטה לדחות את עתירתו בשלווה, אך הביע את אכזבתו: „בינתיים אני עוד כאן. נמתין ונראה מה יהיה אחר". אישתו של נקש, דינה „פרצה בבכי ואמרה: „אני עוד מבולבלת, איני יודעת מה מתרחש. תמיד יש תקווה. נראה מה יהיה בבית הדין הרבני".

במשך שעה העלו הצדדים את טיעוניהם בפני שלושת השופטים – הנשיא מאיר שמגר, המשנה לנשיא מרים בן פורת והשופט מנחם אילון. לאחר כשעתיים של התייעצות בלשכתם, יצאו השופטים לאולם ונשיא בית המשפט העליון השופט שמגר קרא את החלטתו.

הנשיא שמגר פירט בהחלטה את כל ההליכים המשפטיים שהיו בעניינו של ויליאם נקש, מאז הוגשה נגדו בקשת ההסגרה לצרפת ומאז פסק בית המשפט המחוזי בירושלים כי הוא בר הסגרה.

הנשיא שמגר ציין, כי נקש ביקש להוציא צו על תנאי, משום שלטענתו החומר שהגישו סנגוריו לא נבחן כראוי. הנשיא קבע, כי לפי החומר שהוצג בפני השופטים, אימץ שר המשפטים את דרך הפעולה שקבע בג"צ, ומתוך עיון בחומר זה ניתן להסיק, שנערכה בדיקה עניינית שלמה והגונה של מכלול ההיבטים הקשורים להסגרה.

עוד נאמר בהחלטת בג"צ, כי לא נמצא כל פסול בדרך המינוי של צוות הבדיקה במשרד המשפטים ודרך עבודתו של צוות זה. שופטי בג"צ קבעו עוד, כי מעיון בפרוטוקולים של דיוני צוות הבדיקה עולה כי ניתנה לסנגוריו של נקש הזכות לפרוס את טענותיו.

מתקן בטחוני „רב-ערך" הופקר ללא שמירה במשך כמה ימים

יחידת המילואים נטשה – בטרם הגיעה היחידה המחליפה

מאת טלי ליפקין, הסופרת הצבאית של „דבר"

קצין בודק שמינה אלוף פיקוד המרכז יגיש עד יום א' את ממצאי בדיקתו בפרשת הפקרת מתקן בטחוני של צה"ל בפיקוד לפני כחודש. תוצאות הבדיקה יוגשו למטכ"ל. המתקן, המאופיין חלקית אך המאובטח בדרך-כלל בקפידה רבה, מצוי כמה קילומטרים מערבית לקו הירוק והמצוי בו הוא רב-ערך.

מכל העולה עד כה, נשאר המתקן הבטחוני ללא אבטחה למשך מספר ימים. זאת לאחר שיחידת מילואים, שהיתה אמורה לאיישו, התקפלה ככל הנראה לפני שהגיעה יחידה אחרת להחליפה. הפקרת המתקן נתגלתה רק ימים אחדים מאוחר יותר, משהגיעו למקום חיילי היחידה הסדירה המשרתת במקום וגילו כי המתקן נעול, המפתח תלוי על דלת חדרי המגורים וליד השער מונחים ארגזי מזון בני כמה ימים.

לדברי דובר צה"ל הליקויים נבדקים. למקום הובאה יחידת מילואים אחרת, וכבר באותו יום יצאה פקודה קבועה ומפורשת לנוהל אבטחת המתקן.

בצה"ל לא ידעו על התקלה בדרגי הפיקוד של המרחב, עד להעלאת הנושא על-ידי הכתב הצבאי של „קול ישראל", ורק מאז שלשום בערב עוסקים בבירור הפרשה. מונה קצין בודק שיברר מי היו חיילי המילואים שעזבו את המקום ובאילו נסיבות.

עוד נבדקת הטענה, שרק ימים אחדים אחרי שמפקדת החיל המתחזק התוודעה לבעיה, נשלחה יחידת מילואים לאבטח את המתקן. לדברי דובר צה"ל, משתתבהר הפרשה, יוחלט אם ואת מי להעמיד לדין.

האחראים למחשבים בטכניון התרשלו – נקבע בפסק-דין משמעתי

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

„האחראים למרכז המחשבים בטכניון לא דאגו לנקוט צעדים למניעת מעשים לא חוקיים במערכת המחשב ויצרו מצב של פריצה הקוראת לגנב. האחראים צריכים לנקוט את כל הצעדים הדרושים כדי למנוע הישנות מקרים באלה בעתיד" – הוראות אלה כלולות בפסק הדין המשמעתי של הטכניון שטיפל בפרשת שלושת הדוקטוראנטים, החשודים בניצול מחשב לעבודות פרטיות ואף ניצול תוכנה בעלת סיווג בטחוני למטרות מכירה לחברות בארה"ב.

הפרשה התגלתה לאחר שפרופסור בטכניון הבחין, שחייבו את חשבונו בהוצאה של ניצול המחשב בתקופה שהוא לא השתמש בו. התברר ששלושת הדוקטוראנטים קיבלו את קוד המחשב כדי להכין עבודות הדוקטורט שלהם, וניצלו את הקוד כדי לבצע עבודות פרטיות תוך חיוב עובדי טכניון בעבור שירות זה.

השלושה ערערו על פסק הדין של בית הדין המשמעתי של הטכניון, שהשעה אותם מהטכניון וקנס אותם בסכום כספי. דיקן בית הספר ללימודי מוסמכים ערער על פסק הדין בנימוק שהוא מקל על החשודים.

ארה"ב מוכנה להוסיף מאה מיליון דולאר

(המשך מעמ' 1)

שלושה חודשים אמר שולץ, כי הוא קורא לממשלת ישראל לשקול מחדש היטב את שאלת המשך פיתוח ה„לביא", בכך הצטרף לעמדתו של עמיתו ויינברגר, שהתנגד לפרויקט מראשיתו.

רבין עמד להיפגש אתמול בשעה מאוחרת גם עם עוזר מזכיר המדינה של ארה"ב לענייני המזרח הקרוב ריצ'ארד מרפי. אתמול סעד שר הבטחון ארוחת בוקר עם מנהל סוכנות הביון המרכזית של ארה"ב ויליאם ובסטר.

עד אתמול בשעה מאוחרת עדיין לא התקבלו תשובות מפורטות ומוסמכות על בקשותיו של שר הבטחון. מקורות במלוויו של רבין חזרו ואמרו אתמול, כי באורח עקרוני היתה היענות נדיבה מצידו של ויינברגר, אולם יקח זמן עד שפקידי הפנטאגון, מחלקת המדינה ומשרד האוצר של ארה"ב יעבדו את הנתונים המורכבים ויספקו מסמכי הצעה כתובים.

תשובות חלקיות

[illegible] לחלק מבקשות ישראל לפקרה שיבטל פרויקט ה„לביא". נמסר, כי האמריקאים נענו לבקשה הישראלית להגדיל את סכום ה„אוף-שור", דהיינו את הכספים המוקצבים להוצאה בישראל בקשר לייצור ה„לביא". אם יבוטל הפרויקט, יועדו הכספים הללו לפרויקטים אחרים, והאמריקאים מוכנים להגדיל את סכומם מ-300 ל-400 מיליון דולאר.

לעומת זאת, דחו האמריקאים בקשה ישראלית לרכוש את 120 מטוסי „אף-16 סי" במחיר שבו מקבלות את המטוס הזה חברות נאט"ו, כלומר בהנחה של מיליון דולאר למטוס. האמריקאים הסבירו, כי אינם יכולים להיענות לבקשה זו, כיוון שסכום ההנחה צריך להיות מגובה מתקציב הבטחון האמריקאי, שהוא הדוק בלאו הכי.

(המשך מעמ' 1)

אפשרות למערכת הבטחון לשלם בעבור המטוסים שתקנה במשך תקופה ארוכה יותר. יתרונה של ההצעה בכך, שהיא תאפשר להמשיך את הפרויקט במתכונת מתקציב הבטחון והסיוע האמריקאי ולהפנות מקורות לפרויקטים אחרים בשביל זרועות צה"ל. ההצעה גם טומנת בחובה אפשרות להחיש את מועדי האספקה, אם יהיה הדבר דרוש [illegible]

מאחורי ההצעה עומדים, כנראה, הגורמים האמריקאיים הקשורים בפרויקט ה„לביא" ובראשם חברת „גרומן". גורמים אלה מאמינים ביכולתם לסלול את הדרך לייצור ה„לביא", בתנאי שגורם אמריקאי, כנראה „גרומן" יהיה הקבלן הראשי של המטוסים שייוצרו. במקרה זה, יורכב המטוס בארה"ב, וישראל תספק את מערכות האלקטרוניקה המוטסת הייחודיות שלה. הגורמים האמריקאיים מתנים את הצעתם בכך, שממשלת ישראל תאשר סופית את המשך הפרויקט.

הגורמים האמריקאיים עומדים בקשר עם מפקדי אחת מזרועות הצבא האמריקאי, הסבורים כי ה„לביא" עונה על הצרכים המבצעיים של הזרוע שלהם. ההנחה היא, שאותה זרוע, תוך הסתייעות בלחצי הגורמים האמריקאיים האמורים, תוכל לקבל אישור להצטייד ב„לביא", שיוצג במקרה זה כ„מטוס אמריקאי בעיקרו". ההצעה הועלתה כנראה בזמן הסאלון האווירי בפאריס בחודש שעבר, אולם רק בימים האחרונים גובשה סופית.

נראה, כי הגורמים האמריקאיים נהנים מתמיכתם של אישים פוליטיים רבי-עוצמה בקונגרס. „גרומן" נמצאת במדינת ניו-יורק ו„ליר-סיגלר" – שפיתחה את מחשב בקרת הטיסה של ה„לביא" ואמורה לייצר אותו – בקליפורניה, שתיים מן המדינות בעלות העוצמה הפוליטית הגדולה ביותר בארה"ב.

סופר „דבר" לענייני מפלגות מוסר, כי יו"ר ועדת החוץ והבטחון של הכנסת אבא אבן אמר אתמול, שצריך לחקור ולבדוק את שרשרת ההחלטות בעניין פרויקט ה„לביא" ולא להסתפק בעבודה שהשקיע מבקר המדינה. אבן הביע הערכה לפעולת מבקר המדינה, „שהעמיד את כולנו נוכח המציאות".

ההסתדרות

(המשך מעמ' 1)

[illegible] הסכמה: הוא הצורך לשפר את הגמלאות של הפורשים משירות המדינה, הרשויות המקומיות, יוקם צוות משותף שיגבש נוסחה לפיצוי הגמלאים.

מזכיר הסתדרות הפקידים, משה בית-דגן, מסר ל„דבר" שבפגישת מטה המאבק מחרתיים, יציע לפתוח בשביתה כללית במשק, לזמן בלתי מוגבל, עד שהאוצר יודיע על נכונותו להוסיף שכר לכל העובדים במגזר הממשלתי והציבורי. בית דגן ציין כי 40 אחוז מבין 450 אלף העובדים במגזרים אלה משתכרים 500 שקלים בחודש, „כאשר לבכירי האוצר מחלקים הטבות על ימין ועל שמאל".

[illegible] מזכיר ההסתדרות ישראל קיסר [illegible] לדרישת ההסתדרות לתוספת שכר בתמורה להורדת שיעור ההצמדה למדד מ-70 אחוז ל-50.

קיסר הגיב על כך בעת שביקר אתמול באשקלון. „צריך להיות מטומטם שבמטומטמים", אמר, „כדי להסכים לכך". לדבריו אם יש אמת בידיעה, זהו נסיון לפגוע בתוספת היוקר של כל השכירים, בשעה שמתנהל מו"מ על הסכם השכר במגזר הציבורי. קיסר הדגיש, כי מגזר זה ראוי לתוספת שכר.

מוק

(המשך מעמ' 1)

קלארספלד מסרה אתמול, כי היא נעצרה בשעות הבוקר על-ידי משטרת ירדן כאשר נכנסה לתחום האנדרטה לחללי המלחמה בשעה שואלדהיים השתתף שם בטקס זכרון.

קלארספלד סיפרה, כי היא הובלה לתחנת משטרה ושלאחר מכן הוחזרה תחת שמירה למלונה, שם הודיע לה ממונה השוטרים [illegible]

יצחק נבון: „האינטגראציה חיה וקיימת"

„משרד החינוך והתרבות לא נסוג ולא ייסוג בו ממדיניות האינטגראציה", אמר השר יצחק נבון.

השר הדגיש, כי „האלמנט של האינטגראציה במערכת החינוך בישראל חי וקיים, וימשיך להתקיים". בדבריו לרגל סיום שנת הלימודים, הוסיף עוד יצחק נבון, כי משרדו אינו מכין תוכניות לביטול האינטגראציה.

זכו בפיס

בהגרלת „ברפרם מצטבר" של מפעל הפיס מס' 27/87 שהתקיימה ביום 2/07/87 זכו הכרטיסים הבאים:

בסך 180,000 ש"ח זכה המספר: 043257. הפרס המצטבר בסך 200,000 ש"ח עבר לשבוע הבא.

מקסימום פרס ראשון בשבוע הבא יהיה 480,000 ש"ח (כולל צבירה).

בסך 12,000 ש"ח זכה המספר: 863579.

בסך 6,000 ש"ח זכו המספרים: 413960, 351013.

בסך 300 ש"ח זכו המספרים:

008460,	025251,	036390,
059021,	121271,	143760,
152482,	179245,	187698,
195350,	200876,	243858,
276529,	343196,	357873,
362591,	404043,	507210,
540359,	566584,	585802,
608082,	613420,	631086,
652425,	654857,	687539,
767920,	812750,	831799,

845755, 848873.

בסך 150 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 7359, 8340.

בסך 25 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 134, 213.

בסך 16 ש"ח זכו הכרטיסים שמספריהם מסתיימים ב: 144, 172, 375.

כל הכרטיסים שמספריהם מסתיימים בספרה 3 זכו בסך של 2.5 ש"ח.

בסך 5 ש"ח זכו המספרים התלת-ספרתיים: 026, 057, 305, 386, 406, 430, 469, 509, 537, 538, 617, 658, 723, 739, 790, 809, 813, 827, 842, 877, 885, 886, 900, 929, 956, 991.

בסך 2.5 ש"ח זכו המספרים הדו-ספרתיים: 04, 06, 10, 15, 17, 18, 34, 42, 43, 45, 48, 58, 60, 64, 66, 67, 68, 69, 71, 73, 75, 76, 79, 90, 98.

רק הרשימה הכוללת של תוצאות ההגרלה מחייבת את מפעל הפיס.

לחברנו ח"כ שלמה עמר

הצדק יצא לאור.
לרגע לא חשבנו אחרת.
האמנו בצדקתך וההחלטה
רק חיזקה את אמונתנו בך
ובדרכך.

עלה והצלח!

התומכים בך ונאמנים לך לאורך כל הדרך.

תנועת מפנה
צפון

עיריית תל-אביב-יפו

ביום א 5.7.87 יתחילו בביצוע
עבודות החלפת קו מים ברחוב בבלי
קטע בין רחוב הרצוג לרחוב קוסובסקי

המועצה המקומית אפקים
ת.ד. 1 טלפונים 23911/2/3/4

מכרז פומבי

בהתאם לסעיף 41 לצו המועצות המקומיות (נוהל קבלת עובדים לעבודה) תשל"ז – 1977 מכריזה בזה המועצה המקומית אפקים על משרה פנויה.

מכרז מס' – 9/2/87

1. תואר המשרה: **גזבר המועצה**
2. דרגת המשרה: בהתאם לכישורי המועמד.
3. שעור המשרה: 1:0
4. תואר התפקידים: במשרד בתואר התפקידים של מנהל מחלקת העובדים במשרד הפנים עם 201.
5. דרישות המשרה: השכלה אקדמאית בעל תואר בכלכלה או ראיית חשבון ו/או מינהל עסקים, נסיון בעבודה מעשית בגזברות של 3 שנים לפחות, ידיעה טובה בהנהלת חשבונות, תקציב והנהלת כספים, כושר לנהל משא ומתן, יכולת הבעה בכתב ובעל פה.

את ההצעות יש להגיש למזכיר המועצה עיג הטפסים המיוחדים לכך במזכיר המועצה בצירוף קורות חיים ותעודות מתאימות עד ליום שישי ה' תמוז תשמ"ז (17.7.87) בשעה 12.00.

בכבוד רב
יחיאל בנטוב
ראש המועצה

כ"ז סיון תשמ"ז
24 ביוני 1987

מצפה **מסד** יישוב קהילתי בגליל המערבי

אנו רוצים משפחות צעירות החיים אחרת.
חיי קהילה שלווים
בנוף מרהיב
בצל שמורת טבע.
בואו אלינו. אנו מצפים.
אנו במצב בניה
קיימות אפשרויות לפיתוח ועשיה ביישוב.

בבקר פרטים: מצפה מסד, ד.נ. קליטה
06-796529

יקירנו
דב (בוריס) בעל-קורא
מחלוצי „מסילה-דרשוהי" (1923)
ומראשוני היצרנים של משאבות המים בארץ
איננו
הובא למנוחות אתמול ברמת השרון
מוניק, אלית, דנית
והמשפחה

ביום א' ח' בתמוז תשמ"ז 5.7.87 יום השלושים לחברתנו
פייגה פרוכטר ז"ל
נעלה לקבריה בשעה 16.30
ההתכנסות בבית ההנצחה בשעה 17.00
המשפחה
ובית רמת יוחנן

לחברתנו קסטרו מרים
אתך באבלך במות
אביך ז"ל
בנק הפועלים בע"מ
סניף באר-שבע
ההנהלה והעובדים

ביום ראשון ח' תמוז תשמ"ז (5.7.87)
יום השלושים לפטירת חברתנו
פנינה רובינשטיין (לופטין) ז"ל
נעלה לקברה ונתייחד עם זכרה
בשעה 4.00 אחה"צ בבית העלמין ביגור
המשפחה
ובית יגור

למר מיכאל פסוניג
יו"ר הנהלת הבית
משתתפים בצערך הכבד
במות רעיתך
אלה ז"ל
נציגות בניין קפלן 2 ת"א

פרס לא מוותר על המאמצים לפיזור הכנסת

„רוב להקדמת הבחירות אפשר להשיג מח"כים – לא ממלאכים"

מאת סופר „דבר" לענייני מפלגות

יו"ר מפלגת העבודה שמעון פרס לא זנח את תקוותו לגייס רוב בכנסת להקדמת הבחירות. „אפשר להשיג רוב בכנסת להקדמת הבחירות רק מחברי כנסת קיימים, ולא ממלאכים", אמר אמש פרס בתגובה להערה ובכך פתח פתח לניחושים על האפשרות שמפלגת העבודה משיבה במאמציה לגייס רוב לנושא זה.

בתשובה לשאלה בלשכת מפלגת העבודה, קרא פרס לחברי המפלגה להמשיך במה שכינה „הקרב על דעת הקהל" בנושא השלום, ושיבח את מסע ההסברה שיזמו פעילי המפלגה בשבועות האחרונים.

פרס נשאל גם לדעתו בעניין המשך פרוייקט ה„לביא" וקרא שלא להפוך את העניין לנושא מפלגתי. „לא רק שיקולים כלכליים עומדים כאן על הפרק", אמר יו"ר מפלגת העבודה, אבל לא הביע באורח חד משמעי את עמדתו בנושא.

בתחילת הישיבה התייחס מזכיר המפלגה עוזי ברעם לפרסומים על רשימות שהכינו כביכול פעילי המפלגה לקראת הכנסת הבאה. ברשימות הללו צויינו שמותיהם של חברי כנסת, שקלושים סיכוייהם להיכלל ברשימת המערך. ברעם טען שמדובר בכלילות פוליטית, מה עוד שבמפלגה אין ועדה מסדרת, אלא המרכז הוא שעתיד לבחור בחשאי את רשימת המועמדים לכנסת הבאה.

בהוראת פרס הועבר שחל מתפקיד נציג „העבודה" בוועדת התיאום של הכנסת

מאת יוסי מלמן, סופרו המדיני של „דבר"

לבקשתו של ממלא מקום ראש הממשלה הועבר שר האנרגיה משה שחל מתפקיד נציג מפלגת העבודה בוועדת התיאום של הממשלה עם הכנסת.

במקומו נתמנה לתפקיד לפני כעשרה ימים השר לקליטת העלייה יעקב צור. השר צור פועל בתפקיד לצידו של נציג הליכוד שר האוצר משה נסים. לא ניתן הסבר למינוי.

ואולם נודע שעל רקע התבטאויות אחרונות של השר שחל נגד שמעון פרס נוצרה מתיחות ביחסים בין שני האישים. שמעון פרס נתן למשה שחל להבין שאין לו עוד אמון בו לטפל בנושאים עדינים הקשורים לתיאום עם הכנסת והמפלגות.

„אורדן תעשיות" עומד לפטר 150

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

הקונצרן אורדן תעשיות, הודיע למועצת פועלי חיפה על כוונתו לפטר 150 עובדים במפעל „רום כרמל" בטירת הכרמל שבבעלותו.

ההחלטה מנומקת במצב הכלכלי שבמפעל. הודעה על כך נמסרה לועד הפועלים. במגע עם מועצת פועלי חיפה הביעה הנהלת הקונצרן נכונות להעסיק 40 מבין 150 פועלים במפעליה בכרמיאל ו„חלקי יציקה" שנרכש על ידה לפני כשנתיים, לגבי 110 פועלים אחרים מציעים פיטורים. ההודעה גרמה לעצבנות רבה בקרב העובדים. ועד הפועלים שיגר אתמול מברקים אל ראש הממשלה ולשרים כלכליים, בבקשה למנוע את סגירת המפעל.

פסטיבל ירושלים

אשתי והקוף

מאת יגאל משיח

סרטו של נאגיסה אושימה, „מקס אהובי", זכה באולמות מלאים ובהרבה פירסומת, ואתמול בבוקר התייצב הבימאי עצמו בספריית הסינמטק למסיבת עיתונאים. בחליפה לבנה ומניפת נייר נגד החום נראה אושימה כמו דמות מאחד מסרטיו, אם כי קשה לחבר את האיש המבויש הזה אל סצנות המין הגראפי בסרטיו או אל האלימות הקשה של „חג שמח מיסטר לורנס".

לשאלתי, מה מבדיל בין פורנוגרפיה לבין סרטו „אימפריית החושים", השיב מר אושימה כי הוא סרב להיכנס לפולמוס הזה. הוא אומר מלכתחילה לכל המתנגדים שסרטיו הם אכן פורנוגרפיה; כך הוא לא משחק בידי אויביו. התרבות היפאנית על־פי דבריו, מתבטלת היום בפני התרבות המערבית, זו הסיבה מדוע קשה לגייס ביפאן הון עבור סרטים יפאניים מסורתיים. כמו במערב, רוב צופי הקולנוע היפאניים הם היום צעירים, ואלה אינם מתעניינים בנושאים מקומיים. ברור, לפיכך, מדוע עבר לאגר קולנוע המסורתי אל הטלוויזיה וגם במדיום הזה אינו כבר מה שהיה.

אושימה מתקשה מאוד לשוחח באנגלית. הוא מספר על קשייו ביפאן ועל הבימאים המערביים שהשפיעו על תפיסתו. הוא חובב גדול של ואיידה ושל הגל החדש הצרפתי. את גודאר שעיצב הרבה מסגנונו אינו מזכיר.

„מקס אהובי", הסרט המוקרן כאן, הוא עוד סיפור על אובססיה מינית. שארלוט רמפלינג, כאשת השגריר הבריטי בפאריס, מאוהבת בקוף שפגשה בגן החיות. הגברת גואלת את הגורילה מכלובה, מסדרת לו ולה קן אוהבים ומבלה יפה עד שתופס אותה בעלה. כאן, למעשה, מתחיל הסיפור. הבעל מציע להכניס את המאהב הביתה, והאשה נענית ברצון, והצופה מוזמן לסיפור שלישיה: הבעל, האשה והקוף. ברעיון יש הרבה פוטנציה קומית הסרט אמנם מתחיל כסיפור מזעזע בורגנות, אבל ממשיך בשיעמום חסר הומור. שטות מזהלת.

מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר בביקורו אתמול באתר תחנת הכוח החדשה באשקלון. (צילום: ישראל סימיונסקי)

„העבודה" אישרה מועמדות לוינסקי ליו"ר ההנהלה הציונית

מאת יקיר צור, סופר „דבר"

לשכת מפלגת העבודה אישרה אתמול את הצבתו של גזבר ההסתדרות הציונית והסוכנות היהודית, עקיבא לוינסקי כמועמדה של מפלגת העבודה לתפקיד יו"ר ההנהלה הציונית.

מועמדתו של לוינסקי תובא לאישור מרכז המפלגה ב־16 בחודש. המועמד השני לתפקיד, אורי גורדון, הודיע אתמול רשמית על פרישתו מן המירוץ. בנאום ארוך נימק גורדון ברצון לתת למועמד המועדף עקיבא לוינסקי, את מירב הסיכויים בהתמודדות על התפקיד. על צעד זה החליט, לדבריו, לאחר שהגיע למסקנה שסיעת הדסה – קונפדרציה, המהווה עתה את לשון המאזניים בקונגרס הציוני, נוטה לתמוך בעקיבא לוינסקי. גורדון הדגיש כי אין בהחלטתו זו משום ויתור על משנתו האידיאולוגית וממאבקו לשינוי התנועה הציונית.

יו"ר תנועת העבודה הציונית העולמית, יחיאל לקט, סקר את מעמדה של תנועת העבודה הציונית בקהילות היהודיות השונות המשתקף מתוצאות הבחירות לקונגרס הציוני המתקיימות ברחבי העולם. לקט העריך שאם תנועת העבודה הציונית תצליח להגדיל את כוחה בקונגרס ב־15 – 20 צירים נוספים, הדבר יבטיח לה תיק נוסף בהנהלה הציונית.

מטיילים פוסעים במים עד גובה הברכיים ברחובה הראשי של העיירה שרבורג

סופות עזות הפוקדות בימים אלה את מרכז שווייץ העלו את מי נהר לוזר על גדותיו וגרמו למפולות בוץ שבהן מצאו שני בני אדם לפחות את מותם. (צילום: א.פ.)

מחריף העימות בין אנשי „אמל" לפלשתינים בצור

מאת שמעון ויים, סופר „דבר" בצפון

בימים האחרונים גברו העימותים בין אנשי „אמל" השיעים לפליטים ולוחמים פלשתינים במחנות הפליטים באיזור צור ולשיאן הגיעו במעצרם של כשישים פלשתינים שהיו קשורים ברשת של הברחות נשק ואמצעי־לחימה מאיזור צידון למחנות בצור ולריכוזי המחבלים מצפון לרצועת הבטחון.

מעצרם של הפלשתינים בידי אנשי „אמל" נעשה בעקבות חשיפת מצבורי נשק ואמצעי לחימה של הפלשתינים בפרדסים ובמחנות הפליטים בסביבת צור. בין השאר, נתגלו תריסר טילי קטיושה, ארבעה טילי „גראד", ארבעים פצצות אר.פי.ג'י ומאות כלי נשק אישיים שבאמצעותם ביקשו המחבלים הפלשתינים לפגוע במטרות של צד"ל וצה"ל ברצועת הבטחון ובגבול הצפון.

במרוצת הזמן פיתחו המחבלים הפלשתינים דרכים שונות ונסתרות להעברת אמצעי הלחימה, לאחר שאנשי „אמל" מציבים מחסומי בדיקה בדרכים שבין צור וצידון. באחד המקרים ביקשו הפלשתינים להעביר כלי לחימה בתוך משאית עמוסת חול שנהגה ביקש להגיע למחנה ראשידיה ואולם השומרים השיעים במחסומים ידעו כי אין כלל צורך בחול במחנה הפליטים.

ה„חיזבאללה" מזהיר את ארה"ב

ביירות (רויטר־עתי"ם). – מפלגת „חיזבאללה" בלבנון הודיעה אתמול כי תהלום באינטרסים האמריקאים, אם תתקוף ארה"ב את איראן במפרץ.

„התערבות צבאית אמריקאית במפרץ תיחשב לא רק כמעשה תוקפנות חמור המכוון נגד איראן, אלא בתוקפנות המכוונת נגד כל המוסלמים באשר הם", נאמר בהודעה.

בריטים חוצים האוקיאנוס בכדור פורח

עמק קאראבאסט, מיין (רויטר־עתי"ם). – צוות המורכב משני בריטים המריא אתמול מאתר סקי זה כדי לנסות ולחצות זו הפעם הראשונה את האוקיאנוס האטלנטי בכדור פורח מלא אוויר חם.

הטייסים ריצ'רד בראנסון, בן 36, ופר לינדסטראנד, בן 38, יצרן ומעצב כדורים פורחים, יצאו לדרך בכדור הפורח הממולא אוויר חם הגדול ביותר שהורכב אי־פעם, שגובהו כ־21 קומות.

נראה, שלאחר המראה מרשימה נתקלו שני הטייסים בקשיים, כאשר שני מיכלים של גאז, המכילים כשישית ממלאי הדלק, התרסקו על פני הקרקע.

לפי דיווחים אחרונים, הגיע הכדור הפורח לגובה של 8,000 מטר והוא נע במהירות של 75 קשר. „אם תימשך מהירות זו, יגיעו שני הטייסים לתחום האוויר של בריטניה תוך 39 שעות", אמר דובר המבצע.

ב„סולתם" דחו הצעת „כור" להוציא העובדים לחופשה ממושכת

מאת יוסף מיכלסקי, סופר „דבר"

ועד הפועלים במפעל „סולתם" דחה אמש בישיבה דחופה שנערכה במועצת פועלי חיפה את הצעת הנהלת „כור" להוציא את הפועלים והעובדים לחופשה ממושכת של חמישה חודשים.

נציגי „כור" הציעו שעובדי המפעל ייצאו לחופשה של חודש בשכר מלא כמקובל בימים רגילים ואחר כך לחופשה מאולצת של ארבעה חודשים בשכר מופחת.

הדיון שנערך בהשתתפות נציגי מועצת פועלי חיפה לא הניב תוצאות, והוחלט להמשיך במגעים בימים הקרובים. הנהלת „כור" טוענת שבמפעל הצטבר מלאי בשווי של 75 מיליון דולרים ואין שום סיכוי להמשך ייצור שוטף, גם אם תתקבל ההזמנה לייצור מרגמות בשביל צבא ארה"ב. פרויקט זה נתקע ואין יודעים אם ייצא לפועל.

„חגיגה" של הוצאות

עיריית ת"א אישרה מיליון דולר לתרבות ספורט ורווחה

מאת נתן רועי, סופר „דבר" בתל־אביב

„חגיגת ההוצאות" היתה אתמול בהנהלת עיריית תל־אביב. הנהלת העיר וראש העירייה שלמה להט אישרו אתמול הוצאה של כמיליון דולר לצרכי תרבות, אמנות, ספורט ועינייני רווחה שאינם קשורים לעיר.

להלן ההוצאות שאושרו: הוצאה של 100,000 דולר לכפר הסמים שנבנה ביוזמתו של אייבי נתן מחוץ לגבולות תל־אביב; 400,000 דולר לאופרה הישראלית, העומדת להפיק „הפקת כיס" (כך מכנים אותה) של האופרה „שיקוי אהבה" בחודש אוקטובר; 400,000 דולר להקמתה של מקהלה אופראית שתכלול כ־40 זמרים.

هكذا من الأصل

صكنا من الاحل

חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ • חדשות חוץ •

בעקבות נחיתת רוסט הדחות בצמרת ההגנה האווירית בברה"מ

מוסקווה (א.פ. וע"צ).־ כחודש לאחר נחיתתו הסנסציונית של הצעיר המערב־גרמני מאתיאס רוסט במוסקווה ליד חומת הקרמלין נערכו חילופי הגברי המעמיקים ביותר מאז ימי מלחמת העולם השניה בצמרת ההגנה האנטי־אווירית הסובייטית.

למערך ההגנה האווירית נתמנה מפקד חדש, הגנראל איוואן טרטיאק. שמו של היורש של המרשאל אלכסנדר קולדונוב, שהודח על־ידי הפוליטבורו יחד עם שר ההגנה המרשאל סרגיי סוקולוב ב־30 במאי, הופיע אתמול במקום מוצנע בידיעה קצרה ביומון הצבא הסובייטי "הכוכב האדום".

יצויין שטרטיאק היה, ככל הנראה, מפקד ההגנה האנטי־אווירית של המרחב האווירי המזרחי של ברה"מ בשנת 1983 כשהופל מטוס הנוסעים הקוריאני שחדר בטעות למרחב האווירי הסובייטי. כל 249 נוסעי המטוס נהרגו בתקרית.

בעקבות חדירת רוסט הודחו גם ארבעה קצינים בכירים, מהם שלושה גנראלים, משורות המפלגה הקומוניסטית. כמו כן נגזף רשמית הגנראל ו. צ'ארקוב, שנתמנה לתפקידו שלושה חודשים לפני "תקרית רוסט".

נראה עתה כי במסגרת חילופי הגברי המפליגים תוענק בקרוב דרגת המרשאל לגנראל דימיטרי יאזוב, שנתמנה לשר ההגנה במקום המרשאל סוקולוב.

הפושע הנאצי לינאס מת מהתקף לב בברה"מ

מוסקווה (א.פ.). – פושע המלחמה הנאצי קארל לינאס, שהוסגר לברה"מ על־ידי שלטונות ארה"ב באפריל השנה, מת אתמול מהתקף לב בעקבות ניתוח– מסרה סוכנות הידיעות הסובייטית "טאס".

לינאס בן ה־67 היה כלוא מאז הוסגר במולדתו אסטוניה, וביום ה' שעבר הועבר ללנינגראד לשם קבלת טיפול רפואי בכיב כיבה ובמספר מחלות נוספות שמהן סבל.

לינאס נשפט בהעדרו על־ידי בית־משפט סובייטי בשנת 1962. הוא נמצא אשם ברצח המוני של שבויים סובייטיים במחנה הריכוז "טארטו" באסטוניה, שעליו היה לינאס אחראי, לדברי הסובייטים.

אתמול מסרה "טאס" בהסתמך על דו"ח של בית־המשפט העליון של ברה"מ, כי לינאס עבר שני ניתוחים בבית־החולים המחוזי של לנינגראד מאז הגיע לברה"מ.

לדברי הסוכנות הגיש לינאס בקשת חנינה לשלטונות ברה"מ, שאותה נימק בכך שהפשעים שבביצועם הורשע בוצעו לפני למעלה מ־40 שנה. הסוכנות הוסיפה כי עד ל־25 ביוני לא הוחלט דבר בעניין בקשתו.

שוטרי פאריס שומרים על הכניסה לשגרירות איראן. אתמול נמשך המצור על השגרירות בציפיה לצאתו של וואהיד גורג'י, החשוד במעורבות בגל הפיגועים שהיה בצרפת בספטמבר אשתקד. אתמול הודיע דובר הממשלה הצרפתית באופן רשמי שגורג'י אכן מצא מחסה בשגרירות ושככל הנראה הוא עדיין נמצא בתחומה. (צילום: א.פ.)

מנהיג מפלגת השלטון של דרום־קוריאה רו טאי וו (מימין) ומנהיג האופוזיציה קים יונג סאם משוחחים במטהו של קים, שבו ערך אתמול וו ביקור פתע ידידותי. (צילום: א.פ.)

פיוס בקוריאה: יו"ר מפלגת השלטון הפתיע האופוזיציה בביקור ידידותי

סיאול (רויטר).־ מנהיג מפלגת השלטון של דרום־קוריאה רו טאי וו הפתיע אתמול את ראשי קבוצת האופוזיציה העיקרית לשלטון, "מפלגת האיחוד הדמוקראטית", בערכו ביקור פתע במטה הכללי שלהם בסיאול, שבמהלכו אף נפגש עם מנהיג האופוזיציה קים יונג סאם.

היה זה ביקורו הראשון של אחד מראשי "מפלגת הצדק הדמוקראטית" במטה האופוזיציה מאז 1980, השנה שבה תפס הנשיא צ'ון דו הואן את השלטון בהפיכה צבאית.

רו, בהמשיכו את הקו החדש שהתווה ביום ב' כשהודיע על נכונות מפלגתו להענות למרבית דרישות האופוזיציה, ביקש את קים לפתוח בהקדם האפשרי בשיחות בדבר המסגרת הרצויה לשיטת בחירות חדשה.

הצעותיו מרחיקות הלכת של רו הביאו לסיומם למעלה משבועיים של הפגנות רחוב אלימות בדרישה לסיום שלטונו של הנשיא צ'ון דו הואן ולעריכת בחירות כלליות חפשיות. שלשום הודיע הנשיא כי הוא מאמץ את גישתו של רו וכי בדעתו לנקוט בקרוב את הצעדים הדרושים להנהגת דמוקראטיה מלאה במדינה.

צעד נוסף בדרך לפיוס לאומי עשתה אתמול "מפלגת הצדק" של הנשיא כשאנשיה הודיעו כי הם שוקלים דרכים להסרת הצלקות שהותיר דיכויה בכוח באמצעות הצבא של התקוממות האזרחים בעיר קוואנג'ו לפני כשבע שנים. מספרם הרשמי של קרבנות התקוממות הנפל הוא 193, אבל מתנגדי המשטר בעיר הודיעו לאחרונה, כי המספר הנכון גבוה פי חמש לפחות. עתה אומרים אנשי "מפלגת הצדק" כי בכוונתם, בין היתר, להעביר החלטה לתשלום פיצויים לקרובי הרוגי ההתקוממות.

צעדים אחרים הנשקלים בימים אלה על־ידי השלטון במגמה להרגיע את הרוחות ולאפשר את קיום משחקי האולימפיאדה במועדם הם החזרת כל זכויות האזרח למי שנכבר הורשעו בהסתה להתקוממות נגד המשטר, הקמת אנדרטה להרוגי ההתקוממות ואולי אף פרסום התנצלות רשמית של הממשלה לתושבי העיר קוואנג'ו. כמו כן כוללת "חבילת הרפורמות" של רו הענקת חנינה למנהיג ההתקוממות בקוואנג'ו קים דאי יונג.

יפאן ידעה ש"טושיבה" מכרה לברה"מ – אך לא עשתה דבר

טוקיו (רויטר).־ לשלטונות יפאן נודע על מכירות הציוד הטכני הבלתי חוקיות של חברת "טושיבה" לברה"מ כ־19 חודשים לפני שנעצר הסחר כלשהו בפרשה – אמרו אתמול פקידי מינהל הסחר והתעשייה הבינלאומי.

המכירות, שאיפשרו לברה"מ לצייד את הצוללות הגרעיניות שלה במדחפים חרישיים כמעט לחלוטין, עוררו את זעם הקונגרס האמריקאי והניעו את הסנאט לאשר הטלת חרם על סחורות חברת "טושיבה".

פקידי המינהל אמרו אתמול כי קיבלו מידע בדבר מכירות החברה מ"הסוכנות לתיאום לסחורות יצוא אסטרטגיות" שמושבה בפאריס והעוסקת בפיקוח על ייצוא סחורות ממערבית מדינות נאט"ו ומיפאן לברה"מ בדצמבר 1985. במידע זה עלה החשד ש"טושיבה" ייצאה באופן בלתי חוקי מכונות שונות לברה"מ בין השנים 1982 ו־1984. הסוכנות לא ניהלה חקירה מקפת בעניין זה עד לדצמבר 6891, כשסיפק לה משרד ההגנה האמריקאי מידע מפורט שממנו עלה בבירור שהמכונות משמשות לצרכיה הצבאיים של ברה"מ.

מכירות החברה שבהן מדובר הכניסו לקופתה רווח של 17 מיליון דולאר. החרם האמריקאי על החברה, אם יאשר בית הנבחרים האמריקאי את החלטת הסנאט בדבר הטלתו, יעלה לה, לדעת מומחים, בין 3 ל־4 מיליארד דולאר.

דובר משרד החוץ היפאני יוקיו אוקאמוטו הביע אתמול את דעתו, כי צעד כזה, אם יינקט, עלול להשפיע לרעה על יחסי ארה"ב־יפאן. הוא אמר כי אין בדעת ממשלת יפאן להגן על "טושיבה" מפני פעולת הקונגרס האמריקאי, אך ציין כי "נקיטת צעדים חמורים כאלה שאותם דורש הקונגרס בהחלט אינם מקובלים ביחסים נורמאליים בין שתי המדינות".

שלשום אילץ פרסום הפרשה את יו"ר הדירקטוריון של החברה ואת נשיאה להתפטר. השניים הדגישו בהודעתם כי הם רואים עצמם אחראים לפרשה למרות העובדה שהמכירה נעשתה על־ידי אחת החברות הבנות של "טושיבה", שעליה לא הייתה לחברה כל שליטה.

היפאנים קונים את ארה"ב

מאת ספרה הורן, סופרת "דבר" ביפאן

טוקיו (מיוחד ל"דבר").־ אחרי "אללי הנפט" הערביים, ששינו סדרי בראשית בשנות ה־70 וה־80 כשרכשו רבעים שונים בפרברי היוקרה של בירות אירופה ואמריקה, הגיע עכשיו תורם של היפאנים לקנות נכסי דלא ניידי בהיקף אדירים בארה"ב. מספר גדל והולך של חברות לנכסים וכן רבים בעשירייה של יפאן משקיעים בקרקעות, במלונות, בגורדי שחקים ובבנייני משרדים בארה"ב. גל הקניות נובע מעלייתם המסחררת של מחירי הקרקעות בטוקיו ומעליית כח הקניה של היין היפאני מחוץ ליפאן.

סוכנים של חברות נכסים יפאניות עורכים בימים אלו סיורי גישוש מאורגנים בכל רחבי ארה"ב. "רובם הגדול של הסוכנים מוכן להוציא ממיליארד ועד מיליארד וחצי ין (כ־7 מיליון עד 10.7 מיליון דולאר) על עסקאות מעין אלה", טוען סקאשי טראשימה, מנהל חברה לנכסים בטוקיו שארגן לאחרונה סיור מעין זה. "הם עשו הרבה כסף מעסקי מקרקעין ביפאן ומאחר שמחירי הקרקעות ביפאן הם הגבוהים בעולם והיין היפאני חזק, טבעי עבור היפאנים לחפש נכסים מחוץ ליפאן".

בינתיים מתארכת והולכת רשימת הנכסים והקרקעות בארה"ב העוברים לידיים יפאניות. המקומות המועדפים הם מנהטן, בוורלי הילס והוואי.

בהלת ה"איידס" מקטינה תפוצת מחלות מין אחרות

מאת ספרה הורן, סופרת "דבר" ביפאן

טוקיו (מיוחד ל"דבר").־ דבר אחד טוב יצא בכל זאת ליפאנים מבהלת האיידס. במחצית הראשונה של השנה פחת בשליש מספר מחלות המין האחרות בקרב תושבי האי. משרד הבריאות היפאני שפרסם נתון זה טוען, כי זוהי תוצאת לוואי לבהלת האיידס השוררת באי.

דו"ח משרד הבריאות היפאני מתבסס על סטטיסטיקות מקרי מחלות המין שנבדקו וטופלו בבתי־החולים שברחבי יפאן. מ־1701 מקרי גונוריאה אשר דווחו בינואר, ירד מספר המקרים והגיע ל־1204 בפברואר ול־1199 באפריל.

הירידה המשמעותית ביותר נרשמה בקובה, שם נרשם המקרה הראשון של פטירת אישה ממחלת האיידס. רופאים יפאניים טוענים כי עם פרסום הידיעה בדבר האשה מקובה החלו תושבי האי להיות זהירים יותר במגעיהם המיניים, וכן גדל מספר הגברים המשתמשים בקונדום אשר מגן עליהם אגב כך גם מפני אילוזים ומחלות מין אחרות.

במסגרת המלחמה במחלה הקטלנית החליטה עיריית אוסאקה לבצע בדיקות איידס חינם אין כסף לכל המארחות והמעסות של העיר, בתקווה למנוע את התפשטות המחלה בקרב לקוחותיהם.

דובר העירייה אשר מסר על פרטי המבצע הוסיף כי בדיקות הדם תתבצענה בחשאיות מירבית ושהנבדק או הנבדקת לא יחקרו לשמם ולפרטיהם. הבדיקות ייערכו על־ידי סגל בתי־החולים של העירייה אשר יעברו ב־105 מכוני העיסוי והמרחצאות הפועלים בעיר, ושם יבצעו את הבדיקה למעסות וללקוחותיהן כאחד.

מצוד במע' גרמניה אחר מרגל רוסי

ויסבאדן (ע"צ).־ משטרת מערב־גרמניה פנתה אתמול לאוכלוסיה בבקשה שזו תסייע לה בגילויו של מרגל בכיר של הק.ג.ב., אשר היה במשך שנים רבות מאהבה ומפעילה של מזכירה בלשכת נשיא מערב־גרמניה בבון.

המזכירה, מארגרט הוקה בת ה־52, זכתה לכינוי "עכברית אפורה". היא הייתה מזכירה ראשית באחת המחלקות החשובות של לשכת הנשיא. באוגוסט 1985 היא נתפסה ונחשפה בבון. היא הודתה כי סיפקה במשך 15 שנה מיקרופילמים של מסמכים רשמיים לאדם מסתורי ושמו פרנץ בקר, שבו התאהבה.

משטרת מערב־גרמניה הפיצה בעתונות את תצלומו של האיש, שנודע בשם הבדוי פראנץ בקר ושמו האמיתי הוא ורנר פוריטק.

ר"מ גאבון: מחוייבותנו לאש"ף

תוניס (ע"צ).־ ראש ממשלת גאבון לאון מביאן יסיים היום ביקור רשמי של ארבעה ימים בתוניסיה, שבמהלכו הבריז מחדש על נאמנות ארצו למדינות הערביות הידידות, בניגוד לחמש מדינות אפריקה שחידשו את קשריהן הדיפלומאטיים עם ישראל.

מביאן, שנתקבל ביום ג' אצל נשיא תוניסיה בורגיבה, נועד ביום ד' עם ראש אש"ף יאסר ערפאת והבריז באוזניו על תמיכת ארצו בארגון לשחרור פלסטין.

לדברי יועצו של ערפאת לעניני אפריקה סולימאן אל חרפי הבטיח ראש ממשלת גאבון לערפאת, כי גאבון "מוציאה מכלל אפשרות את חידוש היחסים עם ישראל".

נשיא גאבון עומאר בונגו אמר ביום ד' בליברוויל, כי "גאבון לא תשקול את חידוש הקשרים הדיפלומאטיים עם ישראל".

המרכז לשלום

קריאת המרכז לשלום לשים קץ לקפאון המדיני ולהניע את תהליך השלום, זכתה להדים נרחבים בארץ ובעולם. יוזמת הוועידה הבינלאומית והמשבר המדיני שבא בעקבותיה, העניקו ממשות ודחיפות לקריאה –

תהא שנת 1987 – שנת קידום השלום!

בין הרבבות שהצטרפו לקריאה נמצאים:

חברי כנסת בהווה ובעבר

מאיר אביזוהר
אבא אבן
רפי אדרי
משה אונא
פייגה אילנית
שולמית אלוני
לובה אליאב
נסים אליעד
אהרן אפרת
נאוה ארד
יצחק ארצי
יצחק בן־אהרן
אהרן בקר
דב בלניר
עוזי ברעם
יצחק גלן
יעקב גיל
דוד גלס
אלעזר גרנות
חייקה גרוסמן
עבדול והאב דראושה
הרב מנחם הכהן
אהרן הראל
אסתר הרליץ
שבח וייס
מרדכי וירשובסקי
מוחמד וותד
יעקב חזן
שמואל טולדאנו
יהודה ידידיה
רן כהן
שלום כהן
שלום לוין
דוד ליבאי
יחיאל לקט
סעדיה מרציאנו
ירוחם משל
אורה נמיר
אורי סבג
אמורה סרטני
זיידן עטשי
משה עמר
נפתלי פדר
נתן פלד
וליד צאדק
יאיר צבן
דדי צוקר
משה קול
יצחק קורן
ישראל קרגמן
אמרי רון
אליעזר רונן
חיים רמון
ויקטור שם־טוב
יהודה שערי
יוסי שריד
אמה תלמי
מאיר תלמי

ראשי ערים

טדי קולק – ירושלים
שלמה להט (צ'יץ') – ת"א
אריה גוראל – חיפה
פנחס אילון – חולון
רפי אלול – מזכרת בתיה
ברוך אלמקייס – ירוחם
שלמה בוחבוט – מעלות
יחיאל בר־טוב – אופקים
סולימן ג'אבר – כפר קרע
אלי דיין – אשקלון
רפי הוכמן – אילת
בנימין וולמביץ – רעננה
יצחק ולד – כפר־סבא
ברוך תגר – כרמיאל
מוחמד יונס – ערערה
שמואל כהן – מצפה רמון
עבדול ראוף מואסי – פרדיס
אסעד עזייזה – דבוריה
פרץ עמיר – שדרות
אחמד אבו־עסבה – ג'ת
אהוד קינמון – בדים
ניסן קוזפסקי – גן יבנה
יורם רבי – רמלה
בנימין שגל – קריתים
דב תבורי – פתח־תקוה

אנשי צבא ובטחון

במילואים

אלוף (מיל.) שמעון אבידן
אלוף (מיל.) אברהם אדן
תת־אלוף (מיל.) בנימין בן־אליעזר (פואד)
אל"מ (מיל.) מרדכי בראון
אל"מ (מיל.) אלי גבע
אלוף (מיל.) מתי הוד
אלוף (מיל.) יהושפט הרכבי
אלוף (מיל.) אהרן יריב
אלוף (מיל.) משה כרמל
תת־אלוף (מיל.) אפרים פורן
אלוף (מיל.) אלעד פלד
אל"מ (מיל.) מאיר פעיל
תת־אלוף (מיל.) דני רהב
אל"מ (מיל.) זאב (וזניק) שחם

אנשי אקדמיה

ד"ר ז'אנט אביעד
פרופ' עדה אהרוני
פרופ' ישראל אופנהיים
פרופ' הנרי אטלן
ד"ר שלמה אלבז
ד"ר מאג'ד אלחאג'
פרופ' ולטר אקרמן
פרופ' יהושע אריאלי
פרופ' גבריאל בר־דור
פרופ' חיים ברשתר
ד"ר מירון בנבנישתי
פרופ' איזק בנג'ין
פרופ' צבי בכוטוויץ
פרופ' דניאל ברטל
פרופ' רות גביזון
פרופ' גליה גולן
ד"ר נעמי גלאור
פרופ' שמואל גלאי
פרופ' אריה גלוברזון
פרופ' יצחק גלנור
פרופ' דוד גנתון
פרופ' יהודה גרדוס
עבדול אלקרים דאהר
פרופ' אריה דבורצקי
פרופ' יוחנן הופמן
פרופ' דן הורוביץ
ד"ר מרק הלר
פרופ' מיכאל הרסגור
אלוף הראבן
ד"ר דוד הראל
פרופ' מיקל וולצר
פרופ' רענן וייץ
פרופ' יוסף ולק
פרופ' יחיאל זיו
ד"ר מחמוד זחאלקה
ד"ר אחמד טולדאנו
ד"ר אחמד טיבי
פרופ' וולפי טראוב
פרופ' בנימין יגב
פרופ' גד יגיל
פרופ' ירמיהו יובל
פרופ' אברהם יסעור
ד"ר דן יעקבסון
פרופ' אפרים יער
ד"ר אריה יערי
ד"ר גדי יציב
פרופ' יעקב כהן
פרופ' אסא כשר
פרופ' אילנה לדריא
פרופ' שניאור ליפסון
פרופ' אורי מאור
פרופ' הנס־יוזף מאיר
פרופ' יעל מדיני
פרופ' מריון משקטו
ד"ר דוד מיקלברג
פרופ' בלהה מנחים
פרופ' אבישי מרגלית
פרופ' ברוך מרגלית
ד"ר מרים מרעי
פרופ' חגי נצר
ד"ר שלמה סבירסקי
פרופ' צבי סובל
פרופ' ששון סומך
פרופ' עמנואל סיון
פרופ' אריאל סימון
פרופ' סמי סמוחה
ד"ר שוקרי עבד
פרופ' יאיר עברון
יואל עילם
ד"ר אחמד עתאמנה
פרופ' מנע פיינברג
פרופ' מיכאל פלדמן
ד"ר שי פלדמן
פרופ' דוד פסן
פרופ' אריאל פרוקצ'יה
פרופ' עדי פרוש
פרופ' שאול פרידלנדר
פרופ' יוחנן פרס
פרופ' אפרים צדקא
ד"ר זאב צהור
ד"ר אדי קאופמן
ד"ר אביעזר רביצקי
פרופ' שמעון רדליך
פרופ' הנרי רוזנפלד
פרופ' מנחם רוזנר
פרופ' אסף רזין
פרופ' אוריאל רייכמן
פרופ' הלל שובל
פרופ' שולמית שחר
פרופ' זאב שטרנהל
פרופ' צבי שיפרין
פרופ' איתן שישינסקי
פרופ' עמוס שפירא
פרופ' סטיבן שרוט

סופרים, עתונאים ואמנים

א. ב. יהושע
מנחם אבידום
רן אדליסט
יצחק אורפז
עמוס אילון
יונה אליאן־קשת
גילה אלמגור
דפנה ארמוני
שלמה ארצי
חיים באר
יצחק בן־נר
שלמה בר
חנוך ברטוב
ק. א. ברתיני
לולי גלילי
מרית גלזר
אלון גרבוז
יאיר גרבוז
משה דור
יעל דרויאנוב
שולמית הראבן
מאיר ויזלטיר
קאסם זייד
נתן זך
חנה זמר
עדית זרטל
שלום חנוך
אמירה חס
חיים חפר
יוסי ידין
נתן יונתן
יוסי כהן
עודד ליפשיץ
אהרן מגד
אברהם מור
חנה מרון
ס. יזהר
יהושע סובול
עמוס עוז
נסים עוקלי
יהודה עמיחי
מוחמד עלי טאהא
אלכס פלג
אורנה פורת
סבר פלוצקר
מרים קינן
עמוס קינן
יורם קניוק
יהודית רביץ
דליה רביקוביץ
אביבה רזה
חיים שיר
דוד שחם
נתן שחם

אנשי משק וכלכלה

איתן אבנריאון
אבי אולשנסקי
גדעון אופיר
אברהם אגמון
נפתלי בלומנטל
אמנון ברנוי
בני גאון
דוד גולומב
ארנון גפני
שמואל דאובר
אהרן דברת
מולי דור
משה זנבר
עדי כהן
רלף כהן
הילה ליבנה
צבי כסה
בנים לאופר־ברנוביץ
דוד לוינסון
עקיבא מאיר
דוד מושבין
עודד מסד
חיים סנדרסון
עמוס ספיר
יצחק עילם
ריצ'רד עדמון
יקותיאל פדרמן
ישראל פולק
ג'והן פורמן
אליהו פורת
דוד פנקלשטיין
דב פלג
קלמן פרידשטיין
צאדק צאדק
יורם רדושיצקי
צבי רובל
יאיר רוטלוי
אליעזר רונן
אפרים ריינר
יצחק רן
אמנון שדה
הרצל שלם
יצחק שני
דב תמרי

רבנים

הרב יואל אוסיאו
הרב חיים אריאב
הרב טוביה בן־חורין
הרב פנחס לורבן
הרב ידמי מילגרום
הרב צבי מרקס
הרב מיכאל צבי נהוראי
הרב ראובן סמואליס
הרב מיכאל ספּית
הרב יונתן פרלמן
הרב דוד רוזן
הרב משה רוזן

אישי ציבור

חיים אורון (ג'ומס)
מועין אלעטאונה
חנן ארז

שאול אשכר
אסף אתר
אברהם בורג
אמה בינון
מירי ביטון
משה בר־יואב
נפתלי ברקמה
דרזה ברשטרית
אברהם ברדוגו
סני ברזילאי
דוד ברנן
דוד ברסלאו
יצחק ברקאי
ג'והני גולדברג
אסתר גולדשטיין
עליזה גורי
אודי גורן
אסמעיל ג'לג'ולי
גבריאל גלאיזר
וילי גפני
ישראל גת
מוניר דיאב
רות דיין
אתי דנינו
בתיה דנציגר
אחמד דראושה
תאלד דראושה
מוחמד אבו הלאל
חני הלוי
אפרים (זיגי) זונגר
אסתר זקלר
חנא חדד
אבל חורי
פארס חוסין
צור חכמון
אברהים חסאן
פריד טאבני
אבי יחזקאל
אריה יפה
השופט חיים כהן
רענן כהן
אורי לביא
מרים לוין
רחל ליבון
השופט אשר לנדא
דוד לפלר
אשר מגיב
אבטסאם מנסור
מוחמד מסארווה
נואף מצאלחה
וידה משעור
סבי מתמטאס
השופט עלי מנע
איבי נתן
רובי נתנזון
אריה סימון
סוליבאן סלים
מגדה סרוני
גאזי אבו עיטה
מוראד עטאמש
אבנר עמיאל
דרורה ענבוסי
יהודה פז
אופיר פינס
נתום פסה
חיים צדוק
עדי קידר
נימר קעדאן
אפרים רונן
גיורא רוזן
גדעון רפאל
אשר רשף
צלי רשף
מוני שומר
יהודה שוסטר
יוסף שחר
זרובבל שלו
אברהם שנקר
אלישע שפירא
דפנה שרמן
נירה תורגמן־דרובסקי
מוחמד תלאווי

נא לשלוח אל:

המרכז לשלום

רח' החשמונאים
תל־אביב

השם ....
הכתובת ....
□ אבקש לצרף את חתימתי.
□ לשמה .... ש"ח לכיסוי ההוצאות.
.... חתימה

גופת פרון אכן חוללה – התברר עם פתיחת הקבר

בואנוס איירס (א.פ.).־ ידיו של נשיא ארגנטינה לשעבר חואן פרון נכרתו וגופתו בותרה על־ידי שודדי קברים שפרצו את קברו בסוף השבוע שעבר – הודיע אתמול שופט אזרחי במסיבת עתונאים בבואנוס איירס.

לדברי השופט חיימה פאר סואר נגנבו מן הקבר בנוסף לאיבריו הכרותים של הגנראל פרון, שמת לפני 13 שנים, גם מספר חפצים אישיים שלו, וביניהם מכתב מאשתו השלישית, הנשיאה לשעבר איזבל פרון, הדגל הארגנטיני שבו היתה הגופה עטופה, הכומתה הצבאית שבה הופיע באירועים ממלכתיים וחרבו.

מאז נודעה לראשונה באמצע השבוע עוררה הגניבה זעם רב בקרב הציבור בארגנטינה, במיוחד לנוכח העובדה שהגנבים דרשו שמונה מיליון דולאר בתמורה להחזרת הגופה והחפצים. כעבור יומיים שבהם רוחות ברחוב הארגנטיני שמועות בדבר חילול גופתו של המנהיג הנערץ נפתח אתמול ארונו בפקודת שופט ונתגלה כי ידיו של פרון אכן נכרתו.

אנשים • אנשים • אנשים • אנשים • אנשים

יד לקשיש

אחרי שהתפטר ארנסט יפת מתפקיד יו"ר מועצת המנהלים של בל"ל ולפני שנתמנה לתפקיד זה מאיר חת, מילא אותו מנכ"ל "סבע", אלי הורביץ (בתמונה). לימים נתן לו הבנק שכר על שירותו זה – וטוב שעשה כן. הנהנים ממנו הם זקנים נזקקים. הורביץ, כך נודע, העביר את כל הסכום לרווחת קשישים (אל תשליכני לעת זיקנה) – באמצעות קרן ירושלים ומנכ"ל בית-החולים "איכילוב" בתל-אביב, פרופ' דן מיכאלי.

בשם השפיות

תומכי ה"לביא" נמצאים אמנם בכל שכבות הציבור ובכל הגוונים הפוליטיים, אולם השורולה החדשה שגילה שר האוצר משה נסים, הצליחה בכל זאת להפתיע אותו. נסים היה אתמול אורחה של מערכת הבריאות, ובלווית. שרת הבריאות שושנה ארבלי-אלמוזלינו סייר במוסדות שונים. בין היתר ביקר גם בבית החולים לחולי נפש בבאר-יעקב. שם ניגשה אליו קבוצת מאושפזים והתחננה: "אדוני השר, אל תיתן ל"לביא" ליפול, תפעל להמשך הפרויקט הלאומי".

רבקה הרניש

קונסול של כבוד

שמו של ראש המועצה האזורית "שער-הנגב", צבי חזן מקיבוץ ברור חיל, הוזכר לאחרונה כמועמד לתפקיד קונסול ישראל בסאו-פאולו, הגדולה בערי ברזיל. חזן (55) הוא יליד סאו-פאולו, וככזה פיתח יחסי ידידות בין מדינת ישראל וקיבוצו לבין העיר. אם יבוא לשם כקונסול יישא עמו את תואר "איש הקנה" של 1986, שהעניקה לו לשכת המסחר ברזיל-ישראל. חזן גם השתתף לאחרונה, כאורח כבוד, בטקס הכתרת מושל סאו-פאולו.

דני צדוקי

תן לה יד

הנשים הן מיעוט בולט ביותר בדירקטוריונים העירוניים בתל-אביב – טוענת מזכירת נעמ"ת בת"א, עדה רבון, במכתב ששיגרה לראש העירייה, שלמה להט. כותבת רבון: "קיבלתי את רשימת הדירקטוריונים בחברות העירוניות לידי (מעודכן לפברואר 1987) ומתברר שב-29 החברות העירוניות ו-150 תפקידי הדירקטורים בחברות אלה התמנו רק 16 נשים. עבור ראש עיר ועירייה הטוענת לקידומן של נשים, המספר נראה מגוחך למדי". על כך הגיב אתמול פרופ' אפרים מרגובניק, סגן ראש עיריית ת"א ומנהל החברות העירוניות: "מיד לאחר כניסתי לתפקיד שמתי לב לעובדה זו ואעשה כל דבר כדי לצרף נשים מוכשרות לדירקטוריונים של החברות העירוניות בתל-אביב. אני מברך את עדה רבון על העלאת נושא חשוב זה".

נתן יזהר

שירת הברבור

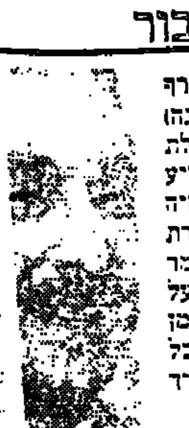

הבמאי והכוריאוגרף מייקל בנט (בתמונה) נפטר אתמול ממחלת איידס, כפי שהודיע פרקליטו. בנט היה האיש שהוליד "שורת המקהלה". המחזמר שובר הקופות שרץ על בימות ברודווי זמן ממושך יותר מכל מחזמר אחר, והאריך חיים יותר מיוצרו.

מתגעגע להולצה

"ל"נוער העובד והלומד" יש הרבה מעלות. אבל גם חסרון אחד – אי-אפשר להיזכר בה עבר לכל החיים, מעצם היותה תנועת נוער" – אמר שלשום ממלא מקום ראש הממשלה שמעון פרס, בכינוס ועידת הנוער העובד והלומד בבנייני האומה. פרס, שהיה בנעוריו הניך, מדריך ומזכיר תנועת הנוער, הוסיף: "אני אומר בפה מלא שהייתי שואף לארץ ישראל של חולצה כחולה. כמאמר השיר – חולצה כחולה והיא עולה על כל העדיים".

עודד בר-מאיר

שברו את פרקינסון

בקוקטייל חגיגי בהשתתפות סגן שר האוצר עדי אמוראי ומנכ"לים של חברות, הכריז מנכ"ל מלם מערכות, הלל דודאי (הממונה לשעבר על השכר באוצר), על הארגון מחדש של החברה הממשלתית לעיבוד נתונים. ארגון מחדש בחברה ממשלתית הוא כמעט משימה בלתי-אפשרית. מלם מערכות הוכיחה, כי שיתוף פעולה בין הנהלה לעובדים יכול ליצור שינוי המותאם לצרכי השוק. השינויים הארגוניים כוללים הגדרה מחדש של חטיבות החברה, קידומם של עובדים לדרגות ניהול וייעול מרבי של המערכת הפנימית. במלם מערכות כ-300 עובדים. דודאי הבטיח, כי מהיום יישמר במלם עקרון הרוטציה. תהיה ניידות עובדים בין האגפים והמחלקות, מתוך כוונה לשמר את הדינאמיות בחברה, ואת שביעות רצונם של העובדים. בין הקרואים היו נתן מאיר – משנה לחשב הכללי, מנחם פלוק – מנהל השיווק של יבם ישראל, ד"ר דב גולן – מנכ"ל משרד הבריאות, אליעזר שילוני – מנכ"ל החברה הממשלתית למדליות, אריה מצקביץ – יו"ר הרשות לנ"ע, אהרון פוגל – הממונה על התקציבים, מנהלי חברות ממשלתיות ועובדי החברה הבכירים.

מסיבת פרידה

הרבה ראשי ערים נאספו ובאו לארוחת צהריים במלון מגדלי הים-התיכון בבת-ים, כדי להיפרד מפנחס אילון, שהיה ראש עיריית חולון במשך 36 שנה. אהוד קנמון, ראש עיריית בת-ים, אירח את ראשי עיריות תל-אביב, בני-ברק, הרצליה, גבעתיים, חיפה, חולון, אזור וסגניהם, שבאו לברך את זקן ראשי הערים בישראל וקידמו בברכה את ראש העיר הטרי של חולון, עו"ד חיים שרון, שנכנס אתמול לתפקידו. קנמון הגיש לאילון עוגת ענק ועליה הרוטה מפת חולון, ואילון השיב למברכים: "אני בסך הכל עשיתי את המוטל עלי".

עמרם גבאי

הירוקים

בטקס שהתקיים ליד אנדרטת הזכרון לחללי משמר הגבול בנחל עירון הוקמה "עמותת הכומתות הירוקות", שהתהווה מעין "ועד למען החייל" ותדאג לרווחתם של שוטרי משמר הגבול. פנחס קופל, המפקד הראשון של משמר הגבול ומפכ"ל משטרת ישראל, נבחר לתפקיד יו"ר העמותה, המורכבת מ-50 אנשים, כולם משוחררי החיל, יהודים הדרוזים. יוסף שייך, יו"ר ארגון המועצות האזוריות, הודיע כי העמותה מתכוונת להקים מוזיאון שיוקדש למשמר הגבול. מפקד משמר הגבול, ניצב פנחס שחר, אמר כי הוא מקווה שאנדרטת הזכרון, השוכנת ליד כביש חדרה-עפולה, תיקרא בעתיד בשם "אנדרטת השלום" – כדי שתסמל שבמדינת ישראל חיים בשלום יהודים, דרוזים וערבים. העמותה אספה עד כה תרומות בסך 70 אלף ש"ח וכבר הקימה השבוע אתר נופש למטיילים ליד אנדרטת הזכרון בואדי עדה.

מוסבה חלבי

קהל מעריצים הקיף את חברת הפרלמנט האיטלקי הטרייה, אילונה סטלר, הלא היא כוכבת הפורנו צ'יצ'ולינה (במרכז התמונה), כאשר הגיעה אתמול לישיבה הראשונה של בית הנבחרים.

המדור נערך היום בידי מיכל פלג

יש לך רווח יומי בבנק לאומי

הצטרף לאחד החשבונות החדשים והמהפכניים של בנק לאומי וזכה ברווח יומי. אתה נהנה מריבית גבוהה במיוחד על היתרה שלך, ריבית נמוכה על יתרת החובה, אתה לא משלם עמלה על הפעולות בחשבון, מקבל הלוואות בתנאים מועדפים וכן

שירות מיוחד - דו"ח הוצאות והכנסות רבעוני ושנתי.
אם אתה לקוח של בנק לאומי, הכנס לסניף והחלף את חשבון העו"ש הרגיל שלך בחשבון החדש "חשבון יומי", ואם אינך לקוח שלנו, אתה מוזמן להצטרף ולזכות ברווח יומי.

לפניך פירוט ההטבות המוענקות לך בכל אחד מהחשבונות החדשים של בנק לאומי:

שם החשבון / מה אתה מקבל	חשבון יומי	פקדון פתוח	חשבון חייל
	חשבון עו"ש לכל לקוח פרטי	פקדון להשקעות יומיות מינימום 1000 ש"ח (יחליף תפ"ס)	חשבון עו"ש למתגייס ולחייל בשירות חובה
ריבית זכות	ריבית זכות יומית 7% שנתית על כל יתרה בין 150 ל-1000 ש"ח*	ריבית זכות יומית 14% שנתית	ריבית זכות יומית 7% שנתית על כל יתרה עד 1000 ש"ח*
משיכת יתר	• משיכת יתר עד 2,000 ש"ח בריבית P+0.75% לחודש • עד 5000 ש"ח בריבית P+1.25% לחודש		משיכת יתר עד 600 ש"ח בריבית P בלבד
פטור מעמלות על פעולות בחשבון	אתה לא משלם על פעולותיך בחשבון**	אין עמלות	אתה לא משלם על פעולותיך בחשבון**
הלוואות***	**הלוואה צמודה** מ-3000 ש"ח ומעלה, ריבית 0.9% צמודה לחודש **הלוואה דולרית** מ-$2500 ומעלה בריבית קבועה 1.5% לחודש **הלוואה שקלית** מ-2000 ש"ח ומעלה בריבית קבועה 2.5% לחודש		הלוואת שחרור עד 2500 ש"ח צמודה למדד ל-30 חודש בריבית צמודה של 6% לשנה
	בתמורה ליתרונות אלה תשלם 3 ש"ח לחודש בלבד		

* ריבית הזכות ב"חשבון יומי" היא 50% מהריבית המשולמת ב"פקדון פתוח" על יתרות של 1,000 ש"ח.
** למעט צ'קים בסכומים של למטה מ-50 ש"ח
*** מותנה בבטחונות כמקובל.
הבנק רשאי להפסיק את התכניות או לשנותן בכל עת

בנק לאומי - רווח יומי

"יום הכיפורים" של המשטרה והשב"ס

מאת נתן רועי

מחוז דמיוני: מידע מודיעיני מסוג ביותר מגיע לקצין המודיעין בתחנת משטרת מחוז תל-אביב. מן המידע עולה, כי גוף קיצוני ביותר – המונה שלושה חברים בלבד – עומד לפוצץ את כנסיית הקבר הקדוש בירושלים, כנסיית המולד בבית-לחם, ומנזר סנט-ג'ורג' במזרח ירושלים. המידע מועבר לכרטסת מודיעין תשאר – נשכח – שם כמה ימים. לאחר שלושה ימים מתפוצצות אחת הכנסיות, ואז מחפשים את האשמים. האשם – כמו תמיד – הוא הפקיד שהעביר את המידע המודיעיני לקטלוג המשטרתי ולא הודיע על כך לגורם הממונה עליו, אשר לא הודיע למפקד המחוז. מפקד המחוז לא הודיע למפכ"ל המשטרה, וכך נגרם אסון בלתי-הפיך. דעת-הקהל בעולם אינה מפסיקה להשמיץ את השלטונות הישראליים.

מחוז דמיוני זה יכול להתרחש – מחר. דו"ח מבקר המדינה, שפורסם השבוע, מציג תמונה עגומה ביותר של מערך המודיעין המשטרתי. האחריות נופלת על מפכ"ל המשטרה, והאחריות המיניסטריאלית מוטלת על כתפיו של שר המשטרה – חיים בר-לב. השר בר-לב העביר את תשובתו למבקר המדינה על פני ארבעה עמודים, שצורפו לדו"ח המבקר.

למרות תשובה זאת נוצר הרושם, כי המשטרה הינה גוף הנושא את הרמיזה והחומה שהן יכולים להצעידה לשנות התשעים בתחום הלוחמה בפשיעה. התייחסות בלתי-נכונה למודיעין ואי-הגדרת מטרות האיסוף של המודיעין יכולות לגרום לאסון. מודיעין יעודי ועיתי הוא התשובה למחדלים שהועלו על ידי מבקר המדינה בדו"ח האחרון שלו. המשטרה מתייחסת למחדלים שהועלו על ידי המבקר כאל מחדלים מקומיים ולא כאל מפגע מהותי.

הדעה הרווחת – המוצאת ביטוי גם בתשובות השר – היא שרוב הליקויים תוקנו במהלך הביקורת. אבל מעיון בדו"ח הקטלני עולה כי המשטרה לא עשתה רבות לשיפור היערכותה בתחום המודיעין – למרות המלצת ועדת שימרון (1978) ללוחמה בפשע. המודיעין של המטה הארצי הפך לזרוע נפרדת במשטרה, אך הטיפול ביחידות שבשטח עדיין לקוי והטעון שיפור רב.

תפקידו של מערך המודיעין המשטרתי הוא לחשוף עבירות ולספק שירותי-מידע ליחידות המשטרה, בעיקר בנושאים שבטיפול מערך החקירות. מערך המודיעין עוסק באיסוף מידע מודיעיני נרחב ככל האפשר על יעדים עברייניים. הידיעות המודיעיניות עוברות תהליך של ניתוח והערכה והמידע נאגר במחשב באופן שיוכל לשרת את כל המערך המשטרתי. רכז המודיעין, איש השטח, הוא האדם שצריך לגייס את מקורות המודיעין ולקיים עימם קשרים – על בסיס יום-יומי – כדי לקבל ידיעות שבעקבותיהן ניתן יהיה לפעול נגד עבריינים.

מבקר המדינה, השופט יעקב מלץ, מציין בדו"ח שלו כי חלק מהאנשים הנושאים בתואר "רכזי מודיעין" לא עברו הכשרה מודיעינית כלשהי (!) – וכי הדבר בא לידי ביטוי באיכות הידיעות המודיעיניות המתקבלות מהשטח ובטיב "כיסוי" היעדים. כדי להמחיש זאת, מציין המבקר כי במשך חודשים מספר – ובניגוד להוראות אמ"ן – לא הכינו תחנות משטרה במרחב מסויים דו"ח על תפוקת רכזי המודיעין.

מודיעין בריא, כלשון מבין-דבר, הוא מודיעין המושתת על מקורות מודיעינים קבועים – ולא על מקורות מזדמנים. מבדיקת מבקר המדינה מתברר, כי ביחידה המרכזית של מחוז מסויים היו פחות מרי מקורות מודיעינים קבועים – ויותר מרי מקורות מזדמנים. למחדל זה הצטרף מחדל נוסף: היעדר ריכוז-נתונים על תפוקת המקורות המודיעינים שבתחום המחוז הנדון. על-פי הנוהל, הקשר עם המקור המודיעיני חייב להיות יום-יומי. בבדיקת המבקר התברר כי במחוז שנבדק היה הקשר בלתי-רצוף – ולעיתים עברו כמה חודשים, ואף שנה שלמה, בין פגישה לפגישה.

לדו"ח המבקר מצורף מידע מעניין ביותר, הנוגע לעבודת המשטרה בתחום המודיעין – טבלת-פרישה של המערך המודיעיני של המשטרה ("עץ מבנה"). כן מצורף לדו"ח חומר עיוני, הנוגע לדרך ההתייחסות של המשטרה לעניין המקורות המודיעיניים. על-פי נוהל מחלק המודיעין במטה הארצי – אומר מבקר המדינה – יש לחלק את אוכלוסיית העבריינים לשלוש רמות, בהתאם למעמדם בהיראכיה הפלילית באותו איזור. השוני שבין הרמות יתבטא בהיקף הטיפול המשטרתי ועוצמתו. למשל:

א. "ברוקאים" – מהווים את הדרג הנמוך ביותר בהיראכיה של העבריינים. רמה זו תטופל במסגרת ה"כיסוי" המודיעיני הבסיסי (האיזורי) ובמסגרת ה"כיסוי" המודיעיני של נושאי ההתעניינות.

ב. יעדי-משנה – מהווים את דרג הביניים בהיראכיה. בדומה לברוקאים, הם יטופלו במסגרת ה"כיסוי" המודיעיני הבסיסי של נושא ההתעניינות. בנוסף לכך, יטופלו יעדי-המשנה על-ידי יחידות המשטרה – בהכוונה מטעם יחידות המודיעין ובפיקוח שלהן.

ג. יעדים ראשיים ("יעדי אדם") – מתייחסים אל ה"צמרת העבריינית" המקומית. עם פיצוח היעד (הפסקת פעילותו הפלילית) יש לקבוע במקביל יעד חדש – מקרב בכירי ה"ברוקאים". בתחנות ובמרחבים עירוניים ייקבעו לרכז המודיעין, על-פי הנוהל, לפחות שלושה "יעדי אדם" – בנוסף ליתר משימותיו שבמסגרת ה"כיסוי" המודיעיני הבסיסי.

מממצאי המבקר עולה, כי יש בעיות רבות בתחום המידע – בניגוד לנהלים, חלק גדול ממנו לא נמצא בתיקי המודיעין הראשיים, לא תמיד נמצאו תוכניות לפיצוח היעד, ולא תמיד רווח על פעילות שנעשתה לפיצוח היעדים. במשמעותם של דברים אלה פשוטה מאד: המשטרה אינה עושה מספיק ללכידת ה"לוויתנים" שבין העבריינים האיזוריים.

חמור מכך – יש ליקוי בבדיקת המידע המודיעיני. מבקר המדינה טוען כי מחצית במספר הידיעות המודיעיניות שהועברו לטיפול ליחידות האופרטיביות לא טופלו. ואשר לידיעות שאכן הועברו – חלק גבוה מהן טופל ביחידות זמן רב לאחר קבלתן: יתכן שדבר זה הביא לתוצאות לא-חיוביות.

המשטרה עורכת מסעי יחסי-ציבור לגיוס עובדים למשטרה. אולם המצב השורר בה אף אינו מדרבן את אנשיה להשאר בתפקידיהם. דו"ח מבקר המדינה מתייחס אומנם לשנים 1984-1985 – אך זוהי מגמה קבועה. על-פי הדו"ח שררה תחלופה גבוהה בין העובדים במרכז-הרישום של ענף המודיעין במחוז שאליו התייחסו הנתונים שלעיל. בשנים 1984-1985 פרשו כ-78 אחוזים מבין העובדים שלפי התקן. בעת סיום הביקורת, עמדה מצבת העובדים על 64 אחוזים מהתקן (שיפור-מה במספר העובדים). בשל חוסר ממושך בכוח-אדם היה – בעצם תקופת הביקורת – פיגור מצטבר בהזנת נתוני-מסמכים למחשב. למעשה, גורם מצב שכזה לאי-עדכון המערך המודיעיני של המשטרה – ולקבלת מודיעין שלא בזמן אמיתי, בניגוד למתחייב ממודיעין מודרני ומתוקן. השר השיב על כך כי לאחרונה אוישו תקני מרכז הרישום.

עניין האמנות-הסתר, שנחשב לאחד הנושאים החשובים בתחום הגנת הפרטיות, גם הוא פרוץ לאפשרות ניצול לרעה. מבקר המדינה מציין, כי במחוז שנבדק שמורים טפסים חתומים בידי ראש מפ"ן (מחלקת מודיעין). בנסיבות אלה קיימת אפשרות – מציין המבקר – של שימוש לרעה בטפסים, ללא קבלת אישור-מראש.

שירות בתי-הסוהר

מצב דומה – מודיעין מפגר וחסר ברק – נתגלה בשירות בתי-הסוהר. בניגוד למשטרה, שהיא בעלת מסורת של הפעלת מודיעין מאז הקמת המדינה, הרי ארגון הפעילות המודיעינית של שירות בתי-הסוהר הוא חדש יחסית. עד אמצע שנות השבעים, לא כלל המבנה של נציבות שירות בתי-הסוהר תקן לאחראי להפעול נושא המודיעין. מנהלי בתי-הסוהר השונים הפעילו – כל אחד על-פי ראות עיניו ונסיונו – מערך מודיעין פנימי, והגדירו בעצמם דרכי התגוננות מפני אוכלוסיית האסירים. דו"ח מבקר המדינה איננו מציין מה היו התגמולים למקורות המודיעיניים בבתי-הסוהר – ואינו משיב לשאלה האם כל הסכה שניתנה היתה חוקית ותואמה את הסדרים. נראה, כי בנקודה זו מסתתר "מתחת-שחור" ולא ידוע.

המבקר מתייחס לעניין התגמולים לאסירים רק החל משנת 1977 – לא לפני כן. על כך הוא אומר: "האפשרויות לתגמל אסירים הן רבות, אבל רק מעטות יש בהן כדי לפצות על הסיכון שהמודיע לוקח על עצמו וזו הסיבה שרק מעטים מוכנים להפוך למקורות קבועים."

המבקר טוען, כי בשנת 1977 נתקבלה במינהל הביטחון של שירות בתי-הסוהר ההחלטה להקים את מחלקת המודיעין. יעדי המחלקה הוגדרו בצורה כוללנית – אך מעמדה לא הוגדר, בשום פקודת-קבע של נציבות שירות בתי הסוהר, כיחידת-מטה מקצועית וסמכות עליונה. והנה, בהיותה מחלקת-מטה מקצועית, היה עליה לקבוע נהלים והנחיות – אך הדבר לא נעשה, או כמעט שלא, במשך עשר שנות קיומה.

מבקר המדינה בדק את מערך-המודיעין של שירות בתי-הסוהר, בחודש מארס-אפריל 1986. הבדיקה נערכה במינהל הביטחון של נציבות שירות בתי-הסוהר ובמחלקת המודיעין – הכפופה למינהל. כמו כן בוצעה הבדיקה אצל קציני המודיעין בעשרה בתי-סוהר, ובהם שניים המצויים בשטחים. בדיקות אחרות נערכו במחלקת המודיעין של משטרת ישראל, ובחוליית קצין המודיעין של בתי-הסוהר שבמשטרה.

מתברר כי ראש ענף אסירים פליליים לא ערך ביקורים אצל קציני המודיעין, לצורך התעדכנות או תדרוך. שטח העבודה בענף זה היה גבוה, ועל כן לא יכלו להתפנות לביקור בבתי-הסוהר – טוען המבקר.

המבקר בדק גם את ענף ביטחון-שדה בשב"ס. בין עיסוקיו של ענף זה – נושא טוהר-המידות של סוהרים. על כך כותב מבקר המדינה, בחומרה רבה: "אחד הנושאים החמורים, שניתנה לו עדיפות גבוהה בענף ביטחון-שדה, הינו טוהר-המידות ושיתוף-פעולה פלילי בין סוהרים לאסירים. לדעת ראש מחלקת המודיעין, "בכל היחידות קיימים משתפי-פעולה – זהו הנגע במערכת". שיתוף-פעולה מתבטא, בדרך-כלל, בהברחת סמים או משקאות חריפים על ידי סוהרים – תמורת בצע כסף המשולם להם בחוץ על-ידי קרובי האסירים. חלק ניכר מהמידע בתחום זה מגיע מקרב האסירים, או במכתבים עלומי-שם.

האחרון אחרון: מבקר המדינה מתייחס באורח רשמי ל"שנאה התהומית" בין המשטרה לבין שב"ס. הוא מעלה נקודה חמורה ביותר – תופעה שראוי לבדקה עד תום, ולמנוע את השנותה – "משטרת ישראל נמנעת פעמים רבות מלהעביר חומר מודיעיני מסווג לשירות בתי-הסוהר. שירות בתי-הסוהר הודיע לביקורת כי הדבר נובע, בין היתר, גם בשל חוסר-אמון בין שתי המערכות והיעדר כבוד-הדדי. זאת ועוד: יש ניגוד-אינטרסים בין שתי המערכות..." וכן, בבפורש, כותב המבקר: "מפי הגורמים המוסמכים) לדברי שב"ס התקיימו בנדון דיונים. –ברמה של מפכ"ל-נציב – אולם עד כה אין שלמות בעניין זה". אגב, בתשובתו לטענות המבקר אין שר המשטרה מתייחס לבעיה חמורה זו, הפוגעת בצורה חריפה ביותר במלחמתה של המדינה בפשיעה.

هكذا من الأصل

נרדנה נמשכת – הפעם עליות נאות

שבוע עגום למשקיעים במניות

מאת שמואל רוזנבלום ★

סיום שבוע המסחר בעליות שערים נאות היה אקורד אחרון לשבוע מסחר עגום ביותר למשקיעים במניות החופשיות. בהמשך השבוע הוחלף המסחר שוק המניות כ־450 מיליון דולר משוויו תוך שמדד המניות החופשיות יורד באורח חד ביותר. קשה לדעת באם השיפור אתמול בבורסה הינו בגדר תיקון טכני או תחילת תהליך התייצבות, כל המנתחים למיניהם עשויים להתבדות בכל כיוון. יחד עם זאת ניתן בהחלט להאמין שעקב שחיקת השערים האחרונה בבורסה נוצרו רמות שערים אטרקטיביות במניות רבות, ולפיכך מפולת או ירידות תלולות נוספות אינן בהכרח צפויות. ברמות השערים הנוכחיות נמצאו ביומיים האחרונים קונים גדולים. קונים אלה לא חששו לרכוש מניות חרף הנסיונות הקודמים המרים של תיקונים טכניים שלאחריהם התחדשו ירידות חדות ביותר. פרשנים ופעילים נטו אתמול להעריך שבשבוע הבא תחול רגיעה מסויימת בשוק תוך הפסקת תנודות השערים החריפות. מקורבי הבורסה מעריכים שביום א' הקרוב עשויה להמשיך מגמת מסחר חיובית למדי, מעבר לכך אין איש המוכן כיום להתנבא לגבי הצפוי בשוק מעבר ליום א' הקרוב.

שוק המניות – ראו מכבי

שלשום לאחר ירידות השערים החדות עמד מדד המניות החופשיות (ללא בנקים בהסדר) על 123 לערך. אתמול בתום המסחר לאחר עליות השערים עמד מדד המניות על כ־127 לערך. פרשנים כנסים ליצור קו תמיכה בלתי ברור לשוק בסביבות 125 לערך, והדבר ספק אם יעמוד במבחן המציאות. גורמים הקשורים לקונצרן כלל העריכו אתמול שמדד המניות עשוי להתייצב על כ־130, תוך תקופת גיבוש ארוכה למדי של כחודשיים ויותר. אנשי בטוחה מעריכים שהרמות הנוכחיות במדד המניות הינן רמות קניה, קלה של בטוחה בתור קונה משמעותי בשוק נשמע די בבירור באחרונה.

קרנות הנאמנות – מדיניות ביטחון

היקף הפדיונות בקרנות הנאמנות המתמחות במניות עמד אתמול על כ־8 עד 10 מיליון דולר לערך. אתמול צינו גורמים בברוקרים רבים להיקף פדיונות גדול יותר בקרנות והמשיכו היתה לאותם גורמים הפתעה חיובית. כרור שאי־סימת כספים חדשים לקרנות תקשה עליית להגדיל פעילותן במניות או להחליפן לקלוט היקף הצעים גדולים. קרנות הנאמנות הסולידיות החלו ביומים האחרונים להגדיל את נתח המניות שברשותן, שהיה קטן ביותר עד עכשיו. מנהלי בל"ל־פיא עימם שוחחנו באחרונה העריכו שהגידול בהחזקת ני"ע בקרנות סולידיות הנו גורם מרכזי חושב שכן מדובר בנפח כספי גדול. אתמול במסחר השוטף, ניכר היה נסיון בצד הקרנות הסולידיות להשגת אווירה חיובית בביקושים יומיים.

מניות שער במסחר – עליות

דוגמאות נבות נמצאו אתמול במהלך המסחר לנסיון של קרנות הנאמנות לייצב את השוק תוך עליות בינעניות ומוזמנים חלקיים. פעילות זו בלטה בכלל אלקטרוניקה, כלל סחר, פועלים השקעות, משכן, פיבי ונוספות. בסקטור הבנקאות שבהסדר נרשמה מגמה מעורבת, פועלים 0.2%+, אי.די.בי. ר"ג 1.2%+, מזרחי 1%–. עלית שער בת 4% נרשמה בפיבי, הביקוש עמד על 6127 ע.ב. המחזור 3146 ע.ב. ביקוש 2377 ע.ב. במשכן רשם עליה של 5% במחזור 609 ע.ב. גם בפיננסי משכנתאות נרשם מחזור חלקי בעליה של 2.4%. עליות נאות נרשמו בכלל סחר אופציה 4.4+ במחזור 51500 ע.ב. ובכלל סחר אג"ח 8.2%+. במניות הקלילות נרשמו תנודות שערים תלולות יותר. אגרין 1 10%+, נקה 10%+, אקרשטיין 5 8.9%+, קליל 7.3%+, עיט 5 7.2%+, סמפו 1 10%+, קנסמרכים 7.7%+, ניקוב 6%+, עסים 10%+ ונוספות. עליות חדות ביותר נרשמו במניות – קליל אופציה, עזרא אופציה וארדס. ירידות חדות נרשמו בתגל 15%– בעקבות בעיות נמשכות בחברה. במספר מניות חצי כבדות התחדשה אתמול פעילות משקיעים גדולים, דוגמאות לפעילות זו נמצאו באורים, גבים, נכסי אורים ונוספות, גם בחלק מהקלילות החלה שוב פעילות איסוף הדרגתית – אסותא, רים, אקרשטיין, ברזר, ארגד, לדודה.

.4, דנבאר, ונוספות. בסקטור המניות ברשימה המקבילה נרשמה פעילות ערה במיוחד באלקל. גם במניות הנפט נרשמה פעילות ערה תוך עליות נאות ביואל ובדלק חיפושי נפט. סיום המסחר הרגיל אתמול מצא את הסוחרים מאושרים מעט יותר מתחילת המסחר.

אגרין – הנפקת זהב

חברת אגרין שמניותיה נסחרות בבורסה, יוצאת בהנפקת אג"ח צמודות לדולר ולזהב בתחילת השבוע הקרוב. בבורסה נסחרות כבר אג"ח צמודות זהב של חברת חמישה יזד. הנפקת אגרין יוצאת במכרז במחיר מינימלי של 100%, סך גיוס ההון מההנפקה 1.5 מיליון דולר. מעבר להצמדה למחיר הזהב, צמודות אג"ח אגרין למחיר הדולר ונושאות ריבית של 3%. השפעת גיוס ההון באג"ח על חברת אגרין מעניינת ביותר. הרצאות המימון באגרין ירדו באופן ניכר כתוצאה מגיוס ההון באג"ח והדבר יתבטא, ללא ספק, בהוצאות הכספיות. החברה עבדה במאזנה האחרון לרווחיות סבירה, לאחר שנים ארוכות של השקעות הון כבדות בפריסה של חנויותיה, ובנית תשתית עיסקית שוקית ופירסומית.

המסחר במשתנים – עליות נאות 3.05%+

עליות שערים נאות בנפח מחזורים סביר שרדו אתמול במהלך המסחר במשתנים. הקונים של אתמול בירידות השערים החריפות המשיכו גם אתמול לרכוש סחורה במניות המשתנים. המוכרים היו שוב גופי ני"ע קטנים שזכו לפדיונות בקרנות שבניהולם, וגורמים נוספים שהעריכו שעליות השערים מאתמול הינם בגדר תיקון טכני בלבד. בסיבוב המסחר הראשון במשתנים נקבע שיעור עליה של 2.27%. בסיבוב השני נסגרה העליה על 3.05%. עקב המסחר שנתארך התקיימו שני סיבובי מסחר בלבד. שינויי שער בולטים נרשמו במניות – אורים 2.75%+ 300 אלפי ש"ח, דלק 3.25%+ כ־279 אלפי ש"ח, טבע 3%+ כ־430 אלפי ש"ח, כלל תעשיות 3.5%+ כ־573 אלפי ש"ח, כלל ישראל 10 3.25%+ כ־275 אלפי ש"ח. מחזור כספי נאה נרשם גם אתמול במניות נייר חדרה 3.25%+ כ־459 אלפי ש"ח. כזכור, שלשום נרשם מחזור שיא של 1.2 מיליון דולר לערך במניות נייר חדרה. מניות פז השקעות שעלו אתמול 5.25% השיגו את עלית השער הבולטת ביותר. מחזורי עיסקאות קטנים במיוחד נרשמו במניות – הסנה 3%+, עלית 4%+, אלביט 3.5%+, אלדין 2.75%+. נפח המחזורים במניות אלו נע בין 10,000 דולר ועד לסך של 20,000 דולר לערך. בתום המסחר במשתנים נותרה תעלומה מרכזית תבולטת, האם מדובר בתיקון טכני או שמא בהתייצבות? על שינוי מגמה ברור איש אינו מוכן להתבטא באופן רציני. סוחרים רבים צוטטו אתמול שרמות השערים הנוכחיות „שוות" קניה. יתכן שאמנם כך המצב אך הזהירות נדרשת ביותר. במסחר במר"צ בשעות הצהריים נרשמה מגמה מעורבת של הצעים וביקושים במניות המשתנים בנטיה חיובית.

מצעד קרנות הנאמנות – דירוג חצי שנתי

מומחי חברת הייעוץ „מיטב" חישבו את תשואות קרנות הנאמנות בין התאריכים ינואר־יוני 1987 ודירגו את עשרת הקרנות המובילות: 1. מור (הבינלאומי) 36%. 2. אבוקה (יונייטרסט) 35.6%. 3. לפיד (יונייטרסט) 35.3%. 4. מרגלית (בל"ל־פיא) 33.6%. 5. יהלום (בל"ל־פיא) 33.2%. 6. אש (וילברמן) 33%. 7. ארז (פועלים) 32.4%. 8. אודם (לאומי־פיא) 31.8%. 9. ברולת (לאומי־פיא) 31.6%. 10. רקפת (בטוחה) 31.5%. בחודש יוני שלוש הקרנות הטובות ביותר נמנות על קבוצת בל"ל, עובר 4.6%+, אור 4%+, תרשיש 3.5%+, המדד הכללי של קרנות הנאמנות ירד בחודש יוני ב־4.7%. מבין הקרנות המתמחות בצמודי מדד השיגה קרן שקד של קבוצת דיסקונט את התשואה הנאה ביותר 2.9%+. מבין הקרנות המתמחות באג"ח של המדינה בלטה קרן תרשיש של בל"ל שהשיגה תשואה נאה 3.5%+. אין ספק שחודש יוני היה חודש מוצלח תוספית לקבוצת בל"ל־פיא שאף הצליחה, כאמור, להכניס ארבע קרנות למצעד עשר הקרנות המובילות בסקטור זה. מספר קרנות הנאמנות שפעלו בסקטור הקרנות עמד על 122 קרנות.

* הכותב מנהל תיקי השקעות

שערי המניות

בנקים מסחריים

שאינם בהסדר ההצמדה

כלולים בהסדר הצמדה

בנקים למשכנתאות

מוסדות מימון

ביטוח

מסחר ושרותים

מסחר

שרותים

מלונות ושרותי תיירות

מחשבים ושרותי מחשב

מקרקעין ופיתוח

נדל"ן בינוי ופיתוח

מוצרי בניה

כימיה, גומי ופלסטיק

עץ ומוצריו-נייר ודפוס

תעשיות שונות

השקעות תעשיה

חברות להשקעה

השקעה ואחזקה

נסחרות במסמ"ח

דלק ונפט

רשימה מקבילה

מסחר ושרותים, מלונאות ומחשבים

תעשיה

טקסטיל והלבשה

מתכת ומוצריה

חקלאות

תעשיה

מזון וטבק

חשמל אלקטרוניקה ואופטיקה

שערי אגרות חוב

שערי קרנות נאמנות

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
	5438.7	5365.65
	514.6	504.69
	246.	241.59
	1614.1	1582.65
	266	2610.94
	440.4	431.35
	147.6	144.71
	269.4	267.53
	768.4	753.68
	3795.2	3722.90
	5353.8	5236.09
	729.4	714.91
	599.7	587.37
	657.0	644.20
	102.5	100.19
	351.8	345.09
	170.9	167.23
	180.9	177.47
	245.0	240.30
	2641.4	2590.89
	535.7	525.69
	533.7	523.39
	299.1	297.83
	1531.2	1561.92
	1071.3	1055.87
	419.2	417.61
	9815.2	9669.59
	3312.0	3249.97
	607.5	600.28
	400.0	396.23
	488.4	479.01

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
דולב	238.34	235.33
דורון	1480.91	1452.82
דיזן	262.84	257.91
דיה	578.47	568.08
דרור	375.96	369.28
דקל	426.45	418.34
הדס	411.79	408.16
הדר	529.59	520.48
זהר	20291.77	19996.72
זיו	18853.69	18560.34
זמיר	520.12	509.95
חדות	158.23	154.77
חליפה	131.79	131.22
חלבים •	205.45	204.49
חן	140.08	139.52
חסן	1431.10	1400.03
טל	6114.74	6036.83
יובל	423.58	415.52
יהלום	2464.92	2417.17
יסודות	399.27	395.39
יערה	420.58	411.43
כוכב	349.37	342.66
כחל	135.22	132.61
כלנית	636.57	624.85
כספית	253.49	252.27
כרמל	148.45	145.44
כתר	1182.75	1160.15
להב	4756.57	4667.89
לבסקיע	121639.11	119642.58

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
לפיד	421.44	413.23
לקט	1777.48	1742.02
לשם	329.98	328.43
מבשר	1252.21	1228.49
מבטח	3668.71	3635.89
מגד	252.94	249.30
מגן	3583.78	3550.80
מגל	389.45	386.08
מור	1946.20	1920.44
מרץ	921.45	912.85
מנה	25707.25	25287.31
מיתר	969.90	951.30
מנוף	—	—
מעין	750.59	736.61
משואה	339.90	338.27
מרגלית	1488.43	1459.30
מרות	317.29	316.92
נרום	1252.72	1228.95
נגה	27935.30	27532.96
נוף	316.40	314.95
נטע	503.51	493.36
ניל	6500.82	6408.46
סביון	665.28	652.85
סגולה	134.58	131.90
סלע	335.39	333.76
סנונית	491.90	482.34
סער	395.11	387.93
ספיר •	181.48	181.50
עדי	378.23	371.29
עדית	797.17	795.68

הקרן	מחיר היחידה	מחיר הפדיון
עדן	475.82	469.47
עבר •	1254.73	1228.72
עטה	2616.34	2595.72
עפרוני	456.55	446.54
ערמון	136.49	133.89
פלא	1672.92	1641.04
צבר	575.79	564.43
צופית	482.06	472.59
צוק	117.06	116.60
צמיר	1051.18	1029.80
צמרות	554.05	526.69
צברת	1843.09	1807.24
קלע	2312.74	2301.21
רונית	18676.56	18526.20
ריבון	123.74	123.49
רקפת	808.63	795.44
רקף	407.46	398.75
רביב	415.69	407.72
שהם	330.83	327.87
שדה	452.47	449.19
שמיר	376.13	368.74
שנהב	877.44	664.86
ספק	900.95	879.38
שקד	176.70	175.21
תאנה	247.46	245.28
תדהר	562.45	559.65
תירוש	507.31	504.32
תבור	223.94	219.77
תפוח	183.31	182.14
תרשיש •	1416.52	1388.90
תשרי	498.07	491.34

שטפי ומרטינה ישחזרו מחר בוימבלדון הגמר ברולן־גרוס

גמר וימבלדון לנשים, שייערך מחר אחה"צ ישחזר את גמר הרולאן־גארוס שנערך בחודש שעבר בצרפת – הצ'כית הגולה בת ה־30, מרטינה נאוורטילובה מול המערב־גרמניה בת ה־18, שטפי גראף.

• סטפי גראף, כאילו מתפללת לנצחונה אתמול בוימבלדון על פאם שרייבר. היא לא היתה צריכה לעשות, שכן נצחונה הושג בקלות והיא העפילה למשחק הגמר.

בשני משחקי חצי הגמר שנערכו אתמול במגרש המרכזי בוימבלדון גברה נאוורטילובה על ידידתה הותיקה, האמריקאית כריס אוורט 2:6, 7:5, 4:6 ואילו גראף "טרפה" את האמריקאית פאם שרייבר 0:6 (!) 2:6.

המשחק הראשון העניק ל־15,000 הצופים חויה. למרות השרב והנשא האכול הציגו שתי הכוכבות הגדולות תצוגה מרהיבה. מרטינה הכתיבה את הקצב במערכה הראשונה, שברה פעמיים את חבטות ההגשה של אוורט וניצחה בקל 2:6.

במערכה השניה התהפכו היוצרות. אוורט חזרה לעצמה וחבטות ההעברה שלה הוציאו את מרטינה משיווי משקלה. בגיל 32 עדיין לא נס ליחה. פעמיים ניצחה במשחקונים לאחר פיגור 40:0. בסיום המערכה 5:7.

המערכה השלישית היתה שקולה למדי, עם יתרון מסויים למרטינה, בעיקר בשל שבירת ההגשות של אוורט כבר במשחקון הראשון. לאחר מכן שמרה כל אחת על הגשותיה ובסיום נצחון למרטינה 4:6.

המשחק השני אתמול היה כה חד־צדדי, עד כי גם הצופים איבדו את הריכוז. פאם שרייבר (25, 1.83 מ'), חברתה למשחק הזוגות של מרטינה, לא הספיקה להיכנס למשחק לפני שנוצחה בקלות מדהימה על ידי כוכב השביט של הטניס הנשי, גראף, 0:6, 2:6.

גראף מיוחדת אך מרטינה עדיפה

אחרי המשחק אמרה שרייבר על גראף: "קשה לי להאמין שהיא רק בת 18. היא מאד חזקה ויש בה משהו מיוחד. למרות זאת בגמר אני מהמרת על מרטינה".

גראף אמרה על הגמר: "לנסיון של מרטינה תהיה השפעה. היא עשתה בוימבלדון הרבה יותר ממני. מרטינה היא אחת הטניסאיות הגדולות בכל הזמנים, אולי הגדולה ביותר. היא גם ספורטאית אמיתית".

זו ההתמודדות של הנערה, שניצחה את מרטינה בגמר רולאן־גארוס לאחר קרב דרמטי. מחר יהיה סיפור חדש. מרטינה תנסה לזכות בכתר השישי ברציפות שלה ב־15 שנות הופעה בוימבלדון. גראף הופיעה בטורניר זה לפני שנתיים ושלוש ונוצחה בשמינית הגמר. לפני שנה נעדרה. השנה ביצעה את הזינוק הגדול שלה לצמרת. עד אתמול צברה 41 נצחונות רצופים.

אוורט: אני עדיין הגדולה מכולן

מאת ניסן פרידמן

כריס אוורט בת ה־32 עדיין מחזיקה בשלושה תארי "גראנד סלאם" יותר מאשר מרטינה נאוורטילובה הגדולה. אולי מהר יצטמק הפער. אוורט זכתה ב־18 בתארים: 3 פעמים בוימבלדון, פעמיים באוסטרליה, שבע פעמים ברולאן־גארוס ושש זכיות בארה"ב.

למרות הלי נביותיה עדיין מפגינה אוורט בכתר אחר אורך כוכבת שנות העשרים השלושים, הלן ווילס. משחק הטניס בו מול שבנות הדור החדש כמו הגרמניה סטפי גראף והארגנטינית גבריאלה סבאטיני לא התחנכו על ברכי הסגנון ה"אוורטי", אלא סיגלו לעצמן את הסגנון הכוללני של כוכבת שנות ה־60, באגה.

למרות זאת תובעת אוורט שיכירו בה כגדולה בכל הזמנים. המאמן שלה תאווה לסטטיסטיקאים. בוימבלדון העפילה ב־15 מתוך 16 הופעותיה לחצי הגמר ומעלה. בארה"ב הגיעה לחצי הגמר בכל שנה.

הפסדה אתמול לנאוורטילובה מציב אותה בעמדת פיגור ביריבות בין שתי הגדולות. מרטינה ניצחה ב־39 משחקים לעומת 34 של אוורט. דומה, כי אוורט כבר לא תצליח לחולל מהפך.

"מאז שעברתי את גיל 30 אני מתרגשת בכל שנה שוה יותר. הוימבלדון האחרון שלי", מגלה אוורט, "אני מקווה לחזור, אבל אם לא, אני מודה שהצלחתי כאן".

• מרטינה הגדולה הגירה הרבה זיעה עד שהצליחה לגבור על יריבתה הותיקה כריס אוורט במשחק מעולה. נאוורטילובה תתמודד בגמר נגד סטפי גראף.

מדליית כבוד לשלמה גליקשטיין

מדליית כבוד של איגוד הטניס הבין־לאומי תוענק לטניסאי הישראלי המצטיין שלמה גליקשטיין. ההחלטה על כך נתקבלה אתמול בישיבת האיגוד הבין־לאומי בוימבלדון.

הנהלת האיגוד קיבלה החלטה זו על תרומתו לטניס העולמי בכלל, ועל הדוגמא שהוא משמש לנוער הישראלי בפרט. כמו כן, על 50 הופעותיו בנבחרת הדייויס של ישראל.

יצויין, כי זו מדליית הכבוד הראשונה המוענקת לטניסאי ישראלי. בזמנו הוענקו כבר בעבר שתי מדליות כבוד לאישים בתחום הטניס: לאברהם פייגר, שהיה יו"ר איגוד הטניס במשך שנים רבות ועתה הוא מכהן כנשיא הכבוד של האיגוד הישראלי ולמרדכי מאייר שהוא נשיא איגוד הטניס.

לדני קורן ורעיתו

מזל טוב

להולדת הבן

"הפועל"
מחוז תל־אביב

שחייני הנבחרת, טובלים ומתלבשים (מן העתונות)

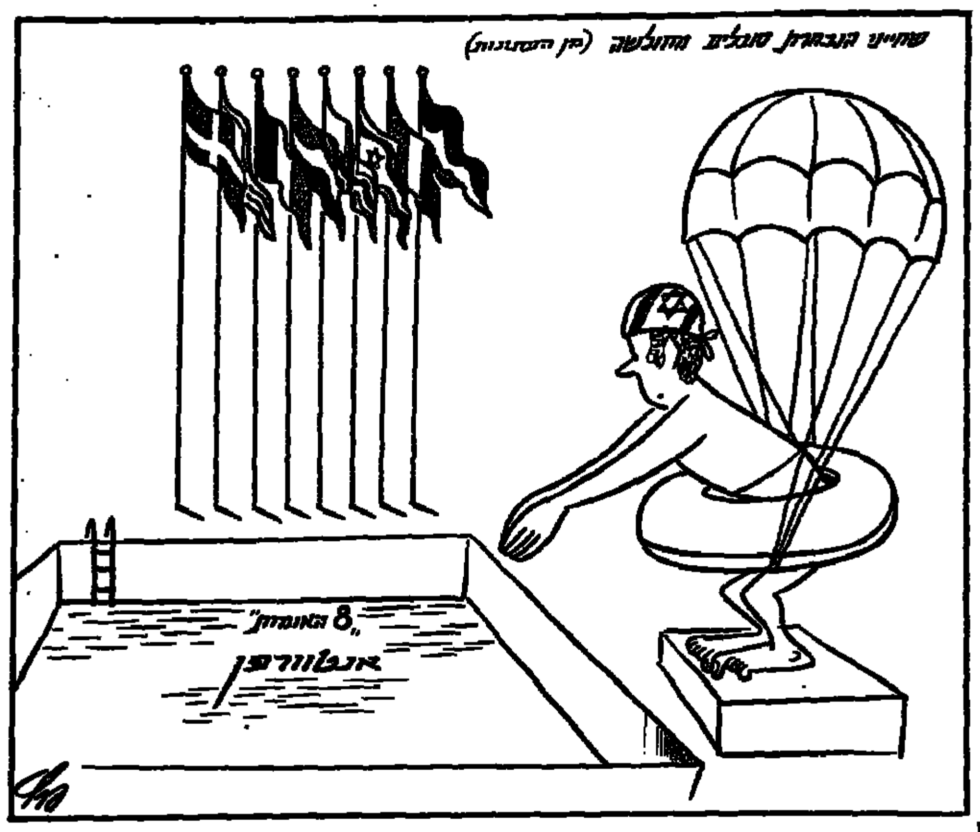

מכבי נתניה זכתה באליפות הקט־רגל וב־45,000 ש"ח

מאת שמואל קליגר

מכבי נתניה היא האלופה הנוצצת של ישראל בקט־רגל. במשחק הגמר של טורניר האליפות הראשון של ישראל ניצחה מכבי נתניה את הפועל רמת־גן 1:3 וזכתה לא רק ביוקרה ובאהדת הקהל לאחר שהפגינה את היכולת המשובחת ביותר, אלא גם זכתה בקופה רצינית, פרס כספי של 45,000 ש"ח.

גם הקבוצה שזכתה בסגנות, הפועל רמת־גן, קיבלה 30,000 ש"ח. במקום השלישי זכתה מכבי חיפה, שניצחה את שמשון תל־אביב במאבק דרמטי 2:3.

כל הסממנים של כדורגל טוב חוגגו היו במשחק. ההימנון הלאומי שנוגן בפתיחה: דגלי הלאום; קהל סגנוני ביציעים שהריע עולמות כמיטב המסורת של הקבוצות, שידעו גם ימים יפים בעבר עם הישגים גדולים בכדורגל ה"רגיל".

אלי תגרי הסממנים הבולטים של המשחק קרי: שערים רבים, אבל, פרס לזה היה אמש באולם הנאה ברמת־אביב כמעט הכל. הרוחות התלהטו לעיתים קרובות מדי ושוטרים היו במקום כדי להרגיע את הרוחות. קצת כיותר. אפילו הביאו את השופט הכי טוב בארץ, את צביקה שריר והוא עשה את מלאכתו ללא דופי.

מכבי נתניה דמה בפני עצמה. כדורגל זהיר הפעם, בכל זאת לא רק יוקרה על כף המאזניים, אלא גם כסף. הרבה כסף. שימי מכלוף שם אותו בפנים אך הרמת־גני המצטיין, מרדכי בייסנר השווה בתוך שניות ספורות כדי לרשום תוצאה שוויונית בהפסקה 1:1. לאחר ההפסקה ראינו את בני לם במיטבו. התקפה מתואמת היטב מצאה את לם 'מריס' את הרשת. נסיונות רמת־גן להשוות נתקלו בהתגברות חזקה של ההגנה הנתנייתית בראשות השוער המצטיין יעקב בלדב. עם השריקה לסיום כבש ברוך חסן שער שלישי, שלא שינה דבר. מכבי נתניה האלופה הראשונה של ישראל בקט רגל.

במשחק מוקדם ניצחו שחקני מכבי חיפה את שמשון. המאבק היה שקול ודרמטי. החיפאי מרקו בוסבול כבש ראשון לפני שאבי־נעם עובדיה השווה. לאחר ההפסקה העלה נסים ברדה את שמשון ליתרון, אך יוסף צרפתי השווה. פחות משתי דקות מן הסיום כבש צרפתי את שער הנצחון במשחק, שבו הצטיין החיפאי המבטיח ראובן עטר.

בתום המשחק הוענקו הגביע והמדליות למנצחים. בני לם נבחר לשחקן המצטיין של הטורניר וגם מלך השערים עם 12 שערים. בנוסף לו נבחרו לחמישיה המצטיינת של הטורניר השוער יעקב בלדב וחיים נסיקה ממכבי נתניה. שלמה מרזוי משמשון ועוזי צדקה מרמת־גן השלימו את החמישיה המצטיינת.

צמד שייטי ההולנדי המעופף במקום שני בקיל

הפתעה מרעישה חוללו אתמול בקיל שבגרמניה צמד שייטי ה"הולנדי המעופף" יואל סלע ואלדד אמיר לאחר שדורגו במקום השני לאחר הזינוק החמישי.

הצמד הישראלי זכה אתמול פעמיים במקום הראשון בשני זינוקים ועקב כך שיפר בצורה קיצונית את מיקומו באליפות העולם. היום ייערכו שני הזינוקים האחרונים של אליפות העולם ואם ישמרו הישראלים על הישגם מאתמול הם עשויים לחזור הביתה עם הישג מכובד ביותר.

• הפולני לך פיאסצקי אמנם לא ניצח באחד משני הקטעים הראשונים, אך הישגיו המצטברים מעמידים אותו בראש ה"טור דה פראנס".

מרכז הפועל הקציב 561,000 ש"ח להפועל מחוז חיפה

מזכ"ל הפועל יצחק אופק, דוחה את הפרסומים בשמו של אלי נחמיאס, חבר מזכירות מועצת פועלי חיפה, כאילו מקפח מרכז הפועל את הפועל חיפה בצורה שיטתית בהקצבות ובמענקים.

אופק אמר שמרכז הפועל העביר בעשרת החודשים האחרונים כ־561,000 ש"ח לסניפי הפועל במחוז חיפה, לעומת סכום זעום שהקציבה עיריית חיפה לאגודת הפועל בעיר.

אופק קרא לראש עיריית חיפה אריה גוראל לתמוך באגודת הפועל, כי תפקידה של העירייה לקיים את כל אגודות הספורט בתחומיה ולסייע לפעילותן.

אופק הוסיף, שאם העירייה ומועצת הפועלים לא יתגייסו במהרה לסייע להפועל עלול אחד מסניפי הפאר של הפועל להתמוטט.

רשות הדיבור /

בית מוסדות הספורט עובדות מול תחקיר

בעקבות כתבת תחקיר בנושא בית מוסדות הספורט (פורסמה ב"דבר ספורט" 28.6.87), ברצוני להציג את העובדות כפי שהן בהירות לי.

הרעיון להשתמש בחלל הציע החדש באיצטדיון רמת־גן: רעיון המאפשר התמקמות כל מוסדות הארגוני הספורט במדינה בעלות נמוכה ותוך חסכון כספי ציבור, הועלתה בפני ראשי הספורט במדינה וזכתה להסכמתם. גם מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, בעת ביקורו ברמת־גן ב־22.3.87 הצהיר בפני מזכירות מועצת הפועלים על תמיכתו בתכנית המגשימה את הרעיון הלכה למעשה. גם מחזיק תיק הספורט בועדה המרכזת יעקב ישי מאשר בכתב את התכנית לריכוז מוסדות הארגוני הספורט תחת קורת־גג אחת באיצטדיון הלאומי.

תמיד קל מאוד למצוא נימוקים כנגד כל רעיון, אך קשה יותר להיות בעל חזון, מעוף ותחושות החלטה לבצעו.

המו"מ בין העירייה ובין ראשי מוסדות הספורט במדינה הגיע לכלל סיכום חיובי, אך מחלקת הנכסים בועד הפועל של ההסתדרות, משיקולים שונים ומשונים, כשהעיקרי טוען שהנכס איננו "גדול" בשוק הנכסים מנסה לכפות את התנגדותה על כל גורמי הספורט.

לעיריית רמת־גן אין בעיה של תשלום מיליון דולר לקבלן. נהפוך הוא. יעוד השטח הוא גם מסחרי ע"פ אישור הועדה המקומית והועדה המחוזית לתכנון ובניה והקבלן לוחץ להכריע בנושא מכיוון שבאפשרותו להשכיר את כל השטח שיש לו ביקוש מסחרי רב.

גם הנימוק של חוסר אויר ואור הינו מגוחך, כי הוחלט כבר על מיזוג אויר מרכזי: חלונות רחבים לכוון צד מערב שטוף האור והאויר, ואפילו על שטיחים מקיר לקיר. וכל זאת במחיר הנמוך בהרבה ממחיר השוק.

עיריית רמת־גן השקיעה באזור כמה מאות אלפי דולרים בסלילת כבישים, בהתקנת מדרכות, בהסדרת מקומות חניה, בתאורה ובגינון.

כן הסכימה העירייה שהמיסוי יהיה בתעריף הנמוך ביותר בעיר וזהו חיסכון כספי גדול לעומת המיסוי הגבוה בתל־אביב. עד היום ובעתיד עומדת העירייה בכל התחייבויותיה. כל החלטה נגד ביצוע הרעיון לא תהיה טהורה לגופה אלא תהיה משיקולים אחרים שלא כאן המקום והזמן לפרסם ושהתוצאות תהיה מנוגדת להם נוצרת.

לי ולדברים אחרים אין כל ספק שלטובת הספורט במדינה חייבים לרכז את כל מוסדותיו וארגוניו במקום מרכזי אחד כמו המקום המוצע שנוח להגיע אליו, קיימים בו מקומות חניה בשפע ומחירו זול בהשוואה למשרדים במרכז גושרין.

אני קורא שוב לאותם הגורמים המתנגדים בטענות לא רציניות לאזור עוז ולהחליט על ביצוע מיידי של הרעיון שאכן ניתן לבצעו מהר ויפה.

אורי עמית
ראש עיריית רמת־גן

הישראליות ישלימו מחר משחקי הבית באינטרטוטו

מאת שמואל קליגר

מחר בערב (החל מ־5.30 אחה"צ באיצטדיון ר"ג) יורד המסך מעל הפרק הישראלי של משחקי האינטרטוטו. שתי הנציגות הישראליות, האלופה בית"ר ירושלים וסגניתה, בני־יהודה, יתמודדו בצמד משחקים בכרטיס אחד מול ברמן ממערב־גרמניה ובריינדר מדנמרק. משחקי הגומלין יהיו באמצע החודש בשתי המדינות המערב־אירופיות.

שתי הקבוצות האירופיות אינן ידועות כקוטלות קנים וכבר הוכיחו ביכולתן בשבת שעברה עת ניצחה ברנס הדנית את בית"ר ירושלים 0:1 בעוד, שבני־יהודה וברמן נפרדו ללא הכרעה 2:2. חרף העובדה ששתי הקבוצות האורחות הופיעו ללא כוכביהן שנשארו בבית, ניתן היה בהחלט להנות ממבצעים קבוצתיים נאים ובפרט של הקבוצה המערב־גרמנית, שעשתה מאמצים עילאיים בסיום המשחק הדרמטי עם בני־יהודה ולבסוף כפתה שוויון על יריבתה.

יש להניח, שגם היום יהיו רק קומץ אוהדי כדורגל (מדוע הקהל מחרים את מסגרת האינטרטוטו?) עדות חיה ליכולת נאה של הכדורגלנים, שיעשו את המירב בתנאים הבלתי מתאימים של העונה הזו כבר וגם עייפות חומר של הכדורגלנים שלנו בעצמם.

האורחים השוהים במלון בנתניה מזה כשבוע נחו וקיימו מספר אימונים השבוע, אך אין ספק שהמשחקים מחר יהיו האימון הטוב ביותר עבורן. בפרט חשוב הדבר לאלופת דנמרק, שהיא מוליכת הטבלה הלאומית הנמצאת כעת בעיצומה.

גם הקבוצה הירושלמית קיימה השבוע מספר אימונים. החידוש הגדול: רונן רוקמן, הרכש החיפאי הגדול ייכלל בהרכב. רוקמן במקום אלי אוחנה, שעזב אתמול את הארץ כדי לפתוח בקריירה ספורטיבית חדשה במכלן הבלגית. לעומת זאת ייפקד מקומו של יעיש סוויסה, שלוקה בדלקת אוזניים ולא השתתף באימונים. יעקב שוורץ, שעדיין לא הגיע לסיכום כספי עם הנהלת קבוצתו התאמן וכנראה ישחק. בנוסף להם יופיע התלכיד המוכר ממשחקים קודמים במסגרת זו, שישחקו בשלושת המשחקים הקודמים.

המאמן מרדכי שפיגלר אמר לי כי ישתף במשחק כל מי שרק כשיר מבחינה בריאותית ליטול חלק במשחק. אין הוא רואה בהופעה זו יותר מהתמודדות ספורטיבית ועל כן אין הוא עולה לשחק בחשש כלשהו וגם לא מהתמודדויות הגומלין באירופה. "אנחנו אלופת המדינה תופיע בכבוד גם כאן וגם בחו"ל", כך שפיגלר.

בחוותו דעתו על היריב אמר, כי חזה בהופעתם לפני שבוע מול בני־יהודה והתרשם מהתאמצותם להשוות בסיום בהיותם בלחץ מן בעמדת פיגור. "אני מקווה, שגם אנו נעשה לגרמנים חיים קשים", אמר.

גם קבוצת בני־יהודה התאמנה השבוע פעמיים. המאמן דוד שוויצר אמר אתמול, כי הבעיה היסודית המוכרת מאז תחילת המשחקים באינטרטוטו לא השתנתה. לא פחות מחמישה שחקנים פצועים והדבר מקשה על קביעת סגל יציב וקבוע. השבוע שב להתאמן החלוץ המצטיין משה אייזנברג, שאפשר ויורכב במשחק מחר.

לעומת זה ברור, כי צמד הבלמים ירון אריב ויעקב סגל לא ישתתפו במשחק מאחר והם מחרימים את האימונים. שוויצר סבור, כי קבוצתו תוכל להפגין יכולת משופרת מזו שהוצגה בשבוע שעבר, למרות שהשחקנים גילו יכולת מניחה את הדעת. "הקבוצה הדנית נמצאת כעת בעיצומה של הליגה ולכן נהנית מיתרון לעומתנו. אך אני מקווה שיהיה בסדר", כך המאמן שוויצר.

טאונסנד שחום־העור יצטרף בעוד חודש להפועל תל־אביב

מאת משה כהן

הכדורסלן שחום־העור, לינטון טאונסנד יגיע בעוד חודש לארץ, כדי להצטרף להכנותיה של הפועל ת"א לקראת פתיחת העונה. ראשי הקבוצה מסרו אמש, כי טאונסנד קיבל את הצעתם ובתנאים והפשרו הוא יגיע.

טאונסנד (1.98 מ') נחשב לשחקן אטראקטיבי ויעיל. חובבי הכדורסל בארץ זוכרים אותו מהופעותיו במדי ריאל מאדריד. בשנה שעברה הוא שיחק בקבוצת סאמורן קלן וגרם לזכייתה באליפות.

כעת מחפשים ראשי הפועל ת"א שחקן ציר, שיהיה הזר השני של הקבוצה. עד כה נוצרו מגעים עם כמה כדורסלנים, אבל טרם הוחלט מי יגיע לארץ.

דלזל נתקע

גם אתמול לא עבר יהונתן דלזל להפועל ת"א, רכז הכדורסל במרכז הפועל, איתן חפר, לא נענה להפצרותיהם של מנהלי ת"א וסירב לחתום על טופס ההעברה.

ראשי הפועל ת"א הודיעו, כי אם דלזל לא יועבר אליהם בתחילת השבוע הבא, הם יגישו את פרשת השחקן שלו לאיגוד הכדורסל ויפנו לבית המשפט. לטענתם, יש להם הסכם חתום עם דלזל והסיכום הושג עוד לפני מתן צו בית המשפט האוסר להעביר שחקנים מחיפה לקבוצות אחרות. חבר הנהלת הקבוצה, אריה גרעוני, אמר אמש בזעם: "קבוצת הפועל גלהמות ביניה ועוררות למכבי. אם דלזל לא היה חותם איתנו – הוא היה היום באליצור נתניה.

כתבנו בחיפה, יצחק ציבין מדווח, כי מועצת פועלי חיפה פנתה לאיתן חפר וביקשה ממנו לא לחתום על שחרורים לשחקני הקבוצה. היום עומדת להיערך פגישה בין מזכיר מועצת פועלי חיפה, משה ורטמן לבין יו"ר עמותת הכדורסל, דורון קימלוב. בחיפה מקווים, שהפגישה תביא לפתרון הבעיות החריפות ותאפשר את תפעול הקבוצה גם בעונה הבאה.

הדיון המשפטי בבקשת מועצת פועלי חיפה לאסור על העמותה לשחרר שחקנים יערך במעמד שני הצדדים ביום ראשון. בינתיים, החלו לפעול כמה גורמים בעיר הכרמל במטרה לגייס את הכספים הדרושים להמשך תפעולה של הקבוצה גם בעונה הבאה.

ויסמן לנתניה

ראשי אליצור נתניה החליטו לצרף לשורותיהם את השחקן שחום־העור, הווה ויסמן. בעונה שעברה שיחק ויסמן בהולנד והוא נחשב לשחקן ציר יעיל. כעת מנהלים בנתניה מגעים עם שלושה שחקנים נוספים, שיבואו כנראה לארץ בעוד שבועיים, במטרה להבחן בקבוצה.

ליגת הקיץ מורחבת

ליגת הקיץ של הכדורסל שיזם המאמן אריה מליניאק תיפתח ביום ראשון, למרות האיסור של איגוד הכדורסל לקיים את המשחקים. במשחקים שייערכו ברמת־השרון יטלו חלק כדורסלנים ידועים כמו ישראל אלימלך, חיים זלוטיקמן, עמוס פרישמן ואור גורן. במשחקים יטלו חלק ארבע קבוצות, שיאומצו ע"י חברות מסחריות. כל שחקן יחוייב לשחק לפחות רבע אחד של משחק מתוך ארבעת הרבעים. המשחקים ייערכו ברמת־השרון ומאמנים בכירים יאלצו לשמש גם כשופטים, בגלל איסור איגוד הכדורסל על שופטיו לשפוט במשחקים אלה.

קרמן המבוקש

יואב קרמן ממשיך לנהל מגעים עם כמה קבוצות. בנוסף לאליצור ומכבי נתניה מתעניינות בו גם קבוצות הפועל חולון והפועל גליל־עליון. קרמן מנצל את העובדה שהוא בין השחקנים הישראלים הבודדים שיש להם כרטיס שחקן ביד ובודק במעט עם כל קבוצות הצעתת את הצעות הכספיות.

קסלר בוחן

מאמנה האמריקאי של הפועל חולון, מרוין קסלר צפה אתמול במשך כמה שעות בסרטי וידיאו של משחקי חולון בעונה שעברה. היום עומד קסלר להפגש עם שחקני הקבוצה לפגישות אישיות ומחר הוא יגיש את תוכנית עבודתו להנהלה החולונית. קסלר עומד לעזוב את הארץ ביום ראשון.

נשף סגנוני לסיום הליגות

יותר מאלף ספורטאים ממקומות עבודה באזור ת"א חגגו בנשף סגנוני את סיום הליגות למקומות עבודה בת"א.

בנשף שנערך במלון "הילטון" נטלו חלק נציגי הקבוצות שסיימו ראשונות בליגות השונות. את הזוכים בירכו מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, מזכיר מועצת פועלי ת"א, חגי קאופמן ומחזיק תיק הפועל, אלי מילוי. הם גם העניקו גביעים לזוכים. להוקרה מיוחדת זכו השופטים הבין־לאומיים דני ימפולר, יצחק בן־יצחק וצבי שריר, ששפטו במשך השנה ברוב המשחקים.

בסיום הטקס המרשים, שאורגן ע"י נתן אקשטיין, נערכה הופעה של מאיר רמז והוגרלו פרסים יקרי ערך בין המשתתפים הערב.

30 ספורטאים במשלחת אס"א

משלחת אס"א לאוניברסיאדה בזאגרב, שתיפתח בסוף השבוע הבא, מונה כשלושים ספורטאים.

בנבחרת הכדורסל, המודרכת ע"י רני כהנא, וגרשון דקל, תכלול שחקנים לאומיים כמו עופר פלישר,

ארז חזן, ליאור ארדיטי, ניב בוגין, גיל רכליס ואמיר ביגו.

בנבחרת הכדורעף יכללו בין־לאומיים כמו רן אריאל, רז בורד ורפי רולניק לצד כוכבי ליגה כמו ארז שכטר, ארז סצ'ר ועמיחי כהן, שיאמנו בידי נפתלי ולרינגר.

כן ישתתפו המשחקים האתלטים אתי אילות, אורית קולודני ואילן גולדווסר, הסייפת לידיה חסאל המתעמל אייל וייסבליט.

קרני שביעי בחצי מרתון בתחרות בבלגיה

יאיר קרני מהפועל עמק חפר, זכה במקום השביעי בתחרות בינלאומית לחצי מרתון שנערכה בעיר סוכיז בלגיה. הוא עבר את המרחק של 21,1 ק"מ בזמן 1.08.8 שעה. במקום הראשון הגיע ויקטור מוגיב מברה"מ בזמן של 1.04.39 שעה.

בדירוג הקבוצתי דורגה ישראל שניה אחרי צ'כיה ולפני הונגריה.

בתחרות השתתפו 140 רצים מעשר מדינות. ברה"מ, צ'כיה, הונגריה, פורטוגל, פולין, בלגיה, צרפת, אירלנד, טוניס וישראל.

התוצאות של יתר הרצים הישראלים: אמיתי אלמוג (הפועל אשקלון) מקום עשירי – 1.09.04 שעה; שלום לוי (הפועל עמק־חפר) מקום 12 1.10.31 שעה (שיא אישי); ציון נגר (הפועל אשקלון) מקום 16 – 1.12.20 שעה (שיא אישי); יורם קיסמי (הפועל אשקלון) מקום 17 – 1.12.38 שעה ומקום ראשון בין הותיקים בעל גיל 40.

הישגים לטניסאי השולחן הצעירים

טניסאי השולחן הצעירים של ישראל זכו להישגים מצויינים בתחרויות האישיות בטורניר ואליס בספרד. שגיא צוקרמן העפיל לחצי הגמר אך נוצח בידי טראן, ויאטנאמי המייצג את צרפת, 2:0.

טראן זכה באליפות הקדטים של הטורניר בנצחון על אלוף צרפת לברון. ברבע הגמר גבר צוקרמן על קאנו מספרד 0:2. ישראלי נוסף, גיא בסיס ואלוף ישראל לגילאי 16, נוצח ברבע הגמר על־ידי לברון 2:1. במערכה השלישית והמכרעת ניצח הצרפתי בהארכה 20:22.

בתחרויות הנוער נוצח מיקי דיכל בחצי הגמר בידי אלוף איטליה בתגיני 2:0. ברבע הגמר גבר דיכל על אלוף ספרד זוליקה 1:2. של מיטרני נוצח ברבע הגמר על־ידי אלוף יוון, קריקדיס 2:0.

תורנות בתי־מרקחת

ליום ששי 3.7.87

תל־אביב
שחר (ברנדס) – פנקס 27 – 441449
בריאות – המלך ג'ורג' 28 – 283731
ירושלים
אברמוביץ – המלך ג'ורג' 22 – 224972
חיפה
קרית אליעזר – כיכר מאירהוף 6 – 511707
פתח־תקוה
קופת חולים כללית – חיים עוזר – 905271
בני־ברק־רמת־גן
יהלום – קריניצי 63 רמת־גן – 721968
בת־ים־חולון
אסותא – טרומפלדור 4 חולון – 5058197
גני בת־ים – הנביאים 3 בת־ים – 5515671
רחובות
מאורות – בנימין 23 רחובות – 457991

ליום שבת 4.7.87

תל־אביב
נצח ישראל – נצח ישראל 11 – 226545
מעיין חיים – סניף צהלון – שד' ירושלים 98 – יפו. 822986
שור – המלך ג'ורג' 54 – 280644 – מוצ"ש
מעיין חיים – סניף צהלון – שד' ירושלים 98 – יפו 822986 – מוצ"ש
ירושלים
מרפאת רוממה – המ"ג 28 – 523191
ביה"ח הכללי – ביקור חולים – שטראוס 5 – 223141 – מוצ"ש
חיפה
מזור – הנביאים 97 – 524113
פתח־תקוה
קופת חולים הכללית – חיים עוזר – 905271

בני־ברק – רמת־גן
המגן – ביאליק 30 רמת־גן 723674
בת־ים – חולון
תקוה – כיכר סטרומה חולון – 824428
מזור – חביבה רייך 20 בת־ים – 583360
רחובות
הנשיא – הנשיא הראשון – רחובות 461342

מודיעין
מוקד מידע טלפוני
של קופת חולים הכללית המוסר אינפורמציה של מרפאות קופת חולים של ההסתדרות, בתי חולים, עזרה ראשונה, מרפאות הפתוחות בשבת ובחג וכן אינפורמציה על התורנים הרפואיים בישראל:
טלפון 03־433300
בימים א' עד ה'
מ־8.00 בבוקר עד 20.00 בערב ביום ו' ובערבי חג
מ־8.00 בבוקר עד 15.00 אחה"צ
מרפאות שיניים לעזרה ראשונה
אזור תל־אביב
רחוב בר כוכבא מס. 49 – טלפון 03־284649
בימים א' עד ה' מ־21.00 עד 23.00
בימים ו' וערבי חג מ־18.00 עד 24.00
שבתות וחגים – מ־15.00 עד 21.00
אזור חיפה
רחוב הנמל 26 קומה ג' – 04־523566
כל יום כולל ערבי חג, שבת, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00
שירות עזרה ראשונה נפשית
בתל־אביב – קו למבוגרים 03־5461111
קו לילדים ונוער 03־261113
בירושלים – 02־227171
בחיפה – 04־672222/3
בנתניה – 053־335316
קו פתוח – אגף קשבת לילדים ובני נוער
בתל־אביב 03־221680 (24 שעות)
נפגעת – ייעוץ בבעיות אלימות במשפחה
בימים א' עד ה' מ־9.00 עד 16.00 – 03־235922
קו פתוח לקשישים 02־690665

ai Ansa International
השכרת רכב
דגמי
1985
1986
למכירה
אנו מחדשים את צי הרכב שלנו ומציעים למכירה מכוניות:
★ פג'ו 505
★ דייהטסו שרייד (אוטומטי וגיר רגיל)
★ ג'יפים סוזוקי
★ ★ ★
אחריות ל־3 חודשים או 5000 ק"מ למנוע ולתיבת ההילוכים
★
תצוגה ומכירה:
חניון אגד – המסגר פינת יצחק שדה ת"א
לפנות ליאיר
★ ★ ★
סיור וטיול בע"מ

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

למפעל עתיר ידע
באזור המרכז דרוש/ה

מפעיל/ת מחשב

★ רצוי בעל/ת רקע קודם במחשבים.
★ נסיון בהפעלת מחשב – יתרון.
★ העבודה במשמרת שניה.

נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים לת.ד. 5914 הרצליה, מ. 46101.

– סודיות מובטחת –

לחברת ביטוח בתל־אביב
דרוש/ה

פקידת תביעות רכב ואלמנטרי

עם נסיון של 5 שנים.

טל. 03-292421 שלוחה 233 מיום א'.

לחברת אחים שטראוכלר בע"מ
דרוש

חשב — סמנכ"ל

כישורים נדרשים:
בוגר ראיית חשבון
נסיון מעשי של 5 שנים לפחות

המעוניינים יפנו בכתב בצרוף קורות חיים לחברת אחים שטראוכלר בע"מ, רחוב ירושלים 4, עפולה. עבור "חשב"

תנאים טובים לאדם המתאים
סודיות מובטחת

למפעל תעשייתי באזור רחובות
דרוש

מהנדס/ת

למעבדת חומרים
למשרה חלקית

בעל/ת ידע בהפעלת ציוד מעבדתי לבדיקת מכונות וניתוח מפרטים לחומרים מרוכבים
ידיעת השפה האנגלית הכרחית
★ 5 ימי עבודה בשבוע
★ תנאים טובים
לפנות בכתב־יד בצרוף קורות־חיים ונסיון ת.ד. 257 נס־ציונה.

בעמת – האגף להכשרה מקצועית
לכפר הנוער החקלאי עיירון בתרוה דרושים:

1. **מדריכים/ות חברתיים** לכתות ח' – י"ב. נסיון חינוכי עם נוער מתבגר. התפקיד כולל בורים בבקס
2. **עובד/ת סוציאלי/ת** במשרה מלאה רצוי נסיון בעבודה עם נוער
3. **מורה יועץ/ת** למשרה מלאה לכתות ח'–י"ב. נסיון קודם בעבודה הכרחי.

בירור פרטים נא לפנות אל הנהלת הכפר טל: 06-328935/6
על המועמדים לשלוח קורות חיים ותיאור נסיון בעבודה עד לתאריך 15.7.87 לפי הכתובת: כפר הנוער החקלאי עירון, דרך אל־להורוב חדרה מיקוד 38222

בית־ספר אזורי איילון בית חשמונאי
מועצה אזורית גזר
דרושים

מורים/מורות

מחנכים/ות לכיתות א', ד', ה', ז'.
רצוי התמחות במתמטיקה ו/או במחשב.

לקבלת פרטים נוספים וקביעת ראיון נא לפנות למזכירות ביה"ס 08-226766 בשעות למנהיג.

"פרי תנובה"

דרושים:

פקידת יצוא

★ שליטה מלאה באנגלית, כולל ניסוח עצמאי ★ הפעלת טלקס ★ נסיון בקלדנות מחשב ★ ידע במסמכי יצוא – יתרון.

נא לפנות בכתב, בציון קורות חיים, לת.ד. 161 רחובות 76101.

טכנאין הנדסאי תעשייה וניהול

★ נסיון בשכר עידוד ★ הפעלת מערכת תפ"י ממוחשבת ★ שימוש במחשב PC IBM.

נא להתקשר לטלפון 08-469666 לחיים אביטל.

כימאגיס

למעבדות המחקר והפיתוח בת"א
דרושים

כימאים

בעלי תארים Ph.D, M.Sc, B.Sc
עם נסיון בסינטזה כימית אורגנית

למפעלנו באיזור באר־שבע
דרוש

עובד פיילוט מהנדס או כימאי

נא להתקשר טלפונית
03-227131
בין השעות 9:00 – 15:00
או לפנות בכתב
לת.ד. 20087 ת"א 61200
– סודיות מובטחת –

"תנאי שרות" בעבודה

לעבודה עם "תנאי שרות" מיוחדים בחברת התרופות המעניקה לך יציבות ובטחון תעסוקתי, אשר זוכה מדי שנה בפרס "התעשיה היפה" ואשר מצטיינת באולמות עבודה גדולים ונקיים, דרושים:

למפעלנו בנתניה -
★ *מפעילים כימיים לעבודה ב-3 משמרות רצוי טכנאי כימיה או מכונות.*
★ *מכונאי אחזקה (2 משרות), בוגר בי"ס מקצועי במגמת מכניקה, ידע באנגלית טכנית, נסיון בתעשיה הכרחי, עבודה בשתי משמרות.*
★ *מחסנאי - פקיד טכני, בוגר 12 שנות לימוד, נסיון כצבא בתפקיד מפ"ט - יתרון, ידע באנגלית טכנית, שעות העבודה 07.30-16.30.*
★ *פקידה טכנית, בוגרת 12 שנות לימוד, ידע באנגלית הכרחי, נסיון קודם - רצוי.*

לכל המשרות רצוי מגורים באזור השרון, 5 ימי עבודה בשבוע, מתקיימות הסעות למפעל.

על המתאימים להעלות קורות חיים על הכתב ולשלוח לאביק בע"מ, ת.ד. 2077 ר"ג 52120 עבור רחל מעם.

למפעלנו בר"ג -
★ *עובר מחסן לעבודה הכרוכה בהרמת משאות.*
נא לפנות למחלקת כח אדם, לחבר, טל. 03-7511261.

אביק בע"מ

הכדור בידיים שלך

אינטל

אינטל אלקטרוניקה הינה החברה המובילה בישראל בתחום ייצור רכיבי VLSI למחשבים ומערכות ספרתיות. בעקבות ההצלחה הראשונית הנם מרחיבים את היקף הפעילות תוך שמירה על איכות כח האדם שהביאה להצלחה.

*

קניין בכיר

לרכש בקנה מידה גדול ובמגוון רחב של תחומים בארץ ובחו"ל.
★ נסיון של 4 – 6 שנים ברכש, בתעשיה עתירת ידע/טכנולוגיה.
★ השכלה אקדמאית — יתרון לבעלי תואר שני במנהל עסקים.
★ נסיון בניהול משא ומתן עם ספקים בארץ ובחו"ל.
★ יכולת תקשורת בינאישית גבוהה.
★ כושר הבעה מעולה בכתב ובע"פ בעברית ובאנגלית.
★ נסיון בעבודה עם מערכת לוגיסטיקה ממוחשבת.

מהנדס מזוג אויר

★ נסיון בתכנון מערכות מזוג אויר.
★ רקע במערכות צנרת ואמים דחוסים — יתרון.
★ נסיון של 3 שנים.
★ שליטה מלאה באנגלית.

מהנדס חשמל - זרם חזק

לתכנון מערכות חלוקה והזנה במתח בינוני ובמתח נמוך ותכנון/אפיון הנדסי של מערכות הזנה/פקוד מיוחדות.
★ נסיון של 5 שנים בתעשיה או בפרויקט תכנון.
★ שליטה מלאה באנגלית.

הנדסאי מכונות/כימיה

לתפעול/תחזוקה של מערכת מתוחכמת לטפול במים, בתהליך אוסמוזה הפוכה.
★ נסיון של שנתיים במתקנים דומים — יתרון.
★ שליטה באנגלית טכנית.
★ עבודה במשמרות.

כל המשרות דורשות מגורים בירושלים

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים ובציון שם המשרה, מס' תעודת זהות ומס' טלפון אל:

אינטל אלקטרוניקה בע"מ
ת.ד.: 3173 ירושלים 91031

"יצור מעגלים משולבים בישראל"

מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד

אינטל

חברה אינטל ביצעה את פריצת הדרך בתחום הכנה מעגלים משולבים VLSI וממשיכה בפיתוח הפעילות בארץ.
אינטל ישראל מרחיבה את פעילויותיה בפיתוח דור העתיד של המיקרו מחשבים, תכנת מערכת ותכנת תיב"ם מתקדמת.

מהנדסי אלקטרוניקה/ מחשבים מצטיינים

בעלי ממוצע ציונים גבוה.

משרה 3861
מהנדסי תוכנה לקבוצת ה- CAD (תיב"ם) לפתוח תוכנה ואלגוריתמים שהם STATE OF THE ART בתחום התיב"ם להכנון VLSI.
כישורים נדרשים:-
· תואר בהנדסת חשמל/מחשבים/מדעי המחשב.
· ידע בתכנות בשפה גבוהה.
· יכולת עבודה עצמאית.
· ידיעת השפה האנגלית
· נסיון קודם לא הכרחי.

משרה 3862
חבר בצוות פיתוח של רכיב VLSI.
השתתפות בתכנון ובדיקה של מעגלים משולבים ומתקדמים הור שימוש בטכניקות מתקדמות של הכנון, בדיקה וכלי תיב"ם.
כישורים נדרשים:
· תואר בהנדסת חשמל או בהנדסה מחשבים.
· ניסיון קודם (לא הכרחי) עד שנהיים.
· ידיעת השפה האנגלית.

משרה 3863
פיתוח תכניות למיכשור בדיקה אוטומטי ומשוכלל.
בדיקות תפקוד רכיבים בשלבי הפיתוח הסופיים וההעברה לייצור.
בביצוע העבודה הינך נחשף לשימוש במערכות ממוחשבות, כלי תיב"ם ורובוטים תעשיתיים ורוכש היכרות מעמיקה עם אחד מרכיבי הקו הראשון של אינטל.
כישורים נדרשים:
· בוגרי הנדסת חשמל (עדיף)/הנדסת מחשבים.
· ידיעת השפה האנגלית.
· כושר ניתוח לוגי ולימוד עצמי.
· ניסיון קודם של 2 – 1 שנים בתכנון, מעגלי VLSI או בעבודה עם מערכת בדיקה מתקדמות - יתרון, אך אינו הכרחי.

אנא פנה(י) בכתב למחלקת גיוס עובדים בצירוף קורות חיים, גליון ציונים ומס' טלפון, תוך ציון מס' המשרה.

המודעה מיועדת לגברים ונשים כאחד.
אינטל ישראל (74) בע"מ
ת.ד.1659 חיפה 31015

-סודיות מובטחת-

פרסום שפי

אלסינט

למטה החברה בחיפה דרוש

מהנדס מערכות מידע

מס' משרה 842102
להשתתפות בצוות תכנון למחשוב החברה.

הכישורים:-
מהנדס תעשיה וניהול במסלול מערכות מידע. נסיון של 3 – 5 שנים בפתוח ויישום מערכות עבור מפעל תעשייתי. נסיון בניתוח מערכות, והשתתפות בתכנון כולל/תוכנית אב/סקרי מחשוב. הכרות טובה עם תוכנת מחשבים ותקשורת. הכרה ויישום של חבילות תוכנה יישומיות.

אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס. משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

פרסום שפי

לאולמי דליה

דרושים
★ סבה ועוזר סבה
★ מלצרים/ות ודיילות אירוח בשעות אחה"צ והערב

תל אביב, רח' המסגר 68
טל. 338833,4,5,6,7

למפעל פלסטיקה בירושלים
דרוש

מהנדס מפעל

דרישות:
★ מהנדס מכונות עם נסיון של 5 שנים לפחות, רצוי בתחום הפלסטיק.
★ ידיעת השפה העברית על בוריה, ידיעת אנגלית יתרון.
★ בעל יכולת לניהול משרד טכני וכושר למשא ומתן עם ספקים.

תנאים טובים למועמד המתאים.
עבודה בעלת אתגר רב.

ת.ד. 10285 ירושלים. 91102

לעבוד בחבר - להרגיש בבית

המחלקה הטכנית

טל' 03-227109

■ **מלחימות/מחווטות מנוסות** למפעל תעשייתי באזורים: פ"ת, ר"ג, הרצליה, רמה"ש. עדיפות ליוצאות ח"א (במצ"א). תנאים טובים.
■ **מכונאי אחזקה** - למפעל תעשייתי לעבודה במשמרות (כולל שבת) לתושבי לוד, רמלה ופ"ת - תנאים מעולים.
■ **חשמלאי תעשייה מוסמך** - נסיון מעל 3 שנים (אפשרות גם למתחיל) לעבודה במשמרות לתושבי לוד, רמלה, כ"ס והסביבה. תנאים מצוינים.
■ **מבקר איכות מיכני** - בעל רשיון נהיגה ושליטה באנגלית טכנית לפרוייקט ארוך באזור הרצליה - תנאים טובים.
■ **מחסנאי טכני/מחון** - לאחר שרות צבאי. אנגלית טכנית - רשיון נהיגה (גיל 22-27) לתושבי ב"ב, ר"ג, פ"ת והרצליה. תנאים מעולים.
■ **מלגזן מוסמך** - בעל תעודה לעבודה מיידית באזור חולון ופ"ת. (משמרות חוגה) תנאים טובים.
■ **חרט מנוסה** - לפרוייקט זמני בהרצליה - תנאים טובים.
■ **לתפקידי תכנון פרוייקט בב"ש:** - מהנדס חשמל, מהנדס מיכשור ובקרה, מהנדס תהליך כימי, הנדסאי מכונות לשימוע, מתכנני צנרת.

חבר
החברה לשרותי עובדים זמניים
ת"א בן יהודה 100,
טל: 03-221214 ,241780
שעות קבלה 08.00-18.30

אפ.פי. ישראל

מכירות ושירותים בע"מ
אזור התעשיה, הרצליה
דרושים:

הנדסאי/טכנאי אלקטרוניקה

★ לעבודה על מערכות ממוחשבות למיכשור ובקרה ★ רקע במיכשור ובקרה ★ נסיון בעבודה עם PC ★ ידיעת השפות עברית ואנגלית.

סוכני מכירות עצמאיים

★ למוצרים מתוחכמים בתחום התעשיה והמסחר, בשיטת מכירה "מדלת לדלת".
המועמדים המתאימים יפנו, בצירוף קורות חיים, לת.ד. 1144 תל־אביב 61010. "עבור מס' 35".

לחברה מסחרית גדולה

דרוש/ה

מנהל/ת חשבונות עצמאי/ת

■ סוג 3 או מדופלם
■ עם נסיון של 5 שנים לפחות ביבוא

לפנות בכתב בצרוף קורות חיים לת.ד. 30437 תל־אביב 61303

למפעל עתיר ידע בהרצליה
שרטט/ת מכונות בכיר/ה

כישורים נדרשים:
א. 5 שנות נסיון לפחות במקצוע.
ב. יכולת ביצוע ברמה גבוהה.

נא לפנות בכתב יד בלבד בצירוף קורות חיים ונסיון קודם.
לת.ד. 2008 הרצליה
מיקוד 46120 עבור שרטט/ת.

משאבי אנוש

נ.ס והערכת מנהלים בע"מ

למפעל טקסטיל גדול בדרום הארץ
דרוש

מנהל מפעל

★ המועמד המתאים יהיה מהנדס מכונות/תעשייה וניהול, בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בניהול מפעל גדול.
★ יתרון לבעלי נסיון בתחום הטקסטיל.

המועמדים המתאימים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים לת.ד. 189 רמת-גן 52101
סודיות מובטחת.

אופטרוטק

פיתוח ישראלי מקורי, של מערכות מתוחכמות ומתוחלות מתפיכה בשיטות הייצור של תעשיית האלקטרוניקה בעולם. הנך מוזמן/ת להצטרף לצוותי החברה העוסקים בפיתוח טכנולוגיות חדשות.

מתכנת/ת בכיר/ה

לפיתוח מערכות תוכנה בזמן אמיתי. התפקיד מיועד לבעלי תואר ראשון במדעי המחשב בעלי נסיון של 3-5 שנים במערכות זמן אמיתי.
עדיפות לבעלי נסיון במערכות RMX.
בפניתך נא ציין: 140ES077

דרושה "יד ימין" למנהל פרויקט

אם הינך עצמאית, בעלת יוזמה, שולטת באנגלית ועברית (הדפסה ועיבוד תמלילים) ומנוסה בעבודות מזכירות בתעשיה,
בואי לעבוד בחברה טובה
בה יעניקו לך תנאים הולמים להשקעתך.
שעות עבודה 07:30-16:45, 5 ימי עבודה בשבוע.
בפניתך נא ציין: 670CL077

סודיות מובטחת
כל המשרות מיועדות לגברים ונשים.
נא לפנות בכתב בצירוף קורות חיים ובציון מס. טלפון להודעות אל: אופטרוטק בע"מ, ת.ד. 69 נס ציונה 70450

לעבוד בחבר - להרגיש בבית

המחלקה המשרדית

שעות הקבלה בין 08.00-18.30

■ **כתבניות למעבדי תמלילים** עברית/אנגלית - WORDMILL, IBM WORDSTAR, א'-ב' ולוטוס - נסיון קודם של שנה בעבודה.
■ **כתבניות מנוסות עברית** - לעבודות מיידיות + תנאים מצויינים.
■ **כתבניות לניר מנוסות** עברית/אנגלית - כולל ידע בהדפסת מאזנים - לעבודה מיידית, שעות גמישות ותנאים מצויינים.
■ **מזכירות דו לשוניות** - כולל ידע בהדפסה עברית/אנגלית - מיידית + הצעות מעניינות.
■ **כתבנית (שפת אם אנגלית)** - מנוסה + עבודה במסוף - מיידית בתנאים טובים.
■ **כתבנית לניר באנגלית** - (שפת אם) לעבודה מיידית/חומר משפטי - תנאים טובים למתאימה.

חבר
החברה לשרותי עובדים זמניים
ת"א בן יהודה 100,
טל: 03-221214 ,241780
ירושלים, טל: 02-234265
חיפה, טל: 04-663966

לגמא תקשורת מקבוצת כלל
דרוש

מהנדס פיתוח תוכנה חומרה

3-5 שנות ניסיון בפיתוח מערכות דיגיטליות משובצות מיקרו מחשב+ כתיבת תוכנה זמן אמת[רצוי מוטורולה]

אפשרי לבוגר מדעי המחשב בעל ניסיון כהנדסאי אלקטרוניקה.

לפרטים אנא פנה לטלפון 03-9227978, 9227989

אינטל

אינטל הינה החברה המובילה בעולם בתחום רכיבי מיקרו מחשבים.
אנו מרחיבים את השרותים שאנו מספקים ללקוחותינו.
לקבוצה לוגיסטית מחלקת סיוע ללקוח דרושים:

פקיד חיוב לקוחות ומעקב הזמנות וחוזים

משרה 6434
כישורים נדרשים:
· נסיון רלוונטי בעבודה מול לקוחות.
· נסיון בעבודה עם מחשב.
· רקע בהנהלת חשבונות.
· שליטה בשפה האנגלית.
· יכולת עבודה עצמאית עם סדר וארגון.
· יחסי אנוש טובים.

מוקדנית מחלקת סיוע ללקוח

משרה 6432
כישורים נדרשים:
· נסיון רלוונטי בעבודה מול לקוחות.
· נסיון בעבודה עם מחשב.
· שליטה בשפה האנגלית.
· יכולת עבודה תחת לחץ.
· יחסי אנוש טובים.

אנא פנה(י) בכתב בצרוף קורות חיים מפורטים מס' טלפון ובציון מס' המשרה.
המודעה מיועדת לגברים ונשים באחת
אינטל סמיקונדקטור בע"מ
ת.ד. 43202, עתידים, ת"א 61430

-סודיות מובטחת-

פרסום שפי

• **תקציבאי מקצועי**
3 שנים לפחות במשרד פרסום.
• **קופירייטר מקצועי**
עם קבלות.

רק העונים לדרישות יתקשרו לאסתי, טל': 03-5101270, מיום א'.

באומן-בר-פרס

אלסינט

חטיבת ההנדסה בחיפה

תחום האולטרה- סאונד בחטיבת ההנדסה באלסינט עוסק בפיתוח מוצרי הדמיה רפואיים המבוססים על גלים אל- קוליים.
במסגרת הפרוייקטים המפותחים בתחום, משולבת פעילויות מגוונות הכוללת:-
1. ניתוח ואיפיון התכונות הפיזיקליות של מתמרי אולטרה- סאונד.
2. תכנון ומימוש מעגלים אלקטרוניים המיועדים לעיבוד אות אנלוגי, המצטיינים ביחס אות לרעש גבוה.
3. מערכות לעיבוד אותות סיפרתיים המשלבות מעבדי אותות מהירים לביצוע עיבודים כגון:- ON THE FLY FFT
4. מערכות תצוגה.
5. פיתוח תוכנה שבוללת אילוצי "זמן אמת" מצד המערכת ועוד.

לתחום האולטרה סאונד דרוש:-

מנהל תחום

מנהל התחום מופקד על ביצוע משימות הפיתוח המוטלות על התחום. במסגרת זו מוטלת עליו האחריות לתכנן, לנהל ולנווט את כל פעילויות התחום.
הכישורים:-
מהנדס אלקטרוניקה או פיזיקאי בעל נסיון מוכח בניהול פרוייקטים מולטידיציפלינרים בהיקף נרחב.

סודיות מוחלטת מובטחת.
אנא פנה בצרוף קורות חיים, ת.ז. ומס' משרה למדור גיוס ת.ד. 550 חיפה 31004
מודעה זו מיועדת לנשים וגברים כאחד.

אלקטרוניקה בשרות הרפואה

פרסום שפי

דרוש
פחח רכב/רתך

טלפון 9664820

רכוש ספר ספרית דבר

דרוש
מלצר מקצועי

למסעדה מזרחית בתל־אביב
03-661895

למפעל של התעשיה הצבאית
באיזור המרכז
העוסק בתחום המתכת הכבדה
דרושים מועמדים
לקורס
מסגרות וריתוך
הקורס מיועד לבוגרי 10 שנות לימוד לאחר שרות צבאי מלא ובריאות תקינה, (עדיפות לבוגרי בית-ספר מקצועי)
מועמדים מתאימים-יוכשרו וישולבו במערך היצור של מפעל דינמי העוסק ביצור מערכות נשק.
המעוניינים מוזמנים לבוא לראיון ביום ראשון 5/7/87
בשעה 800 לרחוב הארבעה 16 ת"א.
נא להביא תעודת זהות, פנקס מילואים ושברי ותעודת השכלה
התעשיה הצבאית

לחברת אלישרא
מערכות אלקטרוניות בע"מ
דרושים/ות
עובדים/ות ייצור
לעבודות הלחמה עדינות
★ בעל/ת נסיון של שנה לפחות
★ רצוי נסיון קודם בעבודות ייצור במיקרואלקטרוניקה
★ ידע בקריאת שרטוטים – הכרחי
★ העבודה במשרה מלאה (7.30–17.00)
• 5 ימי עבודה בשבוע
• ארוחת בחדר האוכל
• הסעות
• סודיות מובטחת
בבר פרטים נא לפנות לטל. 03-7545455 החל מיום א'.

מפעלי ניר אמריקאיים ישראליים בע"מ
בוגרי כלכלה/
מינהל עסקים
בואו לעשות קריירה בתחום השיווק
במפעלי ניר אמריקאיים ישראליים, שהם מהגדולים בארץ, מוצעת לכם הזדמנות להתחיל בקריירה שיווקית בתפקידי
מוכרים
וליהנות מאפשרויות קידום מגוונות.
יועדפו מועמדים בעלי תואר שני וכן בעלי נסיון במכירות.
לפרטים נא לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים, למנהל השיווק, מפעלי ניר אמירקאיים ישראליים, ת.ד. 142 אזור התעשיה חדרה.
רק פניות מתאימות ייענו.

לרשת מוסדות חינוך דתי
דרוש/ה
מנהל/ת
למוסד ילדים דתי
במרכז הארץ
לגילאי 6–18
הכישורים הדרושים:
• השכלה תורנית ואקדמאית בתחום החינוך.
• עבודה סוציאלית או פסיכולוגיה.
• נסיון בתחום החינוך הפורמלי והבלתי פורמלי.
• נסיון בפנימה חינוכי וחינוך מיוחד.
• מגורים במקום – חובה.
מועמדים מתאימים מתבקשים להתקשר לטלפון 03-444151, שלוחה 270, 271

גבור סברינה
למשרדי החברה בנתניה
דרושים/דרושות
1. מהנדס/ת תעשיה וניהול מתחיל
לעבודה במחלקת תפ"י.
עדיפות לתושב נתניה, רעננה, כפר-סבא.
2. למחלקת הייצוא
מנהל/ת מכירות
בעל/ת נסיון בשיווק ומכירת מוצרי צריכה (רצוי טקסטיל/אופנה), לרשתות שיווק בארצות דוברות צרפתית.
שליטה מלאה באנגלית וצרפתית.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 84 נתניה, 42100 למחלקת כח אדם.

אני נוסע רענן
מיזוג אוויר לרכב
עובדים בעלי רקע טכני
ליצור והתקנת מזגני רכב
1. מכונאים
2. חשמלאי רכב
3. מסגרים
הרב הירש 11 בני-ברק 787839 – 03-7612346

HELENE CURTIS
דוילת יופי
מנוסה
מעל גיל 30
למכירות בדיזנגוף סנטר
בדבר פרטים החל מיום ב' 09.00
לחנה,
03-255763, 254433.

ל"עמק-החולה"
בי"ס מקיף, על-יסודי, 6 שנתי
דרושים
מורים/ות
למקצועות:
* מורה/מדריך לסדנא במכניקה * מורה/מדריך למכונאות רכב * ספרות (עם נסיון בהכנה לבגרות) * אנגלית * מזכירות מינהל וכתבנות * מעבדן/ית * חינוך מיוחד.
לפנות לדן לוין, בשעות היום טלפון 06-941361 ובשעות הערב טלפון 06-946571.

גבור סברינה
למפעל גרביים ברמת תחייל
דרוש/ה
מנהל/ת מחלקת תפירה
בעל/ת נסיון בניהול צוות עובדים בתעשיה.
נא לפנות בכתב יד ובצירוף קורות חיים לת.ד. 64927 תל-אביב, 2502 למחלקת כח אדם.

למלון דן תל-אביב
דרושים/ות
חשמלאי/ת מוסמך שרברב
מתאימים יפנו למח' כ"א טל' 03-241111

לחברת השקעות ותיקה
דרוש
איש שיווק מנוסה
בעסקי דלא ניידי
אם הנך בעל נסיון רב בקנית ומכירת נכסי דלא ניידי
והנך מעוניין להצטרף לחברה חדשה בתפקיד ניהולי
פנה בצרוף קורות חיים ל-ת.ד. 11333 ת"א מ. 61112 מספר
– סודיות מובטחת –

למפעלינו בחולון
דרושים
חסם
חסם תעשיות בע"מ
★ **מבלטן**
בעל נסיון של 5 שנים לפחות
★ **מחסנאי**
למחסן כללי
למועמדים אנו מציעים:
6 ימי עבודה בשבוע ארוחות במפעל תנאים הולמים למתאימים

ארקל בע"מ
למפעלנו ביבנה דרושה
מזכירה
אנגלית-עברית
• בוגרת תיכון, 2–3 שנות נסיון.
• חדפסת אנגלית-עברית.
• רצוי נסיון בעיבוד תמלילים וטלקס.
שעות העבודה 8:00–16:30
בדבר פרטים, נא לפנות לטלפון: 08-433025, 08-433036.

למפעל מתפתח העוסק במכשור כימי מתקדם דרוש
איש רכש
בעל נסיון של שנתיים
בתחום אלקטרוניקה וטיפול בלוגיסטיקה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב לברסטק בע"מ, ת.ד. 580 רחובות 76103

דלתא טקסטיל שיווק בע"מ
DELTA
דרוש/ה
מפעיל/ת
מרכזיית תדקס
בין השעות 12.00-16.30
נא להתקשר לנחמה – 9231552 (03)

ד"ר ויגרט
חומרי ניקוי
דרוש
מקדם מכירות
• לקוחות קיימים
• משכורת + אחוזים + רכב
• בעלי נסיון המוכנים לעבודת שטח קשה
לפנות בכתב יד לת.ד. 2050 בני ברק 51120 טל' 03-783121.

מפעל רם תעשיות אשדוד
מתרחב
עם הפעלת קו ייצור נוסף
דרושים
* אחראי משמרת
* מכונאי תעשייתי (ידע בחיתוך יתרון)
* חרטים
* חשמלאי תעשייתי
* מנופאים
* מלגזנים
* בקר איכות
* עובדי יצור
לתאום ראיון נא להתקשר 055-61001

לחברת בקרה דרוש
מתכנת
על I.B.M PC בשפת C
עם נסיון בחבילות גרפיות
וביחוד VDI של IBM
נא להתקשר 03-299617 שלוחה 54

לחברת תעופה
דרושות
★ **פקידה/כתבנית**
על מעבד תמלילים עברית/אנגלית
משרה מלאה מ-10:00 עד 18:00 דרוש ידע בניהול משרד ואנגלית.
★ **פקידה/כתבנית**
על מעבד תמלילים W.M. עברית/אנגלית
משרה חלקית מ-13:00 עד 18:00 דרוש ידע בניהול משרד.
בדבר פרטים נא לפנות החל מיום א' 5.7.87 שעה 08:00 לחנה בטלפון: 03-425556.

ROLLS
מחשב פיקוד למעליות
דרושים
טכנאי מעליות מנוסים
03-957080 03-955688

Carmel
אגרקסקו
דרוש/ה
טכנאי קירור/חשמל
דרישות התפקיד:
• ידע ונסיון מוכח במערכות קירור מראון גדולות.
• ידע בחשמל.
• תעודת טכנאי קירור.
• עבודה בשעות לא מקובלות.
מועמדים הרואים עצמם מתאימים מתבקשים לפנות בכתב יד לת.ד. 7163 ת"א – מחלקת כח-אדם עבור "טכנאי קירור".

הכפר הירוק
ע"ש לוי אשכול דרושים
מורה לאנגלית
מורה למיחשוב ובקרה
מדריך חברתי
עובדי מטבח וחדר אוכל
(עבודה במשמרות)
נא לפנות להנהלת הכפר הירוק טלו 03-496166 או בכתב מ. 47800

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

צינור
קבוצת הביטוח הראשונה בישראל
אנו מעוניינים לקלוט מכל רחבי הארץ ובמיוחד מפתח-תקוה, ראשל"צ ונתניה
15 מועמדים
לקורס סוכני ביטוח חיים
הקורס ייפתח ביום ה', 23.7.87

U.S.A.
DataRich
דרושים!!!
אנשי מחשב
"צעירים ומבריקים"
בנושאים הבאים
IBM BATCH
CICS, ADABAS, IDMS, DB_2
• 3-5 YEARS DATA PROCESSING EXPERIENCE REQUIRED
• ACADEMIC DEGREE PREFERRED
• ASSIGNMENTS IN N.Y.C. AREA
• ALL WORK PERMITS ARRANGED WHILE IN ISRAEL
• PLEASE SEND RESUMES IN ENGLISH AND HEBREW TO
P.O. BOX 4445, TEL-AVIV
AMERICAN STANDARD OF SALARY
סודיות מובטחת

המכללה לחינוך ע"ש א.ד. גורדון
לשנה"ל תשמ"ח
דרושים מורים למשרות חלקיות:
1. מורה להעשרה אינסטרומנטלית
2. מורה להוראת האנגלית
הנתונים הדרושים: בעלי תואר M.A.
3. ספרן/נית
בוגר/ת אוניברסיטה בספרנות
יש לפנות בכתב להנהלת המכללה
מכללת גורדון, רח' טשרניחובסקי 73 חיפה

רשות שדות התעופה בישראל
לעבודה
בנמל תעופה בן גוריון
דרושים
בחורים
לעבודת פריקה וטעינת מטוסים
בתנאי שכר טובים
על המעוניינים לפנות לאגף כח אדם, בנין הטרמינל, קומה ג' חדר 321 ביום א' בין השעות 08.30-12.00.

א.ו.ת.
אספקה ותעסוקת כח אדם בע"מ
הכנסה גבוהה יותר עם א.ו.ת
★ **מלחימות/**
מחווטות
★ **מחסנאים**
נסיון באלקטרוניקה + רשיון ב'
בואו לעבוד במפעל שכיף לעבוד בו.
תנאים טובים, שכר הולם ואוירה נעימה.
טל' 03-203052/3, 280078

לקרן לירושלים
דרוש/ה
מנהל כח אדם
היקף המשרה 50%. נדרש נסיון קודם בניהול כח אדם.
המעוניינים יפנו בכתב, ולא יאוחר מ-10.7.87, אל יחידת המנגנון, ת.ד. 1312 ירושלים.

למיתרומטל
תעשיות
ירושלים בע"מ
גבעת שאול ב'
דרושים
מסגרים /
רתכים
לבניית מסגרות
ו/או תיקון מכונות
להתקשר 02-522201

לבתי הספר התיכוניים מקצועיים של נעמת דרושים:

לאולפן לבגרות דרושים
מורים
להכנת כיתות לבגרות בשעות הערב:
בתל-אביב (03-5460618): מתמטיקה, אנגלית, ספרות
בירושלים (02-222375): מתמטיקה, תנך, אנגלית
בחיפה (04-641040): מתמטיקה ואנגלית
באר-שבע (057-71690): מתמטיקה, לשון, תנך, אנגלית
רק מורים בעלי נסיון בהכנת כיתות לבגרות מתבקשים לפנות.
תנאים טובים למתאימים

לצה"ל דרושים:
א. במעמד של עובדי צבא
חשמלאים מוסמכים/
עוזרי חשמלאים
לעבודה באחזקת מערכות בכל הארץ
נתונים אישיים נדרשים:
1. גיל עד 30
2. לאחר שירות צבאי
3. נסיון של 2 שנים לחשמלאי מוסמך.
לחרשמה ופרטים יש לפנות:
1. בצפון הארץ, טל' 04-691268
2. במרכז הארץ, טל' 02-245572
3. בדרום הארץ, טל' 057-961307

ב. צה"ל מציע לקצינים
מחפשי אתגר ועניין מקצועי
תפקידים במערך בטחון שדה
התפקידים המוצעים הנם יחודיים
בתחומי המבצעים ו/או המחקר
הכישורים הנדרשים: • קצינים בדרגת סגן-סרן
• גיל – עד 30
• השכלה תיכונית ומעלה
(עדיפות לבעלי השכלה אקדמאית)
משובצים בפעילות "שדה" יזכו בתוספת שכר יחודית
המעונינים יפנו בצרוף קורות חיים ופרטים אישיים לת.ד. 25045 צה"ל עבור רות אבישי
סודיות מובטחת

ג. באיזור ת"א
א. מפקד מחנה
(בתקן רב סרן)
התפקיד כולל אחריות על נושאי ניהול מפקדה, מאגר רכב, שרותי מחנה, בינוי, תחזוקה.
ב. נגד משמעת (רס"ר)
התפקיד כולל אחריות לנושאי משטר מחנה ומשמעת.
ג. רס"ר מטבח –
התפקיד כולל אחריות למטבח יחידתי גדול וניהול צוות עובדים.
לבוגר קורס נגד תזונה – עדיפות.
ד. מהנדס מכונות בכיר
(לקבע או כעובד צה"ל)
לעבודת פיתוח בתחום המכניקה העדינה והאופטומכניקה
• כישורים נדרשים:
– נסיון קודם של 4 שנים לפחות בתכנון מערכות אופטיות ואלקטרואופטיות צבאיות בתחום המכניקה העדינה (מנגנונים מדוייקים, אלקטרומכניקה וכו')
– ידע בחישובי חוזק
נא לפנות ל-ד.צ. 2470/קצין שלישות

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. העבריינים צפויים לעונש על פי החוק.

הלוח הכללי
הטלפון לא מפסיק לצלצל

למוסד ממלכתי
דרושים
אקדמאים
לעבודה בלתי שגרתית
אנו מציעים לך:
* עבודה בעלת עניין ואתגר, הכרוכה בניידות רבה.
* לימוד השפה הערבית.
* תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים (לרבות רכב צמוד בתום ההכשרה).
* עבודה קבועה.
* מסלול קידום רחב ואפשרויות להתפתחות עפ"י כישוריך.
אם גילך בין 24 – 31, סיימת שירות מלא בצה"ל ובריאותך תקינה – פנה נא בכתב לת.ד. 33171 ת"א (מיקוד 61331) עבור כ"א, בצירוף תולדות חיים ופרטים אישיים מלאים (כולל מספר ת.ז. ומספר טלפון לתקשרות)
פונים מתאימים יענו

هكذا من الأصل

להוצאה לאור
העוסקת בהפקת מוספי צבע
דרושים

★ **עוזר הפקה**
נסיון וידע בהפקות דפוס איכותיות, נכונות לעבודה בשעות לא מקובלות, רצוי בעל רכב

★ **מזכירת הפקה**
נמרצת ודינמית עם ידע ונסיון בתהליכי הדפוס השונים.

נא לפנות בכתב יד ל־ת.ד. 20127 עבור דרושים

דרושה
מזכירה בכירה
בעלת נסיון
★ ידיעה טובה מאד אנגלית עברית
★ נסיון בהפעלת מחשב p.c.
★ עדיפות לידיעת תוכנית מסר
★ נסיון בהפעלת מעבד תמלילים
שעות העבודה: א'־ה' מ־8.00־14.00 יום ו' מ־8.00־13.00 מקום העבודה, ראשון־לציון
טל' 03־946656 (בערב)

לחברה גדולה באופטיקה
מזכירה
ידיעת השפות עברית/אנגלית על בוריין.
שעות העבודה 16.30 – 8.00
פקידה דינאמית
– ידע בהנה"ח
– נסיון על מחשב – יתרון
– שעות העבודה 7.30־16.00
טל' – 03־7512777 (לבקש את אסנת)

לחברה קבלנית לעבודות צנרת הסקה מיזוג ומים
דרושים
א. מהנדס ביצוע
3 שנים נסיון עם רכב
ב. אינסטלטורים מעולים
לעבודה קבועה 03־712207 03־349536

לבנין משרדים גדול בת"א
דרוש
טכנאי מזוג אויר
לטלפן 03־650993
סודיות מובטחות

לחברת יבוא ושיווק, דרושה:
מזכירה
★ שליטה מלאה [illegible] השפות
★ עדיפות שפת אם אנגלית
★ ידע בניהול משרד
★ נסיון קודם הכרחי
נא לפנות בכתב יד, בצרוף קורות חיים המיון ת.ד. 29122 תל־אביב, מיקוד 61291

למשרד נסיעות גדול בתל־אביב
דרוש/ה
פקיד/ת נסיעות
★ בעל/ת נסיון, עם רשיון מומחה – ליום עבודה מפוצל –
נא לטלפן: 03־5102520 לדורית

דרושים:
1. אנשי מכירות
לעבודה קבועה. תנאים מצויינים: שכר + עמלות + פרמיות + רכב חברה.
תכונות דרושות: כושר שכנוע, הופעה נאה ונסיון מוכח במכירות. לציין על המעטפה: ("עבור מכירות מעליות").
2. אנשי מכירות
למדיום פרסומי חדש. עמלות מדורגות (פרוגרסיביות), רווחים גבוהים. הדרכה תנתן במקום. נסיון קודם במכירות – יתרון. לציין על המעטפה: "עבור פרסום".
לפנות בכתב, עם קורות חיים ל"ישראליפסט", ת.ד. 350 בני־ברק.

לחברת "ארן"
דרושה
מזכירה נבונה
לעבודה מעניינת ובאוירה יחודית
– 5 ימי עבודה בשבוע
נתונים הכרחיים:
★ הדפסה עברית אנגלית
★ רשיון נהיגה
★ מגורים באזור ת"א
למועמדת המתאימה יוצעו תנאי שכר ועבודה מצויינים.
נא לפנות: "ארן" מושב גנות 03־984103

עבור פרוייקט חדש של חברה ותיקה
דרושה
מקדמת מכירות חרוצה
בעלת הופעה נאה ואמינה רצוי נסיון קודם במכירות להברות וארגונים גדולים
שעות עבודה גמישות, רכב חובה [illegible] 03־9234326

למרכז שקום רחובות
דרושה
מדריכה לתפקידי אבחון
הכישורים הדרושים:
מורה למלאכת יד/מרפאה בעסוק
לפנות טלפונית 08־465575 08־461133

במפעל תעשייתי מתקדם עומד להיפתח
קורס מתכנתי N.C למכונות 5 צירים

המשתתפים בקורס יוכשרו כמתכנתי עיבוד שבבי למכונות בקרה ספרתית מהמתקדמות בעולם בשפות תיכנות גרפיות ויחודיות.

★ משך הקורס: כ־6 חודשים רצופים לימודי יום (כולל לימודים עיוניים ועבודה מעשית).
★ משתתפי הקורס יקבלו משכורת מלאה.
★ למסיימי הקורס בהצלחה מובטחת תעסוקה מעניינת ורבת אתגר.
★ מועד יעד לפתיחת הקורס – ספטמבר 87.

נתונים נדרשים:
★ תואר ראשון בהנדסת מכונות ממוסד אקדמי מוכר.
★ עדיפות לבעלי ניסיון בעיבוד שבבי.
★ ידיעת אנגלית ברמה טובה.
★ לאחר שירות צבאי.
★ גיל – עד 35.
★ נכונות לעבוד בשעות נוספות.

מועמדים מתאימים העונים לדרישות הנ"ל מתבקשים לפנות בכתב לת.ד. 683 פ"ת 49106 ולפרט קורות חיים, השכלה (כולל ממוצע ציונים), נסיון מקצועי ומספר תעודת זהות.
מועד אחרון לתשובות – 10.7.87.
נא לציין על המעטפה: עבור קורס מתכנתי N.C
רק מועמדים מתאימים ייענו
סודיות מובטחת.

עבור חברה מובילה בתחום המזון
דרוש:
מפקד מבצע
לניהול מבצע שיווקי בחודשים יולי־אוקטובר.
★ נדרש כושר ארגון.
★ נסיון בהפעלת מערכות.
★ רשיון נהיגה, רצוי בעל רכב – עדיף מסחרי.
מקום העבודה: אזור המרכז.
נא לשלוח קורות חיים, פירוט נסיון קודם לת.ד. 500 נס־ציונה 70400

יצהר תעשיות (2000) בע"מ
למפעלינו באשדוד
דרוש
פקיד
עוזר למנהל כח אדם
המשרה כוללת סיוע וטיפול שוטף בנושא כח אדם והכנת משכורות, רצוי נסיון בהנהלת חשבונות והפעלת מחשב I.B.M. PC
המתאימים יפנו למח' כח אדם טל: 055־57667/9 או 055־52889 או בכתב יד לת.ד. 3093 אשדוד 77130
– סודיות מובטחת –

למוסד איבורי גדול בת"א
מחפשים
מנהל חשבונות
סוג 3 (משרד העבודה)
בעל נסיון של 5 שנים לפחות.
טל: 256723, 219889

למפעל
פרדס מוצרי הדר בע"מ
בדרך יבנה – רחובות טל' 08/460191
דרושים:
★ **לבורנטים/ות**
לעבודה ב־3 משמרות
נא להתקשר קו פנימי 265 – למנהל המעבדה.
★ **מזכיר/ה למחלקת יצוא**
שליטה באנגלית ועברית כולל הדפסה (שפה נוספת – יתרון), רצוי נסיון בעבודה על מעבד תמלילים, כושר הבעה בכתב ובע"פ.
נא להתקשר קו פנימי 26 – למנהל היצוא.

מאגרי אנוש
שרותי כח אדם
לסניף ת"א דרושים:
מקדם/ת מכירות
בעל/ת כושר שכנוע, נמרץ, התמצאות ונסיון מוכח בכח אדם
בעל/ת רכב פרטי
תנאים טובים למתאים/ה
"מאגרי אנוש" – 03־331118

אגנטק בע"מ
חב' למיכשור מדעי
למחלקת מכירות
דרוש/ה
ביוכימאי/ת צעיר/ה
לשיווק והפצה של ביו כימיקלים ומוצרים דיאגנוסטיים במוסדות מחקר ורפואה. שליטה טובה באנגלית, משרה מלאה, 5 ימי עבודה, אזור התעשיה ומות החייל.
נא לפנות בכתב יד לת.ד. 10150 ת"א, מק. 61101.

לחברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרושים:
מנה"ח
בעל סוג 2־3
נסיון מוכח בתחום המסחרי
מזכירה־פקידה
השכלה תיכונית
נסיון מוכח בהדפסה ובניהול משרד למשרה מלאה.
טל. 7550233, 7550755

למחלקה הטכנית של חברה קבלנית העוסקת בתכנון קונסטרוקציות של מבנים טרומיים וקונבנציונליים
דרוש/ה
מהנדס/ת בנין
לפנות לת.ד. 21288 ת"א 61612.

למלל תקשורת
דרוש
איש מכירות
בתחום תקשורת הנתונים
הכישורים הנדרשים:
★ הכרת ציוד תקשורת נתונים.
★ נסיון מוכח במכירות.
★ הכרת שוק המחשבים האישיים וציוד תקשורת נתונים.
לפרטים נא לפנות בכתב או טלפונית למלל תקשורת רח' הבונים 9 ר"ג מיקוד 52521 טל: 03־7515511.

בירושלים
דרוש עובד
עם נסיון בציוד
משרה מלאה עבודה מעניינת
טל: 02־723111

דרושה
אדריכלית פנים
בעלת נסיון בפרספקטיבה
לעבודה קבועה
03־705283, 837014, 823589

דרוש מזכיר
למצפה הושעיה שליד מושב ציפורי
בפרטים לפנות בטלפון
06־573138־9 06־796606

למטבחי קרן בחולון
דרושים
לעבודה קבועה בתנאים טובים
נגרים מיקצועיים
★ בעלי נסיון בלבד
★ רצוי בוגרי בי"ס במגמת נגרות
לפרטים נוספים נא להתקשר לטלפון 03־803866 חולון, רח' המנור 57
סודיות מובטחת

גלידות הצפון
למפעל לגלידה
דרוש
מנהל אחזקה
כישורים: איש־קרור ואחזקת מערכות ייצור + נסיון 3 שנים.
03־808918 לילה.

לחברה
ליבוא ציוד משרדי וציוד עזר למחשב
דרושה
נציגת מכירות
למוסדות ממשלה ומסחרים באיזור המרכז.
הכרחי רכב.
052־557482

למושב ניצני עוז – דרוש
מדריך מוסמך לנוער
(לחצי משרה)
053־688177, 053־686854 עד 13.00
053־688468 בערב.

דרוש
טייס לצילומי אויר
1. בעל כושר התמצאות וניווט גבוהה ביותר.
2. בעל רשיון מסחרי, מכשירים ודו־מנועי
3. בעל נסיון בצילומי אויר ממטוס קל
טלפון ב־053־59730
סודיות מובטחת

לחב' יצור ושיווק דרוש
מנהל חשבונות מדופלם
★ נסיון מעשי בחב' מסחרית פרטית של 5 שנים לפחות.
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ אפשרות למשרה חלקית
טל. 262047 לפנות החל מיום א'

למשרד ברמה"ש
דרושים אדריכלים
03־402190, 03־488172

למפעל מתקדם באזור התעשיה ראשל"צ דרוש
דפס אופסט
מקצועי
טל: 03־9618337/8

לחברה העוסקת במסחר בינלאומי
דרושה:
מזכירה בכירה
התפקיד מתאים למזכירה מנוסה המסוגלת לעבוד באופן עצמאי הכרחית ידיעה טובה מאד של השפה האנגלית.
ידיעת שפות נוספות – יתרון.
משרה מלאה – 5 ימים בשבוע – בהרצליה. תנאים טובים. סודיות מובטחת
נא לכתוב לת.ד. 382, הרצליה ב'

פרסום פורום
לנו דרושים
★ **גרפיקאי/ת**
מנוסה לעיצוב וביצוע
★ **מקדם/ת מכירות**
מנוסה בענף הפרסום והדפוס, רכב הכרחי.
[illegible]
ותנאי שכר טובים.
המעוניינים יפנו מיום א' ל"פרסום פורום" טל' 269493 בין השעות 09.00 – 17.00 לאורית
סודיות מובטחות

דרושה:
לתפקיד אחראי בחברה גדולה
מזכירה/כתבנית מנוסה
בשפות עברית אנגלית
רצוי נסיון במעבד תמלילים וטלקס לועזי.
על המעוניינות לפנות בכתב בצירוף פרטי קורות חיים ונסיון קודם בעבודה לת.ד. 1468 ת"א עבור "מזכירה"

להפצת מוצר בענף התקשורת
דרושים
סוכנים, מפיצים
בענף בכל הארץ
המעונינים בהפצת מוצרים נוספים.
(רווחים גבוהים)
בדבר פרטים נא לפנות מיום א' לישראל בטלפון 03־258826

למשרד פרסום מתפתח
1. תקציבאי/ת
עם נסיון קודם נמרץ, אחראי ונכון לעבודה קשה.
2. גרפיקאי/ת
עם נסיון
נא לפנות בכתב לת.ד. 33263 ת"א עבור מס' 75.

למוסד ציבורי
דרושה
מרכזנית
מ־8.00 – 15.30
טל' 03־288224

[illegible] בשטח 400 מ"ר
דרושים/ות
שותפים/ות
השקעה מינימלית $50,000
טל' 03־7518834

"הדרך"
אם אתה
מכונאי מעולה
פנה אלינו ישירות
רח' ישראל בק 9
טל' 03־336358

למרכז לנערות במצוקה באזור ירושלים דרושים:
אב־בית, עובדת סוציאלית ומדריכים
בדבר פרטים לפנות לטל. 02־713625

לחברת גרמק דרושים:
טכנאי שירות בעלי ידע בחשמל
האוטומציה + רשיון נהיגה
נא לפנות בצרוף קורות חיים
ת.ד. 1432 מיקוד 61013 – תל־אביב

לחברה ישראלית לשילוח בינלאומי בע"מ
דרוש/ה
כלכלן/ית
בוגר/ת בכלכלה או לקראת סיום התואר ★ רצוי ידע בתוכנת "לוטוס"
נא לפנות בכתב־יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 20099 ת"א ולציין ע"ג המעטפה "ב"א אישי"
סודיות מובטחת

דרושים
1. מסגרים
סוג א'א, סוג א', סוג ב', סוג ג'. עבודה קבועה, תנאים טובים. לציין על המעטפה: "מסגרים".
2. צעירים
לאחר שירות צבאי ללימוד הרכבת מעליות. עדיפות לבוגרי בתי־ספר מקצועיים של חה"א או אחרים. שכר + פרמיות.
לפנות ל"ישראליפסט" רח' הקישון 31 בני־ברק.

ארגון קניות הצפון
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
בעל/ת כישורים:
1) הכנת פקודות יומן
2) התאמות בנקים
3) בעל/ת נסיון מעשי מוכח
לפרטים 04־674185

גדות תעשיות פטרוכימיה בע"מ
למשרדנו בתל־אביב
דרוש
מנהל חשבונות
● נסיון של 3 שנים לפחות, רצוי במפעל תעשייתי.
● נסיון בהנה"ח ממוחשבת רב־מטבעית.
● ידיעת השפה האנגלית יתרון.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים למנהל כח אדם, ת.ד. 1780 מפרץ חיפה.

לפרוייקט פרסומי חדש
דרוש
איש מכירות מנוסה
נא לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון לת.ד. 20302 ת"א עבור "פרוייקט פרסומי".

למרכז הרפואי יוספטל – אילת
דרושים
רופאים מומחים ברפואת משפחה
רופאים המעונינים ליטול חלק באתגר של פיתוח שרותי רפואה קהילתית משולבת עם בית החולים בעיר אילת מתבקשים להתקשר לד"ר שמעוני במרכז הרפואי יוספטל
059־73151־5 059־76717
בשעות הערב – 059־78774

לחברה מסחרית גדולה בענף הרכב
דרושים:
מתקין מזגנים לרכב
בעל נסיון של 2־3 שנים
בוחן רישוי רכב
מוסמך ע"י משרד התחבורה
טל. 7550233, 7550755

לארץ דוברת ספרדית
דרוש
בחור רווק
לאחר שרות צבאי, בעל נסיון בהתקנה והפעלה של מערכות השקיה בטיפטוף. לתקופה של שנה וחצי. ידיעת השפה הספרדית הכרחית.
המעוניינים יפנו בכתב יד בצרוף קורות חיים לת.ד. 11029 תל־אביב מיקוד 61110.

דרוש
הנדסאי חשמל
לשיווק רכיבים אלקטרו – מכניים למערכות שינוע
דרישות: 1. נסיון 3 שנים בתעשייה.
2. דובר אנגלית, גרמנית – יתרון
לפנות בכתב יד + קורות חיים לת.ד. 2085 תל־אביב 61020.

לשיש אלוני
דרושה
אשת מכירות
ליום עבודה מפוצל
רצוי נסיון קודם
03־244269/0

לחברה בתל אביב דרוש/ה
מנהלת חשבונות
סוג ב' למשרה מלאה. לפנות בצרוף קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 318 [illegible]

"אלטק" בע"מ
ייצור פתוח ושווק מעגלים מודפסים
דרושים:
1. מפעילי CNC
אפשרי בוגרי בי"ס מקצועי בעלי ידע בקריאת שרטוט.
2. טכנאי מכונות
לעבודה במח' ההנדסה נדרש נסיון של 1–2 שנים בתעשיה.
3. בוגרי בתי־ספר מקצועיים
לעבודה מעניינת במשמרות הכשרה והדרכה ינתנו במקום.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב יד, תוך ציון המשרה המבוקשת לכתובת: "אלטק" בע"מ, אזור תעשיה סגולה ת.ד. 139 פתח־תקוה 49101.

למוסד ציבורי ארצי
דרוש
מדריך גיהות ראשי
● כישורים נדרשים:
תואר במדעי הטבע/הנדסה
נסיון במדידת רעש/אבק/גזים
ידע בארגונומיה – רצוי
שליטה בשפות: עברית, אנגלית או גרמנית
יכולת התבטאות בכתב ובע"פ
מעוניינים העונים על הדרישות יפנו בכתב יד תוך פירוט קורות חיים לת.ד. 1122 תל־אביב 61010.

כפר הנוער נוה־יצחק
ליד קיבוץ תל־יצחק
דרושים
לשנת הלימודים תשמ"ח
1. אם בית מרכזית
נסיון קודם הכרחי. מגורים במקום חובה
2. מדריכים חברתיים לפנימיה
נסיון קודם בעבודה דומה הכרחי. מגורים במקום חובה
3. אמהות בית קבוצתיות
נסיון קודם בעבודה הכרחי. מגורים במקום אפשרי.
לקביעת ראיון להתקשר בטל. בשעות 8.30־12.00
053־699926 053־699196 053־697154

למפעלנו בחולון
דרוש
טכנאי/הנדסאי מכונות
כישורים:
1. בוגר בה"ס מקצועי.
2. רצון ויכולת לבצע עבודות אחזקה.
3. לאחר שרות צבאי.
תנאים הולמים למתאים.
נא לפנות בכתב־יד, תוך ציון שם, כתובת, טלפון, פרוט קורות חיים ונסיון לת.ד. 681 ת"א ולציין – עבור גבי.

לאיגוד מקבלי גמלאות מגרמניה בע"מ
דרוש/ה
עורך/ת דין
+ ידיעה טובה בגרמנית.
טלפון 03־662046
03־652364
לפנות למר שטרנשוס

לעדראון בחולון
דרוש
הנדסאי
לתכנון, בדיקה [illegible] חשמל
נסיון 5 שנים הכרחי
תנאים טובים 5 ימי עבודה
03־800117 [illegible] לפנה"צ

מזכירה
למשרד עו"ד
אפשרות לחצי יום
ידע במעבד תמלילים
03־252234־5

סק אודן ראשון לציון
דרושים
1. חש"ם – בי"ס
בעל נסיון של 3 שנים לפחות
2. טכנאי/הנדסאי אוטומציה
נסיון במערכות אלקטרו פנאומטיות + נסיון בהדרכה מערכות מכניות
טל: 03־954685

למשרד אדריכלים בת"א
דרוש/ה
אדריכל/ית
בעל/ת נסיון במשרה מלאה
5 ימים בשבוע
טל' 03־219254 מ־8.00־16.00

לחברה
דרושה
נציגה
למחלקת מכירות ויחסי צבור
בעלת יכולת הופעה טובה, רשיון נהיגה, תנאים טובים.
052־77992 (13.00־15.00)

בתפנה
מנהל [illegible]
(41)
052־454554

למפעל מתקדם באזור התעשיה ראשל"צ דרוש
דפס משי
מקצועי
טל' 9618337/8

פורמטק הנדסה בע"מ
דרושה
מזכירה בכירה
בעלת ידע ונסיון מוכחים.
הדפסה עברית אנגלית, הנהלת חשבונות.
טלפון: 03־7823949 בערב 03־725588
סודיות מובטחת

מ.ד.ן – במפעלי דפוס נצרת בע"מ
למשרדינו בת"א דרוש
עוזר למנהל מכירות
רצוי נסיון במכירות בענף הדפוס
לפנות בכתב לת.ד. 37115 ת"א.

בי"ח קרית צאנז ע"ש לניאדו – נתניה
דרושים
★ אחיות מוסמכות ומעשיות
★ עוזר לרוקח
לפנות בכתב בצרוף קורות חיים למנהל כח אדם ת.ד. 5020 נתניה
תנאים טובים למתאימים

לסניף מכירות של מפעל תעשייתי בירושלים
דרושה
פקידת הנהלת חשבונות
הכישורים הדרושים:
★ 12 שנות לימוד
★ ידע בהנהלת חשבונות סוג 2
★ נסיון בעבודה עם מחשב
★ ידיעת השפה העברית כולל הדפסה
המעוניינות מתבקשות לפנות לת.ד. 1616 חיפה, בצרוף קורות חיים ומכתבי המלצה. מודעה זו מתייחסת לשני המינים.

למוסד ממלכתי בחיפה
דרושים/ות
דוברי רוסית
כשורים נדרשים:
★ כושר הבעה מלא בעברית בכתב ובע"פ.
★ השכלה תיכונית מושלמת (עדיפות לאקדמאים/ות).
★ מגורים/ות חיפה בחיי הארץ ולאחר שרות צבאי מלא.
★ תושבי חיפה והסביבה.
המתאימים/ות ישולבו בעבודה קבועה ובמשרה מלאה.
מעוניינים/ות העונים/ות לדרישות לעיל יפנו בכתב לת.ד. 2133 חיפה (מיקוד 31020), ויצרפו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים כולל מס' טלפון ומס' ת.ז.
פונים/ות מתאימים/ות ייענו.

EYAL MICROWAVE INDUSTRY
אייל תעשיית מיקרוגל
למפעלנו החדש ורב האתגרים
דרושים
● טכנולוג
בעל ידע ונסיון בתחומים הבאים:
★ טכנולוגיות של שכבות עבות ושכבות דקות ★ תהליכי ייצור במיקרו-אלקטרוניקה ומיקרוגל ★ איטום הרמטי
★ הכרת תקנים צבאיים
● מהנדס/הנדסאי מיקרוגל
★ לפיתוח רכיבי מיקרוגל.
★ להעברת מפיתוח לייצור.
★ נסיון נדרש – 3 שנים לפחות בתחום הנ"ל.
בעלי נסיון יזכו לתנאים הולמים
טלפון 052-923184 מאיר ● סודיות מובטחת

למפעל בטחוני באיזור ת"א
העוסק בפיתוח במסגרת רבת אתגר
דרושים:
1. חשמלאי רכב
בעל תעודות הסמכה בחשמלאות רכב, יועדפו בעלי נסיון בחשמל כללי, גנרטורים ואלקטרוניקה בסיסית.
2. מסגר מכני מעולה
בעל ידע מקיף במסגרות, ריתוך, בניית ציוד חקלאי ותעשייתי ואחזקתו, ידע נוסף בתחום ההידראוליקה ועבוד שבבי – יתרון.
3. חרטים/כרסמים מעולים
בעלי ותק של 5 שנים לפחות, יועדפו בעלי רקע בהפעלת מכונת C.N.C
מועמדים מתאימים יפנו בצרוף קורות חיים, תעודות, המלצות ופרטים על מקומות עבודה קודמים לת.ד. 14299 ת"א עבור: – מנהל כח אדם רק פונים מתאימים ייענו.

דרושה
שרטטת חשמל
לשרטוט מיקרו חשמל
עם נסיון של 3 שנים
לפחות לפנות למחלקת החשמל של קיבוץ
המעוררים
טל: 03-286103/4
03-287141

מנהל/ת מחלקה מסחרית
(תחום טקסטיל) עבור רשת שיווק
★ יכולת לנהל מו"מ ברמה גבוהה
★ כושר שכנוע ★ נסיון בתחום הטקסטיל – 5 שנים לפחות
תנאי שכר טובים ● רכב צמוד
לפנות בכתב עד בצרוף קורות חיים לת.ד. 2761 ר"ג עבור תחום טקסטיל.

להברת תקשורת
דרוש/ה
איש מכירות
לשווק ציוד תקשורת
★ נסיון מוכח בשווק ומכירות
★ בעל/ת רכב
לראיון, נא לפנות:
03-245191

עבודה באריזה
★ שליח, 19 ש"ח בלבד
לפקודה "אינפורמציה"
וקבל... את המדריך לעבודה
באריזה בעבודה
ת.ד. 23015 ירם 97785

דרוש
משקיע – שותף
לגליריה מודרנית בחיפה
נא להתקשר לטל:
04-459185 ערב
04-554762

דוד יחזקאל ובניו
סוכני מכס ותחבורה
דרושים
1. פקיד/פקידת יבוא
רצוי רשיון נהיגה + פקיד רישוי
2. גובה – שליח
עם רשיון לקטנוע
להתקשר לטל. 03-337853 לשרית.

קריירה בשוק הפרסום
למדריכים פרסומי חדש
דרושים/ות
נציג/ה מכירה
אם את/ה בעל/ת הופעה נאה יחסי ציבור טובים ורצון להרויח הרבה כסף את/ה מסוגל/ת להגיע עד 7,000 ש"ח לחודש. למתאימים/ות תינתן הכשרה על חשבון החברה
לקביעת ראיון: 03-612111

למודיעין אזרחי
דרושים
מאבטחים
לאזור ת"א וגוש דן
לאחר שרות צבאי.
שכר התחלתי מ-1000 ש"ח לחודש לסטודנטים אפשרות לעבודה חלקית.
לפנות שד' שאול המלך 35 ת"א למקט.

למשרד בירושלים דרושה
מזכירת אחר־הצהרים
★ בעלת נסיון ויכולת עבודה עצמאית ★ שליטה מלאה בעברית ובאנגלית ★ יכולת הדפסה בעברית ואנגלית ★ ידיעת קצרנות – יתרון ★ הכרת עבודה עם מחשב
נא לפנות בצרוף קורות חיים בכתב־יד והמלצות לת.ד. 4630 ירושלים

לביה"ס העל־יסודי המקיף אורט ע"ש גולדווטר
אילת
דרוש
מנהל בית ספר
בעל נסיון במינהל חינוכי,
בעל השכלה אקדמית, רצוי בתחומי הטכנולוגיה
★ דיור הולם יועמד לרשות המנהל ומשפחתו
★ למועמד המתאים – תנאים מיוחדים
נא לפנות למח' הטכנית־פדגוגית, אורט ישראל
ת.ד. 16087 תל־אביב (61160), עבור "מנהל־אילת"

אוניברסיטת תל־אביב
בית הספר להנדסאים
ע"ש יוסף ורבקה מאירהוף
המרכז הטכנולוגי
דרושים/ת לשנת הלימודים תשמ"ח
מורה לאלקטרוניקה
הנדסאי/ת לאלקטרוניקה
להוראה והדרכה במעבדות
נא לפנות לבית הספר להנדסאים, רח' האוניברסיטה, רמת־אביב, תל־אביב, 69975. טלפון 425132, 425131.

למפעל טכסטיל גדול באזור חיפה
דרוש
מנהל ייצור
הכישורים הדרושים:
★ מהנדס ייצור בעל נסיון בענף הטכסטיל.
בדרבים פרטים נא לפנות בכתב לת.ד. 68 חיפה

רשות שרות התעופה בישראל
לעבודה בטחונית בנמלי התעופה
אילת וירושלים
דרושים
יוצאי יחידות קרביות
בנתונים הבאים:
★ לוחמים בוגרי קורס פיקודי יוצאי יחידות שדה לאחר שרות צבאי מלא.
★ 12 שנות לימוד
★ פרופיל 82 ומעלה (למרכיבי משקפיים – חובה עדשות מגע רכות)
★ תחילת העבודה מותנית במעבר קורס בשכר, אשר יפתח בסוף חודש יולי 87
תנאי שכר טובים למתאימים
ועדת קבלה לקורס תתקיימנה בנמל התעופה בן גוריון, אגף כח אדם, בניין הטרמינל, קומה ג' חדר 321.
במועדים הבאים: ביום שני 6.7.87 בין השעות 09:00-11:00
על הפונים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים תעודת שחרור, ופנקס שבוי.
★ מועמדים אשר ימצאו מתאימים בועדת הקבלה, יידרשו לעמוד במבחן התאמה לתפקיד, אשר יערך בשלב מאוחר יותר.

למוסד ממלכתי באשקלון
דרושים
אנשי אבטחה
★ יוצאי יח' קרבית לאחר מסלול של לוחם ומפקד.
★ גילאי 21-27.
★ פרופיל 82 ומעלה.
פקחי בטחון
★ לאחר שרות צבאי מלא.
★ בריאות תקינה.
★ עד גיל 40.
★ מגורים באזור אשקלון.
★ מתאים גם לסטודנטים.
העומדים בדרישות לעיל יפנו לת.ד. 17224 ת"א (מיקוד 61170 עבור (אש)
ויפרטו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים (כולל ת.ז. וטלפון להתקשרות).
פונים מתאימים ייענו

בית ירח
ביה"ס תיכון מקיף
דרוש/ה
מורה לכימיה
יש אפשרות למגורים באחד מקיבוצי הסביבה
ד.נ. עמק הירדן מיקוד 15112
טלפון 06-750803

דרוש/ה מנהל/ת בעל/ת נסיון
לבית אבות פרטי ברמה גבוהה,
בגוש דן, (כ-100 דיירים)
★ תנאים טובים מאד
טל. 03-7511231-4 9.00–13.00 לפנות

סורדים (סוכנויות 1980) בע"מ
דרוש
שמאי רכב
בעל רשיון ומנוסה
טלפון: 03-612062
03-612082

לחברת פיתוח והנדסה
דרושים
לפיתוח חשוק המקומי.
מנהל מכירות
מקדמי מכירות
לשיווק מוצר צריכה ייחודי וחדשני, לבתי מלון, חנויות, משרדים, חברות ובתים פרטיים.
בעלי רכב, נסיון קודם חכרחי.
טל: 03-5464276

רנטל שרותי מיזוג אויר (1986) בע"מ
דרושים
טכנאים למיזוג אויר
בעלי נסיון
שרות ואחריות למערכות מיזוג אויר מרכזיות ומדחסים צנטריפוגליים.
טל' 03-446662

למלון קרלטון דרושים
★ פקידות קבלה
בעלות הופעה נאה מנוסות ובוגרות תרבור
★ מחסנאי
למחסן מזון נסיון, בשטח זה חובה
★ פקידת אשראי
(סיטי לרנ"ר)
יידע בהנה"ח ל־6 שעות עבודה עד גיל 40
נא לפנות לכוח אדם טל. 03-201487

דרוש/ה לנו
הוד עשת HOD ESHET
עובד/ת דינמי/ת מנוסה בחיתום ו/או בתביעות ביטוח,
לפנות בכתב־יד לת.ד. 003 ת"א

לבלו בנד תלמה
סניף ירושלים
דרושים
נהגים
דרישות המשרה:
★ 12 שנות לימוד
★ רשיון נהיגה על משאית 3 שנים לפחות
★ גיל עד 35 שנה
המעוניינים מתבקשים להתקשר לטל' 02-853547 בימים א' עד ד' ובשעות 14.00 עד 16.00.

מלון המלך שלמה *****
ירושלים
מלצרים ומלצריות מנוסים
פסנתרן/ית
בעלי רשיון ללובי
דוברי אנגלית טל 02-241433 כוח אדם.

לחברת אחים רויכמן (שומרון) בע"מ
חברה קבלנית לכבישים ועבודות עבוריות
רח' האורנים פרדס־חנה
דרושים:
1. מהנדסי ביצוע
בעלי נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בעבודות כבישים.
2. טכנאי מעבדה
לבדיקת חומרי מחצבה בעל נסיון מוכח של 5 שנים לפחות בתחום זה.
3. טכנאי חשמל
בעל רשיון לביצוע עבודות חשמל בתחום גבוה.
המעוניינים העונים על הדרישות הנ"ל יפנו בכתב לת.ד. 350 פרדס־חנה לקביעת ראיון.

לרשת חיפר קרן
בראשון לציון
דרוש
טכנאי קרור
למקררים מסחריים
תנאים טובים למתאים
לפנות ליהודה טל. 9661022, 03-9644185
היפר קרן – רשת המזון שלי

לחברה גדולה בענף המזון
דרוש
לסניף חיפה והצפון
מחלק
★ תושב חיפה והסביבה הקרובה
★ נסיון מעשי מוכח בחלוקת מזון
★ רשיון נהיגה ג'
★ הכרת אזור הצפון
★ ערבות בנקאית הכרחית
להתקשר טל. 03-265222

דרוש
הנדסאי אלקטרוניקה
בעל נסיון
מקום העבודה הרצליה
טלפון 052-81641

אוניברסיטת בן־גוריון בנגב
מכרז 23/87
שם המשרה: **מבקר**
תאור התפקיד:
א. עריכת בקורת, איסוף נתונים ועריכת ממצאים.
ב. הכנת דו"חות וסיכומים בהתאם להנחיות מבקר האוניברסיטה.
הכישורים הדרושים:
א. תואר אקדמי בחשבונאות, כלכלה או מינהל עסקים.
ב. נסיון של 7 שנים.
ג. שליטה בעברית וידיעה טובה באנגלית.
ה. כושר הבעה בכתב ובע"פ.
הדרגה: 8 – 10 בדרוג מח"ר.
פניות בכתב יד בצירוף קורות חיים, יש לשלוח למחלקת כ"א, אוניברסיטת בן־גוריון בנגב ת.ד. 653 ב"ש עד לתאריך 12.7.87. עבור מכרז 23/87.

דרושה
אחות מוסמכת
לעבודה בקיבוץ
נא לפנות בשעות הבוקר
טלפונים 057-82944
057-82977 057-82979

למשרד מהנדסי קונסטרוקציה
דרוש
מהנדס תכנון
לעבודות תכנון
קונסטרוקציות בטון ופלדה
בעל נסיון של 4 שנים לפחות
בעבודה עצמית בארץ, רצוי
נסיון על מחשב 350 P.C.
לטלפון מוטי א'
03-281134
– סודיות מובטחת –

לרוחם מחשבים לחקלאות
דרוש
איש שדה
למכירה, הדרכה ולווי של מערכות ממוחשבות לגדלים עם רקע טכני בחשמל רצוי ידע בלולים
לשלוח תולדות חיים ורישיון לרוחם מחשבים לחקלאות רחוב עשר מזכרת 14 רא תה"א 69719

הזדמנות
למוכרות לטיפול
בחיק ביטוח אלמנטרי
טל. 03-266150
03-218777

דרוש
חונך
לבחור מונגול בן 20
3־2 פעמים בשבוע אחה"צ
ערב
טלפון 058-98406

למוסד ממלכתי
דרושים
קציני מילואים
ליחידה מיוחדת
העוסקת במשימות
בלתי שגרתיות
אנו מציעים:
★ עבודה מגוונת בצוות צעיר ומגובש
★ תנאי שכר טובים ותנאי שירות מיוחדים
★ קביעות בעבודה
★ אפשרויות לקידום
כישורים נדרשים:
★ גילאי 21-28
★ השכלה תיכונית מושלמת (עיונית או טכנולוגית)
★ בריאות תקינה
★ רשיון נהיגה
● המעוניינים העומדים בכל הדרישות לעיל, יפנו בכתב לת.ד. 39351 ת"א (מיקוד 61392) עבור ח', ויצרפו קורות חיים ופרטים אישיים מלאים, כולל מס' ת"ז וטלפון.
– פונים מתאימים ייענו –

דרוש
טכנאי חשמל
להכנות מכרזים וחשבונות
יועדף בעל נסיון
גם בעבודות חשמל
לפנות ת.ד. 10474 ר"ג

לקיבוץ עין־החורש
דרוש/ה
מורה לאנגלית
לשנת הלימודים תשמ"ז
חצי משרה; ביה"ס יסודי ללא מגורים.
לפנות בשעות העבודה טלפון
06-367325 אחה"צ 06-367698.

לחברה תעשייתית ומסחרית ותיקה
בבני ברק
דרושים:
1. בעל רקע בשיווק/מכירות
עדיפות לבעל נסיון בחשמל או אלקטרוניקה לתפקיד שיווקי/מינהלי מעניין
2. מנהל/ת חשבונות ראשי/ת
לעבודה עם מערכת ממוחשבת במשרה חלקית
נא לפנות בכתב יד ולפרט קורות חיים, נסיון ושכר מבוקש לת.ד. 91 בני־ברק 51 100

למפעל תעשייתי גדול במפרץ חיפה
דרושים:
1. מכונאי דיזל
נסיון של 3 שנים לפחות בתיקון מלגזות.
2. מכונאי אחזקה
עם נסיון של 3 שנים לפחות בתעשיה במשאבות ומדחסים.
בדבר פרטים ובצרוף קורות חיים
נא לפנות לת.ד. 767, חיפה.

למפעל לטריקו סריגמיש
דרושות
עובדות מקצועיות ובלתי מקצועיות
★ הזדמנות ללמוד מקצוע התפירה בטריקו (לבלתי מקצועיות).
★ העבודה במשמרת ערב, בשעות: 3½ אחר הצהרים עד 8.00 בערב.
★ הזדמנות טובה לעקרת הבית המעוניינת לעזור בעול הפרנסה.
★ אוירה נעימה.
★ הסעות מחוץ לגוש דן.
לפנות לשולה במחלקת כח אדם, רחוב הרכבת 32 תל־אביב (התחנה המרכזית) טלפון 377746

פרומו־סיטי
לבית־מרקחת גדול
סיטפתח בקרוב
דרושות:
1. דיילות קופה
2. דיילות קוסמטיקה
טל: 03-417113
רח' אחימאיר 1, רמת־אביב ג'

לחברת אופנה
דרוש
איש מכירות
נסיון קודם + רכב
טל: 03-382491

דרושה
קלדנית
במשרה מלאה
נסיון במעבד תמלילים PC
תוכנת WM
עברית־אנגלית
להתקשר לציון
טל. 03-258810

דרושים
סקיפרים
בעלי רשיון מפיץ
נוסעים בשכר.
תנאים טובים
למתאימים
טלפון
059-72111/2/3

דרוש
פקיד יבוא
ידיעת השפה האנגלית ונסיון הכרחיים
לפנות בכתב לת.ד. 29536 ת"א.
מיקוד 61294.

למלון 5 כוכבים
בת"א
דרוש/ה
שף קונדיטור
עם נסיון,
במלונות 5 כוכבים
מתאימים/ות יפנו
בכתב יד בצרוף
קורות חיים
לת.ד. 3036 ת"א

למדריך תיירותי
דרושים/ות
סוכנים/ות
לאיזור ת"א וירושלים
להתקשר לתאום פגישה
ירושלים –
02-531111
קו פנימי 1210,
ת"א: 03-653698

הכזא מן الأصل

صكذا عن الأصل

דרושים במכתשים
מפעלינו בבאר-שבע וברמת חובב

הנדסאים/ טכנאי חשמל חשמלאים

בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון של שנה אחת לפחות בעבודה במפעל תעשייתי.
שליטה במערכות פיקוד (רצוי PLC)

המעוניינים יפנו בכתב עד 7.7 בצירוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר-שבע 84100 סודיות מובטחת

"לינרי" קברץ הסוללים

צעירים/ות בוגרי צבא

בואו לנסות משהו חדש!!

הצעה שאין לה מתחרים: חיים בקבוץ בתנאים של חבר נושק וסוציאלים, תקציבים וכלכלה במקום על חשבונם ובסיום שנת עבודה: סלום כסף גבוה המהווה חסכון נקי אותו לא תקבלו בשום מקום אחר.
על המעוניינים להיות בוגרי צבא מלא, ותקבלו לעבודה אחרי ראיון לתקופה של שנה לפחות.
נא לפנות טלפונית בימים שישי - שלישי 3.7-7.7 בשעות 16:00-1000 לטל' 06-573004 06-573026

למפעלנו בניר צבי (ליד רמלה) דרושים

רפד רהיטים

- מס' שנות נסיון בריפוד מערכות ישיבה. רצוי ידע בקריאת שרטוט.

תופרים מנוסים

- רצוי נסיון בתפירת מזרונים או ציוד צבאי.

5 ימי עבודה בשבוע
תנאי עבודה טובים
נא לפנות לאגף כח אדם טל. 08-220777

עמקנה
תעשיית הרהיטים מזרונים בע"מ ניר צבי

יעל תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל

לפיתוח מערכות זמן אמת
דרושים/ות

*מהנדסי אלקטרוניקה/ מתכנתים

בעלי נסיון במערכות VAX או INTEL

תנאי הכרחי - סיווג בטחוני אישי
מקום העבודה - אזור המרכז
לפנות החל מיום א' לנורית או אביבה
טלפון 03-5323186/9

רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

תים
team חשבים ומערכות בע"מ

למחלקה הכלכלית
באגף לשירותים טכניים
דרוש/ה

פקיד/ת מחלקה ומתאם/ת חוזי שרות

תאור התפקיד: הכנה, מעקב ועדכון חוזי השירות, מזכירות מנהל המחלקה.
הכישורים הנדרשים: נסיון בניהול פרויקטים, עבודה עם לקוחות והפקת דוחות ממוחשבים.
על המועמד/ת המתאים להיות נמרץ, יוזמת ואינטליגנט.
יוצע אגף סוכנים
נא לפנות בכתב עם פרוט קורות חיים ונסיון למחלקת כח אדם, ת.ד. 325, בני ברק

Data General

אמבש הנדסה
AMBACHE ENGINEERING
דרוש

נציג מכירות

כישורים נדרשים:
- רקע טכני
- יתרון להנדסאי/טכנאי מכונות
- ידיעה טובה של השפה האנגלית
- נסיון במכירות - רצוי
- רשיון נהיגה הכרחי.

נא לפנות בכתב יד בצירוף קורות חיים ונסיון מספר טלפון לת.ד. 214 חולון 58101

עיריית תל-אביב-יפו

דרושים

מצילים

לעבודה עונתית בקייטנות העירוניות

כישורים:
- בעל תעודת הסמכה
- נסיון בעבודה.

המעוניינים יפנו לשמעון אילון, בנין עיריית ת"א, קומה 11, חדר 1159, טל' 436367.
התנאים טובים למתאימים.

דרושים

לבית הספר בקבוץ אורים
דרושים/ות:

לשנה"ל תשמ"ח:

1. מורה לכתה א'.
2. מורה לכתה ח'.

טלפון:
057-920363 - בוקר
057-920476 - אחה"צ

לפרסום אורן
דרושה

מורה לשעבר

בבית ספר תיכון (עד גיל 36) לעבודה מעניינת במחלקת מודעות למשרה מלאה.
5 ימים בשבוע
לתאום פגישה 03-339884

2000 ש"ח שכר

לנשים וגברים
מעל גיל 25
לכל חלקי הארץ
052-541946,
02-414456

עוזר למנהל/ת אדמיניסטרטיבי/ת

משרה חלקית
שעות עבודה: 8.00-13.00
- שליטה בעברית ובאנגלית
- נסיון בהפעלת מעבד תמלילים

תנאים טובים למועמדת המתאים/ה
פניות בכתב יד: גולד קלנג ושות' בע"מ
בן-יהודה 32 ת"א חדר 1211

4NT
תה"ת-מיחשוב תעשייתי וסיגנטי בע"מ

למחלקת ארגון ושיטות
דרוש

מהנדס תעשיה וניהול

המעוניין להשתלב במחלקה העוסקת במגוון רחב של נושאים

הכישורים הדרושים:
- יכולת עבודה עצמאית
- כושר ארגון
- נסיון מעשי עד שנתיים
- הבעה טובה בע"פ ובכתב
- בעל חשבים טובים בלימודים

המעוניינים יפנו טלפונית בימים א'-ה' בין השעות 10.00-15.00 לגב' שרה ריאמונט
טלפון 03-823974

אלדור
חשבים בע"מ

לאל-דור סניף חיפה
דרושים

טכנאים אלקטרונאים/ טכנאי אלקטרוניקה

עם ידע ונסיון באלקטרומכניקה.
ידיעת השפה האנגלית ו/או גרמנית - יתרון.

נא לפנות לאגף כח אדם
ת.ד. 26018 ת"א 61260

לעבודה עם אתגר וסיפוק

עובדת סוציאלית

בחצי משרה
(עדיפות לשנתיים נסיון לפחות)

רכז חינוכי

(ותק של 3 שנים (עדיף במקום גם לאדם נשוי))

אם בית (מטפלת) מוסמכת

רווקה, לינה במקום חובה
פרטים 03-5032155 אבי

למשרד תיווך ברמת אביב

גיבור איש/אשת מכירות

לדירות ובתים באזור רמת אביב
תכונות ודרישות הכרחיות:
רכב, השכלה משרה מלאה בסגנון תושב/ת האזור ינעה, חריצות ואינטליגנציה
רק פונים מתאימים יזמנו לראיון
רח' שאגר 32 טל' 03/420,414

רשת עמל
רשת עמל הכשרה מקצועית, חינוך טכנולוגי

בית מרכז הרשת, תל-אביב, רח' קהילת קיוב 18, ת.ד. 303 מיקוד 61002, טלפון 497444
לשנת הלימודים תשמ"ח דרושים:

בית הספר התעשייתי - עמל פרייץ דייש 0400 טל. 816288, בבית 478584-03

- מורה לקרור - משרה
- מורה לחשמל - חצי משרה
- מורה למקצועות הומניסטים - משרה חלקית

ביה"ס תעל יסודי הטכניקה בעתוד רשת "יובלי" מעיש לראשון מוסך ת"א 49, ריה"א אותא טל. 04-440254

- מורה אלקטרוניקה
- מורה מוסיקה
- מורה מזכירות ומנהל
- מורה חנוך גופני

מועמדים בעלי הכשרה ונסיון מתבקשים לפנות להנהלת ביה"ס

יותר טוב מנפאואר

למחלקה הטכנית ת"א
בן-יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128 ,03-298877

דרושים

★ **מלחימות/מחווטות**
לעבודה על מעגלים מודפסים ומודולים של R.F. במשמרות ראשונה ושניה
נסיון מהצבא רצוי.

★ **אלקטרונאי**
בעל רקע במכניקה,
לעבודה של קיטלוג פרטים אלקטרוניים.
ידע באנגלית חובה.
העבודה באיזור פ"ת.

★ **מבלטן פח**
לעבודה באיזור פ"ת,
בעל נסיון של 10 שנים לפחות.

★ **טכנאי מיזוג אויר**
בעל נסיון של 6 שנים לפחות בתעשיה,
לעבודה בתקונים של מתקני קירור גדולים באיזור חולון.

★ **מסגר/רתך**
לעבודה צנרת.
בעל 6 שנות נסיון לפחות,
לעבודה באזור ת"א.

★ **מבקר איכות מכני**
נסיון בעבודה עם כלי מדידה
כולל X,Y,Z, ידע באנגלית טכנית.
תנאים טובים מובטחים למתאימים - כולל כל התנאים הסוציאליים - כחוק.
סוג אל מנפאואר בהקדם - זה משתלם!

מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל-אביב • חיפה • באר-שבע • רחובות

לדובק בע"מ
ליחידת היצוא
דרושה

מזכירה/ מנהלת לשכה

שליטה בעברית ובשפות זרות - אנגלית הכרחית
נסיון בניהול משרד - יתרון.
נא לפנות בכתב יד בצרוף קורות חיים ונסיון לעבודה לראש יחידת היצוא דובק בע"מ ת"ד 33 ת"א.

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו או מחמת היותו נשוי או הורה. אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של כו אשה לתפקיד. ...

להברה גדולה לשיווק
דרושים/דרושות

מקדמי/ות מכירות

ת"א • ב"ש • חיפה • י-ם

אם את/ה עד גיל 28 בעלות כושר ביטוי, הופעה נאה, התמדה, ונכונות לעבודת שטח, מקומך איתנו!
למתאימים מובטח:
- שכר חודשי קבוע
- תמריצי שכר מפתים
- מסע השתלמות לחו"ל למצליחים
- קורס בקידום מכירות

ת"א 03-814910
חיפה 04-525636
ב"ש 057-74051
ירושלים 02-244279

להברת שיווק גדולה דרושים
ת"א • ב"ש • י"ם • חיפה

ראשי צוות

לעבודה בקידום מכירות

הכישורים הדרושים: • כושר ביטוי מעולה, יכולת ניהול ונכונות • כושר ארגון, יכולת הובלה ומקצועיות • רשיון נהיגה

למתאימים תינתן: • שכר חודשי קבוע • תמריצי שכר מפתים • אפשרויות קידום בחברה גדולה • מסע השתלמות לחו"ל למצליחים

ת"א 03-8149.10
ב"ש 057-72039
חיפה 04-525636
ירושלים 02-244279

אליהו
חברה לבטוח בע"מ

לסניפנו בירושלים
דרושים
- חתם/ת אלמנטרי.
- מזכירה כללית
- איש תביעות.

לפנות לגב' כוכי טל: 02-227262

U-MAN

עבור אחת מלקוחותינו
חברת פרסום ותיקה
ומצליחה בת"א
דרוש/ה

מומחה/ית לשווק

לייעוץ שווקי, ייזום וניהול מחקרי שוק, ניתוח מערכות שווק, תכנון אסטרטגי ויישום מעשי במסגרת הפרסום של לקוחות החברה.
התפקיד אחראי, עצמאי ורב עניין ודורש נסיון רב בשוק ובפרסום, יכולת מעולה בניתוח אנליטי, חוש מסחרי מפותח ויחסי אנוש מעולים.
אפשרויות קידום, אתגר ותנאים טובים מאוד למתאימים. נסיון בעבודה דומה במשרד פרסום - יתרון.
לפנות לריבאלה בטל: 03-297741 או בכתב לת.ד. 0618 ת"א 61086
מספר משרה 866.
סודיות מובטחת.

למפעל מתקדם באזור
התעשיה ראשל"צ
דרושות

★ **מזכירה**
★ **אשת שיווק**

הכשורים: אינטליגנטיות, משכילות, אחראיות, בעלות יחסי אנוש טובים והופעה מרשימה (נסיון אינו הכרחי)

לתאום ראיון: 03-9616327

חוק הזדמנויות שוות בתעסוקה, תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה מחמת מינו ...

אוניברסיטת בר-אילן

מתכנת מדעי במחלקה לכימיה

מכרז מס' 12/87
תאור התפקיד:
- אחזקה ועדכון ותכנות במחלקה לכימיה
- תכנות מדעי וביצוע פרויקט מחקר
- יעוץ והדרכה לחברי הסגל בנושא מחשבים

כישורים נדרשים:
- ידע נרחב בכימיה קוואנטית ורצוי לפחות תואר שני בכימיה או בפיזיקה
- ידע בתכנות מדעי, במיוחד בשפת FORTRAN
- רצוי ידע והכרה של תוכנות לגרפיקה

נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, המלצות ומספר המכרז אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר-אילן, רמת גן, 52100

---

inteRent

רשת בינלאומית להשכרת רכב.
מופעלת בישראל ע"י
צ'מפיון רנט-א-קאר
חברה-בת לקבוצת פולקסווגן אודי
דרושה

מזכירה

הכישורים הדרושים:
1. ידיעת עברית, אנגלית, וצרפתית, עם נסיון בהוכסה, כולל טלקס.
2. בעלת נסיון בניהול משרד.

נא לפנות לטל. 785111 לגב' ציונה.

אלבה
לאלבה אוריינט
מיזוג אוויר לרכב
דרושות

דיילות שרות

לטיפול בלקוחותינו

על המועמדות להיות בעלות הופעה נאה והתנהגות נעימה. נסיון בעבודה משרדית - יתרון.
נא לפנות - חנה, תעבורה, טלפון 03-5491121

אילון חברה לבטוח בע"מ
דרוש

מפקח רכישה

לאגף ביטוח חיים לאזור תל-אביב
להפעלת קבוצת סוכנים קיימת.
מועמדים בעלי נסיון מוכח בלבד יפנו לגדי קרן
טלפון: 03-201654 פרט לוים ו'.

להנת עבקטעיל לבית מתעשיה
דרושים
1. מנהל/ת חוות בעלי חיים
2. מזכירה
טלפון חוות 03-722357
בית 03-5321101

אמנון ליפנייס ואמא?

דרושים
למכירות מרכזיות ומערכות רב-קווית

נציגי מכירות רציניים

- כושר ניהול מו"מ
- נסיון במכירות לפוסף, חברות ועסקים
- רכב חובה
- נסיון בעוף התקשורת - יתרון

תנאים טובים למתאימים

אינטרפון
מערכות תקשורת בע"מ

שופר-סל

לסניפינו באזור המרכז
וגוש דן דרושים/ות

★ **מנהלי מחלקות ירקות**
★ **אחראיות צוות קופאיות**

- תנאי שכר טובים
- הכשרה תינתן במקום

המעוניינים מתבקשים לפנות אישית לבית שופרסל, רוטשילד 79 פ"ת לגבורת שריג, ביום ראשון 5.7.87 בין השעות 9.00-12.00 (בקומה המרתף).
אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66.

U-MAN

אחת מלקוחותינו
חברה ארצית ותיקה
ומבוססת
מחפשת לכל הארץ:

אשת מכירות

בעלת נסיון של 3 שנים לפחות, מרץ ויוזמה, לעבודה עצמאית, מעניינת ודינמית הכוללת קשר עם אדריכלים, קבלנים וזמין פרויקטים גדולים.
יכולת טובה בניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים, השכלה תיכונית לפחות ורכב - הכרחיים.
משכורת בסיסית + אחוזים והוצאות אחזקת רכב.
מגורים באזור גוש דן - יתרון.

תדיראן
חטיבת הקשר
דרושים/ות

עבודות ייצור בתחום האלקטרוניקה:

מלחימות ומרכיבות

- עדיפות לבעלות נסיון
- הכשרה - לחסרות נסיון

- מקום העבודה - חולון
- תנאים סוציאליים
- תנאי עבודה וסביבה טובים, כולל ארוחות
- הסעות מאורגנות ע"י המפעל

נא לפנות לתדיראן / חטיבת הקשר, רח' השטשים 26, חולון.
טלפון: 03-5574433, 03-5574304 לפנות לאבות, לפנות
משרות מיועדות לגברים ונשים

★ **מנהלי חשבונות עצמאיים מנוסים**
למשרה מלאה באזורים: פתח תקוה, רמת גן ותל אביב משרה מס' 3701

★ **מנהלי חשבונות סוג 2-3**
מנוסים כהתאמות בנקים, ספקים ולקוחות לעבודה קבועה.
באזורים: פתח תקוה, רמת גן ותל אביב משרה מס' 3702

★ **טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה**
בעל נסיון במפעל בטחוני בתחומי תעופה ואלקטרוניקה לעבודה במרכז הארץ. יכולת התבטאות בכתב בעברית ובאנגלית, הכשרה הכרחית. רצוי גם באנגלית, משרה מס' 3703

★ **מעבדת תמלילים**
אנגלית ו/או עברית, על מחשבי IBM תכנות וורדסטאר.
נסיון בטלקס - לעבודה קבועה. משרה מס' 3704

★ **מזכירה**
עברית/אנגלית בעלת ידע בהדפסה. לעבודה קבועה. משרה מס' 3705

לתקשר מיום א' 03-203423, 03-204711 בציון מס' משרה.

רוברט הלף ROBERT HALF
החברה הגדולה בעולם להשמה
בהשמת כח אדם בחשבונות וכספים

אוניברסיטת תל-אביב

דרושים/ות:

1. **פקידות כתבניות**
למשרות מלאות או חלקיות
נסיון במעבד תמלילים בעברית
אפשרות להשתלם במעבד תמלילים במהלך העבודה.

2. **מטפל חיות בכיר**
- בבית חיות/ביה"ס לרפואה
נסיון בעבודה עם בעלי חיים.
רצוי רקע חקלאי.
מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית לטל': 420876 או 420345

יעל תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל

דרוש/ה

מנתח מערכות ע"א

- בעל נסיון של שנה לפחות בניתוח מערכת
- הכרת COBOL/CICS מערכת הפעלה DOS/VSE
- בוגר קורס ניתוח מערכות
- נסיון מוכח במערכות לוגיסטיות
- נסיון מוכח בעבודה עם לקוחות
נא להתקשר לשחר טלפון 03-5323174

רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

אמפא

למשרדינו בת"א
דרושות

1. **כתבנית עברית**
בעלת נסיון מוכח בעבודה על מעבד תמלילים - Wordmill

2. **קלדנית**
בעלת נסיון מעל שנה
שעות העבודה 8.00-14.00, כולל יום ו'
מועמדות מתאימות יפנו לגב' טובה בן דוד
דרך פתח תקוה 16 ת"א
בשעות 9.00-12.00 טל': 03-364444

תרופארם

לעבודה חלקית מלאה אתגר
דרושים:

סטודנטים

מגורים באזור מרכז, צפון וירושלים
לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים אל:
"תרופארם" בע"מ, ת.ד. 2067, הרצליה 46120

הדסה־נעורים
בית־ספר תיכון מקצועי ונוכללה טכנולוגית

דרושים
* מורה למתמטיקה
* מורה לפיזיקה
* מורה לאנגלית (חצי משרה)
* מורה למכונאות־רכב
* מורה לפקידות־חשבונאות
* מהנדס אלקטרוניקה
– להוראה והדרכה
* עובד/ת סוציאלי/ת
* יועץ/ת חינוכי/ת
(חצי משרה)
* מדריכים חברתיים
(חובת מגורים במקום)
* מחסנאי
– במחסן פרודוקטים

פרטים נוספים ב־: מחלקת כח־אדם, "הדסה־נעורים", דאר נעורים
טלפון: 053-91831

קומטק
COMTEC
"קומטק" דרושים
מתכנתים מצטיינים
לעבודה על מערכות פיננסיות.
רצוי ידע בשפת BASIC
נא לפנות 03-339797
או בכתב לת.ד. 2144 תל אביב 61020
– סודיות מובטחת –

מלונות מוריה
למלון מרחצאות מוריה ים־המלח
דרושים
* מנהלת הזמנות – שפת אם אנגלית
ניסיון קודם במלונאות/תיירות
* שף דה־פרטי – ניסיון במלונאות
* שף קונדיטור – ניסיון במלונאות
* מפעיל חדר בוער – דובר אנגלית
רצוי תעודת מפעיל וניסיון עבודה קודם
עדיפות תינתן למורה לחינוך גופני.
* מציל – דובר אנגלית ובעל נסיון בהפעלת בריכה.
בדבר פרטים נוספים נא לפנות למח׳ כח־אדם
טלפון: 057-84221

דרוש/ה
צעיר/ה נמרץ/ת
לניהול המרכז למטייל – חנות החברה להגנת הטבע

החברה להגנת הטבע

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981

מזרונית מיראויזן בע״מ
התופר 12 אזור התעשיה חולון
03-5560711, 804109

לעבודה במפעלנו
באיזור התעשיה חולון
המייצר מיטות נוער מרופדות ומערכות ישיבה סלוניות.
דרושים
* פקידת מפעל
- ידע בהנה״ח, עבודה במחשב, טיפול בלקוחות, מערך הזמנות.
* תופרות/ות
- למח׳ תפירת ריפוד.
תנאים טובים למתאימים.
03-804109 לפנות לשולי.

RAMADA continental
למלון רמדה קונטיננטל תל אביב
דרושים
* סגן מנהל מזון ומשקאות
נסיון במלונות 4–5 כוכבים הכרחי
* מנהל חשבונות בכיר
סוג 3 בהנהלת חשבונות
נסיון של 5 שנים לפחות
עדיפות לבעלי נסיון במלונאות
לפרטים נוספים נא לפנות למחלקת כח אדם
טלפון 03-298444 לגברת דינה סיני.

טאפו
מפקחי נהגים
בעלי השכלה של 12 שנות לימוד,
ניסיון במכירות רצוי בענף המזון,
ניהול צוות עובדים בחלוקת סחורה,
בעלי רשיון נהיגה ג׳.
מחלקי תוצרת
בעלי השכלה של 10 שנות לימוד,
רשיון נהיגה למשאית מעל 15 טון (רצוי)
לאחר שרות צבאי מלא,
במצב בריאותי תקין.
למועמדים המתאימים תושבי גוש דן והסביבה ינתנו תנאי שכר טובים + תנאים סוציאליים מלאים. פרטים נוספים במקום, רח׳ המלאכה 9 אזור התעשיה חולון.

נשר
מפעלי מלט ישראליים בע״מ
למפעלנו ברמלה דרושים
* טכנאי מכונות
* מכונאי תחזוקה
* מסגר/רתך
* תנאים טובים למועמדים המתאימים *
נא לפנות טלפונית לקביעת מועד לראיון למח׳ כח־אדם, טל׳ 08-251111.
סודיות מובטחת

אם בית
לבי״ס שדה הר גילה
משרה מלאה. מגורים במקום
(גם למשפחה)
התפקיד כרוך בעבודה בשעות בלתי שגרתיות.
02-742586 ורדה/אלון
03-375063 240 ריבי

החברה להגנת הטבע

לחברת תאורה
דרוש/ה
פקיד/ת מכירות
03-336013
להתקשר מיום א׳

כדאי לעבוד בגל הירוק
לסניף רחובות דרושים:
1. אחראיות מעדניה
נסיון מוכח.
2. מזכירת למנהל סניף
לפנות לשלומי 08-463436-9.
היפר שוק
רשת הגל הירוק
רחובות ★ הרצליה ★ ראשל״צ ★ רעננה

ההר
המערכות זמן ותזרנציה
למפעלינו בירושלים
דרושים:
עובדים בעלי רקע במכשירנות, מכניקה עדינה
לעבודה בחדרים נקיים
* * *
לפרטים נא לפנות לטל׳ – 02-822611,
02-822621
פניות בכתב בצרוף קורות חיים ונסיון מקצועי נא לשלוח לת.ד. 1792 חולון, 58117

לכפר הנוער אלוני יצחק
דרושים
לשנת הלימודים תשמ״ח
* מדריך חבו״תי
* אם בית
* אקונום
* מורים אקדמאים
לתנ״ך, ספרות והסטוריה
רצוי בעלי נסיון בהכנה לבחינות הבגרות.
* מורה לחינוך גופני
נא לפנות לטלפון 06-389090 לקביעת מועד לראיון.

טולוב
צעצועי איכות
למפעלנו בבת־ים
דרוש
טכנאי/הנדסאי ייצור
לעבודה במחלקת הנדסת ייצור
הכישורים הדרושים:
* בוגר קורס מוכר לטכנאי/הנדסאי ייצור.
* רצוי נסיון במדידת זמנים.
לפנות בכתב יד לת.ד. 179 בת־ים מיקוד 59101 "עבור משרה מס׳ 1".
קלדנית
הכישורים:
* 4 שנות נסיון מוכח; רצוי בתעשיה.
שעות העבודה 08.00–16.16
5 ימים בשבוע;
נא לפנות טלפונית 03-5810029/30,
03-5818036
סודיות מובטחת

ווישיי ישראל בע״מ
נגדים מדוייקים למערכות האלקטרוניות המחייבות אמינות מירבית

דרוש
הנדסאי / טכנאי כימיה
לעבודה במחלקת ייצור ראשוני,
רצוי נסיון באחד מוותחומים הבאים:
מעגלים מודפסים, ציפויים אלקטרוליטיים ושכבות עבות.
יתרון לבעל נסיון בניהול צוות עובדות ייצור; רצויה ידיעת השפה האנגלית.
מועמדים מתאימים יפנו בכתב־יד תוך ציון קורות־חיים ונסיון קודם אל מח׳ כח־אדם "ווישיי ישראל בע״מ" רח׳ האופן 2, ת.ד. 2502, מיקוד 58125 חולון.
סודיות מובטחת

דיוקרון שלו – דיוק ואמינות!

אורט ישראל
דרושים
מורים, מהנדסים ומדריכים

ערד
לבי״ס התיכון המקיף אורט ע״ש צימטבאום
טלפון: 057-958319, 057-957388
* מורה למתימטיקה־פיסיקה (הכנה לבגרות)
* מורה לענ״א
* מורה למכניקה (מקצועות עיוניים)
* מורה לביולוגיה
* מורה לאנגלית
* מורה לגיאוגרפיה
* מורה להיסטוריה ואזרחות

גבעתיים
למכללה הטכנולוגית אורט
רח׳ גולומב 15, טלפון 03-316555/6
* מורה לאלקטרוניקה
(תיאוריה ומעבדות)
* מורה לאנגלית
* מורה לחינוך גופני
(בנים)

משרד העבודה והרווחה · אורט ישראל

חל-נוף
לבי״ס תעשייתי אורט למקצועות התעופה
ת.ד. 3500, גדרה טלפון 08-91377
* מורה למתימטיקה
* מורה לחשמל ואלקטרוניקה
* מורה לאנגלית (חצי משרה)
* מורה לפיסיקה

בית אל
לבי״ס תעשייתי אורט
סדנת בית־אל
טלפון: 02-976822
* מורה למתימטיקה־פיסיקה
* מורה למסגרות (מכניקה)

לקרדיולוגים
דרושים בכל הארץ
רופאים
למיצוע בדיקות רפואיות, גם בשעות הערב
יתרון לבעלי מכשירי א.ק.ג.
03-204451

עיריית נתניה
אגף החינוך התרבות הנוער והספורט
השרות הפסיכולוגי החינוכי
לשרות הפסיכולוגי בנתניה דרושים:
פסיכולוגים חינוכיים
* עם מ.א. בפסיכולוגיה החינוכית.
– לקבלת פרטים נא לפנות לשרות הפסיכולוגי, שד׳ ירושלים 33 נתניה. טל׳ 053-337393

לקרית חינוך ע״ש דוד בן־גוריון בעמק חפר
דאר המדרשה לחקלאות ע״ש רופין טלפונים: 053-688402, 053-688389
דרושים מורים:
* **חשמל**
– משרה לחטיבה העליונה.
* **מתמטיקה**
– משרה לחטיבה העליונה וחט׳ הביניים.
* **תנ״ך**
– משרה לחטיבה העליונה וחטיבת הביניים
* **היסטוריה**
– משרה לחטיבת הביניים.
* **הומניסטיקה**
– משרה לחטיבת הביניים.
בדבר פרטים נא לפנות לפי הכתובת הנ״ל.

יותר טוב מנפאואר
לסניף תל־אביב
המחלקה המשרדית
בן־יהודה 12, א׳–ה׳ 08:00–14:00
טל: 284128, 03-290877
אנו מחפשים
לעבודות מעניינות ובתנאים טובים
* מזכירות עברית־אנגלית
בעלות נסיון (כולל הדפסה)
שליטה טובה בשפה האנגלית,
עבודות במשרות מלאות, חלקיות,
לתקופות ארוכות.
תנאים טובים למתאימות
* קצרניות עברית
בעלות נסיון.
* מעבדות ותמלילים עברית, עברית־אנגלית
בעלות נסיון, עדיפות לתוכנות א־ב
וורדמיל, געם, לאניר ואיינשטיין.
אפשרות למשרות מלאות וחלקיות.
* כתבניות עברית, עברית־אנגלית
בעלות נסיון, משרות מלאות וחלקיות.
למתאימות ינתן קורס עיבוד תמלילים חינם.
פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר
MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה
באר־שבע • רחובות

הארגז
צריפין
דרושים
1. הנדסאי/טכנאי בנין
לאגף מבנים טרומיים
2. הנדסאי/טכנאי ייצור
לתקני זמן ושיפור שיטות
נא לפנות מזכירות "הארגז" צריפין
טל׳ 03-9229922 לאו ליטמן

חברת מלונות דן בע״מ
למלון דן פנורמה חיפה
דרוש/ה
קונדיטור/ית
מועמדים/ות בעלי נסיון
יפנו למח׳ כ״א
טל׳ 04-352222

הלוח הכללי
הטלפון לא מפסיק לצלצל

מאגרי אנוש
שרותי כח אדם
לסניף ת״א דרושים:
* מנהל חשבונות – סוג 3
עצמאי, ידע בקופה, מערכות ממוחשבות, למפעל ברמת השרון ולחברה בתל אביב.
* מזכירות
אנגלית ברמה גבוהה, למשרדים בתל אביב
* מפעילת טלקס לקוני
למפעל אלקטרוני בתל אביב, 5 ימים, אפשרות לחצי משרה.
* מלחימות
למפעל אלקטרוני בתל אביב 5 ימים,
תנאים טובים
"מאגרי אנוש" – דרך השלום 53 תל אביב.
03-331118, 03-335767

לחברה לאספקת תרופות
וציוד רפואי
דרוש/ה
תעמלן/ית רפואי/ת
עדיפות לבעלי נסיון או בעלי מקצוע פרא־רפואי.
המעוניינים מתבקשים לפנות בכתב
לת.ד. 6609 ת״א "עבור תעמלן/ית רפואי"
(סודיות מובטחת)

אלקטרה
קו מוצרי החשמל והאלקטרוניקה של קו אופ. רשת הריבוע הכחול
דרושים
מנהלים למחלקת מוצרי החשמל
בסניפים
תל אביב (אזור גוש דן)
באר שבע
חדרה
בת ים
דרישות התפקיד:
5 שנות נסיון במכירת מוצרי חשמל ביתיים. רצוי בעלי רקע טכני. השכלה תיכונית לפחות.
תנאים סוציאליים מירביים והטבות נוספות.
* טוב לעבוד בקו־אופ *
המעוניינים יפנו לקו־אופ תל אביב דן השרון, רח׳ תפוצות ישראל 13, גבעתיים, אזור המלאכה, בין השעות 08.00–13.00. נא להתקשר לקביעת ראיון בטלפון 03-7551111 קו פנימי 236 למר יוסי בן לוי.

רשות שדות התעופה בישראל
נמל התעופה בן־גוריון
דרושים
בחורים/בחורות
לתפקיד בטחוני מעניין
בנמל התעופה בן-גוריון
העבודה מוצעת למשרה מלאה במשמרות מגוונות לחוזה מינימלי של שנה.
אפשרות העסקה גם במשרה חלקית. (לסטודנטים).

תנאי קבלה
* לאחר שירות צבאי.
* 12 שנות לימוד לפחות.
* דוברי אנגלית ברמה טובה. (הראיון יערך בשפה האנגלית).
* מצב בריאותי תקין.
* מגורים באיזור גוש דן – חובה לתקופת החוזה.
* במסגרת העבודה תתאפשר יציאה לחו״ל מעת לעת על פי הצורך.
* למועמדים המתאימים יציעו תנאי שכר נאותים והטבות נוספות.

למעוניינים בעלי הכישורים המתאימים, תתקיים וערת קבלה במינהלת נמל התעופה בן־גוריון, בבנין משרד הבריאות (סמוך לאולם הנכנסים), בתאריך 6.7.87 יום ב׳.
הרשמת מועמדים תתקיים משעה 07.00 עד השעה 09.00.
מספר המועמדים הינו מוגבל ומותנה בהחלטת הועדה
על המועמדים להצטייד בתעודת זהות, פנקס מילואים, תעודת שחרור מצה״ל ושתי תמונות.

עיריית רמת־גן
לבריכת שחיה דרושים
מצילים וחובשים
בעלי תעודות הסמכה.
מועמדים יפנו לקבלת פרטים לטלפון: 732102, 739109.

המועצה לענף הלול
דרושים
עובדים לתפקיד פקח וטרינרי
במשחטות תעשייתיות לעופות
באזורי התעשיה באר טוביה והר טוב
עדיפות לבעלי השכלה ואוטסכנאי
או בוגרי בתי״ס חקלאיים
לקביעת ראיון – להתקשר לטלפון 03-981681 או 03-945670

למפעל עתיר ידע באיזור המרכז
העוסק בפיתוח ובייצור ציוד מערכות אלקטרוניות
דרושים:
100 – מהנדס/הנדסאי מכונות בכיר
101 – מהנדס/הנדסאי ייצור בכיר
102 – הנדסאי אלקטרוניקה

המוסד לביטוח לאומי
דרוש
עורך־דין
לעבודה בחיפה
הכישורים הנדרשים: רישיון ישראלי לעריכת־דין ניסיון בהופעה בבתי־משפט
הדרגה תיקבע לפי כישורי המועמד.
העבודה כרוכה בנסיעות.
את הבקשות יש למסור, בצירוף תעודות, למר סף לביטוח לאומי, מחלקת כוח אדם, שד׳ ויצמן 13 ירושלים 91909, בטופס בקשה לעבודה, עד 17 ביולי 1987 (מדף 1115).

דרושה
מנהל/ת חשבונות
סוג 2 + קלדנות במחשב I.B.M. – P.C.
למשרה מלאה
נא לפנות לשרי טל. 03-663651

לחברת שיווק ארצית גדולה
עבור המשרד הראשי בפתח־תקוה
דרוש/ה
פקיד/ת מכירות
מעולה
דרישות התפקיד:
* יוצא/ת צבא עד גיל 26.
* השכלה תיכונית מלאה.
* כושר עבודה ויוזמה בתנאי לחץ.
* יכולת עבודה בצוות.
* רצוי נסיון בהדפסה.
שעות העבודה 07.30–17.00
סודיות מובטחת

דרוש סוכן
בענף הלבשת ילדים
בעל נסיון + רכב
03-579922

חוק הזדמנות שווה בתעסוקה, תשמ״א 1981

هكذا من الأصل

מכזא ביע הלהמל

מ.מ.מ. מינהל, השקעות ומערכות מידע בע"מ

לעבודה בקניה
דרוש
מנהל פרויקט כבישים

* מהנדס בעל נסיון
* נסיון קודם בניהול פרויקטים גדולים באפריקה
* שליטה באנגלית

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למח' כח אדם ת.ד. 44494, חיפה 31048

המודעה מתייחסת לנשים וגברים כאחד
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למח' כח אדם ת.ד. 44494, חיפה 31048

דרושים
* אדריכל/ית
* מהנדס/ת
* הנדסאי/ת
* שרטט/ת אדריכלות
בעל/ת נסיון

לבי"ס תיכון
דרושים
מורים
לחשבונאות ולמזכירות
טל' 03-586247

אורוין משלחי מטען 1985 בע"מ
ציוני

PAN AM Cargo

לאורוין שירותי מכס (1985) בע"מ
אורוין משלחי מטען (1985) בע"מ
דרושים

* **מסווג**
* **מזכירה כתבנית עברית**
לחצי משרה
* **מזכירה כתבנית אנגלית**
למשרה מלאה
* **בחור/ה**
בעל/ת ידע טוב באנגלית וידע בסיסי בחשבונאות

פרטים נא לפנות אל ש'
03/836469

למח' המשרדית בת"א
דרושים/דרושות

* **מזכירה עברית - אנגלית**
* **כתבנית עברית/אנגלית**
* **כתבנית עברית/אנגלית**
* **מזכירה אנגלית**
* **מעבדת תמלילים עברית ו/או אנגלית**
* **קלדנית**

המועמדים מתבקשים לפנות לסניף ת"א גורדון 88 (ליד עיריית ת"א)
טל' 222266, 245541, 240878 בשעות 08:00-16:00

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע • רחובות • אשדוד

לסניפנו באשדוד ורחובות
דרושים/ות
* הנדסאי מכונות
* הנדסאי אלקטרוניקה
* חשמלאי מוסמך בעל רשיון
* מבגאי מסוסים
* מלחימות מעגלים
* חוטות וויראפ
* נהגי סמיטרלר
* מכונאי דיזל
* מזכירה בכירה
* מעבדות תמלילים בעלות נסיון

דנאל
החברה לשירותי כח אדם
תל-אביב • ירושלים • באר-שבע • רחובות • אשדוד

למפעל ותיק
באזור חדרה
מנהל מחסן טכני
רצוי בעל נסיון
נא לפנות בכתב לת.ד. 600, נתניה.

עבור נגב קרמיקה
(מקבוצת פקר פלדה)
דרושים/ות

א. מנהל אחזקה

ב. מנהל "יצור"

סודיות מובטחת
מועמדים מתאימים יעבירו קורות חיים כתובים בכתב ידם: ת"א 03-657530

בית ספר "אמית" ירושלים
תיכון טכנולוגי לבנות
דרוש
מנהל ביה"ס

מועמדים בעלי תואר אקדמאי ובעלי נסיון בניהול לשם קביעת ראיון לטלפון: 03-233184, 220187, 243106

למ.ד.א.ל
שרותי כח אדם דרושים
* מכונאי תעשיה
* חשמלאי תעשיה
* חשמלאי תעשיה
* חרטי תעשיה
* מסגרים
* תופרות

הטכניון
מכון טכנולוגי לישראל
דרוש/ה
סגן ראש מחלקת שכר

קריירה
שרותי כח אדם
דרושים/ות
טלרים/ות
בוגרי 12 שנות לימוד אשר יבשרו להעסקה בבנק.
ת"א דיזנגוף 155 03-240292
נתניה: שמואל הנציב 17, 053-338901
קריירה. הכוח שלנו הוא כוח אדם

ACI - EXPRESS

ליחידת האקספרס החדשה של ACI
דרוש/ה
אחראי שיגור אווירי בינלאומי
דרישות:
* כושר ארגון ויוזמה.
* יכולת פתרון בעיות בלחץ זמן.
* נכונות לעבודה בשעות גמישות.
נא לפנות בכתב לת.ד. 123 נמל תעופה בן-גוריון

למפעל בגוש-דן
דרוש/ה
מנהל/ת חשבונות
סוג 3' ב'
נסיון בעבודה מקצועית, 4-3 שנים.
ידע ונסיון בהפעלת מחשב.
16.7.87

פקיד ראשי
עם נסיון לניהול תחנה.
תנאים טובים.
טל' 615506

לחברת נסיעות
"מליה"
דרושה
קלדנית
טל' 03-248226

דרושים
מורים
במקצועות מחשבים, כלכלה
ומשק, ידע חעם, דקדוק ולשון

עיריית תל-אביב-יפו
דרושים מורים לשנה"ל תשמ"ח
1. **לאנגלית**
2. **להסטוריה**

קריירה
שרותי כח אדם
דרושים/ות
תורנים לבית-חולים
קריירה. הכוח שלנו הוא כוח אדם

לקיבוץ תמנע בה
דרושה
מורה לחינוך מיוחד
(רכזת)
06-534375 7:00-12:00
06-534129 17:00-22:00

דרושים

03-611001

24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של **דחף**
לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה, ישראכרט, דיינרס

מ.מ.מ. מנהל, השקעות ומערכות מידע בע"מ

לעבודה בחו"ל בארץ דוברת ספרדית
דרושים

* **מנהלי ומהנדסי פרויקטים**
לעבודות בכבישים ומנהרות
- נסיון מוכח של לפחות 5 שנים
- דובר ספרדית
* **מהנדס בנין או מכונות**
- בעל נסיון מוכח בהקמת מערכות
- דובר ספרדית ואנגלית
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למח' כח אדם ת.ד. 44494, חיפה 31048

המודעה מתייחסת לנשים וגברים כאחד
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות למח' כח אדם ת.ד. 44494, חיפה 31048

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987

דרושות
* **קופאיות**
נסיון של שנה
* **חדרניות**
מאזור מגורים בני-ברק, פתח-תקוה, רמת-גן.
למתאימות תנאים טובים
נא לפנות לשרי טל' 03-202460

לחברת אלבני ישראל פרייט בע"מ
סוכני מכס ושילוח בינלאומי
דרושים
1) **פקידה כללית** (עם ידע בהדפסה עברית)
2) למח' יצוא:
פקידה ממונה
3) למח' שילוח בינלאומי:
- **פקידה** בעלת נסיון בענף
- **פקידה** בוגרת תיכון עם ידע בהדפסה/טלקס אנגלית
טל' 03-378911

לבית החינוך
דרושים:
1. מורה למתמטיקה (ז'-ח')
2. מורה לפיזיקה (ז'-ח')
3. מורה למחשב (ז'-ח')
4. מורה לספרות לחטיבה העוגה
5. מורה לאנגלית (ז'-ח')
6. מורה להתעמלות לבנים (חצי משרה)
7. מורה לאומנות
8. מורה להיסטוריה ולתולדות ע"י לחט"ב
9. מורה לחינוך מיוחד
נא להתקשר טלפונית

כפר הילדים "נרדים"
לנשים
אם את בעלת עניין ורצון לחנך, לגדל ולהיות עם ילדים, אנו נוכל לספק לך מקום עבודה!
כפר הילדים בעדר מקיים "בית" לילדים רגילים שהוריהם אינם יכולים לטפל בהם.
אצלנו תמצאי בית ואתגר!
אנו מעוניינים בנשים לא נשואות, בגילי 25-41 (אפשרי עם ילד משלהן) כמו כן דרושים לנו:
1. **עובד סוציאלי**
עם רקע פנימיתי - טיפולי
2. **פסיכולוג חינוכי - קליני**
לעבודה וטיפול בילדים.

עיריית תל-אביב-יפו
לעבודה קבועה במשמרות במרכז הבקרה והמוקד העירוני 106 באגף מפעל המים
דרושים
בוגרי תיכון
לאחר שירות סדיר בצה"ל.

למאפיה בבת-ים
דרוש
מנהל עבודה
אופה-קונדיטור
עם נסיון רב בהפעלת גרה סלים
למתאים תנאים טובים
03-5516846

RS שרותי כח אדם
השרות המומלץ 1987

מח' טכנית
* מלחימות/מחווטות
* חשמלאים מוסמכים/עוזרים
* חרטים/כרסמים קונ'
* מאבטחים

מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות אל אגי או ציפי עם פנקס מילואים, שני תעודות העמידות על השכלה.
ניתן לפנות בימים א'-ה', בין השעות 08.30-16.00 וביום ו' עד 12.00
העובדים בחברתנו זוכים בשכר גבוה ותנאים סוציאליים מלאים.
א.ח.א.ס. כפר מחרים 113, ת"א.
טל. 03-202460

נעורים
סוכנויות ביטוח

לפרוייקט התרחבות בשיתוף "ציוני" חברה לביטוח בע"מ
דרושים מועמדים:
לתפקידי ניהול מכירות

לחברה לשירותי כח אדם
דרוש/ה
איש כח אדם
רצוי בתחום בעל רשיון נהיגה.
עדיפות ליוצאי צבא בעל תפקיד פיקודי. מגורים באיזור אשדוד.
בדבר פרטים נא לפנות בכתב לנילי ת.ד. 6389 אשדוד.

און הנדסת מזוג אויר 1973 בע"מ
דרושים
לאזור ת"א
1. **מהנדס ביצוע**
2. **הנדסאי/טכנאי קרור**
3. **הנדסאי/טכנאי קרור**
4. **הנדסאי/טכנאי חשמל**
03-9611148

למשרד יועצים
הנדסאי תעשיה וניהול

למשרד אדריכלות
פנים בת"א
דרושה
אדריכלית פנים
עם נסיון

לחברת אדרום מעליות
דרושים
* **מרכיבי מעליות**
בעלי נסיון
* **עוזרי מרכיבים**

דרוש/ה
מנהל/ת
לבית ספר ממ"ד - תורני ייחודי ברובע היהודי ירושלים.
בדבר פרטים נא לפנות (עדיף בערב).
לטל': 02-287615 מרים
02-283413 חיים
02-287208 חיה

REQUIRED
For plant In Dan Area
ENGLISH SECRETARY
With good knowledge of Hebrew

Hours:
Sunday-Thursday: 14.00-19.00
Friday: 09.00-14.00

Please apply from Sunday to Thursday, morning hours, to telephone: 7562365/6

דרושים

03-611001

24 שעות
שרות מודעות טלפוני
של **דחף**
לבעלי כרטיסי אשראי
ויזה, ישראכרט, דיינרס

בּוטכנולוגיה כללית בע"מ

דרושים לנו

הנדסאי מכונות מוסמך

לתפקיד מעניין, הדורש יוזמה וסקרנות, בפיתוח הנדסה בחברתנו.

הכישורים הדרושים: רקע ונסיון מוכח של 3 שנים במיכשור ובקרה — רצוי בתעשייה פרמצבטית/כימית; שליטה מלאה באנגלית טכנית, הכרת מחשב אישי, ותוכנות לוטוס ו-AUTOCAD, כושר ארגון מעולה.

2. כתבנית אנגלית

הכישורים הדרושים: ידע ונסיון במעבד תמלילים — רצוי בתוכנה WORDSTAR, ידיעת השפה העברית, רצויה גם הקלדה.

★ עדיפות לאלה הגרים באזור רחובות, נס־ציונה וראשון־לציון

דרוש

איש מכירות

בעל רקע טכני

הכישורים הדרושים:
- נסיון מוכח במכירות.
- רקע טכני (עדיפות בענף אלומיניום).
- ידע בפרסום ובעיצוב.
- כושר התבטאות בכתב ובע"פ.
- יחסי אנוש טובים.

המעוניינים יפנו בכתב, בצירוף קורות חיים ונסיון בעבודה אל דורית ישראל, ת.ד. 210 קרית מוצקין 26114.

סודיות מובטחת

נציבות שירות המדינה

מודיעה על מכרזי קיבוצי מס' 5/87

למשרות מבקרי חשבונות באגף המכס ומע"מ

מקום העבודה:

אזור ירושלים: (משרה 1)

אזור ת"א והמרכז: ת"א יפו, נתניה, רחובות, אשדוד

באזור יו"ש בית אל: (משרה 1)

אזור הצפון: נצרת, עכו, טבריה, חדרה

אזור ב"ש: (1 משרה)

תיאור עיקרי התפקיד

דרישות המשרה

הערות

"מרפיל תעשיות סריגה" בע"מ

בני־ברק

מפעל חדש ומתפתח במוצרים סריגים בטכנולוגיות חדישות דרושים:

1) למחלקת דיגום
- מעצבת אופנה
- תדמנית
2) למעבדה
- תופרות אוברלוק
- תופרות זיגזג
- תופרות לעבודות־יד
3) למחלקת הסריגה
- מאיסטר
- סורגים לעבודה במשמרות

ש.ה.ל.

אגודה לפיתוח שרותי קהילה

דרושים

- בבאר־שבע ובקרית־גת
  עובד סוציאלי
  או עובד טיפולי
- באשקלון, בבאר־שבע וקרית־גת
  מדריכים חינוכיים

K&K

לחברת המלונאי דרושים

- מפקחות קומה — למחלקת משק בית
- מלצר אחראי משמרת — למחלקת בנין ומשקאות
- קונדיטור — עם נסיון
- מלצרים מקצועיים — לעבודות "אקסטרה"
- עובד מחסן לבנים
- חשמלאי

למשרד אדריכלים דרוש

אדריכל

עם נסיון

מועצה אזורית ערבה תיכונה

דרושים

מורים

לביה"ס שיטים לחטיבה עליונה במקצועות הבאים:

כימיה, לשון, תנ"ך.

דרוש

מהנדס בנין

איש מכירות

טכנוקום

למפעל עתיר ידע דרושים

מהנדסי מכירות טכנאי מכירות

סודיות מובטחת

לחברת שילוח בינלאומי

דרושים:

נציג/ת מכירות

פקידה

טכנולוגיות תבל

לשיווק מוצרי צריכה לתעשיה דרושים:

א. סוכן
1. בעל נסיון מוכח במכירות
2. בעל רשיון נהיגה
3. בעל תשלומת תיכונית

ב. מחסנאי
1. נסיון קודם בניהול מחסן
2. השכלה תיכונית
3. רשיון נהיגה ג'

לפרטים להתקשר לטל' 03-807857

JERROLD

מס' 1 בטלוויזיה בכבלים

דרושים מיידית

מהנדסים/ טכנאי אלקטרוניקה

לתכנון ביצוע ושיווק

מערכות טל"כ — CATV גדולות

טלמוסיקה

ת.ד. 45 גבעתיים 53100

לחברה גדולה דרוש

מקדם מכירות

בעל נסיון בעבודה עם מחשב.

שופרסל

לסניפי גוש דן ורמת השרון

דרושים

מחסנאים

SONY

למחלקת מוצרי אלקטרוניקה בידורית

דרושים

אנשי מכירות

לנקודות מכירה ברשתות השיווק בערים: תל־אביב, חיפה, באר־שבע

נסיון קודם בענף האלקטרוניקה הכרחי

עוזר בכיר למנהל חשבונות ראשי

לחברת עיט בקרית שמונה

דרוש

מנהל ייצור למתפרה

למחסני ערובה ארצישראלים בע"מ

דרושה

פקידה כתבנית עברית אנגלית

RS שרותי כח אדם

השרות המוביל 1987

למחלקה לבכירים ומחשבים דרושים:

- כלכלן בכיר
- רוקחים
- מהנדס חשמל
- מהנדס ייצור

מחשבים

רק לבעלי סיווג בטחוני!!!

- הנדסאי
- תוכניתן
- תוכניתן בוגר מדעי המחשב

להתקשר לטל' 03-202460 — אסתר

למפעל תעשייתי גדול

דרוש/ה

כלכלן/ית

למפעל תכשיטים באזור ת"א

דרוש

מנהל מפעל

מנהל ייצור

למפעל מזון מתקדם בבת־ים

כלכלן מתחיל

המפעל להכשרת ילדי ישראל

דרושה

אם בית מרכזת

המרכז הרפואי בלינסון

דרושות

אחיות מוסמכות ליחידה לטיפול נמרץ ילדים

לחברה פיננסית בירושלים

דרושים

1. לאנף כספים, בוגר במגמת חשבונאות
2. מתכנת

לין ביכלר

אנשי מחשב

- MVS & UNIX Environments
- CIM CAD CAM Banking & Data Base Systems
- System Analysis Design & Development
- Applications Development
- Project Management
- Communications SW
- Remote Systems SW

חברת שווק ארצית מובילה בתחום המזון

דרושים

מנהל מכירות

— לאזור ת"א

מנהל מכירות

— לשוק הערבי

דובר עברית וערבית

נא לפנות בכתב לת.ד. 600, נתניה

דרוש

קצב מקצועי

עם הרחבת מערך השווק

דרוש

סוכן מכירות עצמאי

למושב ארגמן בבקעת הירדן

דרוש/ה

מדריך/ה

לעבודה בעלת אתגר מקצועי

דרוש/ה

מתכנת

עם נסיון בשפות C ואסמבלר על IBM-PC

למשרד פרסום בתל־אביב

דרוש/ה

גרפיקאי/ת

דרושים

דפס משי גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית

קבוץ באיזור הקריות מחפש

1. מייסטר למכונת סריגה עגולה
2. סורג

לאגד דרושים

בעלי מקצוע מסגרים פחחים

מוצרי בדיקות

דרושים:

- מהנדס ביצוע
- מנהל עבודה

לפרסם מודעה!

דחוף

ת"א דחוף מרכז · ת"א דחוף דיזנגוף · ת"א דחוף בן יהודה · ת"א דחוף אלנבי · חיפה דחוף · ירושלים דחוף · דחופון 03-611001 · ובעוד 50 סניפים דחוף בכל רחבי הארץ

לפעמים אתה צריך פרסום. תמיד דחוף

هكذا من الأصل

هكذا عن الاصل

שר האוצר קיבל „בסיס להחליט אולי החלטות נכונות יותר"

סייר במוסדות בריאות • ייעשה יותר בתחום הגריאטרי־סיעודי

מאת רנקה הרניש, סופרת „דבר"

שר האוצר משה נסים אמר אתמול שלדעתו בעלי היכולת צריכים לשלם עבור שרותים רפואיים, אך עם זאת ציין, שיכבד את הוטו שהטיל מזכ"ל ההסתדרות ח"כ ישראל קיסר על הנהגת תשלום כזה. שרת הבריאות שושנה ארבלי אלמוזלינו הגיבה: „אילו לא היה הוטו הזה, הייתי הולך הביתה", אולם שר האוצר טען וחזר: „שניכהם, את וקיסר, טועים". לדבריו הרופאים במערכת הבריאות תמימי דעים איתו.

ואמיתית", ואכן „נעשים דברים ליתיקון המצב ועוד ייעשו". אולם „בכל מקרה יש לקבוע סדרי עדיפויות ולהפנות משאבים לצרכים הקיומיים. אומנם יש הרבה צדק בתביעות מערכת הבריאות והן בעלות משקל, אולם אין אדם בן חורין ולא יכולים לענות על הכל".

שרת הבריאות אמרה, כי יותר מ־1200 קשישים ממתינים יותר משנתיים לאשפוז סיעודי והוטו שהטיל האוצר על שימוש בכספי ביטוח הסיעוד מעכב את פתרון הבעיה באופן חלקי לפחות.

ארבלי־אלמוזלינו ונסים במרכז הרפואי־גריאטרי „שמואל הרופא" (צילום: יונתן סלינגר־„ישראל סאן")

הדברים הושמעו אתמול בסיום סיורו של השר במוסדות שרותי מערכת הבריאות הממשלתית, שלטענת יודעי דבר היה הראשון שעורך אי פעם שר אוצר במערכת זו. ארבלי יזמה את הסיור בתקווה, שבעקבות המפגש הישיר עם בעיותיה של המערכת, יגלה השר הבנה גדולה יותר לצרכיה. ואמנם, בסכמו את רשמיו בארוחת צהרים עם הצוות הבכיר של בית החולים „אסף הרופא", אמר: „ראיתי וגם למדתי". מדבריו הסתבר, כי הביקור נתן לו בסיס עליו יוכל „להחליט, אולי, החלטות נכונות יותר". עם זאת אמר כי „הרבה לא ניתן לעשות בצד התקציב", אך הודה שהבעיה הסיעודית־גריאטרית „קשה".

השר נסים סייר במאגר קולחין „איילון", בתחנה לבריאות המשפחה „בן גוריון" ברמלה, במרכז הרפואי גריאטרי „שמואל הרופא", בבית החולים לחולי נפש בבאר יעקב, ובמרכז הרפואי „אסף הרופא". בפגישות עם רופאים בבית החולים שמע השר על התסכול הגדול של רופאים, אחיות, עובדים פרה־רפואיים ועובדי המשק, המשווים את תנאי עבודתם ושכרם עם התנאים בשוק החופשי כאן ובעולם הגדול. לטענת הרופאים הבכירים ב„אסף הרופא", ההוצאה של בית חולים זה מגיע ל־30 אחוז בלבד מההוצאה של בית חולים באותו גודל והיקף פעילות בארה"ב.

ההודעות על פיטורים פחתו ביוני ב־40 אחוז

מאת חיים ביאור, סופר „דבר" לענייני עבודה

ביוני מסרו מפעלים וחברות לשירות התעסוקה על כוונת לפטר 322 עובדים. זו ירידה בשיעור של 40 אחוז לעומת מספר העובדים שנמסר על כוונה לפטר חודש קודם.

מפירוט ההודעות עולה שמעסיקים בענפים שונים באיזור נצרת הודיעו שיפטרו 66 עובדים: מפעל „לודס ובגיר" בפתח־תקוה מתכוון לפטר 60, „הארגז" בצריפין – 60; מפעל המתכת „אורדן" בנתניה – 50; „סולתם" ביקנעם – 48; „אלבור" לקופסאות פח בכפר סבא – 23, „איזמל" לאביזרי רפואה באשדוד – 15.

נתונים אלה מחזקים את ההערכות לפיהן בתחום התעסוקה ניכרת יציבות ואף שיפור־מה. מגמה זו מבטאת את שובו של המשק לפסי צמיחה. בשירות התעסוקה מצפים כי ביולי ובאוגוסט לא יחול גידול במספרם של דורשי העבודה, עקב יציאתם של ישראלים רבים לחו"ל. יצויין, שבחודשים אלה יועסקו בענפי משק בייצור ובשירותים כ־40 אלף בני נוער המצויים בחופשת לימודים.

ועידת הנוער העובד קוראת לפשרה טריטוריאלית

מאת עודד בר־מאיר

בקריאה להחזרת שטחים כפשרה טריטוריאלית במסגרת הסכם שלום בין ישראל לשכנותיה ולהגברת ההתיישבות בבקעת־הירדן על־פי תוכנית אלון, יצאה אתמול ועידת תנועת הנוער העובד והלומד שהתקיימה באולם מישל בירושלים.

צירי הוועידה חיזקו את ידי מ"מ ראש הממשלה ושר־החוץ, שמעון פרס, ואת יוזמת השלום שלו ותמכו בכינוסה של ועידה בינלאומית כפתיחה למשא ומתן ישיר בין ישראל לירדן.

בין שאר החלטותיה קראה הועידה להוציא את סיעת כך מהכנסת ובכך לממש הלכה למעשה את חוק הגזענות. כן קראה לצמצום הקשרים בין ישראל לדרום־אפריקה עד אשר תבטל ממשלת פרטוריה את מדיניות האפליה הגזעית.

מליאת הוועידה החליטה על שורת נושאים נוספים הקשורים לערכי תנועת הנוער העובד והלומד כגון מעמדם וזכויותיהם של נערים עובדים, עידוד גרעינים להתיישבות ולהגשמה.

ברוב קולות הוסרה הצעה לשנות את סיסמת התנועה „לעבודה, להגנה ושלום" ולהפכה ל„לעבודה, לדמוקרטיה ולשלום".

3 נהרגו ו־8 נפצעו בהתנגשות חזיתית

(ע). – שלושה אנשים נהרגו ושמונה נפצעו, מרביתם קשה, בתאונת דרכים שארעה שלשום בערב ברצועת עזה. מכונית פרטית שנסעה בכביש חאן יונס־רפיח סטתה מנתיבה ואותה עת הגיעה ממול מונית מהאיזור ושני כלי הרכב התנגשו חזיתית.

נדרס למוות על ידי טרקטור בעת תפילה בין השיחים

מאת חנה פאר סופרת „דבר" בשרון

ערבי תושב חברון, בן 64, נדרס אתמול למוות בנתניה. טרקטור, שביצע עבודות תשתית בחורשה בשכונת ותיקים, נכנס לחורשה, לא הבחין באדם שהיה בין השיחים ודרס אותו. חקירה העלתה כי ככל הנראה כרע הערבי על ברכיו והתפלל, השיחים הסתירו אותו [illegible] נהג הטרקטור נעצר לחקירה.

אחוזה יהודית מימי בית שני נחשפה ברמת הנדיב

מאת צבי אילן סופר „דבר"

בית אחוזה יהודי משלהי בית שני נחשף במבצור אל־עקב, שבדרום רמת הנדיב, בקצה 'חוטם הכרמל'. במקום נמצאו שרידי מבנה ובו מקוה־טהרה חצוב בסלע ולידו אמבט־שיבה, שמתגלה כרגיל יחד עם מקוואות עתיקים. תקופת המבנה נקבעה לפי מציאת מספר נרות חרס מהתקופה ההרודיאנית. מאותה תקופה נתגלו במקום שתי גיתות לייצור יין. ההנחה היא שזהו בית אחוזה של מגדלי גפנים ומייצרי יין. היות ובאיזור ישבו גם שומרונים ייתכן שאולי הם שיישבו את המקום.

את החפירה במקום ניהלו יהודה הירשפלד ורבקה בירגר, מטעם קרן רוטשילד והאוניברסיטה העברית. בעונת החפירה הקודמות נחשפה במקום וילה ביזנטית, שיושביה עסקו אף הם בייצור יין. לא ברורה דתם של היושבים במקום בתקופה זו, וייתכן שהיו נוצרים. לאחר מספר עונות חפירה מכשירים עתה את האתר, שחשיפתו נשלמה, לביקורי הציבור.

„על הכל חשבנו – רק לא על הריבית"

עדי אמוראי בפתק לשחל באחת הישיבות ערב הגשת התוכנית הכלכלית • השר מציין כ„חמורה ומסוכנת" את דרך קבלת ההחלטות בממשלה

מאת דן גוב סופרו הכלכלי של „דבר"

הממשלה והגופים המסבכים לה, שגיבשו את התוכנית הכלכלית שהופעלה ביולי 1985, לא הקדישו כל מחשבה או התייחסות לנושא הריבית במשק, שהגיעה לממדים הרסניים, בגלל בלימת האינפלציה.

שר האנרגיה משה שחל אמר אתמול ל„דבר", כי בממשלה לא התקיימה מחשבה רצינית לנושא הריבית ערב הגשת התוכנית הכלכלית. ובאחת הישיבות אף קיבל פתק מסגן שר האוצר, עדי אמוראי, שבו נכתב: „על הכל חשבנו רק לא על הריבית".

שחל שאל אתמול כיצד יכלה הממשלה לתכנן תוכנית של שיקום המשק בלי שאיש מחבריה יחשוב על אחת התוצאות הודות האינפלציה לרמת הריבית.

„דרך קבלת ההחלטות בממשלה חמורה ומסוכנת. בנושאים בעלי חשיבות לאומית ההחלטות אינן עומדות במבחן המציאות", אומר שחל.

עוד הוא אומר כי הממשלה איננה מתכננת ומתריעה על מדיניות לטווח ארוך אלא משנה את מדיניותה מרשאות לצרכים בהתאם לנסיבות. מצב כזה, מעיר שחל, יוצר קשיים למגזר העסקי ולמשקיעים במשק המתכנן לטווח ארוך, מחמת חוסר הוודאות.

עד היום, אומר שחל, לא ברור אם יש למדינה מדיניות מוניטרית, ואם ישנה – מהי. שיעורי הריבית ב־1985/86 היו גבוהים מכל צורך אובייקטיבי ולאחר ירדן בתחום הפיסקלי, אומר שחל, יש להביא מייד לגידול בהשקעות הסקטור העסקי והפרטי.

השקעות בכבישים קבועים לדבריו יביאו בשלוש השנים האחרונות בשיעור ממוצע של תשעה אחוזים. בתחום זה על הממשלה לפעול להגדלת ההשקעות בתשתית ולירידה בשעורי הריבית לטווח ארוך, תוך כדי ביצוע ליברליזציה של המערכת הפיננסית, הסחר הבינלאומי ותנועות ההון הבינלאומיות של הטווח הארוך.

כץ עוז: מדיניות מסורתית

(עו). – „בנק ישראל מנהיג, יוזם וקובע ריביות כה גבוהות ששום משק יצרני אינו יכול לעמוד בהן. יתרה מזו, הוא משלם עבור הדולרים הזורמים אליו מארה"ב יותר ממה שמשלם בנק צ'ייס מנהטן בניו־יורק", אמר אתמול סגן־שר החקלאות, ח"כ אברהם כץ עוז, שהרצה במועצת המשביר המרכזי בתל־אביב.

לדבריו, דואג בנק ישראל לרזרבות ובראי כיומים להשקיע את הדולרים המצטברים במרתפי הבנק, המונע מארגונים וגופים יצרניים להשיג כספים בחו"ל בריבית שלושה־ארבעה אחוז על־ידי הטלת היטל נוסף של ארבעה אחוזים, המייקר את הכסף ובולם השקעות בייצור וביצוא.

„זו מדיניות מסורתית. היא לדעתי, היא מייחסת חשיבות לבעיות מוניטריות, לרזרבות, הבולמות את הצמיחה במשק", טען.

בהתייחסו לריבית המוטלות על פיתוח תשתית בקווי מים, אמר כץ עוז כי שום מדינה אינה גובה ריבית על קווי מים, אלא מעניקה הלוואות ארוכות טווח, בלי ריבית, לצרכים אלה. הוא ציין כי ישראל היא מדינה היחידה שאין לה מוסד ממלכתי להון זחור ושאינה מסבסדת את חקלאיה. „ארה"ב, אמר, השקיעה 26 מיליארד דולר בבטוחות לבנקים כדי לא לגזול מחקלאיה את הקרקע המשועבדת לבנקים. מבחינה זאת, ישראל היא מדינה אנטי־קפיטליסטית מובהקת".

משרד הדתות והרבנות טיהרו הרב של יבנאל

מאת שמעון וייס, סופר „דבר" בצפון

מסקנותיהן של שתי ועדות בדיקה, שהוקמו בנפרד על־ידי משרד הדתות והרבנות הראשית בעקבות דו"ח מבקר של קצין התקציבים במשרד הדתות, ניקו מכל אשמה את הרב סיני פרנקל, רבה של המושבה יבנאל וקבעו כי אין שחר להאשמות כלפיו כאילו ביצע, יחד עם יו"ר המועצה הדתית במושבה, מנחם בניסיו, מעשים חריגים הגובלים במעילים.

לעומת זאת ביקרה ועדת הבדיקה של משרד הדתות את התנהגותו, כלשונה, של ראש המועצה המקומית ביבנאל, עזרא מועלם, מלהיפגש עם ראש ועדת הבדיקה, יועץ שר הדתות למועצות דתיות שלמה לבנון.

מנכ"ל משרד הדתות, זבולון אורלב, דחה אתמול טענות כאילו הדו"ח של קצין התקציבים, המבקר את הרב פרנקל, היה מגמתי. הוא אמר כי הפרשה החלה בדו"ח שגרתי שערך מחוז הצפון במשרד הדתות, שלא פורסם בעיתון, בטרם הסתיימה הבדיקה והושלמו כל ההליכים ובכללם עדויותיהם של הרב פרנקל ואנשי המועצה הדתית.

כזכור, נאמר בדו"ח של קצין התקציבים, שנעשה בעקבות בקשה כספית שהגישה המועצה הדתית ביבנאל, כי זו בזבזה כספים והשתמשה בציוד של המועצה הדתית לצרכים שונים ולא מוצנים. עוד נקבע בדו"ח כי הרב פרנקל העביר לעצמו כספים שיועדו למועצה ולקרנות צדקה.

שר הדתות והרבנים הראשיים קראו אתמול, לאחר ישיבה במשרד הדתות בה השתתפו כל המעורבים בפרשה, לראות במסקנות שתי הוועדות סוף פרשה. הם קראו לכל הצדדים ביבנאל למנוע הסתה וקרע חברתי.

מועלם אמר בתגובה כי להערכתו יש צורך להעביר את ממצאי דו"ח הביקורת של קצין התקציבים למשטרה על־מנת שזו תחקור ותגיע למסקנות האמיתיות, לדבריו. אנשי משרד הדתות והרבנות שמיהרו לטייח את הדו"ח שחיבר פקיד בכיר במשרד הדתות במקום לבדוק את הדברים לעומקם או לאפשר בדיקה בידי גורם מחוץ למשרד.

חרף הסלידה ממעשיהם שוחררו בערבות 3 התוקפים בגני תקווה

(ע). – „מדובר בפרשה מעוררת סלידה וחייבת לעורר זעם בכל אדם הגון", אמר אתמול השופט אליעזר כהן, בפניו הובאו שלושת חשודי גני תקוה, החשודים בתקיפת ארבעה פועלים חקלאים ערביים שהתגוררו בשכונה, ובתקיפת המעביד שלהם. השופט מציין בהחלטתו בבית משפט השלום בתל־אביב כי רדיפת אדם בשל מוצאו או דתו הוא דבר בלתי נסבל בכל מקום ובמדינת ישראל במיוחד. עמנו סבל מתופעה זו במשך אלפים בשנים ואל לנו לתת לדבר כזה לקרות אצלנו.

עם זאת, לא מצא השופט עילה משכנעת להמשך מעצרם של השלושה, והחליט לשחררם בערבות של 5,000 ש"ח כל אחד. השופט ציין כי שלושתם מסרו גירסותיהם, אין חשש שיבוטו ואין להניח כי יתאמו גירסות עם המתלוננים.

החשודים בתקיפה הם אמנון כוכבי (50), רפי לוי (34), אפרים עזוזי (25), כולם מגני תקוה.

ח"כ יוסי שריד (ר"צ) קרא אתמול במכתב, לראש הממשלה יצחק שמיר לצאת משתיקתו ולגנות בפה מלא את הפוגרומים בערבים לאחר התקיפה בגני תקוה.

משקל יבוא הדלק יהיה השנה ארבעה אחוזים מהתוצר

מאת דני גוב סופרו הכלכלי של „דבר"

משקל יבוא הדלק (נפט ופחם) לישראל יהיה השנה כארבעה אחוזים מהתוצר. כתוצאה מההתפתחויות בשוק הנפט הבינלאומי ירד משקל יבוא הדלק לישראל מהתוצר מכ־10 אחוז ב־1980 לכ־3.4 ב־1986. השנה יגדל המשקל לכדי ארבעה אחוזים בשל העליות במחירי הדלקים בעולם.

יבוא קפה נמס פוגע במפעלים המקומיים

מאת דני צדקני סופר „דבר" בדרום

מפעל הקפה „בן רגע" של קונצרן „עלית" בבית שמש, המעסיק 45 עובדים, אינו נסגר על ידי הקונצרן רק משיקול ציבורי כדי לא לגרום זעזוע בעיירה. אחד מנציגיו מסר למזכיר ההסתדרות ישראל קיסר, שביקר אתמול במפעל „בוסי" באשקלון, כי בין ינואר ליוני השנה הובא קפה נמס מחו"ל כ־2.5 מיליון דולר בעוד שאשתקד, במשך השנה כולה, הובא קפה כזה ב־2.4 מיליון דולר. קיסר אמר שאינו יכול לאסור יבוא קפה נמס מחו"ל על ה„קראפט" כל עוד לא נמנע הדבר בגורמים פרטיים. לדעתו הגנה על התעשיה המקומית היא תפקידו של משרד התעשייה והמסחר. הוא יהיה מוכן להצטרף ליוזמה כזו.

לא עוד סובסידיה לעגבניות יצוא בגידולי חממות

מאת דני צדקני סופר „דבר" בדרום

מהשנה לא זקוקות יותר העגבניות המגודלות ליצוא בחממות לסבסוד ממשלתי – בסימן הישג זה של הענף התכנסו השבוע בגוש קטיף שברצועה מגדלי העגבניות בחממות לכינוס הארצי שלהם. המגדלים, רובם מחבל שלום, גוש קטיף, אזור הבשור, רחובות וגבעת־עוזה, ציינו את המחיר הטוב, 1350 דולר נטו שקיבלו לטונה עגבניות שגידלו וייצאו. לדבריהם העגבניות שלהם הן „הטובות בעולם" ויש להן שוק טוב למרות מחירן הגבוה.

עד השנה החולפת עודדה אותם הממשלה בסובסידיה של דולר וחצי על כל דולר יצוא. בשנה שעברה הם ייצאו 3500 טונה, בעוד שהשנה ייצאו רק 2000 אך אלה הכניסו 3.5 מיליון דולר, סכום יותר גדול מהפדיון של אשתקד. מנכ"ל „אגרקסקו", אמוץ עמיעד, אמר שבשנה הקרובה יגיעו היבולים ל־5500 טונה ולמגדלים תהיה הכנסה של 3.5 מיליון דולר מהייצוא.

יו"ר הארגון, שלום בריגה, תבע מהממשלה לא להפסיק את ההדרכה למגדלים מאחר שמדובר בענף יצוא רווחי הזקוק לה. תביעה אחרת היא החזרת דמי העמלה ש„אגרקסקו" גובה מהם עתה המסתכמים ב־42 דולר לטונה.

• שר החינוך יצחק נבון הודיע אתמול כי משרדו לא יסכים בעתיד לקצר את תקופת הבחינות בגלל הגיוס לצה"ל. כידוע, קבע השנה צה"ל גיוס מוקדם יותר של בוגרי כתות י"ב וכתוצאה מכך נאלץ המשרד לצמצם את המרווחים בין הבחינות, דבר שהכביד ללחץ את הנבחנים והקשה עליהם להתכונן כהלכה.

• אגודת „יד שרה" הפעילה שלשום סדנת תיקונים ניידת, יחידה מסוגה בארץ, לכסאות גלגלים לשירות חולים, נכים וקשישים. האגודה, בשתוף חברת „אורטופדיה", גדולת יצרניות אביזרי עזר לנכים בעולם, רכשו מיניבוס פולקסוגן בו התקינה סדנה ניידת לתיקון כסאות גלגלים. הסדנה תסייר בכל הארץ. המעוניינים בשירות יתקשרו ל־03־813501 או לכל אחד מסניפי אגודת „יד שרה".

• בית הספר הפתוח בחיפה, שפעל באורח זמני בבית מגורים ברחוב הלל, יעבור עם תחילת שנת הלימודים החדשה לבית הספר „גאולה".

אוניברסיטת תל־אביב

מרכינה את דגלה
עם מותו של

ד"ר ג'ורג' ס. וייז

הנשיא הראשון ונגיד האוניברסיטה.
איש החזון ואיש המעש.

חבר הנאמנים, הועד המנהל, הסנאט, הסגל האקדמי
ציבור העובדים והתלמידים
משתתפים בצערה של רעייתו, גברת פלורנס וייז, ובצער בני המשפחה.

ההלוויה תערך בניו־יורק

למשפחת לוז
לקבוצת דגניה ב'

אתכם באבלכם על מותה של

רחל לוז

ממייסדות הקבוצה

קבוצת דגניה א'

המשרד לענייני דתות

לב שומע

חייג 02־551000, 02־551009
בימים ראשון ורביעי
בין השעות 18.00–22.00

תיעננה פניותך ושאלותך בנושאים ערכיים ורוחניים ובנושאים מעשיים טכניים וארגוניים הקשורים לשרותי הדת בישראל

השרות ניתן לצבור ע"י המשרד לענייני דתות בסיוע תנועת אל־עמי.

עיריית רמת־גן

לראש עיריית חולון
מר **חיים שרון**
למ"מ ראש עיריית חולון
מר **מוטי ששון**
ברכות חמות להבחרכם
לתפקיד החדש
הצלחה בפעלכם לקידום העיר חולון

אודי עמית
ראש עיריית רמת־גן

למיכאל פסוויג

אתך באבלך
על מות רעייתך

אלה

רני רוזוליו
מזכיר חברת העובדים

לחברנו חבר הכנסת

שלמה עמר

ברכות ואיחולי הצלחה
עם צאת הצדק לאור.

מועדון אירגון נמלאי
אגד צפון

לגבי, לייזי אמיר ואלון היקרים
ולמשפחת צימרמן

אנו שותפים לצערכם ולאבל הכבד במותה ללא עת של

מירב ז"ל

היקרה

חברי כפר מונאש

רכוש ספר ספרית דבר

ב"ה
זמני הדלקת הנרות
פרשת השבוע: פרשת חקת

כניסה		מוצ"ש	
ירושלים	7.11	ירושלים	8.32
תל־אביב	7.29	תל־אביב	8.30
חיפה	7.23	חיפה	8.35

במלאת שלושים לפטירת בעלי אבינו וסבנו היקר
הבלתי נשכח

משה שלם ז"ל

איש ענו וישר דרך

תתקיים אזכרה והקמת מצבה ביום שני ט' תמוז תשמ"ז 6.7.87 בשעה 17.00 אחה"צ בבית העלמין בכפר סמיר, חיפה.
אוטובוס יצא ב־16.30 מבית המנוח ברח' אלנבי 71, חיפה.

המשפחה

בית התפוצות על שם נחום גולדמן

הקיבוץ – זרם ביהדות?
יום עיון

בשיתוף עם החבורה, החוג ליהדות בקיבוץ לרגל הופעת הספר **„כזה ראה וחדש"**, בעריכת יהושע רש

בתכנית:
- 16.00 – ביקור בתערוכת „דוד בן גוריון והעם היהודי"
- 17.00 – הרצאת פתיחה על הספר „כזה ראה וחדש": יהושע רש ופרופ' ישעיהו ליבוביץ
- 18.00 – קבוצות דיון בהנחיית חברים מן החבורה: יוסל'ה בר־ציון, אברהם אדרת, מאיר איילי, בוג'ה, חנה קציר, זכריה גורן, שמואל קופלביץ
- 20.00 – סימפוזיון מסכם בהנחיית ד"ר אלי בן־גל

יום ראשון, 5 ביולי 1987, בבית התפוצות

ההסתדרות הכללית של העובדים בארץ־ישראל
המועצה הארצית של קופת־חולים

ישיבת המועצה הארצית
של קופת־חולים תתקיים **ביום ראשון ח' תמוז תשמ"ז, 5.7.87**, **בשעה 16.30**, באולם הישיבות בבית ההנהלה המרכזית של קופת־חולים, רח' ארלוזורוב 101 ת"א.

סדר היום:
1. סיכום ואישור תקציב הפיתוח בקופת־חולים לשנת 87/88.
2. שירותי קופת־חולים באזורי הפיתוח.
דברי פתיחה: ד"ר א. פורת – מנהל האגף הרפואי.
הח' א. אבוטבול – יו"ר הועדה לאזורי הפיתוח.
3. שונות.

א. מואל, יו"ר המועצה הארצית

של היום הוא חדש

פשרה טריטוריאלית עם חסידי א״י השלמה/חנה זמר

ממלכת יהודה

זה רעיון מטורף. אבל הרבה רעיונות שקולים לכאורה התבררו בהגשמתם כמעשים מטורפים. מדוע לא ניתן פעם סיכוי לכיוון ההפוך?

אין חדש תחת השמש, גם לא תחת שמי הציונות. כבר היתה לנו כאן מחלוקת לאומית עמוקה על חלוקת ארץ ישראל ועל חשיבותם של שטחים נחלת אבות מול חשיבותה של מדינה יהודית. אז הדגש היה על המדינה, והיום הוא על יהודית, וההבדל איננו עקרוני. הוויכוח היה סוער ומפלג ומכאיב, והיתה בו הכרעה ברורה. היום אין לנו הנהגה סמכותית כשל בן־גוריון, גם הקונסטלאציה הפוליטית היא אחרת, ואינני רואה באופק הישראלי לא הכרעה על פשרה טריטוריאלית, ולא התקדמות לקראתה. ההיפך הוא הנכון: מה שהיה קל לפני עשרים שנה, ואפשרי לפני עשור, היום הוא קשה כקריעת ים־סוף.

אין גשר של דרכים מדיניות ושל תפיסות מוסריות בין האסכולה הציונית הסוברת לארץ ישראל שלמה לבין הציונות שעיקרה מדינה ריבונית בעלת רוב יהודי בלתי מעורער. אינני רואה הסדר מדיני מעבר לפינה, והמרחק אליו מתארך ולא מתקצר. אני רואה המשך של קיפאון, המשך של הדרדרות, המשך של הקצנה. אני רואה תהום הולכת ומעמיקה בין יהודים המוכנים לשלם את מחיר ההשחתה שבשליטה כפויה על עם אחר לבין יהודים שהמחיר הזה מעורר בהם חלחלה וסלידה.

מכיוון שאינני רואה בזירה הפוליטית שלנו כוח המסוגל לחלק את ארץ ישראל השלמה בין יהודים לערבים, אני מציעה לחלק אותה בין יהודים ליהודים. יקימו להם חסידי ארץ ישראל השלמה עוד מדינה יהודית, ובה ינהגו כהבנתם כי רבה. יישבו נא את שכם ואת שילה ואת ענתות ואת חברון ובנותיה וכל מקום אחר בגרה וברצונה, בשטחים המתקראים יש״ע. ואני מוכנה לנהל מו״מ ישיר עם נציגיהם ולהגיע אתם לפשרה טריטוריאלית, שבמסגרתה אוותר לטובתם גם על אי־אלו שטחים בגבולות הקו הירוק, ובלבד לא להיות שותפה לכל המעשים המתחייבים משלטון על אוכלוסייה שאיננה רוצה בו.

יהיו שתי מדינות יהודיות. אין חדש תחת השמש, כאמור. וההיסטוריה תעיד.

אני מודה כי זה רעיון מטורף. אך הרבה רעיונות שקולים לכאורה התבררו בהגשמתם כמעשים מטורפים. מדוע לא ניתן פעם סיכוי לכיוון ההפוך? צריך לשקול את הדבר ברצינות. אולי במקום שנגיע למלחמת אזרחים, מלחמת אחים שאיננה בלתי־אפשרית, נגיע דווקא להסכם.

אלה המאמינים באמונה מוצהרת שגם עם מיעוט ערבי גדול – מיעוט שבקבוצות גיל מסויימות כבר הפך לרוב – אפשר לקיים משטר דמוקרטי, שהרי תהיה עליה גדולה, אלה שאינם ספקנים קטני־אמונה – אדרבא, יעשו להם מדינת מאמינים, ואני אפילו מוכנה לתת להם זכות קדימה בקליטת עליה. ואם תתבדה אמונתם, ותיווצר מדינה דו־לאומית, היא תהיה שלהם. במדינה שלי יהיה רוב יהודי ברור, ולמיעוט הערבי יהיו זכויות שוות.

בצורך, כמובן, להגיע להסדר על מעמדה של ירושלים. אולי נחלק אותה מחדש בין שתי המדינות היהודיות, מבלי להקים מחדש את החומה. הם יתנו לי ולשאר הישראלים גישה חופשית למקומות הקדושים גם לנו, אולי ברשיונות מעבר, אולי בימים קבועים מראש שבהם לא יעלו עולות ולא ייזבחו זבחים.

מה יגידו הערבים? זאת תהיה הבעייה של חסידי ארץ ישראל השלימה, בעלי מדינת יהודה. הרי הם יודעים טוב ממני מה הערבים רוצים ואיך צריכים לטפל בהם.

חסידי ארץ ישראל השלמה בכל מחיר יקימו להם במדינתם צבא משלהם, שלא יהיו בו שמאלנים רחמנא ליצלן, ימנו לו מפקדים כלבבם, עם מישע מישכן וכלבתו במטכ״ל. הם יערכו את החיפושים בבתים ובאנשים, והם יהיו אחראים למעצרים ולמאסרים, הם יטילו את העוצר ואת שאר העונשים הקולקטיביים, והם יבצעו את הגירושים ויעשו את השפטים ויפעילו נשק במהומות הפליטים.

אנחנו נשתחרר ממועקה, והם ישתחררו מן השמאלנים בכוחות הבטחון ובפרקליטות המדינה ובבתי המשפט ובאמצעי התקשורת, ותשקוט ארצם ארבעים שנה.

ואם לא תשקוט, שהרי אין חדש תחת השמש, ובצא ההתקפה ליהודה ימצא את עצמו בצרה גדולה, צבא ההגנה לישראל יבוא לעזרתו – אבל בתנאים המדיניים שלנו. בתכתיב, אם תרצו.

כאמור אני יודעת שזה רעיון מטורף, ולא הייתי מעלה אותו אלמלא הוליכו אותנו המתנחלים לסירוף חמור הרבה יותר, למציאות שתוליך אותנו, לאט ובביטחה, אל כל מ״ט שערי הטומאה של הסתאבות, שיש לה כבר עכשיו ביטוי יומי, שכבר שינתה לרעה את פני החברה הישראלית והידרדרה את ההתפתחות הדמוגרפית.

אומרים לי לא להתרגש ולא להתייאש, שהרי יהיו בחירות בארה״ב, שגם אם הבחירות אצלנו לא ישנו שום דבר, יעלה שם ממשל חדש והוא כבר ידאג לשבור את הקיפאון. איזה חזון.

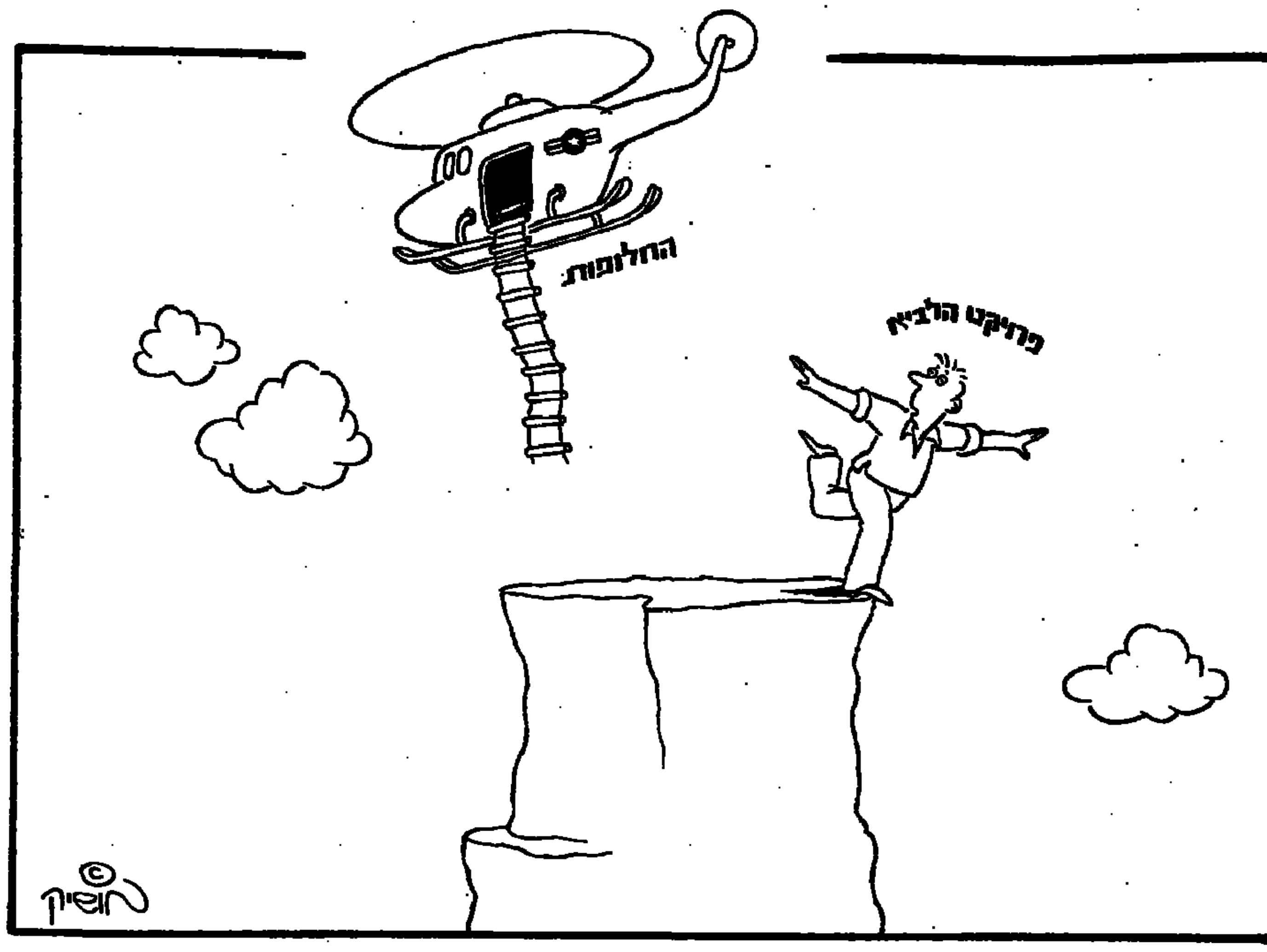

פירוק התנחלות ה״לביא״/אמנון דנקנר, וושינגטון

סולם של זהב

היה משהו מביש, אף כי מחוייב המציאות הלוחצת, בכך שרבין מגיע הנה לומר לאמריקאים: ראו, זרקנו לים 1.5 מיליארד דולר שלכם ועכשיו אתם חייבים לשחרר אותנו מהפיל הלבן המעופף

ביום רביעי בערב חגגו יצחק רבין ואנשי פמלייתו, כאילו היה מה לחגוג, בקבלת פנים במעונו של נספח צה״ל בוושינגטון עמוס ירון, והחמיצו לפיכך צפיה בסרט מעניין. באותה שעה הקרינה רשת האן.בי.סי. סרט מיני בן שעה על הכיבוש הישראלי בשטחים, שהיה ביקורתי ביותר ומאד לא נוח לצפיה לישראלי.

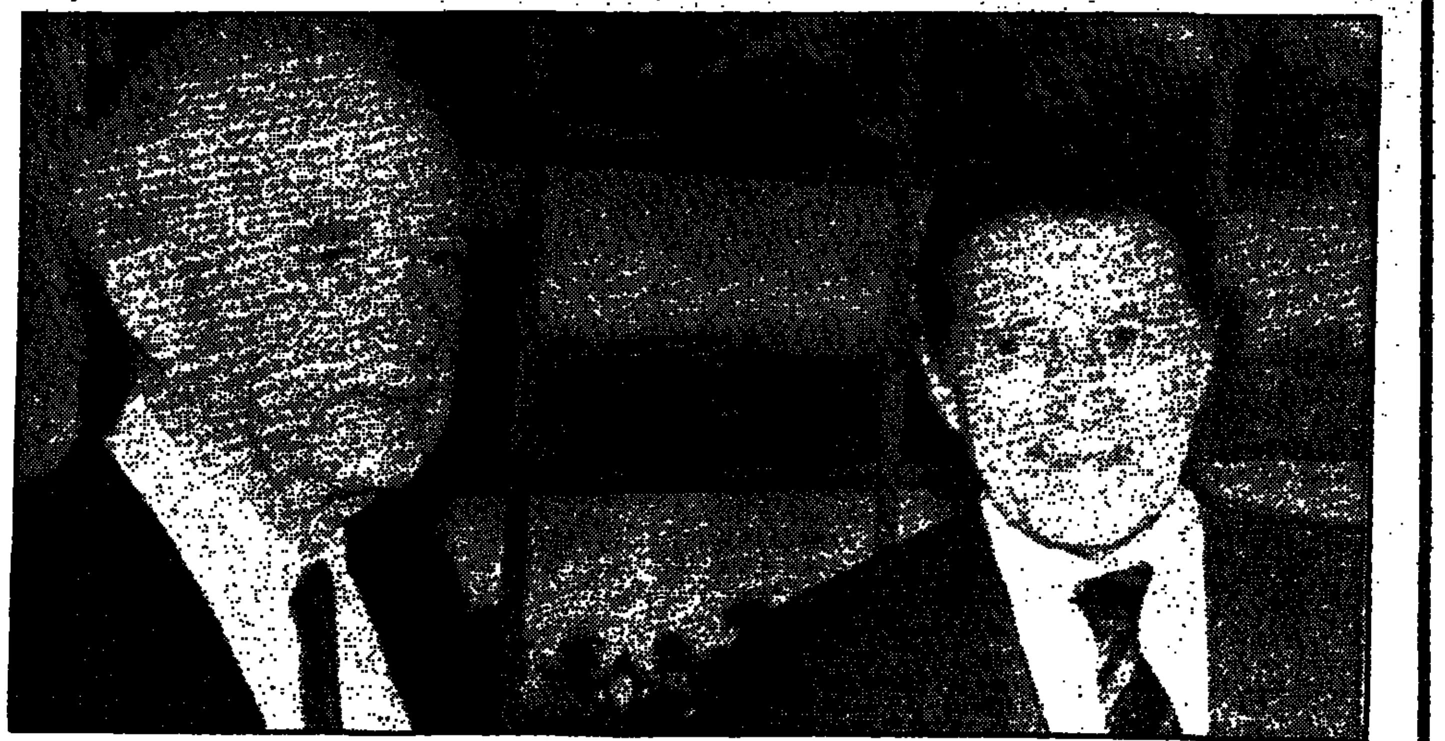
שרים רבין וויינברגר, השבוע בוושינגטון. שאלה של המתת חסד

כשגרוסמן כותב את ״הזמן הצהוב״ זה נראה בסדר, אבל כשהגויים עושים משהו דומה, הדבר נראה מיד כמו הפרוטוקולים של זקני ציון לכמה ישראלים כאן, שהתחילו למכור את הסיפור הישן על היותו של סום ברוקו – מגיש התכנית – נשוי לאשה לבנונית ומתוקף זה ״עוכייר ישראייל״ שמו של הסרט – ״החלום הנוטה למות״ אמר בעצם את הכל. בעצם רבין ואנשיו לא היו זקוקים לכותרת הזאת משום שהם עסקו כאן השבוע בסידורי הקבורה של חלום אחר, שהפך עבורם, לפחות, לסיוט.

יצחק רבין הגיע לכאן כשהוא מצוייד בזהירות מאד מגושמת. הוא נזהר שלא להתחייב באורח פומבי בהצהרותיו ובשיחותיו לקטילת ה״לביא״, אולם המגושמות הפכה את הזהירות למיותרת. חוץ מלערוך הצגת פנטומימה של השלכת הפרוייקט ארצה, מעיכתו בסוליית הנעל וסיבוב קטן עם הרגל, עשו הוא ועוזריו הכל כדי להבהיר כי הם באו לקבור את הפרוייקט ולקבל מהאמריקאים דמי קבורה, שיחרור ממסי ירושה ועוד כמה הטבות ליתומים.

במהלך הזה עבר רבין בקפיצה מדלגת על פני שלב הביניים שבין ייצור ה״לביא״ לבין קניית מטוסים אמריקאיים. היינו: ההצעה לייצר מטוסי אף־16 בארץ. הרעיון הזה שהוצע בחלופות של זקהיים, אמר שר הבטחון לבני שיחו האמריקאים, אינו בר ביצוע בשל היוקר הרב והזמן הארוך הכרוכים בו.

לכאורה בא רבין כדי לדון עם וויינברגר על ההשלכות הצפויות מכל אחת משלוש החלופות: המשך פיתוח ה״לביא״, ייצור אף־16 בארץ, וביטול הפרוייקט ורכישה של מטוסים אמריקאיים מהמדף בארה״ב. למעשה לא הועלתה בשיחתו עם וויינברגר אפילו במלה אחת האפשרות כי ישראל באמת תמשיך ב״לביא״. גם החלופה השניה הועלתה רק לצורך דחייתה, השיחות של רבין עם וויינברגר ועם שולץ נסבו אך ורק סביב הבקשות הישראליות הכרוכות בביטול הפרוייקט וברכישת מטוסים בארה״ב.

יש להניח כי בשיחות אלה הרגיש רבין נוח יותר מאשר בשיחותיו עם אנשי הקונגרס. אחרי הכל וויינברגר מההתחלה, שולץ בעת האחרונה, הביעו התנגדות לפרוייקט ה״לביא״, ולכן יכול היה רבין להופיע בפניהם, אוי לאותה בושה, כאיש בשורות במידה מסויימת. אולם מה אומרים לשבעה אנשי קונגרס, תומכים נלהבים של ישראל כמו לארי סמית, תומאס לאנטוס, מאל לוין ואחרים, שלחמו כלביאים כדי שהקונגרס יקציב לישראל את הסכומים הפאנטסטיים לצורך הפרוייקט? הם היו מנומסים מאד, אוהדים מאד ואמרו לרבין כי כל החלטה שממשלת ישראל תקבל בעניין עתיד ה״לביא״ מקובלת עליהם. בבדיקות שערכו קודם לכן אנשי השגרירות עמם, התבטאו חברי הקונגרס כי אפילו אם יוחלט על ביטול הפרוייקט, תמיד יוכלו לטעון שהכסף לא היה מבוזבז מכיוון שהעבודה על הפרוייקט עד כה תרמה תרומה של קבע לתעשייה הישראלית ולטכנולוגיה הישראלית. אולם האמת היא שהם מרגישים עצמם מעט מטמבלים מכל הסיפור. דו״ח מבקר המדינה הישראלי לא חל עליהם, אמנם, אולם באורח ציבורי גם הם שותפים לאחריות. הם עזרו לישראל לשגות בשגעון גדלות מטופש ויירשמו כמי שתמכו בפרוייקט שגם תומכיו הנלהבים מודים כי אילו ניתן היה להחזיר את גלגל הזמן אחורה בכמה שנים, רצוי היה להמנע מכניסה לכל ההרפתקה הזאת.

אם תרצו מתנהלת עכשיו בין וושינגטון לירושלים תורה כללית לקראת מה שאולי צפון בחובו העתיד: ישראל משקיעה הון עתק ומשאבי אנוש ותקוות לאומיות בפרוייקט לאומי כמו ה״לביא״ – השטחים, ההתנחלויות, יישוב הארץ והשתרשות הכיבוש. ארה״ב מפרנסת את ישראל בחלומות הגדלות שלה, ובבוא העת היא תשלם את החשבון עבור ההתקפלות הגדולה.

היה משהו מביש, אף כי מחוייב המציאות הלוחצת, בכך שיצחק רבין מגיע הנה לומר, בעצם, לאמריקאים: ראו, הוליכו אותנו שולל, אנחנו הולכנו אתכם שולל, זרקנו לים 1.5 מיליארד דולאר, מהם רק 50 מיליון דולאר מכספנו שלנו, השאר משלכם, ועכשיו אתם חייבים להציל את השפיים בינינו ולשלם הרבה כסף כדי לשחרר אותנו מהפיל הלבן המעופף הרובץ עלינו וכדי שהחבילה שנביא לישיבת הממשלה תהיה מספיק מפתה כדי לשכנע את השרים המתנדנדים להצביע בעד ביטול הפרוייקט.

מה לא ביקש רבין? ראשית, את הבקשה המסורתית וחסרת התקווה להגדיל את הסיוע הבטחוני מ־1.8 מיליארד ל־2.1 מיליארד! – בקשה שנדחתה לאלתר גם על ידי וויינברגר וגם על ידי חברי הקונגרס. אולם שאר הבקשות נענו בדרך כלל בחיוב, אף כי בשעת כתיבת הדברים, אתמול לפנות בוקר, עדיין היו התשובות הסופיות מסוייגות בצורך לקבל להן את אישור משרד האוצר האמריקאי. המדובר בחבילה שתאפשר רכישה של 120 מטוסי אף־16 סי במחיר מיוחד שבו רוכשות את המטוסים חברות נאט״ו באירופה, במימון אמריקאי בגובה 400 מיליון דולאר לתשלום עבור התקשרויות חוזיות בקשר לפרוייקט ה״לביא״ שאין לבטלן בלא פיצוי. בהגדלת הסכום המוצא בארץ על פרוייקט ה״לביא״, ושעתה יוצא על פרוייקטים אחרים – מ־300 מיליון ל־400 מיליון דולאר ובסיוע לתעשייה הבטחונית הישראלית על ידי חידוש הסידור על פיו היא פטורה ממכרזים לעבודות עבור ארה״ב, בסכום של 300 מיליון דולאר בשנתיים. עוד ביקשה ישראל כי ארה״ב תפתור בעיות עומדות בינה לבין גרמניה המערבית בקשר לסדרי התשלום עבור ציוד לחיל הים שיבנו חברות גרמניות.

הישראלים הציעו גם כי לאור המגבלות התקציביות והחוקיות שבארה״ב, יינתן לישראל נתח סיוע בטחוני מוגדל בצורה של כל מיני תרגילים חשבונאיים שיהפכו את הדולארים שמקבלת ישראל לשווים יותר.

הממשל, שהיה בזמנו אנוס על פי הנשיא הקונגרס להקציב את הקצבות השווא ל״לביא״, לא הפתיע בכך שהתלהב למדי מביקורו של רבין ומתוכן דבריו. גם וויינברגר וגם שולץ הפגינו רוחב לב במידת ההיענות שלהם לבקשות הללו שבהקשר אחר היו יכולות להיות מוגדרות כשיא החצפה. שולץ וויינברגר הציבו השבוע, לבקשת רבין, סולם של זהב כדי לאפשר לממשלת ישראל לחלץ ראשה מהענפים ולרדת מן העץ. פקיד אמריקאי הגדיר אתמול את ההיענות האמריקאית כ״הצעה שאי אפשר לסרב לה״, אבל לא יכול להיות שהוא שופט את שרי הממשלה באופטימיות אמריקאית טיפוסית כיישויות הפועלות על פסים ראציונאליים גרידא. יהיו בממשלה כאלה שלא יתרשמו מסל המגרים האמריקאיים שישפוך רבין על שולחן הדיונים, ובעוד פקידי הפנטגון עמלים בשעות הלילה המאוחרות על התשובות המפורטות לבקשות רבין נשמעה הודעתו של יצחק שמיר בדבר ״הצעת פשרה שתאפשר את המשך פיתוח הלביא״. במקרה כזה תעמוד מצבת הזהב שהוקמה ל״לביא״ בוושינגטון מיותמת, אבל הקבר הזה לא יישאר ריק הרבה זמן. יכול להיות ש״הלביא״ יעשה עוד סיבוב יקר ומיותר, אבל כולם כבר יידעו שהוא בעצם מת, חוץ ממנו וחוץ מממשלת ישראל.

שף הקוד

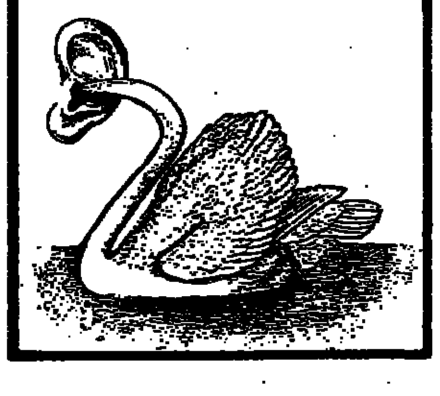

קסם הצימצום

מה יהיה עם ה״לביא״ עוד נראה. בינתיים סיפור על מה שרצו שלא יהיה. לפני שנה, בעוד יצחק טוניק מכהן כמבקר המדינה וכבר הוא עסק בחקירת ״הלביא״, מופיעים אצלו שר המשפטים (אז) משה נסים והיועץ המשפטי לממשלה (אז) יצחק זמיר, עם הצעה המלצה לצמצם את סמכויות המבקר: יואיל המבקר לבקר את משרדי הממשלה בלבד, יסיר ידיו ממשק המדינה. למשל, מסבירים לטוניק, תמ״ת כן, כי״ל לא. או לגמרי במקרה: בטחון כן, תעשיה אווירית לא. אם אני מקבל את ההמלצה, אומר להם טוניק, לא אוכל להשלים את הדו״ח בעניין ״הלביא״ שהתחלתי בהכנתו. צמצם בכל זאת, אמרו לו. כלומר, לחצו. כלומר, לא רצו ה״לביא״ שהתחלתי בהכנתו. צמצם בכל ההמשך לעומת הסוף, ידוע.

תרגיל למשיכים

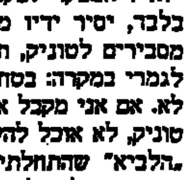

כהונתו של מאיר רוזן כשגריר בארה״ב עשויה, על־פי אחרים, לשמש דגם לתרגיל בקורס לדיפלומטים כיצד להיכשל בתפקיד החשוב ביותר בשירות החוץ. וזו, כנראה, סיבה מספיק טובה כדי שבמשרד החוץ יתכננו להציע לרוזן לנהל את בית הספר לדיפלומטים שהמנכ״ל אברהם טמיר מתכנן להקים. טמיר מנסה להעביר תכנון לביצוע באמצעות תקציב חיצוני. ותקציב חיצוני אומרים כשלא רוצים לומר ״שנור״ או תרומות. בין עוזרי השר שמעון פרס, על־פי אחרים, יש המייעדים לעצמם משרת מרצה בקתדרה החדשה למקרה של פרישת ״העבודה״ מהממשלה. נמרוד נוביק למשל. רוזן, המעוניין לגמול לפרס, התעקש להעמיד את עצמו לרשות סידור העבודה של המשרה. אי לכך זכה להצעות הבאות: חבר בצוות המשפטנים במיקוח על טאבה, או – כשהתפקיד יתפנה בעוד שנה – מפכ״ל שירות החוץ.

כתב המינוי

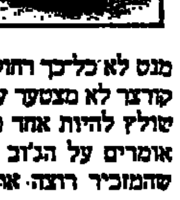

דן קורצר, ישראלים שמעו עליו, חזר לוושינגטון כשסיים את כהונתו בשגרירות האמריקאית כאן, לסטייט־דיפרטמנט לא כל־כך רחוק ממזכיר המדינה שולץ. קורצר לא מצטער עכשיו. השבוע מינה אותו שולץ להיות אחד מכותבי נאומיו, מעניין, אומרים על הג׳וב הזה, וחשוב רק במקרה שהמזכיר רוצה את קורצר לצדו. אם כן, קורצר רואה טוב.

מבקר לשעבר טוניק. לא

יועץ משפטי חריש. כן

שר נסים. לצמצם

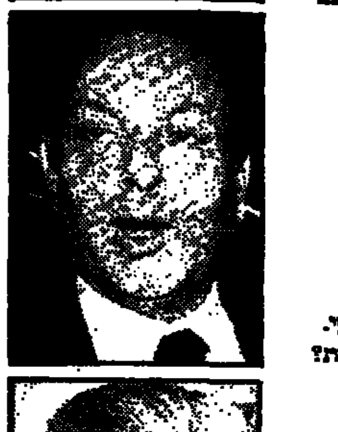
שר מודעי. שמעת?

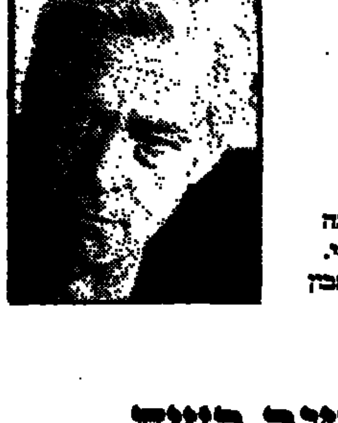
ממונה דוראי. בתיאבון

מצב קשה

מה חדש בזירת המשא ומתן על הסכמי השכר? עם המו״מ בינתיים אין. עם הזירה – יש. ביום שישי שעבר, 24 שעות אחרי תקיעת המו״מ הרשמי, נפגשים הלל דוראי, ממונה על השכר (מיל. עדיין מעורב) וחיים הברפלד יו״ר. השיחה, אומרים עדי ראייה, נראתה לארוחה בענייני כדורגל. והשאלה היא לא איך ראו אותם אלא איפה. דוראי והברפלד אכלו ארוחת בוקר ושוחחו ואולי אפילו התעצבו מחמת המצב ב״הילטון״ תל אביב. המלון אינו תוסף מידע: ארוחת בוקר (למבקרים, לא לאורחים) בשיטת אכול ככל יכולתך – 11.5 דולר ועוד מע״מ ליחיד, ו־23 דולר ועוד מע״מ לזוג. וזה במקרה שלא לקחו חדר ללילה כדי לחסוך את מחיר ארוחת הבוקר.

כלי עבודה

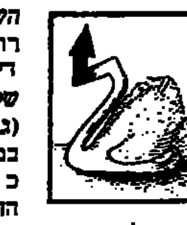

השר משה שחל רוצה רפורמת דלק ובינתיים מה שקיבל זה את דוד (ג׳וקי) הגואל במקום איתן רף כיו״ר הדירקטוריון של ״פז״. הגואל, נזכר השבוע מי שנזכר, הוא בעל ותק בעסקי אנרגיה, הרי היה מנכ״ל המשרד כאשר השר שם היה יצחק מודעי. יום אחד נוסע הגואל לארה״ב בעניין עיסקה. לא לבד נסע, עם פיקוח של יועץ צמוד ומצויד גם בהנחיית השר להתקשר איתו, עם מודעי, בעניין קטן כגדול. הגואל מתקשר ומסמן ליועץ להצטרף לשיחה בשלוחה. שמעת, שואל מודעי את היועץ המצטרף, מה ג׳וקי אמר לי כרגע? לא שמעתי, עונה הנשאל. הוא – כך מודעי – אומר שהוא רוצה לחשוב. ומה רע בכך? שואל היועץ. לחשוב, אומר מודעי לאוזני שניהם, הוא יש לו כלים לחשיבה?

רוח צנוע

יודעים שבישיבת הוועדה המנהלת של חברת העובדים, השבוע, לא עירבבו שמחה בששון. ״כור״ הציגה מה שהציגה, דו״ח כספי 86׳, הפסד בפעילות התעשייתית ואעפ״כ מה שמכנים ״רוח צנוע״. הדובר העיקרי בישיבה היה שבח אופיר, איש הכספים של ״כור״, אבל מי שספג את האש היה המנכ״ל שייקה גביש, ומי שהציג אותה היה המזכ״ל ישראל קיסר.

בהמשך הופיעו ידיעות על איומי גביש בהתפטרות ושיחות הבהרה עם קיסר. ובכן, היו כאלה, ויותר מאחת, ומה שהושג בהן הוא יותר מרוח צנוע: קיסר הבטיח לגביש לעמוד לצידו, ולא לצידו של חיים הבר־לב במו״מ על השכר.

למה? מפני שעלות השכר ב״כור״, המשלמת לעובדיו שכר יותר מהנהוג בתעשיה, מגיעה למיליארד דולר בשנה. תוסיף אחוז אחד לשכר הוספת 10 מליון דולר לעלות. קיסר הבין. את הלחי השניה לא נתנו שם.

מסחטה

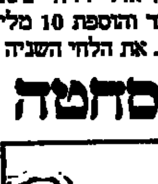

ביום ראשון משדר ״קול ישראל״ ידיעה לפיה הפרקליטות לוחצת. שוב על יוסף חריש, הפעם בעניין הגשת כתבי אישום בפרשת הפגישה הלילית (עו״ד יגאל ארנון, עו״ד רם כספי ואחרים) – להגיש. פרקליטים בפרקליטות בודקים ומוצאים את מקור ההדלפה, לא מתביישים וגם לא מתנצלים וביום שני נפגשים בלשכת היועץ. אם תמשיך להדליף נגדנו, אומרים לו, ננתק מגע. החריש שהיה שם, מספרים, היה עמוק עד כדי־כך שהסיפור נהיה סוחט דמעות. ההחלטה לא להדליף מונעת איזכור מי בכה ומי מחה.

ערך מוסף

ידי הדירקטוריון של בל״ל לא חסרות, עבודה, ולא משהו אחר. ביום ראשון, השבוע, היתה ישיבה. עדיין בענייני הורביץ. השאלה: איך גובים־מממשים 1.9 מיליון ערבות אב לבניו. אם נלך על פשיטת רגל, אומר דירקטור, הסיכוי לראות כסף שואף לאידלי, אידלו, אידלנו. להשאיר פתוח פושט כן או לא, אומר דירקטור, אולי ״הליכוד״ ש״רכש״ אותו יחלץ אותו. הורביץ שווה לליכוד שני מיליון? שואל דירקטור אחר. ואת זה עוד נראה. בינתיים החליטו על ״הארכה״ למימוש, העשרה ביולי.

ש. אבק

هكذا من الأصل

ציונות אדמיניסטרטיבית / יותם

„יהודים שיצאו מברה"מ והגיעו לווינה – סירבו לצאת מן הרכבת מפחד השליחים הישראליים העלולים לעוט עליהם ולכפות עליהם עליה לישראל"
(מן העתונות)

★

„עם ישראל אינו מבקש להיגאל. עושים עצמם כרוצים, אבל אין רוצים. כל ימיהם נשאו את נפשם לביאת הגואל ולא עלותה על דעתם שסוף בא... באילו פנים יעמדו בלא גלותנו"
(מדברי יוזפא, דמות ראשית במחזה „בקץ הימים" לחיים הזז)

הנסירה המאסיבית של יהודים בדרך ממוסקווה לארץ ישראל – סוטרת על לחי הציונות, על לחי העם היהודי ועל פניה של הרבנות היהודית שנתחדשה, והיא מן הגילויים המדכאים בהתנהגות העם היהודי לאחר שדממו המשרפות. אנו עומדים מול חיזיון עגום זה מבויישים ומובכים ומתבקשת איזו התאזרות מחשבתית לאינטגרטית כדי לעצור התפתחות סוטרת-על-לחי זו.

ואולם האופן שבו מטפלת הנהגת ישראל בהמרצת העלייה מברה"מ – כעורר יותר מתמיה. הפעילות אצל סלטונות ארה"ב לשלול ביוצאי ברה"מ – שבידם ויזה ישראלית – את הסטטוס של „פליט" כדי להקהות את הפיתוי להגיע לאמריקה; התביעה שהיוצאים מברה"מ יוטסו הישר מנמל שרמטייבו לנמל בן-גוריון: האנרגיה הציבורית המושקעת כדי להשיג שני אלה, הן בעינינו דבר מוקשה מבחינה מוסרית – גם אנושית, גם יהודית – מחטיא את המטרה מבחינה תכליתית ואיננו אלא הודאה כנועה באובדן כוח-המושך של הציונות בהתגשמותה. זהו מעבר מציונות אידיאית, רצונית, ציונות של משאת-נפש, אל ציונות אדמיניסטרטיבית, אם לא לכנותה: כפויה.

ועל אלה כיתוספת ההתעלמות הגמורה – מדעת או שלא מדעת – מהשפעת ההתפתחויות הפנימיות החמורות בתוך ישראל על רתיעת יהודים בעלייה – מהצטרפות אליה.

וכיוון שהדברים שנאמרו כאן – ועוד ייאמרו בהמשך המאמר – הם בסתירה גמורה להלוך-המחשבה הרווח בהנהגת ישראל ובציונות הרשמית – חובה להסבירם.

ואין כאן אלא הרהורים ממצולות-לבו של איש יהודי בארצו, בימינו.

„כדיבור התוכי וכצפצוף הזרזיר"

ודאי: העובדה כי שמונים אחוזים, בקירוב, של כלל היהודים היוצאים מברה"מ מעדיפים את אמריקה על פני ישראל; מוכנים להחליף גולה בגולה ולא להמיר גולה בגאולה – היא עובדה מדכאת החושפת, כנראה, אחד מקווי-האופי המעוותים של העם היהודי. היא חוזרת ומאמתת את ההנחה כי ייתכן שכל הדיבור – „התוכי", כלשונו של ר' יהודה הלוי – על הצמאון היהודי החריף לגאולה של רבונות, הוא במידה רבה אגדה, ואגדה בלבד.

מימי הכרזת כורש וקריאת עזרא ונחמיה בעקבותיה, דרך הצהרת בלפור, הכרזת העצמאות ומלחמת-הנצחון של ששת-הימים – אין תגובת העם בארצות גלותו שונה במהותה.

לפנינו מעבר מציונות אידיאית, רצונית, ציונות של משאת-נפש, אל ציונות אדמיניסטרטיבית, אם לא לומר: כפויה

הבאנו, כמבוא, קטע מדברי גיבורו של הזז, אלא שתכונה זו של העם היהודי נחשפה כבר הרבה דורות לפני כן בידי מחבר „ציון הלא תשאלי".

כאשר שואל מלך הכוזרים את „החבר" (הוא בר-שיחו הדמיוני של המלך, המייצג את השקפת היהדות): „הלא עובר אתה על מצווה המחוייבת לפי תורתך, אם אינך עולה אל המקום ההוא (ארץ ישראל – י.) ואינך עושהו בית חייך ומותך" – משיב לו „החבר" בלי כחל ושרק:

„אכן, מצאת מקום-חרפתי, מלך כוזר... העניין האלוהי עמד לחול עליהם כבראשונה, אילו נענו כולם ושבו לארץ ישראל בנפש חפצה. אבל רק מקצתם נענו ורובם – והחשובים שבהם – נשארו בבבל. ...הסכימים לגלות ולשיעבוד ובלבד שלא ייפרדו ממשכנותם ומעסקיהם. ואין הדברים שאנו אומרים בתפילותינו: 'המחזיר שכינתו לציון' וכדומה כי אם כדיבור התוכי וכצפצוף הזרזיר, כי בלא כוונת-הלב אנו אומרים דברים אלה או דומיהם, כאשר העירות, בצדק, שר-הכוזרים" *)

כך ר' יהודה הלוי לפני כתשע-מאות שנים.

על כורחו לא יהיה ציוני

הרי שסירובם של רוב היוצאים מברה"מ לעלות למדינת היהודים, הוא גילוי של תכונה אטוויסטית ואין בו חידוש גדול. מה המחיר שישלם העם היהודי ומיליונים של יחידיו על העיוורון הזה – אין צורך לפרט. הכל חקוק בכתב-שלדים בקורות היהודים מאז גלותם ועד ימינו.

מסתבר – וגם בכך כבר אין חידוש – כי הגלות יושבת בנבכי היהודי לא פחות משהיהודי יושב במעמקי הגולה, ועקירת הגלות מליבו קשה, כנראה, לאורך הדורות, מעקירתו שלו מן הגלות. ואם שואת-היהודים באירופה – מזה, ותקומת ישראל – מזה, לא חוללו שום תמורה בהלוך-נפשו; אם לא טלטלה אותו לא סופת-הכליון ולא סערת-התחיה – אין לראות מה מסוגל לטלטל נשמתו הלאומית ההלולה של יהודי בן ימינו.

דבר אחד ברור: יהודי – על-פי כל הנאמר ב„פרקי אבות" – חי על-כורחו, גם מת על-כורחו, אבל – וזה ידוע לנו לא מפרקי אבות – יהודי לא ייגאל על-כורחו וקרוב להדאי שעל-כורחו גם לא יהיה ציוני.

בין גלות לארץ גזירה

ואולם, אף כי נכונה ההנחה שיסוד השלילה אינו שונה במהותו בין גלות לגלות, ואפילו התפוצה הנאורה ביותר היא במהותה גלות – עדיין יש מידרג של חומרה בין הגלויות לבין עצמן, ככל שהדברים אמורים במיידיות הסכנה של מחיקת צלם היהודי, אם לא עקירתו מארץ החיים. ולעניין זה ברה"מ איננה סתם גלות – היא ארץ גזירה.

עובדה היא כי בברה"מ מתקיים זה כשבעים שנה, בדרגה פרוגרסיבית של חומרה, תהליך ההכחדה של העם היהודי, כאומה. אנו עומדים נפעמים ומשתאים מול ההירואיקה העל-אנושית של אסירי ציון (דמויות כמו אידה נודל, יוסף ביגון, ישראל מינץ, נתן שצ'רנסקי ואחרים) שמסרו מיטב ימי חייהם על חלום השיבה לציון, אך העובדה המרה היא כי הציונות – אם לא מהותה של היהדות בכלל – זרה היום לרוב המכריע של יהודי ברה"מ. מבחינה יהודית הולך ונכחד רוחנית, לנגד עינינו ממש, אחד המפוארים בשבטי ישראל ויעבור אולי לא יותר משנים-שלושה דורות עד שטמיעה זאת תהיה גמורה ומושלמת.

ר' דב סרן, מגדולי חכמי ישראל, טבע, בשובו מביקור ממושך בארה"ב ובגלויות אחרות, את המטבע החמור „אושוויץ רוחני" לגבי תהליך הטמיעה המתקדם האוכל ביהודים בכל פה. וודאי יימצאו מהרהרים אם אין הגדרה זו חריפה מדי, מייאשת מדי. ואולם איש לא יחלוק על כך כי לגבי התהליך המתקיים בברה"מ הגדרה זו נכונה כנכון הלילה הארוך של הכלייה הרוחנית הזאת.

אין זה מעט אם יש בידי המדינה לתת בידי הטובע גלגל-הצלה בצורת אשרה לישראל וגם זה מפירות מאבקה של הציונות

במחקר מקיף שנעשה לאחרונה באוניברסיטת בן-גוריון בנגב **) מתואר בסדר כרונולוגי התהליך הפרוגרסיבי והמכוון הזה של מחיקת כל ייחוד יהודי – בלשון, -עברית או יידיש, בפולחן דתי, בחינוך, ביצירה ספרותית ואמנותית – לאורך כל שנות השלטון הסובייטי. באין רשת-חינוך יהודית, באין בתי-כנסיות, באין ספרות ותיאטרון ובאין התארגנות קהילתית כלשהי – אין אדם צריך להיות נביא או מחשב-קצים כדי לשער אימתי תכלה נפש יהודית מאדמת הארץ האדירה הזאת, שהיתה, במידה רבה, ערש ההתעוררות הלאומית שלנו ובית-הצמיחה הגדול והמפואר של התרבות העברית והיידית, לשונה וספרותה.

פרחי „גלאסנוסט" מזה וחוחי „פאמיאט" מזה

כי בצד הכלייה הרוחנית המתקיימת לנגד עינינו, מחלחל בחברה הרוסית – על שרשיה הפרבוסלביים ומסורתה האנטישמית המגושמה – גם ארס האנטישמיות הפעילה, הפיסית. אין לשכוח כי רק כפסע היה בין יהדות זו לבין הגלייה, לפני שלושים וחמש שנים בלבד, וזה כבר לאחר המלחמה ולאחר השואה שניחתה על העם הרדוף. תכנית שטנית זו – הגליית כל יהודי ברה"מ לערבות סיביר, ליערות הטונדרה – שרק מותו הפתאומי של מי שהגה אותה (יוסף דז'וגאשווילי סטאלין) מנע את הגשמתה – אפילו בוטלה, אי-אפשר עוד להתייחס אליה כאילו לא-היתה. אפילו עברה מעולם המציאות – אף שלפי התעודות כבר היו רכבות מוכנות למשלוח – לא נתנדפה. דרך שטנים היא שגם בהיעלמם – טביעת-מצעדם נשארת בנשמות האנשים שדבקו בהן ומוסיפה לחלחל בתוכן. ההתעוררות הפתאומית הגלויה של קבוצות אנטישמיות פעילות וארסיות כמו „פאמיאט" („זיכרון") שעליה דיווחו העתונים בשבועות האחרונים ממש, רק מוכיחה שגם ההכחדה הפיסית של יהודים – בדרך זו או אחרת – איננה עוד דבר שיש להוציאו לחלוטין מגדר האפשר בארץ המחר ותעלוליה.

ואם אמנם מתקיים בברה"מ „אושוויץ רוחני"; ואם אמנם גם הסכנה לקיום הפיסי לא נעלמה שם כליל, הרי חילוץ היהודים – וקודם כל: חילוצם משם – היא בגדר חובה מוסרית, אנושית ולאומית, על כל מי שעתיד העם היהודי חשוב לו.

המונח הרלוונטי לגבי יהודי ברה"מ הוא, איפוא, מונח ההצלה. אנו מכבדים מאד את פעילותו הנמרצת של שר-הקליטה למען יהודי ברה"מ אבל אנו מוצאים עצמנו חלוקים באופן נמרץ והחלטי על קביעתו (כפי שפורסמה מפיו בעתונים) כי „פחות חשוב כמה ייצאו משם; חשוב יותר שמי שייצא יגיע לישראל". שני

המונח הרלבנטי לגבי יציאת יהודים מברית המועצות הוא המונח הצלה

הדברים חשובים, וחשוב מאד-מאד גם „כמה ייצאו משם".

לא נעשה עצמנו שותפים לוויכוח בין היסטוריונים – וגם לא-היסטוריונים – האם עשתה הארץ דייה במאמץ ההצלה בימי האסון והכלייה של מלחמת העולם השנייה. ואולם כל מקום בימינו שממנו עולה בדל של תסמונת, המזכיר אפילו איזכור קלוש פני האסון שכבר ידענוהו בעבר – צריך למצוא את ארץ היהודים וליבם פתוחים קודם-כל להצלה ולחילוץ מן המקום שבו הסכנה הזאת חריפה ומוחשית.

זה הלקח. וכל איש יהודי – כל שכן: מנהיגותו – חייבים ללמוד מקורות הימים, ממעשי עצמם או ממחדליהם, אם היו כאלה. שום תחבולה אדמיניסטרטיבית – אפילו היא ציונית למהדרין, אפילו היא מבריקה – איננה יכולה לעמעם את החובה האלמנטרית: להציל – אפילו אם למטרה זו נעזרים דרך-הונאה באשרה של מדינת היהודים. ואין בודקים בשעת הסכנה.

הדרכון הישראלי כגלגל-הצלה

ודאי: השימוש שעושים יהודים מברה"מ בויזה ישראלית כדי להגר אחר-כך לארץ אחרת היא – בנורמות המקובלות של אורחות טובה – מעשה-הונאה שאינו נותן כבוד לעושהו.

אף-על-פי-כן – וימחלו לנו טובי חברינו, שלומי אמוני הציונות – אין להקפיד עימם עודף הקפדה, שהרי „הנורמות המקובלות של אורחות טובה" לא תמיד עומדות במבחן בשעה של חירום ופיקוח נפש.

אם אנו מניחים שחובה להציל יהדות זו מכלייה רוחנית ואולי גם מסכנה פיסית פוטנציאלית – אפילו אין היא עצמה מרגישה עוד בתהליך השיטתי הזה המתחולל סביבה ובקירבה – השימוש לצורך זה בתעודה של מדינת ישראל איננו פסול מעיקרו. ו„ישראל אף על פי שחטא – ישראל הוא".

אם יכול היה ראול ואלנברג לספק אלפי דרכונים שוודיים ליהודי הונגריה; אם יכול היה שגריר פאראגוואי בשווייץ להונות גם את ממשלתו ולתת בידי כל פליט יהודי שפנה אליו דרכון שעימו יכול היה היהודי להינצל מן האבדן הפיסי – אין שום אסון בכך אם יהודים ישתמשו באשרת המדינה היהודית כדי להינצל מן הכליון הרוחני הכפוי עליהם.

ואולי גם עצם מציאותה של אשרה ממלכתית של ישראל הריבונית, שבזכותה ניתן בתנאים של חסד-הרגע לחלץ יהודים מארץ גזירה – אף היא מפירות הברכה של העצמאות היהודית. דרכון-הצלה זה הוא הדיבידנדה הצדדית של עצמאות ישראל. אין זה מעט אם יש בידי המדינה לתת בידי הטובע גלגל-הצלה כזה – וגם הוא מפירות מאבקה של הציונות.

ברה"מ עדיין לא נתפסה לחלום ההרצליאני

אנו מעיזים גם להשיג על מה שמקובל כאכסיומה כי השימוש באשרה ישראלית שלא למטרתה המקורית עלול להשפיע באופן מכריע על החלטתה – העקרונית, המהותית – של ברה"מ אם להתיר או לא להתיר יציאת יהודים.

רק הבל הוא להניח כי החלטת הרוסים לאפשר למספר יהודים – כל מספר – לצאת, מקורה בהזדהות פתאומית עם הרעיון ההרצליאני – רעיון הרי-פטריאציה של היהודים אל מולדתם. אם אמנם תאופשר אי-פעם יציאה המונית של יהודים מברה"מ, הדבר לא ינבע מהתלהבות ציונית שאחזה פתאום בשלטון הסובייטי, אלא מהחלטה מדינית מפוכחת ושקולה להשתחרר מעדה סורחנית זו, היינו-הך לאן תשים פעמיה. איסור היציאה או התרתה, היו – ויהיו גם להבא – פונקציה של מדיניות הפנים והחוץ הסובייטית ושיקול של מעמדה, מבחינה זו, בדעת הקהל ובמימשל של ארצות הברית ושל המערב.

הוכיח זאת סטאלין בשעה שייסד בימי המלחמה את הוועד היהודי האנטי-פאשיסטי (דבר שלא הפריע לו מיד אחרי המלחמה לרצוח את הסופרים היהודים) והוכיח זאת גם ברז'נייב האטום בשעה שביקש חסדיה של ארה"ב. אין ברה"מ – מלְאַתִי צדק, כידוע – מתרגשת מדרכון שאינו בתיקונו, כל עוד הוא משרת באותה שעה גם את מטרותיה.

הגלות יושבת גם בליבות מנהיגים

מכל הבחינות שמנינו – ותמציתן: חובתה של מדינת היהודים כלפי אחים במצוקה – נראית לנו ההתערבות האקטיבית, הבולמוסית כלשהו, של מנהיגי ישראל אצל המימשל האמריקאי שלא להעניק ליהודי היוצא מברה"מ, ואשרה ישראלית בידו, מעמד של פליט – כהתערבות לא-מכובדת מבחינה יהודית, מגונה מבחינה אנושית ומבזה את ישראל והנהגתה. הנסיון

הפנייה אל שלטון נכרי – ידידותי ככל שיהיה – להציל את היהודים מידי עצמם, מוכיחה כי הגלות עדיין לא נעקרה כליל גם ממנהיגי ישראל

לאלץ את היהודי הנמלט מברה"מ לבוא על-כורחו לישראל, וכאמצעי למטרה זו לפעול במדינה זרה כדי שתנעל שעריה בפניו – היא בעינינו מעשה חמור שאין אנו עומדים, כנראה, על מלוא משמעותו.

הפנייה אל שלטון נכרי – ידידותי ככל שיהיה – להציל את היהודים מידי עצמם, מוכיחה כי הגלות יושבת עמוק גם בליבות מנהיגים מישראל, לא פחות משהיא יושבת בליבות יהודים שעדיין לא טעמו טעמה של רבונות.

העמדה ההוגנת של מנהיגי יהודים בארה"ב

חמורה בעניין זה לא פחות היא גם ההפצרה במנהיגי היהודים באמריקה – באמצעות ועידת-הנשיאים שלהם – לפעול אצל המימשל האמריקאי כדי לשלול מנמלטי ברה"מ, שבידם אשרה לישראל, את מעמד הפליט.

„איך אתם מעלים על דעתכם לדרוש זאת מאיתנו?" – כותב לנו אחד מנאמני ישראל במנהיגות יהודי ארה"ב. ראשית – כתב הוא – אתם, אזרחי מדינת ישראל, חוזים יום-יום מכשרכם את מידת הנדיבות והערבות ההדדית של הקהילה היהודית בארה"ב לגבי כל הקורה ליהודים באשר הם שם. שנית – וזו צריכה להיות גם טראומה בשבילכם, אנשי הישוב היהודי בארץ-ישראל – למדנו לקח מהתנהגות היהדות החפשית, היא התנהגותנו שלנו עצמנו, בימי האסון במלחמת העולם השנייה. לא נחזור על כך. יהיו כל גינוני הדרכונים והוויזות כפתחו של יהודי חי אחד. ידינו וליבנו פתוחים להצלה ועניינו של היהודי-במצוקה הוא להחליט היכן מקום פדותו.

ידידנו אינו מזכיר כלל עוד נימוק: ככלות הכל היתה זו צביעות מצד היהודי היושב באמריקה ואינו עולה לישראל לכפות הגשמה ציונית על יהודי אחר, הנמלט מארץ גזירה. אלא שמנהיגינו בְּפנותם אל אחינו בארצות הברית, לא העלו כלל על דעתם את הסתירה המוסרית שהם יוצרים בכך.

„אסירי ציון" – נוסח חדש

ולעניין ההטסה של בעלי האשרה הישר מנמל שרמטייבו לנמל בן-גוריון – בין הם רוצים בישראל, בין אינם רוצים בה.

ככל שהדבר יישמע חורג מאווירת ההסכמה הכללית בעניין זה בהנהגת ישראל – בעינינו נראית ההתלהבות לרעיון זה באי-העמקה במשמעות ההטסה הכפוייה הזו לחירות האדם, באשר הוא אדם, ואי-שיקול התוצאות האפשריות של מהלך כזה.

הרדידות והאי-ראיית הנולד טמונים בהנחה המוטעית שאם העברת פיסית יהודי ממקום למקום; אם אחזת בציציות ראשו, והכנסת אותו – בניגוד לרצונו – למטוס הנושא עליו סמל ישראל והנחת אותו בשדה תעופה הנושא שמו של מחולל עצמאות ישראל – פתרת פתרון ציוני את שאלת יישובו מחדש.

בפתרון מינהלי כפוי כזה, היהודי המוטס יותר משיראה עצמו פודה-ציון הוא יחשב בעיני עצמו אסיר-ציון. הוא לא יפרה בה ורק יראה עצמו שבוי ברמיה.

מעמד של „סירובניקים" במשמעות הפוכה

כי זה כעשר שנים עומד אחוז הנושרים בדרך מרוסיה לישראל על 75%-80%. בחודש האחרון עלו לישראל רק 200 מתוך 950 יהודים שהורשו לצאת מברה"מ.

אם יוטסו כולם הישר לישראל, רק הבל הוא להניח כי אותם 750 שעמדו להגר לארה"ב – משעה שרק תדרוך רגלם על אדמת ארץ-ישראל הקדושה, יכרעו לנשק אותה, יכו על חטא עוונם ויוותרו על תכניתם. האמת האנושית היא אחרת: מי שגמרו אומר להגר לאמריקה ולא לשום מקום אחר – שום תעלולי-כפייה לא יעמדו בדרכם. ענין לנו, יש לזכור, בציבור שברובו חסר כל חינוך יהודי או ציוני; ציבור משכיל שהחלטתו לא לעלות לישראל היא החלטה שנשקלה היטב ימים רבים, שיקול הכרתי מפוכח שלהם ושל בני-משפחתם, לפני צאתם מברה"מ.

נמצא, כי אם אמנם תותר היציאה אפילו לאלף יהודים בלבד לחודש – כשמונה מאות מהם יגיעו לישראל כאנוסים. מילולית ירגישו עצמם כ„אסירי ציון" אמיתיים. תוך שנה אחת, עשרים – ולעניין זה: עלולים – להתקבץ בארץ אלפי יהודים שכל מעיינם לצאת ממנה. אין צורך בעין-רואה כדי לחזות את התורים המתמשכים ליד הקונסוליה האמריקאית ואולי

עצוב לראות כי לא זו בלבד שנתפוגג הכוח המושך של ישראל אלא שמתפתחת בה בהדרגה גם כוח דוחה

גם את ההפגנות נגד שלטונות ישראל שאילצו אותם לבוא לישראל ועתה גם מונעים מהם להגר לארץ-חפצם. בישראל יווצר מעמד של „סירובניקים" מסוג הפוך ואין שום בטחון ש„שוחרי החופש" בארצות שונות – לרבות סוציאליסטים מתקדמים, ירוקים ואדומים למיניהם – לא ייצאו להגן על „אסירים" אלה ואפילו יגייסו לכך את אותה „אמנת הלסינקי" עצמה, המבטיחה חירות התנועה של אזרחים, שעל פיה תבעו בתוקף כזה את התרת יציאתם מברה"מ.

ולא הזכרנו כלל את המעמסה האדירה של חובת-הדאגה לאלפי „המסורבים" האלה לשיכון, לכלכלה, לתעסוקה, לחינוך – אפילו שהייתם כאן היא שהיית-מעבר בלבד. שהרי משעה שרגלם דורכת על אדמת ישראל, המדינה – כמדינה, כל-שכן מדינה שחוקקה את חוק השבות – חייבת בדאגה להם ולמחסורם. חובה זו היא חד-משמעית ואינה מותנית כלל בשום התחייבות שלהם להישאר בארץ ולהכות בה שורש.

ואם מבקש מי לטעום טעמה – בקליפת האגוז – של הווית-סיוטים זאת יקרא נא, חוזר וקרוא, את הידיעה הקצרה של הסוכנות הטלגרפית, על מה שהתרחש באחרונה ברכבת שהגיעה לוינה – כמובא בראש המאמר הזה.

הכוח הדוחף, הכוח המושך והכוח הדוחה

ואולם משוגתה של מנהיגות ישראל איננה רק בכך שהיא דבקה במה שקראנו „ציונות אדמיניסטרטיבית" ומאמינה כי בשורה של מחסומים מינהליים אפשר למנוע את החיזיון המחפיר המתרחש עתה בוינה. טעותה בכך שבאמונתה זאת היא מונעת מעצמה – או מתחמקת – לבחון סיבות אמיתיות אחרות ונוספות לסירובם של יהודים, גם יהודים נרדפים, לבוא לישראל. ושמא היא מונעת זאת מעצמה גם מפחד המסקנה מניתוח מעמיק של סיבות הסירוב הזה.

שני כוחות קטביים המריצו את ראשית התגשמותה של הציונות ועליית היהודים בעקבותיה: הכוח הדוחף של מצוקת היהודים בגולה והכוח המושך של ארץ ישראל חלוצית, רעננה, בונה חברה חדשה, קוסמת – ארץ סגולה.

כבר נחקר ונכתב הרבה על השינוי שחל במעמד היהודים בארצות-הרווחה, שהדיקה מאד – מצד החירות האישית והשפע החומרי – את חודו של הכוח הדוחף. אך בעת ובעונה אחת הלך ונתקהה לא פחות הכוח-המושך של המדינה והחברה הישראלית. וכך נמצאו שני הכוחות האלה – הכוח השלילי של התפוצה שאיבד מעלילותו והכוח החיובי של ישראל שאיבד מחיובו – פועלים יחדיו גם הפעם, אבל בכיוון הפוך. ואולם עצוב להודות כי התמורה בישראל היא עמוקה וקיצונית יותר. לא זו בלבד שנתפוגג הכוח המושך שלה אלא שמתפתחת בה, בהדרגה ובשיטתיות גם הכוח הדוחה.

עיוותים בחיי החברה של ישראל ובאורחות הנהגתה

לא זו בלבד שנתפוגגה הרוח החלוצית שציינה את שנות בניין המדינה – היא הרוח שהולידה רעיונות חברתיים מהפכניים של שיוויון וצדקה הניעה את הגשמתם.

אלא שההתמכרות החמרית, שאינה יודעת שָׂבעה, וההשלמה עם חיים-על-נרבות מעמלם

חייה הפוליטיים הפנימיים של ישראל מתנהלים ברמת ועד קהילה קרתני ורמת-המוסר של חיים אלה היא כרמת התיגור בשוק פרסי

של אחרים – בני-ברית ושאינם בני-ברית: ההיקוי הנלעג לארה"ב כמעט בכל הליכות חיינו, הקרתנות וההתבטלות העצמית שבחיקוי זה – כל אלה פוגגו את הכוח המושך והיו לצערנו אחד המרכיבים בהיווצרות הכוח הדוחה. הם העיוותים בתחום-החברתי (הפקרת זקנים בבתי-הסיעוד, ההשלמה עם ניוונם בתוך; צמצום החינוך, העמקת הבערות בנוער ובעם וכיוצא באלה) ולא פחות מכך: השיבוש באורחות ההנהגה האומית.

בין כוכבים לעפר

אי-אפשר שלא להודות כי חייה הפוליטיים הפנימיים של המדינה היהודית ואורחות ההנהגה הלאומית שלנו ונבחרינו, מנוהלים ברמה של ועד-קהילה קרתני ורמת-המוסר של חיים אלה היא, באחרונה, כרמת התיגור בשוק פרסי. תרבות החיים הקהילתיים – על גופיהם הנבחרים – ביהדות ארה"ב, למשל, עולה הרבה מעלות על תרבות החיים המדיניים הפנימיים של הנהגת ישראל ונבחריה. שנים ראשונות התנפה המדינה מבחינה זאת „אל כוכבים" בכוח תפיסת „עם סגולה" של אחד מגדולי בוניה. צר לראות – ורואים זאת גם אחינו היהודים בכל מקום בעולם – איך מוטבעת מורשת זו ביון של עסקנות קטנונית ונפרטת לאסימונים.

הסביכות והמפותלות של האדמיניסטרציה האזרחית בישראל, עוד מגבירות את הכוח הדוחה ומעוררות מורת-רוח המכרסמת בנשמת האזרח, מעוררת רתיעה אצל אנשים שמקרוב באו ודוחה את מי שנתבונן לבוא.

ההגדרה „ביורוקרטיה" היא, מבחינה זאת, הגדרה מתונה, נדיבה. גם ביורוקרטיה היא טפשה, סגנון, עצלות ורפיות – אולי מחוסר-ישע. ואולם שיטת הטיפול של המנגנון הציבורי בישראל היא בכללה – ואין הדברים אמורים ביוצאים מן הכלל – תערובת של חוסר-נימוס, קשות ומגושמות (CLUMSINESS) עם יסוד מובהק של לא-איכפתיות לבנטינית.

פגישתו של העולה עם המערכת הזאת, התרוצצותו ותעייתו במבוך הנפתל הזה, הן זעזוע ואכזב אנושי ויהודי שאין הוא יכול שלא לתנותו לפני כל מי – קרוב או מודע – שנתבונן לעלות לישראל, להתהלך.

★

המסקנה מכל אשר מתרחש עתה מסביב לעליה – ובייחוד: הנשירה – של יהודים מברה"מ, היא איפוא, כצו העתיק של חכמים „קשוט עצמך תחילה".

לא אמצעים אדמיניסטרטיביים – אפילו המתוחכמים וההדישניים ביותר – הם שיחוללו את התמורה. לא ציונות אדמיניסטרטיבית, כפויה, רק „לב חדש ורוח חדשה". חברנו לובה אליאב אימץ לו בספרו החשוב האחרון קריאה זו של הנביא יחזקאל לעניין יחסנו לגר, אך האמת היא – ולזאת מתכוון בוודאי גם אליאב – כי לב חדש ורוח חדשה נחוצים עתה בכל מערכות חיינו: המוסריים, הרוחניים, והחברתיים. והם נחוצים קודם כל להנהגה. לא היינו רוצים להסיק מן המתהווה היום בארץ כי הנהגה זו מיצתה את כוחה וכבר נענה כל אשר היה לאל ידה לתת לעמה (ויש בה יחידים שנתנו כל גרגיר של דמיון, כל עוז גבורתם, במעוף לאומי וחברתי מרשים) – והיא בגדר חבוש שאינו מסוגל עוד להתיר עצמו מאסורי שיגרת עצמו.

כי ככל שהדברים אמורים בעניין העלייה מברה"מ וההיערכות לקליטתה המושגים

בחידוש כוח-המשיכה של ארץ קסומה זו טמון המפתח ללב העולים-בכוח – ולא רק מברית המועצות

הרלוונטיים הם מושגים של קליטת-עם בכל המשתמע מזה הן לתנופה, ככימים הראשונים של קום ישראל, הן להכשרת כלי-מדינה כלכליים, ארגוניים, וחינוכיים והן להכשרת לב העם ויחידיו.

■

„שאלת ההישרדות הציונית – כתב השבוע פרופ' שלמה נאמן („דבר", 26.6.87) – היא כיום שאלת כוח המשיכה של החברה הישראלית".

אכן, היינו רוצים לקום מחר אל בוקר חדש. אל נוסח אחר. אל החמצן הצלול יותר של חברה המנוערת גם מתיפלותם של הקופמנים והמילואים, גם מקנוניות נוסח אברהצירא, גם מן הרהב של הדומים להם בכתונות אחרים, ומאמצת לעצמה מחדש משהו מן הרוח שעימה יצא העם לכבוש את רבונותו. בחידוש כוח-המשיכה של ארץ קסומה זו טמון גם המפתח ללב העולים-בכוח מכל תפוצות היהודים – ברה"מ בכלל זה.

מכל מקום: אמצעים מינהליים לכפיית הציונות, לכפיית החירות, הם לא רק תורת-דסתרי, הם גם המצאה-של-הבל שאין עימה שום תכלית. ואין יאה לכך מן המכתם הרוסי: „בכוח לא תהיה אהוב".

* על-פי „ספר הכוזרי" לרבי יהודה הלוי בתרגומו של יהודה בר' שמואל אבן-שמואל, איש ירושלים, הוצאת „דביר", תשל"ג.

** בנימין פינקוס „יהודי רוסיה וברה"מ – תולדות מיעוט יהודי"
הוצאת המרכז למורשת בן-גוריון, אוניברסיטת בן-גוריון בנגב, קריית שדה בוקר, תשמ"ו 515 עמודים.

על הקשה ביותר / חגור

יחסי מורל-חומר ויחסי מורל-קשי. קלאוזביץ קבע כי יחסי מורל-חומר הם 3:5 (מורל) 1 (חומר), עד כדי כך החשיב את המורל במעשה המלחמה. קשה לנתח את כל מרכיבי המורל בצבאות השונים במרוצת הדורות, אך אני מכיר, פחות או יותר, את כוחותינו וזהו העם הזה הצבא וזו הארץ. בחיי יום יום, בלא סכנה קיומית בשער, יכול עם ישראל להרשות לעצמו פילוגים ומחלוקת וגם להיות גאה ביכולתו לשמור על חיים דמוקרטיים, נאורים למדי, בחברה כה ססגונית וכה מסוכסכת. כאשר מדובר במלחמה שונים פני הדברים.

רק עם שלם יכול לעמוד במלחמה משום שהוא, כולו, משלם את מחירה. מרכיבי המורל הם עשרה בעיקרם: הכרת צדקת הדרך, הכרת האין-ברירה; מנהיגות המעניקה סמכות ושיקול דעת, השראה ובטחון; שותפות בחוויה הלאומית-תרבותית; חלוקה צודקת ככל האפשר של העול הכבד על מירב הכתפיים; תחושת חוסן מוסרי; דוגמה אישית ו„אחרי"; הגדרה בהירה של המטרות הן על דרך החיוב והן על דרך השלילה; תקווה לעתיד, שורש בעבר, הבנת ההווה; גאוות השתייכות.

כאשר מבין כל המרכיבים האלה, או רובם, נוצר „מורל-גבוה", גם במצבים קשים. כאשר חסרו מרכיבי-יסוד התגבבה תחושה מחליאה של נפוצות ושברים ותוחלת סרק.

המחלוקת היא מאפיין עיקרי בחברה חופשית ואי אפשר בלעדיה. קל וחומר בארץ כארצנו ובעם כעמנו („שני יהודים הם שלוש מפלגות"). כך היה וכך יהיה כי זה „הטבע הלאומי" של הישראלים. לא בכך מדובר. מדובר בתשתית משותפת לחוויה לאומית המעניקה ליחידיה הרבים תחושת יתר העושה עם, גם על דעת הקרבן הנתבע וצידוק הדין.

המורל אינו בהכרח פועל יוצא של רמת חיים, טכנולוגיה גבוהה, אמצעי לחימה משוכללים. מבחינה זו לא היו ימים טובים מאלה. הישראלי הממוצע בוטח בכוחו של צה"ל להגן על המדינה בעתיד הנראה לעין, אין אימת אבדון בנשמה, רק פחד המחיר. דימום הירידה מפחיד. העדר העלייה מפחיד. ה„לבנוניזציה" מפחידה. וכן חוששים אצלנו מאובדן האופי והזהות, השתבשות מערכות הערכים המעניקים לאומה את צלם פניה.

ציינתי בחשבון הישראלי את „צדקת הדרך" כמרכיב ראשון במעלה במורל. על כך נטושה המחלוקת ובשל כך חולה הארץ. פילוג תהומי כזה לא ידע העם העברי בארצו בעת החדשה, מאז ביל"ו.

תמיד היו מריבות ותמיד היתה שנאה. די לקרוא בספרים ובעתונים שהצהיבו, או לשמוע זכרונות מפי זקני העדה. אך ויכוחים רבים השתייכו לתחום המופשט, האידיאולוגי-רוחני. גם הם „שתתו דם" אך בכמה מהם היה איזה יסוד „מטאפיזי". הפילוג בתנועה הקיבוצית, למשל, בראשית שנות החמישים בין מפא"י ל„אחדות העבודה" היה אחד מאלה. אסון מיותר שפקד תנועה שלמה. הדברים נראים היום כטעות אומללה. השם תקים מעיד יותר מכל על השגעון ההוא. והיו כל השנאות בין שמאל וימין ובקרב פלגיהם. מחלוקת סוערת מאד לשם שמים. אנציקלופדיה של איבות ומשטמות בין אישים ותנועות וכתות וסיעות וכו' וכו'.

הפעם זה רציני. הפעם הריב הפוליטי מתבטא במעשים בשטח, בהכרעות יום יום העושות מציאות וקובעות היסטוריה. הפעם יחסי הרוח והחומר הם אחד לאחר. לא הוויה מופשטת אלא הגשמות. מעשים והימנעות ממעשים.

צדקת הדרך עומדת למשפט. הדברים ידועים. מאז מלחמת ששת הימים, שהיתה צודקת והכרחית מכל בחינה שהיא, חולה הארץ בפולמוס על-היקף כאשר הכל חשוף להתגוששות מתמדת והנעשה מוליך את העושה. הפעם מדובר בהכרעה בין תפיסות כה מנוגדות עד כי נהרסת תשתית הוויית היחד. מה שבעיני האחד הוא תמצית הגשמת הציונות בארץ ישראל נתפס בעיני האחר כמתכון לחורבן לאומי.

★

בני דורי בעלומיהם היו מאושרים, לפחות מן הבחינה הזאת, הם היו עניים יותר, דלי נשק. הסכנות היו איומות, אך הם היו מאושרים בפרק זמן מסויים בחייהם ובחיי עמם בשל השלמות הנפשית שאפיינה את הכלל ורבים מאד מקרב יחידיו. היה אז מכנה משותף כלשהו המעניק תחושת טעם וערך וכדאי וצידוק הדין וגאוות השתייכות. התקיימה בארץ תרבות ה„אף-על-פי-כן". היתה אפילו ספינת מעפילים שנשאה את השם „אף-על-פי", כתמציתה של ציביליזציה שלמה.

צעירים בזמן הזה חיים ופועלים, או נמנעים בפעולה, באקלים שונה מאד. והדברים ידועים. המחלוקת השוסעת היא אכזרית יותר בתחום הרוח. הסמכות היחידה המעוררת כבוד והוראות היא בית המשפט העליון. „הקונצנזוס הלאומי היחיד הוא מכבי ת"א בכדורסל". העיתונות, כמו הספרות העברית, היא זירת המחלוקת. כנ"ל האקדמיה. ישנם, כמובן, אנשי-הרוח ורועי-רוח מן המדרגה הראשונה אך הם נערצים על חסידיהם ושנואים על מתנגדיהם. הקריאה הנואשת: „היכן הם אנשי הרוח?" כשוועה לסעד רוחני או כהזמנה לתרופת-פלא מעידה על האומללות הרבה. קהילה כזאת כמקור לסמכות, השראה ונחמה, איננה קיימת. מישהו גם השכיל להציג רבים מאנשי הרוח כאויבים ל„שכבות העממיות", „המאמינות והנאמנות", כמדגרה להתנשאות, לניכור, לכפירה.

קשה להחליף את העם וקשה להחליף את האינטליגנציה. מכאן גם השנאה ל„תקשורת" הנאשמת בעיוותה של מציאות שניתן להתגאות בה. יש המגזימים בערכה ומייחסים לה כוחות „דמוניים" ויש המזלזלים בה וביכולתה להשפיע על דעת-הקהל ומביאים כדוגמה את תוצאות הבחירות.

העיתונות עושה את שלה כ„מבקר המדינה" יום יום. היא ביקורתית יותר וחושפנית יותר וגם רוצצת „פרות קדושות". היא למדה מנסיונה המר את מחירה של לויאליות מוגזמת. מאז יום הכיפורים היא חשדנית יותר, ומאז מלחמת לבנון היא לפרקים אלימה. עם מעידות המנהיגות הפוליטית היא „תופסת את השלטון", זוכה בהישגים רבי משמעות אך גם לוקה, פה ושם, ביוהרה נעדרת אחריות. אם אין היא קובעת את תוצאות הבחירות היא מעצבת דעת-קהל עירנית ושופטת אך גם מרבה, מטבע הדברים, ספקות ומבוכה. זה מחיר כדאי והכרחי במציאות שאינה נענית לפתרונות פשוטים.

★

הספרות העברית. זו מטבע ברייתה יכולה היתה לבנות תשתית רוחנית שיש בכוחה לשאת את המחלוקת, כ„שורש שבו עיקרי הדברים מתאחים", אך היא נתונה ככלל בזמנים האלה במשבר-הרוח האמיתי. יש לה הישגים מכובדים בפרוזה ובשירה ובהגות ובמחקר, גם בבקורת, והיא רוגשת ותוססת ומעניינת מאוד אך כ„צופה לבית ישראל" היא נפרצת ושברים.

„מורל לאומי" הוא בפירוש פגישתם החיה של כל המרכיבים העושים עם וחברה ותרבות. לכן יש לישראל בעיה בימים אלה.

מציאות זו מעלה על הדעת דרכי פעולה מנוגדות לחלוטין. יש התובעים להחריף את המחלוקת עד קצה גבול האפשר למען יראה העם וישפוט ויחליט: אחרים סבורים כי דווקא בשל כך רצוי לחפש בכל מחיר איזה מכנה-משותף המאפשר את היחד.

כותב השורות האלה אינו פוליטיקאי. הוא סופר ועיתונאי. כאשר נתפס ל„פעולה ישירה" בצומת-הדמים שבין הספרות לפוליטיקה חטף באבי אביו. על כמה מעשים הוא מצטער, עם אחרים הוא שלם עד תום.

אם אני קורא נכון את המתרחש בישראל הרי מוכרחים להעמיד בנסיון אמיתי את אפשרות השלום עם הערבים. תחושת ה„הזדמנות המוחמצת" עושה שמות בקרב חוגים נחשבים בעם. אילו היתה בעם ישראל תבונה אמיתית היה הולך לקראת משא ומתן עם אויביו השונים, תוך עמידה איתנה על עיקרי תביעותיו ותכוויותיו, היה ממצה את המהלך הזה למען צדקת הדרך שהיא הכרחית הן לעם והן לצבא. זו תביעה הוגנת של החצי מהחצי.

הקשה ביותר אינו איום מלחמה אפשרית אלא התחושה המקננת בלב רבים כי בכוחנו למנוע אותה. אין זו האמת כולה. הערבים עשו עד עתה הכל כדי להכביד עלינו בהליכה לקראתם.

מדינאות לאומית נבונה היתה עושה הכל למען הוכח מבחן אמת לשלום אפשרי. עמים בעלי מסורת פוליטית ידעו בתחום החוץ והבטחון לגבש איזו תפיסה כוללת שאינה נקבעת בהכרח לפי קווי המחלוקת לגבי בעיות פנים. אני חושש מהבחירות הבאות העלולות להסתיים שוב בתיקו ובהזדקקות לסחטנות החרדים, ללא אפשרות הכרעה. ממשלת אחדות לאומית אינה פתרון קבע וקשה לשער כי עם ישראל יאהב את התרגיל הזה כמתכון קבוע. אם כה או כך, מעבר למחלוקת, מוכרחים לנסות את השלום. חובה להיפגש ולדבר ולבדוק. זו חובתה של הממשלה הזאת עד הבחירות וכל ממשלה אחריהן. סכנת עם קודש לגבי הכרחיותה של מלחמה אפשרית גדולה מסכנת ההליכה לשיחות עם האויב. עם שעמד בכל המלחמות שהיו יעמוד גם בכך. עודו העברים!

שתי אוגדות לירדן / אמיר אורן

נבטים של שיתוף

הסכם קמפ דייוויד העמיד לרשות האמריקאים תשתית צבאית במצרים ובישראל. בהסדר עם ירדן ייטמנו זרעים לשיתוף־פעולה רב־צדדי נוסף

קארל ונו, אלפרד גריי וג'ון גאלוין נכנסו השבוע לתפקידיהם, בלא ששמותיהם חדרו לתודעת יותר משבריר זעיר של הציבור האמריקאי. במעצמת־העל האחראית למחצית שלום העולם אין ענייני בטחון נמצאים בדרך כלל במרכז סדר־היום התקשורתי; בשוליים שאליהם נדחקים עניינים אלה, אין משקל רב למינויים בצמרת הצבאית, משום שהגנרלים והאדמירלים נחותים בבירור, לא רק להלכה, מהדרג המדיני המפקח עליהם, הנשיא ומזכיריו מכאן והקונגרס מכאן. מחוץ לוושינגטון, לקהילות הפזורות של הצבא וגימלאיו ולתעשיות הבטחוניות, מעורר דיווח על התככים שמאחורי בחירת מפקד חדש לחיל־הים שיעמום המוני. רמטכ"ל אמריקאי יכול לקנא במידת בולטותו הציבורית (ובמעמדו החוקי) של עמיתו הישראלי.

ונו, גריי וגאלוין הם גנרלים בעשור שבין 50 ל־60 לחייהם. כמקובל, באו במקום קודמיהם ב־1 ביולי. ונו התמנה לראש־מטה זרוע־היבשה, גריי למפקד המארינס, גאלוין למפקד הכוחות האמריקאים באירופה ולפיכך גם למפקד הצבאי של נאט"ו. בנסיבות מסויימות, אפשר שהשמות הללו יוזכרו, יחד עם אלה של עמיתיהם, בהקשרים מזרח־תיכוניים מתחום ישראל־ערב וסיכסוכים נילווים.

במערכת הצבאית האמריקאית אין מפקדים לזרועות, אלא רק לפיקודים ייעודיים או משולבים. לזרועות היבשה והאוויר ראשי־מטות, בכיר קציני הצי מתקרא רשמית "ראש המבצעים הימיים" ויועצם הצבאי הראשי של הנשיא ושל שר־ההגנה אינו מפקד או רמטכ"ל, אלא רק יו"ר, הגנרל או האדמירל היושב בראש מישלב ראשי־המטות, בדרגה זהה לזו שלהם ושל כ־30 קצינים נוספים, ארבעה כוכבים. לחיל־הנחתים יש אמנם מפקד, אך גוף תת־זרועי זה משתייך לזרוע הימית ואין המונח שנבחר לציון ראשו ("קומנדנט") זהה במשמעותו למונח המשמש את המפקד העליון של כל זרועות הצבא, הלא הוא הנשיא.

התפר שבין פיקוד אירופה לפיקוד המרכז של הכוחות האמריקאים עובר בגבול הישראלי עם מדינות ערביות, כדי שלא לערבב בשר בחלב

הקצונה הבכירה, כמייצגת זרועותיה, נאבקת בעיקר על משימות ועל משאבים, כלומר על נתח בתקציב הבטחון. חשיבותה הציבורית מובזקת, לפתע, כאשר הפעילות הצבאית האמריקאית רותחת מנוכחות למעורבות, או כאשר מתפוצצות תקלות אנושות, או כאשר דעתם המקצועית של הקצינים מבוקשת לתועלת אחד הצדדים בריכה בתוככי הממשל או בינו לבין מתנגדיו בקונגרס. הסתייגות בוטה של ראשי־המטות מהסכם אמריקאי־סובייטי לצימצום החימוש הגרעיני תקשה על הנשיא לגייס בסינאט את הרוב הנדרש בחוקה לאישור אמנה.

מכל המינויים החדשים, הסמוך ביותר לאזורנו הוא זה של גאלוין. בתחום־שיפוטו יימצא מטה יוקו"ם, פיקוד־אירופה של הכוחות האמריקאים. תעשייתית, זהו הפיקוד שלמענו מבקשת ישראל לייצר פריטים ושירותים במאות מיליוני דולרים, כפי שכבר אישר אשתקד הקונגרס אך בכפוף למכרזים תחרותיים ולרצון הפנטגון. חשוב יותר, ישראל עצמה נמצאת בגיזרת־האחריות של יוקו"ם, יחד עם סוריה ולבנון. כאשר הוצבו המארינס בבירות, על־מנת לחזור ממנה במאות ארונות־עץ, התחלפה שרשרת־הפיקוד במטה יוקו"ם ואצל מפקדו ברנרד רוג'רס, שפרש השבוע לגימלאות אחרי שמונה שנים בנאט"ו (ולפני כן תקופת־כהונה כראש־מטה זרוע־היבשה, התפקיד שמאייש מהשבוע ונו).

מחדל ביירות העיב על תיפקודו של הגנרל שסיים השבוע את כהונתו במארינס, פ"־אקס קלי. מארבע שנותיו בראשות החיל ייזכרו לו לבנון, ידידי הק־ג־ב מקרב הנחתים בנציגויות האמריקאיות במזרח־אירופה והקולונל רב־העלילות אוליבר נורת. קלי היה אמור להפיח חיים חדשים במארינס, אך סופו שפרישתו סוקרה כזוטה. בהד עמום למלחמת משה לוי בדן שומרון, דיווח השבועון "יו. אס. ניוז" על כשלון מאמצי קלי – "מינהלן יותר מלוחם" – למנוע את מינוי גריי ליורשו. לגריי יש, עד למבחנו הראשון, דימוי של מנהיג־גייסות הדבק בביצוע. קלי הידרדר עד כדי האשמת החינוך האמריקאי ב"סילוק אלוהים מבית־הספר" (הקפדה על הפרדת הדת מהמדינה) בחטאי הנחתים הצעירים.

קארל ונו, בן 52 בלבד (רבים מראשי־המטות מתמנים בגיל 56 ואף לקראת שנתם ה־60), הוקפץ מעל לתריסר גנרלים בכירים ממנו לראשות זרוע־היבשה כדי לרענן אותה ולבלום את נסיגתה מול זרועות האוויר והים בתקופת קודמו ג'ון ויקאם. לפני כן היה ונו ראש אגף המבצעים במטה הזרוע ומפקד פיקוד התורה וההדרכה שלה. השפעתו על מדיניות־הבטחון האמריקאית תהיה מעתה בתוקף חברותו במישלב ראשי־המטות, כאחד מחמישה־ששה (היו"ר, מישנהו, שלושת ראשי הזרועות ומפקד המארינס המוזמן לפי הנושא) יותר מאשר בקצין־החיל־הראשי של כוחות־היבשה, שהפיקוד המיבצעי בהם נתון בידי זולתו. משום גילו, יכול ונו להספיק לכהן בתפקיד מטה או פיקוד נוסף לאחר שיסיים שנתיים או ארבע כראש־מטה זרוע־היבשה. בשמונה השנים שנותרו לו עד לגיל־הפרישה, עשוי גורל כוחו להשתתף בהליכי ההחלטות על נושאים הקשורים בישראל, כדרך שנזדמן לקודמיו בעת שחיוו דעה (לרוב שלילית) על פגיעה בכוננות כוחותיהם לטובת תיספוקת־החירום של צה"ל במלחמת יום־הכיפורים.

אם תביע זרוע־היבשה האמריקאית התנגדות קשה להרכבת טנקים במצרים, יירתעו מכך גם המעוניינים לסייע לעבד־אל־חלים אבו־רזאלה לבצר את מעמדו כיורש פרו־אמריקאי לנשיא מובארק. התנגדות כזו אינה צפויה, משום שהטנק אמ־1 שיורכב במצרים לא יימצא בקידמת הטכנולוגיה של הגנת־השריון, שהיא מהשמורים בסודותיהן הצבאיים של המדינות המעטות המייצרות טנקים. לעומת זאת, תתרום תעשיית־טנקים בסיסית במצרים לתשתית הצבאית שבה רוצים האמריקאים, לקראת התערבות אפשרית באזור.

האמריקאים מהדרים בהפרדה שבין בשר ערבי לחלב ישראלי. אין הגיון מיבצעי רב בשיוך הגיזרה הישראלית־סורית־לבנונית ליוקו"ם ושאר האזור לסנטקו"ם, פיקוד המרכז (לשעבר "כוח הפריסה המהירה המשולב"). אפשר אמנם לנמק תיחום זה בכך שהעימות הישראלי־סורי המתנהל בין השאר בלבנון עלול לגרוף התערבות סובייטית ולכן מעסיק גם את נאט"ו, אך הרי הסובייטים עשויים לפעול גם במפרץ הפרסי, בגיזרת סנטקו"ם. גבול־הגיזרה שבין יוקו"ם לסנטקו"ם מקווקו בין ישראל לבין ירדן ומצרים (ואפשר להתפלפל ולתהות באחריות מי משני הפיקודים נמצאת טאבה) כדי שנזקקי־ההתערבות בחצי־האי ערב לא יחטאו בסיוע ישראלי למציליהם האמריקאים.

הלקח החיובי של פרשת הלביא האומללה הוא שבסופו של דבר מתקבלות החלטות נבונות, אך ורק במחיר מלחמות וקרבנות שלא לצורך

מצילים אלה אמורים בלאו הכי להיות רואים ואינם נראים, לרחף בסביבה בלא לגעת בקרקע הערבית, בדריכות מתמדת לבוא, להציל ולהתנדף. המשטרים הערביים הנשענים על המערב יודעים שהמעצמות שניהלו את ענייניהם עד לאחר מלחמת העולם השנייה אינן יכולות ואינן רוצות לחזור ולהיאחז בהן, אך פחדם של המשטרים מתסיסה מהפכנית מבית – עם קצת עזרה מבחוץ – מדריך אותם להישמר מהנוכחות הגלויה שבבסיסים אמריקאים. הם מוכנים לגמול לאמריקאים בסיוע כספי ומודיעיני, אך לא בדבר החיוני ביותר להצלחת ההתערבות, הכשרה מוקדמת של תשתית.

הסכם קמפ דייוויד העניק לאמריקאים, אם ירצו בכך מאד, ששה בסיסים אוויריים במקום אפס. בסיסי עציון, איתם ואופירה נשארו בסיני, שם משקיף על הסדרי הפירוז והדילול כוח רב־לאומי שגרעינו האמריקאי משתייך לאוגדות המוטסות 82 או 101, העומדות בעת משבר לפקודת סנטקו"ם. בנגב בנו האמריקאים שלושה בסיסים חדשים – נבטים, רמון ועובדה. בשנים שמאז קמפ דייוויד התהדק מאד גם שיתוף־הפעולה האסטרטגי הישראלי־אמריקאי.

הגנרל שהיה "מינהלן ולא לוחם" ניסה לסכל מינוי מפקד מצליח ליורשו, הפעם לא בצה"ל, אלא במארינס

פורסם כבר שנערכו תרגילים משותפים ליחידות משני הצבאות וכי הקונגרס אישר הקצבה ראשונית לאיחסון־מוקדם בישראל של אמצעי־לחימה ותחמושת, למקרה של צורך אמריקאי בשליפה מהירה.

בהרצאה בוועידת המרכז למחקרים אסטרטגיים בתל־אביב אמר השבוע קולונל בחיל־האוויר האמריקאי כי הערבים התפכחו מאשלייתם כי יתכן סיוע אמריקאי "מעבר לאופק". במפרץ הפרסי מבינים עתה כי ההיטסים המסורבלים הדרושים להתערבות־בעוצמה יהיו איטיים מדי, אם יתחילו מעבר לימים. דומה שגם בביתו של הקולונל מבינים זאת עתה אחרת מאשר בשנים קודמות. חיל־האוויר האמריקאי שוב אינו צונן כלפי שיתוף עם ישראל: נשמעים בו קולות בכירים הדוגלים בהתוודעות לתשתית הישראלית ולחיזוקה, לעת הסתייעות בה. שינוי זה מצטבר מהתפתחויות בשטח ומהיכרויות אישיות. גנרל ג'ון צ'יין, למשל, היה בין נציגי הסטייט דיפרטמנט (לשם הושאל מהפנטגון) בוועדה הצבאית־מדינית המשותפת עם ישראל, התקדם לתפקיד בכיר ביוקו"ם ומפקד עתה על פיקוד האוויר האסטרטגי, שמפציציו משתתפים גם בתרגילי "ברייט סטאר" במצרים. לפי התורנות הזרועית בתפקיד יו"ר מישלב ראשי־המטות, יתכן מאד שאחרי גנרל ווסי מזרוע־היבשה ואדמירל קראו מחיל־הים יהיה "ג'ק" צ'יין, ידיד לישראלים, שליח חיל־האוויר לכהונה הצבאית הרמה ביותר. לפיקוד האמריקאי יש גם סיבות אחרות לשאוף לשיפור ההיערכות למבצעים במפרץ: מחדל היפגעותה של הפריגטה "סטארק" היה באחריות סנטקו"ם. אין כמעט פיקוד ומפקד הפטורים מחשש למעורבות בתקלה הבאה. תקופת הבסיסים לא תשוב. גם אחרי קדאפי לא יהיה לאמריקאים בסיס ווילאס בלוב; גם בבאה חומייני אין להם עוד בסיס דהראן בסעודיה. לא בסיסי־קבע דרושים להם, בתקופה שבה המדינות המארחות אותם (יוון, ספרד, הפיליפינים) מתמקחות לעייפה על תמורתם, אלא מעגנים ימיים ואוויריים לעת צורך, על מסלוליהם שהוארכו והוקשו לתקן אמריקאי, על מאגרי הדלק והמים שלצידם ועל הנשק והחימוש התיקניים שבשירות הצבאות המקומיים.

ישראל טובה לכך ממצרים, אך לאמריקאים דרושה גם שותפת בצד הערבי. המועמדת ההולמת מכל היא ירדן, אך רק לאחר הסכם־שלום עם ישראל. אז, כשיוסרו החסמים המעשיים בפני מכירת נשק נוסף לצבאו של חוסיין, סביר גם שתורחב תשתית חיל־האוויר שלו – ודווקא בגבול המזרחי המרוחק עם סעודיה, בקיצור־טווח מירבי למפרץ הפרסי. ההסדרים עם מצרים יוכלו לשמש דגם יעיל לא רק להרחקת סכנה צבאית ירדנית מהלוז הישראלי, אלא גם לחיזוק העניין ביציבות המשטר ברבת־עמון ולסיכול התרנות אש"פית־סובייטית. עניין כזה יהיה משותף לישראלים, לאמריקאים, להאשמים ואולי גם לפלשתינאים המתונים.

כמו בפרשות קודמות, מהיציאה למלחמה ביוני 1967 דרך קבלת הנוסחה שטחים־תמורת־שלום בהחלטה 242 והנסיגה מתעלת סואץ בהסדר־ביניים ועד להודאה הרשמית בכשלון מלחמת לבנון, מוכיחה ההחלטה המתקרבת על קץ ה"לביא" כי ממשלת ישראל מיטיבה בסופו של דבר. ממעוף ההיסטוריון המתמצת, יתגמדו יסורי המלחמות והתהפוכות והקרבנות, הנדרשים כדי שהמיעוט המקדים לצדוק יגלה שהרוב המגושם והשאנן הואיל להצטרף לעמדתו. בכמה וכמה צמתים היו אישי־מפתח במערכת השלטונית (הרמטכ"ל רבין במאי 1967, שר־הבטחון דיין ברעיון התזוזה מסואץ, ראש־הממשלה רבין ושר־הבטחון פרס במיקוח על הסדר־הביניים עם מצרים באביב 1975, שר־הבטחון רבין ב"לביא" בשנתיים האחרונות) חלשים מכדי להנהיג את הממשלה להחלטה שלבסוף קיבלה. אם ההקבלה תקפה, יגיע גם יומו של הסדר ישראלי־ירדני־פלשתינאי, בחיפוי השלום עם מצרים ובשיתוף־פעולה אסטרטגי עם האמריקאים. אפשר לסמוך על הממשלה, ובמיוחד על ראשיה בעבר ובעתיד, כי מחיר הססנותם ודפיונם בדרך ליעד יהיה כבד מאד.

שני צדדים למשוואה / חגי אשר

קצה החוט שבידנו

רמת עמידר וגני תקווה לא נמצאים בשטחים. מהם אנחנו לא יכולים ולא רוצים לסגת ואין אנחנו יכולים ורשאים להתחמק מלהתמודד עם התופעות המכוערות והמסוכנות שהיו השבוע

השלום המיוחל בינינו לבין מדינות ערב תלוי לא רק בנו ואפילו לא בעיקר בנו. גם לא פתרון הבעיה הפלשתינאית על כל היבטיה. אלה הם סיפורים מסובכים מאד וארוכים מאד. ולא נוכל לזרז את פתרונן של הבעיות הללו גם אם נכריז שיהודה ושומרון ועזה הם "שטחים כבושים". כפי שנעשה השבוע בוועידה של תנועת הנוער העובד והלומד. לעומת זאת, הטיפול בבעיית המיעוט הערבי במדינת ישראל כן תלוי במידה רבה מאד בנו, כממשלה וכאזרחים. רמת עמידר וגני תקווה לא נמצאים בשטחים. מהם אנחנו לא יכולים ולא רוצים לסגת. גם המיעוט הערבי במדינת ישראל יישאר בקרבנו. ואין אנחנו יכולים ורשאים להתחמק מלהתמודד עם התופעות המכוערות והמסוכנות שהתגלו כלפיו השבוע. קצה חוט זה נמצא בידינו. לא בשמיים. לא מעבר לאופק.

זו לא רק שאלה של גינוי חמור וענישה בהתאם לחוק של הפורעים הגזעניים. גם חינוך לסובלנות ולדמוקרטיה, כפי שרגילים להצהיר במקומותינו, אין בו די. נדרשת כאן פעילות אקטיבית יותר נגד גילויים של אפלייה וניצול ולמען שוויון שיאפשר הרגשה של שותפות והשתתפות בחיי המדינה ובגורלה, בכל תחום אפשרי. הרבה תלוי בממשלה ובתקציביה לרשויות המקומיות בהשוואת תנאים ותעסוקה של ערבים בשירותים הציבוריים ובהסרה של ההפלייה בשירותי חינוך ובריאות ופעילות קהילתית. אבל הדרישה לשינוי מדיניות ותקציב לא תספיק. דרושה גם פעולה מלמטה. למה לא לנסות שביתות משותפות של יהודים וערבים נגד קבלני־בניין ובעלי־מסעדות לשיפור תנאי השכר והעבודה ולהשוואתם לאלה הנהוגים כלפי כל עובד מאורגן בישראל? ואולי, אפילו, עבודה משותפת של יהודים וערבים במשחטות "תנו עוף", למשל, שרק פועלים ערבים מהשטחים בפיקוחם של שומרי כשרות יהודים, כפי שראינו בטלוויזיה, מאפשרים את הפעלתן. גם משמרות הגנה משותפות של יהודים וערבים נגד בריוני כהנא. צריך להרחיב בכל האפשר את קטעי החזית המשותפת ליהודים וערבים כאן במדינת ישראל. צדקה מתחילה מבית. ומעשים מחנכים הרבה יותר מדיבורים.

אולי היה כדאי שהנוער העובד והלומד יתגייס לפעולה בכל התחומים הללו – למאבק מקצועי משותף וגם לעבודה ביחד – בעבודות בניין וגם, אולי במסעדות תל אביב, שכם אחד עם הנערים הערבים העובדים, שיוכלו גם ללמוד, ויהנו מתנאי עבודה ושכר הראויים לצלם אנוש במדינת ישראל. אלה הם נערים עובדים שבאו לא רק מ"השטחים הכבושים". גם מיישובי "המיגזר הערבי" בישראל. הסטודנטים של בר אילן שגורשו מרמת עמידר הם ערבים ישראלים. הנה אתגר של הגשמה לנוער העובד והלומד שלנו. הכתם של הניצול המחפיר של הנוער הערבי העובד והלומד על ידי מעסיקים יהודים קורא למעשים ולא רק להכרזות של ועידות. בעקבות הנוער העובד והלומד תוכל ללכת ההסתדרות כולה, שהרי לא רק נערים ערבים מועסקים בתנאי ניצול מחפירים. שהנוער ייתן דוגמה. לא בהבל פה. לא בהצהרות ריקות מתוכן.

גם זו דרך ארוכה וגם היא לא דרך חד־סיטרית. המיעוט הערבי במדינת ישראל נתון לתהליכים סותרים. הוא נהיה ישראלי יותר ויותר בשפה, בלבוש, ברמת חיים. הוא נהיה פלשתינאי יותר ויותר בהשקפה פוליטית. והוא נהיה, בחלקו, מוסלמי יותר ויותר באמונתו ובזיקתו ובאורח חייו. זהו אינטרס משותף חיוני ביותר לרוב היהודי ולמיעוט הערבי במדינת ישראל – לחזק בכל האפשר את היסוד הישראלי, בצד היסודות האחרים, בזהותו העצמית של המיעוט הערבי בישראל. זו יכולה להיות התרומה המוחשית ביותר לקידום השלום וההשלמה עם קיום מדינת ישראל באיזור הזה, בקרב שכנינו הקרובים והרחוקים.

למשוואה הזאת יש שני צדדים. היסוד הישראלי הולך ומתחזק גם בזהות העצמית של הרוב היהודי. בצד יסודות אחרים סותרים ונוגדים הפועלים גם בקרבו. גובר היסוד של השפה העברית, שהופכת להיות יותר ויותר שפת דיבור, קריאה וכתיבה לילידי הארץ, יהודים וערבים. גובר היסוד של הקשר אל הארץ הזאת על כל רבדיה ההיסטוריים והגיאוגרפיים, מעבר להשקפות הפוליטיות המנוגדות. זו התפתחות "סטיכית", "ישראלית־עברית־ארצישראלית", בשני "המיגזרים". מהדורה מתחדשת של "אנו ושכנינו". אמנם, זוהי התפתחות איטית, עניין לדורות, אבל יש התחלה מעודדת. היא נותנת יסוד לתקווה. היא מהווה אתגר משותף להתגברות על היסודות המנוגדים, המפרידים והמסכסכים שהם חזקים יותר, למרבה הצער.

אפשר וצריך להתקדם בחזית הפנימית הזאת, בלי להתנות אותה בפתרון הפוליטי של בעיית השטחים ושל הבעיה הפלשתינאית על כל היבטיה ושל בעיית השלום בין ישראל למדינות ערב. פעם היה נהוג לומר שערביי ישראל יהוו גשר לשלום בין ישראל לשכנותיה. בינתיים זה לא קרה. זה צריך להיות אתגר מעשי גם ליהודים וגם לערבים. זו חזית שאפשר להתקדם בה, כאן ועכשיו, אם רוצים, משני הצדדים.

עשינו עסק • דרור שרביט

הבנק השותק

ראשי בנק ישראל והמתפטר מדינה התעטפו בשתיקה בעניין התפטרותו של מנהל המחלקה המוניטארית. מאחרי הודעת ההתפטרות לפיה היתה "מסיבות מקצועיות", חבויה מחלוקת מסתורית. עד כדי כך מסתורית שהיא נוגעת, כנראה, בלב ליבו של המשק, ויש לה השפעה רחבה על המדיניות הכלכלית ואמצעיה.

למקורביו אומר ויקטור מדינה כי "הבטחתי למיכאל (ברונו) שלא אספר סיבות המחלוקת ומניעי ההתפטרות". מדינה שומר על הבטחתו, מפגין יושר מקצועי ולויאליות, גם כשהוא נמצא עם רגל אחת מחוץ לבנק המרכזי. למקורבים שבמקורביו מוסיף מדינה הסבר מאקברי: "היום אני יודע איזה יסורים גורמת כל תזוזה לחיה פצועה".

פציעתו הקשה של מדינה היתה ביום שמיכאל ברונו מונה במקום הד"ר משה מנדלבום לנגיד הבנק המרכזי. ברונו, אחד מאבות התוכנית הכלכלית, לא שבע נחת ממדיניות שערי הריבית הגבוהים שהנהיג מדינה לאחר הפעלת התוכנית הכלכלית, וקצב הורדתם, וכמה פעמים המעיט מחשיבותה של המדיניות המוניטארית בהשגת יעדי תוכנית החירום לייצוב המשק.

בהבדלי הניואנסים בהערכת משקלם של האמצעים השונים בהצלחה לייצב את המשק, הרגישו רק אזניים מקצועיות בצמרת הכלכלית וכמה פרופסורים לכלכלה. בבנק ישראל סימנו את ברונו כממעיט מתרומת המדיניות המוניטארית הקשוחה להצלחת התוכנית. ברונו, בכובעו החדש, עוד יספוג ביקורת על שהלך בתלם שיטת מדינה לאחר פיחות ינואר השנה, והשאיר ריביות גבוהות בשל טעות בחיזוי האינפלציה הצפויה, אך מיהר ותיקן עצמו כאשר מדינה השתלם ב־30 נושאים שונים בשדה המוניטארי בארה"ב.

יתכן שגם אם יוסר הלוט מעל המחלוקת המקצועית שגרמה למדינה להתפטר, התחום הזה ישאר סתום ובלתי מובן. הבנת המדיניות המוניטארית ואמצעיה היא נחלתם של גורמים בודדים, מה גם שבישראל, בשל החוב הפנימי האדיר, הצמידות הרבה של הנכסים הפיננסיים ומעורבותה הגדולה של הממשלה – יצרה מערכת נפתלת ומסובכת של כלים שלובים שמקשה על חיזוי התפתחותה והשפעת השינויים באמצעיה של מיגזרים אחרים במשק.

אבל זו אינה עילה להפוך את התחום המוניטארי למסתורי, ולהשאיר את המחלוקת שהביאה להתפטרות מדינה חסויה. בחברות ציבוריות עיסקיות קיימת חובת דירקטורים לחשוף את מניעי התפטרותם, כאשר אינה נובעת מסיבות אישיות. על כן מחר כשמדובר בגורל ממונו של עם ישראל, יכול נגיד בנק ישראל לכפות שתיקה כזאת. שורשי המחלוקת הם במרחב שבין הפעלת כלי המדיניות המוניטארית, דרגות החופש הבנקאיות, קביעת יעדים מוניטאריים כמותיים ומידת התערבותו של בנק ישראל בשוק הכספים וההון. במרחבים אלה מתרוצצים עשרות מיליארדי שקלים, כיום גם מאות מיליוני דולרים שיובאו מחו"ל, ויש להם השפעה קריטית על החוב הפנימי ועלות גלגולו, על מחירי הכסף, רווחי הבנקים ובעצם על כיסו והסכנותיו של כל אחד מלקוחותיהם. חובת הבנק המרכזי ונגידו להביא את המחלוקת לדיון ציבורי.

„אורדן" מתכווצת

מועצת המנהלים של קונצרן „כלל" אישרה לאחרונה תוכנית הבראה מקפת בקבוצת „אורדן" לנוכח הצטמקות שוקי המכירות של הקבוצה ופגיעה משמעותית ברווחיותה. „אורדן" אינה הולכת להיות ה„סולתם" של „כלל", אבל לראשי הקונצרן התברר כי קבוצת מפעלי „אורדן" כבר לא תהיה לראש חוד של הקונצרן בעשור הבא.

במשך שנים היוותה „אורדן" את הגרעין הקשה של „כלל תעשיות", הזרוע התעשייתית בקונצרן. סביב פרוייקט „המרכבה" נוספו פעילויות ומפעלים רבים שהביאו את הקבוצה להיקף מכירות שנתי של כ־60 מיליון דולר. הקטנת הביקוש הבטחוני בשוק המקומי חייבה מציאת שוקי יצוא חליפיים ו„אורדן" עשתה זאת בקצב מעורר התפעלות. יצוא של 8 מיליון דולר ב־82 הוכפל ל־16 מיליון דולר ב־83' והוכפל פעם נוספת ל־30 מיליון דולר ב־1985.

רמת היצוא הזו – 33 מיליון דולר ב־1986 – היתה בעוכרי הקבוצה לנוכח משבר רווחיות גוש היצוא הדולרי ב־1986, מה שהתבטא גם בתוצאות הכספיות של הקבוצה שרשמה הפסד של 7 מיליון דולר ב־1986.

תוכנית ההבראה שהביאו מיכאל תמרי מנכ"ל „אורדן" ועמוס מריחיים מנכ"ל „כלל תעשיות" למועצת המנהלים של „כלל", קובעת ביטול מוקדי ייצור מפסידים, סגירת מפעלים, פיטורי עובדים. לעומת 1700 עובדים ב־1985 יועסקו בקבוצה בסוף השנה 1,300 עובדים, ותהיה גם הקטנת ייצור למלאי וסלקטיביות בקבלת עבודות.

בשבוע שעבר הודיעה הקבוצה על סגירת מפעל „רום כרמל" בטירה. קרקע המפעל, אגב, היתה שייכת לאחים הורביץ ועתה לכונסיהם. ב„רום כרמל" מועסקים 120 עובדים: במפעל „וולקן" שנרכש מ„כור", תמורת הקצאת 20 אחוז ממניות „אורדן" ממשיך להפסיד אך בשיעור מתמתן.

ל„אורדן" רזרבות כספיות גדולות. הונה העצמי הוא 43 מיליון דולר, ותהליך התכווצותה לא יהיה משברי.

חסיון לקוחות

כ־40 חברות ממתינות מחוץ לבורסה לגיוס הון. השחיקה הנמשכת בשערי המניות עלולה לגרום לרבות מהן לאחר את המועד לגיוס הון, עם הגשת מאזני דצמבר 1986. רבות מהן ייאלצו להמתין עד לסיכום מאזניהן, לכחצית השנה הראשונה, ולהתאוששות בבורסה. יתכן גם שלקראת סוף אוגוסט יידחקו לשוק הראשוני (הנפקות) חברות רבות מדי והצפיפות הרבה תכשיל חלק מהן.

אחת החברות החדשות, שתגשים ככל הנראה את תוכניתה להצטרף לבורסה בקרוב היא חברת י.ש.ק.ל. אחזקות. החברה מבקשת לגייס מהציבור כמיליון דולר תמורת 27 אחוז ממניותיה. החיתום להנפקה יובטח על ידי לאומי ושות' מקבוצת כלל.

י.ש.ק.ל. נוסדה ב־1973 על־ידי קצינים בכירים שהשתחררו מחיל האויר. עם בעלי מניותיה העיקריים נמנים שמואל בכלה, שמעון לפר, ניסב אשכנזי ושמואל שפר. בדירקטוריון שלה שמות מוכרים יותר. גם הם בעלי קשרי עבר עם חיל האוויר: בנימין פלד, נשיא „אלסינט" ואברהם (בזמה) שביט.

י.ש.ק.ל. עוסקת במתן שירותי יעוץ ואפיונים מבצעיים ותפעוליים לשדות תעופה, למערכות שליטה ובקרה, למתקנים אויריים ולארגונים גדולים. מאחרי התיאור הזה, המופיע בתשקיף ההנפקה של החברה (עדיין בגדר טיוטה), מצויה, בעצם, מכירת ידע לארצות מתפתחות.

שני הלקוחות העיקריים של החברה הם מוסדות לאומיים. אחד במדינה אפריקאית ואחד במדינה בדרום־מזרח אסיה. החברה, בהיתר מיוחד של הרשות לניירות ערך, אינה מגלה את שמות המדינות. הפעילות בארצות אלה מאושרת על ידי משרד הבטחון, ומשרד הבטחון יכול לבטלה. ההכנסות משני הלקוחות הסודיים מהוות למעלה ממחצית הכנסות החברה.

י.ש.ק.ל. פועלת בצורה מיוחדת. היא מהווה חברת אחזקות ויש לה שותפויות ב־16 חברות שונות. בחברות אלה שותפים אנשי מקצוע בתחומי העיסוק הספציפיים, כאשר נציג י.ש.ק.ל. משמש כיו"ר מועצת המנהלים שלהן.

למערך חברות אלה הכנסות של למעלה מ־10 מיליון דולר וחלקה של חברת האחזקות בהן מגיע ל־1.6 מיליון דולר. מדובר ברווח שנתי נקי של כרבע מיליון דולר.

ממחזרים

ארבע שנים ימלאו באוקטובר הקרוב למועד שבו קרסו הבנקים ומניותיהם. תהליך שיקומם נראה כיום ארוך ובלתי רלוואנטי לכיסוי ההתחייבות הממשלתית בסך 6.9 מיליארד דולר למחזיקי המניות הבנקאיות. תרומתו של תהליך השיקום להקטנת החוב הממשלתי, גם כאשר יגיע ליעדיו, תהיה קטנה אפילו מתרומת השחיקה הבלתי צפויה של הדולר אליו צמודה ההתחייבות הממשלתית.

לפני ארבע שנים עדיין היתה תקווה כי ב־1987 וב־1988 יצומצם הפער בין ההתחייבות הממשלתית לשווי הבנקים. היתה מחשבה שאם יוסיפו לצמצום גם את השליטה בבנקים, ימוזער הנזק הממשלתי. כלומר, ימצאו דורשים למניות הבנקאיות גם ללא מעטפת ההצמדה.

היום ברור שהממשלה תיאלץ לספוג כ־3 מיליארד דולר מההתחייבות אוקטובר 83'. המאבק כולו מופנה למיחזור: החלפת חוב ממשלתי אחד בחוב ממשלתי אחר, רצוי באפיק שאינו מאיים על הצריכה והאינפלציה.

השלמה זו, עם מימון רווחי מחזיקי המניות הבנקאיות על ידי משלמי המסים כולם, אינה נחלתם של אנשי הממשלה ובנק ישראל בלבד. גם במערכת הבנקאית עצמה לא רואים סיכוי לצימצום הפער בין ההתחייבות הממשלתית לשווי הבנקים. על פי המודל האופטימאלי של הבנקים בתנאי המשק הישראלי אותו משרטט עמירם סיוון, יו"ר הנהלת בנק הפועלים, מודל גדול מזה שסורטט על־ידי הפיקוח על הבנקים, צריכים הבנקים להגיע לרווח נקי של 250 מיליון דולר וגם זאת, לאחר שינויי מיסוי מיטיבים ואחזות 4.5 אחוזים מהתל"ג במשק.

רווח כזה יעמיד את שווי הבנקים על 2.5 מיליארד דולר – מרחק רב משווי ההתחייבות הממשלתית, גם כאשר מנכים מכנה את המניות המוחזקות בידי הבנקים עצמם (כמיליארד דולר) ומתאימים את ההתחייבות לשחיקה הדולרית.

אין פלא שמירב המאמץ והמחשבה מופנים למיחזור. המדינה נוהגת בדיוק כפי שנהגו הבנקים כלפי החייבים הגדולים שלהם. על פי חישוביו של הפרופ' אמיר ברנע דחו הבנקים ב־1986 פרעון הלוואות בכחצי מיליארד דולר, גם לאחר שהפרישו לחובות 740 מיליון דולר בשנתיים האחרונות. המדינה אומנם פורעת בשנתיים האחרונות גם חובות על חשבון הקרן – והשנה מתוכנן בתקציב גיוס הון נמוך מהפדיונות – אך מלת המפתח נשארה „מיחזור".

שאלת הבעלות על הבנקים וגזרותיה שפתרונה יכול היה לצמצם את החוב הממשלתי, תאלץ להמתין. הסיוג הגדול ביותר ימשיך להיות המיחזור ובו יסתפקו, כנראה, גם במועדי הפדיונות לאחר אוקטובר 87.

דירקטור פלד. בכיר לשעבר

יו"ר סיוון. המודל האופטימלי

נגיד ברונו. מחלוקת חסויה

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

מעקב / טובה צימוקי

מה נשמע בשלטון החוק

אברהם שריר, שר המשפטים – במשרדו אומרים עליו שהצלחותיו מתמקדות במה שעוד לא נגע בו. שר מצליח בזכות מה שאינו ובזכות היעדרויותיו התכופות מן הארץ.

בייניש דורית, המשנה לפרקליט המדינה – חוסכת, יחד עם יתר פרקליטי המדינה, את מכירת החיסול של משרד המשפטים. חריש, מצד אחד תלוי בה ובהם ומתיירא מפניהם, מצד אחר מנהל נגדם מלחמת התשה. ההתשה הזאת מתישה עד כדי כך שפרישת בייניש ואחרים עדיין אפשרית.

גינוסר יוסי, מנהל מכון היצוא, איש השב"כ המפורסם ביותר במדינה – התווה כבר סטנדרטים חשובים ביחס לחוק במשטר כיבוש. על־פי השמועה מכין את ה„קייס" שלו לוועדת החקירה של לנדוי, בעזרת עורך־דינו דובי וייסגלס ובלי תיאום עם עמדת השב"כ. רבים חוששים, סיבותיהם סבורות עמם, מפני השפנים שיוציא המבולה הזה מכובעו. ועדת החקירה תצטרך להחליט בין השאר אם התנהגות השירות בפרשת נפסו ובפרשת השב"כ היתה אכן נורמה מקובלת, כפי שטען גינוסר במכתב ההגנה המפורסם שלו, או שמא היתה זו התנהגות חריגה.

דרוקמן, ח"כ ורב בישראל, ויוסקה שפירא, שר בלי תיק לענייני המחתרת היהודית – החברים הכי טובים של המחתרת. דרוקמן מעדיף מדינת הלכה. בזכות הלובי שפירא־דרוקמן נולדו לאסירי העולם מבין אסירי המחתרת ילדים, עוד לפני שקצבו את מאסרם. השניים פועלים אחרי הקלעים לתת לגיטימציה מיניסטריאלית לרוצחי המחתרת ולהמשך המגעים לשחרורם. זו רק שאלה של זמן, הם בטוחים.

הרצוג חיים, נשיא המדינה – לוחם בכהנא ומתכוון לסייע בכך למלחמה בגזענות. האם יחנו למחתרת היהודית יוכיח זאת? האם היה חונן את אנשי השב"כ – אוטובוס 300 – אילו ידע על פרשת נפסו?

ועדת חקירה ממלכתית לחקר נהלי העבודה של השב"כ, לנדוי, חופי ומלץ – הרכב מנצח. עד כמה תעמיק לחקור? האם נדע את מסקנותיה? מי ערב לכך שתאומצנה? האם הסודיות תשמש מחסום בפני מידע שראוי שהציבור ידע? מישהו, אגב, אימץ את מסקנות ועדת החקירה הממלכתית לעניין מניות הבנקים?

זמיר יצחק, מי שהיה היועץ המשפטי לממשלה עד לפני שנה – ראו מה קרה למוסד היועץ המשפטי מאז החלפתו. „מדינת ישראל כמדינת חוק נתונה בסכנה. הסכנה צפויה משלושה כיוונים, מצד השלטון, מצד התגברות העבריינות הפוליטית ובצד התפשטות העבריינות הפלילית", אמר זמיר לפני שבועיים בכינוס באוניברסיטת תל־אביב.

חריש יוסף, היועץ הנוכחי – מה לא נאמר עליו. ומה שנאמר הרי הוא רק חלק ממה שיש. מצב טראגי למדינה ולאיש עצמו.

טרלו צבי, נכון לעכשיו מקורב מאד לחריש – אם אינך יכול לנצח אותם, הצטרף אליהם. הכין לחריש את בג"צ כהנא. מצד אחד מסמס כיועץ משפטי „בפועל" (מה זה בכלל?) של השב"כ. מצד שני, חוקרת המשטרה את השב"כ על סמך הוראתו של חריש: האם זה לא ניגוד אינטרסים, ניגוד אינטרסים מהו?

ידידים ומכרים של חריש – עורכי־הדין יגאל ארנון, רם כספי (תיק „הפגישה הלילית"), אמנון גולדנברג (עורך־הדין של גדות ורייסר בתיק אלבין). לזמיר, לעזאזל, לא היו ידידים? למה לא שמענו עליהם אף פעם?

שר שריר, יועץ חריש. תודה, טוב

כיבוש – ראה ערך ליבוביץ: התנחלויות, הפקעות, דו"ח קרפ, המחתרת היהודית, חוליגני דהיישה, חוליגני חלחול, דניאלה וייס, לוינגר, פרשות השב"כ, המשך יבוא.

לנדוי משה, נשיא בית־המשפט העליון לשעבר, ראש ועדת החקירה לחקר נהלי העבודה של השב"כ – מסקנות הוועדה הציבורית האחרונה בראשה עמד, לבדיקת מוסר השליחות בסוכנות היו ענייניות, חדות כתער ופגעו „בול" בנקודות העיקריות. אף לא אחת מהן בוצעה. והמדובר בוועדה ובדו"ח לא סודיים.

מודעי יצחק – 90 אחוז אשמה בעניין חריש. 10 אחוז אשמה בעניין שריר. או להיפך.

נקש ויליאם, עולה חדש – תרם, ולא מרצונו, לביצור שלטון החוק. למרבה המזל, הטוב או הרע, אחד משותפיו לפשע בצרפת היה ערבי.

סחבת – מונח שחריש אמנם לא טבע אך העלה לדרגת אמנות ולמשך זמן אין־סופי.

עמר שלמה, חבר כנסת – ועדת הכנסת משמשת לו איגוד מקצועי ומסרבת בפעם הראשונה להיענות לבקשת היועץ המשפטי לממשלה להסיר את חסינותו של חבר הכנסת כדי שאפשר יהיה להעמיד אותו למשפט. כל יתר חבריו לפרשת האזנות הסתר ב„אגד", אשר הואשמו, הורשעו. האם יהווה הדבר תקדים לגביו בפרשת הפגישה הליילית, ולגבי חברי הכנסת גדות ורייסר בפרשת תיק אלבין?

פרס שמעון – אחד מעמודי התווך של מועדון שלושת ראשי הממשלה שהביאו את פרשת פולארד לאן שהביאו. בתקופת כהונתו כראש הממשלה הודח זמיר ומונה חריש. פרס מודה כי נעשתה שגיאה אך אינו פועל לתקנה.

צווים מנהליים – סגנונו של שלטון החוק בגדה בימי „היד החזקה" של רבין. הכל חוקי.

קומה 9 בבית־החולים „שערי צדק" – מקום מושבה של ועדת החקירה לעניין השב"כ, מעל הקומה לטיפול נמרץ. הכוונה שעמדה אחרי בחירת המיקום המבריק הזה היתה שאף אחד, ובעיקר עיתונאים, לא יידע מי מגיע לאן – לוועדת החקירה או לאישפוז או לתחום המדומים ביניהם.

רובינשטיין אלי, מזכיר הממשלה – רובינשטיין, אהוד אולמרט, דן מרידור, רם כספי וצבי טרלו, היועצים הפרטיים לשרים ולממשלה, תרמו לביזור משרת היועץ המשפטי לממשלה. תפוס כפי יכולתך, השפעתך, השקפותיך, עוצמתך, אינטרסיך ולקוחך.

שימוע – שח"ל (שלטון חוק למיוחסים): מושג שנזכר לאחרונה בהקשר לתיק „הפגישה הלילית" ולתיק אלבין. הליך לפני הגשת כתב אישום, [illegible] לראות את כל החומר שבידי היועץ המשפטי לממשלה ולטעון את טיעוניו. האם לא נוצרת כאן ערכאת ערעור טרם משפט? למיוחסים כמובן.

תיקים – תיק „הפגישה הלילית" עודכן השבוע בשעה לא בדיוק נעימה בהחלטה להגיש כתבי אישום נגד הנפגשים. לתיק אלבין, לעומת זאת, עוד נכונו – יתכן – עלילות. הח"כים גדעון גדות ומיכה רייסר מקווים שעניינם יוכרע מהר יותר מאשר היה בתיק הנזכר ראשון. בשבוע הבא יהיה שימוע בעניינם. חריש ישמע את עורך דינם, העורך דין שסייע לחריש להגיע לאן שהגיע – אמנון גולדנברג.

חצי הדרך מהפלמ"ח / טלי זלינגר

במעלה ההוראות היורדות

בעשור האחרון התמסדו נוהגי אכיפת משמעת שהפקיעו את צה"ל מתחום החברמניות הפלמ"חניקית. צה"ל קיבל ציביון של מנגנון גדול הפועל על־פי חוקים וכללים. ואולם ערוצי סטיה לא חסרים בו

בשבוע שעבר התפרסמה ברבית העיתונים היומיים תמונה מ„תבונות האווירה" החביבות־כל־כך על אנשי יחסי הציבור כמו גם על עורכי עמודים פנימיים ומדורי הפיקנטריה. הרמטכ"ל, רב־אלוף דן שומרון, ליד הגאי המסוק שמוביל אותו לתרגיל בדרום הארץ: הרמטכ"ל תופס רגע של נחת ליד הסטיק. בימים כתיקונם לא היתה מעוררת תמונה שכזאת הד או מחשבה שנייה. כבר היו דברים מעולם. אלא שמועד פרסום התצלום הקדים אך במעט את פרסום המסה הכללי על כוונתו להקפיד מאוד בענייני משמעת ואת ממצאי דו"ח מבקר המדינה העוסק גם בעניין המשמעת (הצבאית ובכללה גם זו המבצעית), ובתוצאות הרות האסון של אי הקפדה עליה.

סביר להניח שראשי הצבא היו רוצים למחוק מן הפרוטוקול את התמונה. לא בגלל נזק מיידי או ישיר שהיא גרמה לדימויו של הרמטכ"ל או לתדמית הצבא, אלא מתוך ההכרה שאחד מן המרכיבים היסודיים של אכיפת המשמעת הוא מרכיב הדוגמה האישית. רב־אלוף שומרון והצוות שסביבו עסוקים וטרודים בכנות בשאלה איך לאכוף ואיך לכפות את המשמעת בזוטות כבגדולות על ציבור לובשי המדים, ואחד מקורי ההסברה הבסיסיים המקובלים עליהם הוא ההבהרה שמשמעת חשוב שתתבטא בדברים קטנים, משום שתוצאותיה ניכרות בגדולים.

לצה"ל אכן יש בעיה עם המשמעת, ותמיד היתה לו. החידוש הוא שהנושא הואר לאור הזרקורים לאחר בדיקה מדוקדקת שנעשתה גם אם באיחור בידי מבקר המדינה. הנושאים שמעלה הדו"ח אינם אלא קצה הקרחון של הסבוכת יחסי הגומלין פקודים־מפקדים־מפקדים בכירים. הצינורות בין מוקדים אלה התארכו ככל שגדל צה"ל, והסתימות לאורכם התרבו. האווירה לא מופקרת יותר משהיתה תמיד, ומבחינות מסוימות דווקא בעשור ויותר השנים האחרונות התמסדו נוהגי ונוהלי אכיפת משמעת שהפקיעו את צה"ל מתחום הפלמ"ח והחבר'ה. צה"ל קיבל ציביון של מנגנון גדול הפועל על־פי חוקים וכללים כנהוג במסגרת שהתמסדה. ואולם ערוצי סטיה לא חסרים בו.

ראשי הצבא ידעו על דו"ח המבקר ועל תוכנו מזה זמן רב. הממצאים לא הפתיעו ולא זעזעו אותם. אלא שהתיזמון של כתובת המבקר הזועקת על הקיר בסמיכות למינוי רמטכ"ל חדש מזמן הזדמנות טובה לעשות מעשה של ממש. רמטכ"ל חדש, כמו מנהל חדש, הוא בעל יכולת לראות דברים מן הצד בצורה לא מעורבת עדיין, ובכך לגבש תיקונים ולעשות להחלתם בתנופת רעננותו. אבל מנהל חדש הוא גם חסר נסיון, ולכן מאמין שאפשר אמנם לשנות שינויים רבים. הזמן ושיניו נוגסים באמונה הזאת, ובכל זאת בכל תנופה ראשונית כזאת משהו קורה, נוצרת התקדמות, גם אם המהלך הרצוי אינו ממוצה עד תום.

יש סיכוי, אם כן, שמשהו טוב יקרה בעניין המשמעת, לפחות לתקופת זמן מסויימת. ומשהו טוב אכן חייב לקרות לבעיית המשמעת בצה"ל. ביטויי חוסר המשמעת עולים בדיווחים לא מלאים אחרי אירועים מבצעיים מובהקים, בתחקירים של תקלות בפעילויות השונות, המבצעיות ואחרות, ובנסיונות – לא תמיד מוצלחים – להגיע לחקר האמת. חוסר המשמעת מתבטא בהזנחה וגובל בחוסר אחריות לרכוש צבאי ולחיי אדם, ששלומם מתבסס על תקינות וכשירות הרכוש הזה: חוסר המשמעת כולל בעיכובים ובהתעלמות מפקודות, הנחיות והוראות בירידתם בסולם הפיקוד. בדו"ח של המבקר מדובר – וגם הדיוט שאיננו מכיר את הצרות מקרוב יכול לקלוט זאת – על הזמרת העובדות שעניינן בלאגן בתהליך מילוי הנחיות מרגע שמנחיתה דרגה בכירה הנחייה על נמוך ממנו ועד ליישומה. ההתייחסות אל חלק מן ההוראות של הבכירים ובכללן הוראות הרמטכ"ל היא סלקטיבית, כאילו מדובר בגחמותיו של ילד מפונק וקפריזי.

גם הבכירים ביותר בצה"ל מודעים היטב לחומרת הדברים אבל כדרכם של דברים, העובדות אינן מתחלקות לשחור ולבן כפי שצובע אותן דו"ח חד־פעמי. עובדי משרד המבקר עשו עבודה מקיפה ויסודית וזכו לשיתוף פעולה מלא מצה"ל. אלא שאורח לרגע הרואה כל פגע איננו מבין תמיד את טבע הדברים ואת הקונטקסט שבו הם נעשים. צוות הבדיקה טיפל באלפי מסמכים, ודרכם בדק את הסתימה בצינורות הביצוע של הנחיות והוראות כמדד למשמעת, כמו גם את היקף הסטאטיסטי של תלונות ופסקי־דין משמעתיים. אלו הן עובדות יבשות כתובות על נייר. חלקן אינן משקפות את נוהלי העבודה בזמן ובמצב אמיתי. לדוגמה, צוות המבקר מצא שהנחיות שהוריד הרמטכ"ל לא עברו לדרגים הנמוכים יותר, משום שלא מצאו להן זכר בסיכומי דיונים. הנוהג הוא, שעניינים כאלה באים לידי ביטוי ומיצוי באופן אחר, והדעת המבצעים על הצד הטוב ביותר, או לפחות בצורה מתקבלת על הדעת. האמת היא כפי הנראה לא כל־כך באמצע אבל לא לגמרי בקצה של העדויות האילמות העולות מן הניירת. העובדה היא שאין נוהלים כתובים וממוסדים של דיווחים ומעקבים אחרי ביצוע הנחיות בתחומים שונים, שאין נהלים קבועים ומעוגנים בכתב בנושאים שונים שעצם מהותם הוא משמעת צבאית. כל זה מחייב תיקון.

ביטויי חוסר המשמעת עולים מדיווחים לא מלאים אחרי אירועים מבצעיים מובהקים, בתחקירים של תקלות בפעילויות מבצעיות ואחרות ובנסיונות – לא תמיד מוצלחים – להגיע לחקר האמת

אם בסיבוב הזה ישכילו ראשי הצבא להביא לשיפור, גם אם לא לתיקון מלא, דיינו בתור התחלה. דוגמה אישית והתמדה בהקפדה מעבר לגל הרצון הטוב הראשון, יהיו התחלה טובה.

בשם המצויינות / אליעזר שמואלי

עם כל הקיטור לאחור

אם אמנם נפלה החלטה במשרד החינוך „לסגור" את הרפורמה, לוותר על האינטגרציה, תהיה זאת נסיגה חמורה של המערכת מאתגר חברתי חינוכי

„כי פורח על הגג ומטיל ביצה", אמרנו לעצמנו כאשר שמענו בבוקרו של יום את ההודעה ברדיו על הפסקת הרפורמה. עורבא פרח. עוד ידיעה מצוצה מן האצבע. בערבו של יום הופיע השר ואישר שלא היו דברים מעולם. אלא שבינתיים הגיעה לידיעת העתונות תוכנית מפורטת של משרד החינוך המתכוונת לחנוק את התהליך החברתי־חינוכי המסובך ביותר שמערכת החינוך התמודדה אתו מעודה – הרפורמה במבנה החינוך והחלת האינטגרציה.

רעיון האינטגרציה החינוכית־חברתית, נולד בוועדה פרלמנטרית, בראשותו של ח"כ אלימלך רימלט. כוונת הרעיון היתה להפגיש יוצאי שכבות־חברה שונות בחטיבת הביניים, ללימודים משותפים. לפחות לשלוש שנים. ואם יצלח המפגש, להאריכו עד סוף ביה"ס העל־יסודי. הוועדה המליצה על העברה כוללת של בוגרי כיתות ו', המצטרפים לרפורמה, ממספר בתי ספר, לחטיבת ביניים שתעשה לשילובם החברתי והחינוכי, תוך שינוי ההרכב הכיתתי. בחטיבה נפגשו התלמידים בפעולות חברה משותפות, להעמקת ההיכרות ההדדית ולטיפוח חברת תלמידים אינטגרטיבית.

בכך התכוונו יוזמי האינטגרציה, לדחות לזמן מה את מועד ההפנייה למסלולים העיוניים והמקצועיים. הרעיון של תחילה לקראת מסלול הלימודים בחטיבה העליונה, תוך פריסת זמן ארוכה יותר והתייעצות מתמשכת עם יועצי־החטיבה, שיפר את תהליך ההכוונה ומנע החלטה נמהרת, בלחץ הרישום לביה"ס התיכון, בימי המעבר בכיתה ה' לו'.

במשך שנים התנהלו מאבקים קשים עם הורים שחששו שמפגש ילדיהם עם „ילדי ביה"ס הסמוך" תנמיך את רמת הלימודים ותבלום את התקדמותם של הילדים שלהם ש„מטבע הדברים נועדו לגדולות". בימי הקמת בתי־הספר האינטגרטיביים המקיפים באנגליה, נהגו פעילי מפלגת הלייבור לומר, שבמפלגה רבים מטיפים לשילוב־חברתי ולחינוך מקיף. אלא שבשעה שהדבר נוגע לראשי המפלגה עצמם, הם מעדיפים שבנו של השכן ילך לביה"ס המקיף האינטגרטיבי וילדם שלהם ילמד בבית ספר יוקרתי – אליטיסטי.

כך קורה אצלנו לאור היום. בשל תנאי נוחות, מסכים משרד החינוך להעברת תלמידים בודדים בסוף כיתה ו' לכיתות ז' בבתי ספר „טובים", שימיינו את התלמידים, אם הבינונו נכונה את ההצעה של המשרד, ויקבלו מתוכם את הטובים הנראים להם. אלה שלא יתקבלו בסוף ו' לבתי הספר שקיוו ללמוד בהם, ייאלצו לחפש להם בתי ספר „טובים פחות".

ההצעה לפתוח את הרישום בסוף כתה ו' במספר בתי ספר, גם אם מספרם מוגבל, מחזירה את המערכת לימים שלפני הרפורמה. אז היינו עדים ללחצים של הורים בעלי מרפקים ו„השפעה" בדרישה לקבל את ילדיהם לבתי הספר הטובים, ולעלבונם של אלה שנידחו. הדחויים נשאו לאורך זמן את תחושת הכישלון שהפכה לזעקת־תיסכול. טול את השניים תיסכול וכשלון וצרף אותם למוצא עדתי, או להשתייכות חברתית – באזור מגורים מסוים, והרי לך תחושת קיפוח מובהקת.

העברת התלמידים מבית ספר לבית ספר ב„גוש אחר", נטעה תחושה של שוויון בלבם ובלב הוריהם. יאמרו לנו שכל הנושא הוא בבחינת ניסוי וכל כוונותיו לטפח „מצויינות". נראה שמונח חדש זה שפרץ וקנה לו שביתה אצלנו לאחרונה, טשטש את רעיון האינטגרציה החברתית. אפשר וחובה לטפח מצויינות. מצויינות איננה בהכרח אנטיתיזה לשילוב חברתי. אפשר וחובה לטפח אותה במסגרת חטיבת הביניים על כל בעיותיה החינוכיות והחברתיות.

הנהירה ל„בתי ספר טובים" החל מכיתה ו' תפרק את אזורי הרישום השכונתיים. אם „לברוח", למה לא לברוח כבר מכיתה א' ובשם המצויינות כמובן. זאת ועוד, ההיתר לבריחה מעניק לגיטימציה עם „תעודת כשרות" בידי משרד החינוך לתהליך דומה שהתרחש בחינוך הדתי. בתי ספר ברשתות של „נועם" ו„חורב" קלטו אף הם את „הטובים" והעמיקו בכך, במשך עשרות שנים, את הקיטוב החברתי במסגרת החינוך הממלכתי־דתי.

תוצאות דומות צפויות לחינוך הממלכתי, אם אומנם יתרופפו נוהלי הרישום שהתקיימו מכוח הרפורמה. תלמידים שיידחו מאחד או משני בתי ספר ישובו ללמוד, באין ברירה, בבי"ס שלישי שיקיים „אינטגרציה לעניים".

מורים יעדיפו ללמד בבתי ספר יוקרתיים וילכו אף הם אחרי תלמידיהם, ואותו התהליך של בריחה ומיון של תלמידים יחול על מורים. מורים טובים יקנו מקום בבתל־המזרה האחרים יידחו וידחקו אל בתי הספר „הלא־יוקרתיים". זהו תהליך שהרפורמה בלמה אותו ועתה הוא רובץ לפתחנו עם התוכנית החדשה.

רעיון זכות הבחירה של ביה"ס יובא מארה"ב, שם נוהגים לומר ש„החינוך הולך לשווקים". רוצה לומר יש להעמיד את בתי הספר במבחן של היצע וביקוש. הטובים יתחזקו והחלשים ייעלמו.

רעיונות מארה"ב אפשר שהם טובים למקומם ולשעתם. כל נסיון לייבא, ללא בדיקה וללא עיון ודיון רעיונות חינוכיים מחו"ל סופו שהוא נכשל.

שני צוותי מחקר בראשותם של פרופ' חיים אדלר ומיכה חן עשו במשך שנים בחקירת נושא הרפורמה. ועדה ציבורית בראשותו של פרופ' יהודה אמיר בחנה את הנושא בחינה מדוקדקת. נמצאו אומנם ליקויים בתהליך הביצוע והחוקרים הצביעו עליהם. אבל כולם גמרו את ההלל על הרעיון כפי שגובש בהחלטות ועדת רימלט.

השילוב החברתי בישראל דורש מחיר יקר. לא תמיד ניתן להצביע על התקדמות שווה בהישגים הלימודיים של כל התלמידים, אבל הרווח החברתי מוכח מעל לכל ספק.

אם אומנם נפלה החלטה, תהיה זו נסיגה חמורה של מערכת החינוך מאתגר חברתי חינוכי שהעמידו בפניו הכנסת והחברה בישראל. בביטול עקרונות האינטגרציה יש משום הליכה עם הזרם. ימצאו בוודאי רבים שלא היה להם עוז להוסיף נגד האינטגרציה שתוכניתו המוצעת של משרד החינוך תנעם להם.

בתולדות החינוך ירשם צעד זה, אם אכן תתקבל התכנית, כנסיגה צורבת.

נשים בישראל (ו') / אבירמה גולן

מיכל חפר: להמס פרחי הכפו

אבא הוציא דף ריק מאיזה ספר ובעפרון צהוב רשם לי את „מודה אני" ונתן לי סידור קטן שידעתי לקרוא בו. הוא נתן לי כמה תמונות, כתובות של בני־דודים בארץ־ישראל והכתובת של הבית שהוא קנה בתל־אביב. נפרדתי ממנו עם הצוואה הזאת, לעלות לארץ־ישראל. ועדיין הייתי הינדה שייר'ל, הינדל'ה, ואבא שאל אותי: איך יקראו לך עכשיו? ואמרתי: קרישה, קריסטינה

מיכל חפר היא אשה שחיה, אמנם, בעמק חפר, בכפר ויתקין, ובמדריך הטלפונים, כשמחפשים את שמה, מוצאים כתוב „משה ומיכל חפר, חקלאים", אבל היא אשה שמעבר לכל הזמנים, ובעיני עכשיו, לאחר ששמעתי את דבריה, שהם רק קצה־קצהו של סיפור ארוך מאוד, וקראתי את שירה, שוב ושוב, וראיתי את המון הפסלים והציורים שהיא יוצרת עוד ועוד, בלהט, בלילות ארוכים ללא שינה, בעיני עכשיו היא כמו רוח גדולה שמקיפה זמן ארוך ומקומות רבים ולכן היא יכולה לראות את הדברים מכל מיני זוויות ולגעת בהווה ובעבר בעת ובעונה אחת, ולהיות פה ושם, כל הזמן, ויש זמנים שבהם היא יותר שם. את הסיפור שלה צריך לשמוע מפיה בלבד, במלים שלה, בכאב הנורא שלה ובאהבת החיים ובכוחות האדירים שזורמים ממנה. ובשירים שלה. צריך להבהיר: מיכל היא אשה אמיתית, והיא מכינה אוכל ומטפלת במשק החי והיה ונושמת, אבל חייה נעים במסלולים כל־כך רבים של תחושות סותרות וסיפורים מטורפים, ובתוך כל זה עמוד השדרה האיתן, הבלתי־מנוצח, של הספק יצירה מדהים, שהוא, כפי שמיכל מצטטת את רומן רולאן, הספק של לחימה במוות. „אין לך שמחה כשמחת היצירה", הוא אמר. „ליצור משמע להרוג את המוות".

מיכל חפר הורגת את המוות מדי לילה בלילו.

אשא את השמים
רכוסים
בשמלתה של אמא –
חולמת שלהיות
במבטה;
בורכת תבריכי
תג,
לליל הסדר.

„גרנו בנאלבקי עשרים ושבע, בוורשה. היתה לנו חנות גלנטריה ברובע היהודי, וכל הזכרונות שלי מאוד צבעוניים. כל־כך הרבה אנשים, המולה כזאת, והייתי נסיכה קטנה מפונקת. סבא, הרב מיכלסון, היה יושב־ראש בית־הדין הגדול של וארשה, כמו רב ראשי, נגיד. מה אני זוכרת מאז? מה אני זוכרת, אני זוכרת הכל, אצלי הזיכרות מאוד מהיריק. הכל קיים כל הזמן. פעם שמעתי את אבא קובנר אומר – בכל פעם שקורה איזה מאורע טראומטי אני חוזר לשם, ורציתי להגיד לו, גם אני, גם אני. אני בוארשה, בכל פעם שחוטפים מטוס או נהרג חייל. בכל פעם. אני שוב שם, ואני לא ישנה, אני קודחת, מתרוצצת, חסרת מנוחה. מה אני זוכרת. אני זוכרת שהיינו נוסעים לקיטנה כזאת, ואני זוכרת איך בסוף השבת היינו הולכים אל סבא, ברגל, והייתי יושבת לו על הברכיים. היה לו זקן כזה ארוך, ופנים מאירים, והוא אמר לי שעיגול ומקל ועיגול זה סוס. סוס. כן. בדרך הביתה אני זוכרת, מתוך שינה, הייתי עוד קטנה, הייתי נרדמת, חזרנו בעגלה, אז אני זוכרת את שעטת הפרסות על האבנים, קליק קלאק קליק קלאק. היה עולם מאוד מסודר. יפה. והיו חלומות שעמדו להתגשם. לאבא שלי היו תוכניות להגיע לארץ־ישראל. והוא נסע לארץ־ישראל וסיפר לנו סיפורים נפלאים. הוא קנה שם בית, והביא לנו שקיק קטן עם חול, עפרה של א"י, ואמר ששם, בארץ שלנו, יש צרות עם הערבים, אבל היהודים שם הם לא כמו פה, הם תיכף מחזירים. ואמא שלי, שעבדה כל הזמן בחנות, היתה מתפנה רק ביום שישי. היתה לנו מרפסת כזאת מברזל, והיא היתה אוספת אותנו ומספרת לנו כל מיני סיפורים ואגדות. אני זוכרת גם את אוסף המקטורות של אבא: מקטורות מעוטרות ומגולפות, יפהפיות, והיה לי גם דג קטן בכד כחול.

„פעם, קצת לפני שפרצה המלחמה (הייתי בת שש), שכחתי להכניס את הכד מהמרפסת הביתה, והדג שלי קפא. זה היה המוות הראשון שראיתי, ואחר־כך –

יצאתי מעצמי
אל אחי;
נגע רקיעים
בידיו הארכות,
פורש בנבלי ראותיו
שעולי קבורות ארבות
מרלג מטלת משקשקות
כטלית אבינו.
יצאתי מעצמי
אל אחי
להמס פרחי הכפור
בחלונות עיניו.

„קודם נפטר אחי הקטן, מטיפוס. זה היה ב־1940, ועדיין קברו אותו בבית הקברות. אותי שלחו לסבתא, לא רצו לספר לי, הסתירו, והיה מסביב כל עולם המסורת שעטף את המוות הזה והכביד אותו. המוות של הדג היה שייך לעולם האגדות. הכד הכחול היה ים שקפא ובתוכו קפא הדג הקטן שלי. אבל אחי הקטן – חזרתי הביתה אחרי השבעה, וכל המראות היו מכוסות, ויעקב'לה, אחי הגדול, אמר לי הינדל'ה, (קראו לי הינדל'ה, הינדה, זה היה שמי הראשון), אל תדברי עם אמא על האח הקטן, שלא תצטער יותר מדי.

(מיכל זוכרת כל פרט בבהירות קריסטלית, וגם מספרת הכל כאילו אני מכירה את הרחובות וכאילו מדובר במאורעות של השבוע שעבר. איזה מין זמן זורם אצלה בעורקים? הלא ברור שמי שחי כך את העבר מדי לילה, רואה את ההווה אחרת ממני וממך.)

„כל חייל שנהרג הוא בשבילי עקדה מחודשת – יש רצח, והרצח הזה אומר שמאז ועד היום מי יודע מתי, אנחנו חייבים להילחם. אצלי אין שאלה של מלחמת ברירה או אין ברירה. אצלי

הינדה שייר'ל. תצלום בוורשה

כל מלחמה היא הכרח, אבל דווקא אצלי, דווקא אצלי, המלחמה היא הסיוט הכי נורא, ולכן אני מוכנה לעשות הכל כדי שיהיה שלום.

„את נראית כאילו התבלבלת מהדברים. אני יכולה להבין. הלא אני חיה במערכת של סתירות קיצוניות כל־כך. את רוצה שנלך לפי סדר? נלך לפי סדר. את מוכרחה להחזיר אותי מדי פעם, כי אני מפליגה, אבל אני יודעת מה אני רוצה להגיד. יש לי הרבה מה להגיד. אני צריכה להגיד, מפני שאני פוחדת כל־כך ששכחו.

בארבעים ושתיים היו המשלוחים הגדולים מוורשה לטרבלינקה. אבא הלך, ואנחנו התחבאנו עם אמא, כי לאבא היו תעודות ולנו לא. ואבא הלך ולא חזר, אז אמא רצה לראות מה קרה לו, ואז תפסו את אמא, והיא אמרה לי לחכות שם ולא לזוז. ולא זזתי. ואני זוכרת איך לפני כן, כשלא התחבאנו, פשוט לא הספקנו להתחבא במרתף, והיתה בלוקאדה, וככה שורקים ומצפצפים וכולם חייבים לצאת, ואמא פחדה שייכנסו וירדו בנו והחליטה לצאת, וניסתה לצאת מחדר המדרגות, ועמד שם הגרמני ושיחק בנו, את יודעת, כמו ברווזים כאלה בלונה־פארק, אז נכנסנו ויצאנו, והצצנו וחזרנו, ובסוף אמא אמרה – לרוץ בזיגזאג: התחלנו לרוץ, אני לא יודעת אם בזיגזאג, אבל רצנו ורצנו, והיה איש אחד שהיה מוכר לנו סודה, ג'ינג'י כזה, וכשאמרו שכולם יגלחו את הזקנים הוא לא גילח את הזקן, והרגו אותו, תנפלתי עליו, וקמתי. ואני זוכרת איך אמא פעם היתה אומרת לאחי שילך זקוף, תלך זקוף, ככה, היא אמרה, שיחשבו שאתה גדול ויקחו אותך לעבודה. היא חשבה שאם יקחו אותו לעבודה הוא ישאר בחיים. והנה פתאום אנחנו רצים והיא אומרת לו – תלך כפוף, כל הזמן, כפוף, לא, תזדקף, לא, כפוף – והיא לא יודעת מה להחליט, מה יותר טוב, גדול או קטן. אני ידעתי תמיד שאחי יהיה רב. הכל היה ברור, והנה עכשיו לא יודעים אפילו אם ילך זקוף או יתכופף. היום אני חושבת הרבה על אמא שלי, איך היא רצה עם שנינו, כמו אפרוחים.

וכשהגענו סוף־סוף אל האומשלאגפלאץ, סידרו אותנו ברביעיות והיו שני גרמנים, והשוטר היהודי שליד אמא אמר לה שהגרמני משמאל יותר טוב, ואיך שהיא תמרנה להגיע לזה שמשמאל, וכל הזמן ספרה רביעיה אחת ימינה, אחת שמאלה, וכיסתה את התעודות עם איזה נייר עם חותמת בארום שהבטיחו לנו דירה ליד ה„שופ", (ביח"ר שארגנו הגרמנים ל„מאמץ המלחמתי") הגרמני עשה כזאת תנועה עם היד, כמו לכלב, אבל זו היתה מתנה משמים, והיא לקחה אותנו ככה בשתי הידיים, כמו אפרוחים, ורצנו בחזרה לחדר שלנו, ושם הוציאו המון גופות. הייתי ילדה קטנה, אבל לא שאלתי שום שאלות. לא הייתי צריכה לשאול, הכל היה ברור. ידעתי שאם אמרו על מישהו שלקחו אותו – הוא כבר לא יחזור. בעצם היו לי שאלות, אבל ידעתי שאין תשובות, ולא שאלתי, שמעתי מה אמרו, וראיתי מה קרה. כמו שהיה לי ברור שהתחילו למות ילדים בהמונים ולא קברו אותם אלא כיסו בעתונים ושמו אבן. אז לא שאלתי.

בנאור פתיתי השלג
על שפת המדרכה
את פרוותי לקחו
הם את אמא
את אלהי רמסו
בין שרשראות הטנק.
מלע התותח
הציץ אלי פוחד.

„דווקא כשסידרו לאחי עבודה ב„שופ", משם לקחו אותו. בן־דודי עבד איתו שם, וגם אותו לקחו. הוא לא היה דתי, ונראה כמו גוי, גדול כזה, וקראנו לו ינק, ולאחי יעקובל'ה, ואמא אמרה שאוספים כסף, ויצילו אותם, ואני חשבתי, אם יצילו את ינק, אם יפתחו פתח כזה קטן ברכבת, וינק יצא, הלא דרך אותו פתח בדיוק יוכל גם יעקבל'ה לצאת. אולי זאת תשובה על השאלה שלך, אם שאלתי שאלות. לא שאלתי, אבל דמיינתי לי את התשובות וניסיתי לענות לעצמי. אבא של ינק, דוד אברהם, ירו בו על המדרגות, ואני חשבתי – הוא הרי כל־כך גבוה, אם הוא נפל על המדרגות הוא בטח חסם את המדרגות מלמעלה עד למטה, ואף אחד לא יוכל לעבור, אפילו הגרמנים. והם באמת ירדו בו

תחקיר / יוני להב

האמת על פרשת פאפוריש

והכל היה יכול לבוא על מקומו בשלום אלולא הטיח הראשי האשכנזי בטלפון לראשי הספרדי „פרענק פארח" וטרק מהר את השפופרת ונסע, לחלטורה, ואז הלשין הראשי הספרדי לפני מועצת גדולי התורה על כל זה

ערפל כבד מכסה את העובדות האמיתיות אשר יצרו את המשבר הידוע בעגה עיתונאית כ„פרשת פאפוריש". לא נותרו עוד כל מסמכים כתובים מהתקופה ההיא ומעט הניצולים ששרדו מאותם ימים לוקים ברובם בתופעות של הלם, ועל כן הדרך היחידה להגיע אל האמת היא באמצעות איסוף עדויות נסיבתיות, נבירה בארכיונים מפורייחים והישענות על הזיכרון האישי הרדום. ובכן, מה קרה שם לעזאזל?

הכל החל כאשר איגון פאפוריש, גוי הונגרי כפרי, רעה את עדריו בכרי הדשא של טרנסילווניה. לפתע הגיחה לעומתו שושי מכעגן מיכאל, אשר במקום להגיע לנפאל דרך ההימאליה בשלושים יום, כפי שתיכננה, תעתה בדרך והגיעה להונגריה, כפי שיארע לעיתים מזומנות לקיבוצניקים משחררי צה"ל והמקרוב: „הוא הסתכל רגע מאוד ממושך בברכיים שלי", סיפרה אח"כ שולה, ו„אחר־כך אני כבר לא זוכרת כלום".

השניים עלו ארצה ונישאו אצל הרבנית הרפורמית של התק"ם בסתר, אבל לרוע מזלם זה קרה בתקופה שהרפתנית של המשק חזרה בתשובה, ולפיכך, כעבור שעתיים כבר קיבל גזבר המשק הודעה חד משמעית משר הדתות שאם הנישואין הללו לא יבוטלו יישפטו אנשי הקיבוץ בפני הבד"ץ, מה שאומר – סקילה. אבל בשלב זה של הדברים (לאחר ארבע שעות ועשרים דקות) זה כבר הגיע לשולמית אלוני שאיימה לפנות עם זה ליוסי שריד, שאיים לפנות עם כל זה לרוני מילוא. „לא! לא רק לא רוני מילוא!" חמרו פניהם של אנשי הבד"ץ ולפיכך הוחלט ברבנות הראשית לבצע גיור כהלכה מזורז ואז נשלח הרב הראשי האשכנזי בהליקופטר בחשכת הליל לקיבוץ, ניגש הישר ליחידת הדיור של הפאפורישים, הניח לאיגון תרנגולת על הראש, רקד כמה פעמים ריקודים ארמיים עתיקים בעידום סביב שן של קיפודה ותוך מלמול פרקי תהילים, ואחרי ארבע עשרה שניות הכל תם ונשלם וכולם הלכו לישון חוץ מהרב הראשי האשכנזי שעוד נסע לחלטורה בצפון, והכל היה יכול לבוא על מקומו בשלום אלולא הטיח הראשי האשכנזי בטלפון לראשי הספרדי „פרענק פארח" וטרק מהר את השפופרת ונסע לחלטורה, ואז הלשין הראשי הספרדי לפני מועצת גדולי התורה על כל זה.

באמצע החלטורה שלו באו כמה בריונים וגררו אותו בגרגרתו למועצת גדולי התורה ושם הם גידפו אותו באידיש גידופים עסיסיים וביטלו את החתונה שלו בטענה של טוב־יורידצה. בשלב זה הגיעה השמועה לעיתונות השמאלנית, ומיד התערבו בנעשה הפמיניסטיות הממורמרות ועיצבנו את כולם בקולן המאנפף. ברם החרדים תלו פלקטים עם המון ראשי תיבות בכל הארץ והיה כל כך הרבה רעש שאפשר היה לעבור את התקופה הזו רק עם אטמי אוזניים שבאמת אזלו מהר מאד, מה שהגדיל את הביקוש, וכתוצאה מכך את האינפלציה, דבר שגרר אחריו שביתות המוניות ומהומות בגדה, והארץ היתה על סף מלחמת אזרחים ובכל מקום שהיית פונה אליו היית נתקל או בפלאשי סרבן־טבילה או בפלשתינאי סרבן־כיבוש או בפמיניסטית עם קול מאנפף, ואז התערב ראש הממשלה בפני מועצת גדולי התורה והתחנן בפניהם „תעשו משהו, למען השם!"

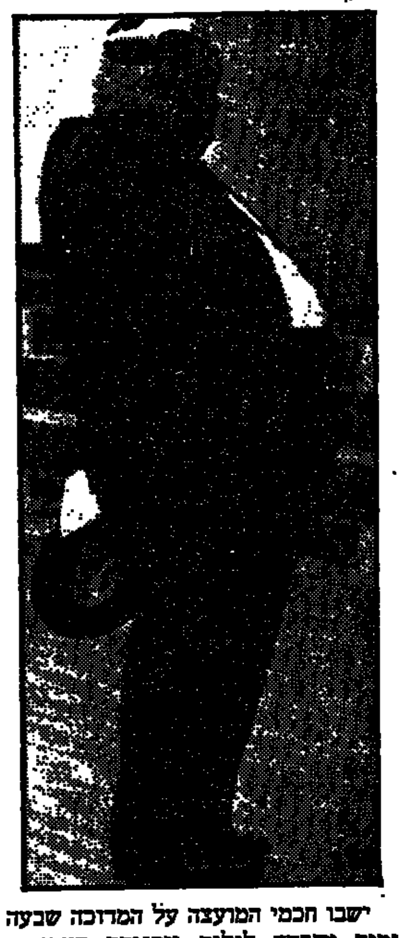

ישבו חכמי המועצה על המדוכה שבעה ימים, ושבעה לילות וזקניהם הארוכים הסתבכו בשרווליהם וגרמו לפלונטרים כאלה, שאם אחד מהם היה קם לשירותים היו כל האחרים נגררים אחריו על הרצפה, סבוכים ללא התר זה בזה, ומדי פעם היו שולחים את ראש הממשלה להכין להם תה, וכשהתה, היה נגמר הם היו צועקים עליו „אידיוט!", והמחלוקת היתה כיצד להשאיר את הפאפורישים נשואים כדי לא לגרום לקרע בעם, ועם זאת למנוע מצאצאי הפאפורישים להיוולד גויים שכן כל יהודי יודע שהפאפוריש הזה הוא גוי גם אם הוא יתגייר אלף פעמים, והאמא, שלא הניחה תפילין פעם אחת בימי חייה, היא גויה בגלל שהיא קיבוצניקית, וסדר צריך להיות. ועל כן נהיר היה כי יש לגייר את הצאצא מהר ככל האפשר, ואם ניתן עוד היום מה טוב. „אבל הוא עוד לא נולד" ציין ראש הממשלה. „תכין תה" צעקו עליו כל הרבנים והגיעו למסקנה שצריך לגייר אותו לפני שהוא נולד.

אז אחד מהם שאל „מה, אתה מתכוון שהצאצא עוד עובר?", ועל כן, אמרו לו, „בן, מה יש?" ואז הוא ציין, להבעים, ששולמית אלוני תגלה את זה באולטראסאונד, ואז נהיה להם חושך בעיניים. ועל כן ישבו הרבנים על הסוגיה שבעה ימים ושבעה לילות נוספים.

„נגייר אותו עוד לפני שהוא עובר!" הציע הג'ינג'י. (כן, נכון. היה שם גם ג'ינג'י אחד.) רממה כבדה השתררה בחדר. „מה, אתה מתכוון כשהוא עוד זרעון?" התעניין הג'ינג'י. (כן. היו שם שני ג'ינג'ים. זה נכון). „כך" ענה לו הג'ינג'י. „אבל כתוב בתורה 'לא תגייר את זרעך לשווא'", ציין הג'ינג'י. „אל תהיה לי כזה אובר־חוכם", ציין הג'ינג'י. „תה?" שאל ראש הממשלה. „אז צריך לגייר את הביצית", עלה הג'ינג'י על הנוסחה הגועלת. „כמה סוכר?" ניסה לברר ראש הממשלה. „אף אחד לא שאל אותך", צעקו עליו כל הג'ינג'ים ביחד.

ובכן, יש לגייר את הביצית של האמא, הבינו כל הג'ינג'ים, ועכשיו נשאלה השאלה איך לעשות את זה בלי שהאמא תרגיש, כי אם זה יגיע לרוני מילוא, מגן החילוניות הדמוקרטית, אנחנו אבודים, ציינו הג'ינג'ים. ישבו החכמים על המדוכה שבעה ימים ושבעה לילות ואכלו ביסקוויטים, ואז הם עלו על הנוסחה הגועלת.

„בביוזק!" צהל אברוזק. „שב בשקט, אברוזק", ציין כלפיו הג'ינג'י. אבל במחשבה שניה התברר לכולם שהביוזק הוא הפתרון. „נגייר את הביצית בשעת ביוצה, ונקרא לזה ביוזק!" וכך רקדו הג'ינג'ים עד הבוקר כאשר לפתע התחוור להם שמבחינה טכנית העסק הזה בכלל לא פשוט: איך להגיע לשם, זה אולף, וכים, איך אפשר לעשות את זה בלי שהפמיניסטיות הממורמרות והעתונות השמאלנית ירגישו בזה, כך שאפשר יהיה לבוא עם התוצאה המוגמרת לאחר מעשה ואז כולם יכולים לעשות סלטות באוויר, מצידנו: וכך ישבו החכמים על המדוכה שבעה ימים ושבעה לילות, והעסק נראה רע, ואם נוסיף את העובדה שבאותה תקופה הפגינו נשות הנהגים של אג"ד והשליכו את גופן על הכבישים הסואנים, נבין שהמדינה היתה במצב לא פשוט.

ואז עלה הג'ינג'י על הנוסחה הגועלת. „אתם זוכרים, היה פעם סרט אמריקאי אחד שהנשיא, ירו לו בראש ונהיה לו קריש במוח ואז הקטינו צוללת והזריקו אותה לתוך המוח שלו והצוללת פוצצה את הקריש?" „לא", ענו לו כולם. „אז בואו ניקח את טנק המצוות של חב"ד, נקטין אותו, נזריק אותו לתוך התצורה של הקיבוצניקית והם יגיירו את הביצית ויקיימו את מצות הגיור", המשיך ואמר. „פנטסטי" ציין ראש הממשלה. אז כולם גידפו אותו באידיש.

ובקיצור, מצאו מתנדבים מקרב אנשי חב"ד, הכניסו אותם לטנק המצוות, הקטינו אותו, הזריקו אותו לתצורה של הקיבוצניקית, תפסו את הביצית בדיוק ברגע שהיא כבר עמדה להתייאש ולחזור למקום שממנו היא באה, והכל יכול היה לבוא על מקומו בשלום, אלולא גילו אנשי אגודת ישראל שטנק המצוות הוזרק לתצורה בערב שבת ומכאן שעשה את מסעו משך יום השבת. זו היתה הסיבה לנפילת הממשלה, אירוע שגרר בעקבותיו את פרוץ מלחמת העולם השלישית ואת חיסולה הפיזי של האנושות, והכל.

לו שאני מוכרחה להגיע לארץ־ישראל, ואולי הוא יודע איך מגיעים לארץ־ישראל, והוא צחק ואמר: ודאי, ודאי.

„עכשיו הפנים האלה ממשיכים ללכת איתי, עכשיו אני יצור כלאיים, בין שני העולמות – מצד אחד קשורה בכל גופי ונשמתי לאדמה,

מיכל חפר. תצלום בכפר — י.פ.פ.א.

ומצד שני מפסלת ומציירת וכותבת שירה ובין אלה לאלה אין לי אובדן של זמן, ואין לי מסגרת של זמן, חוץ מההכרח – להאכיל את ההודים, למשל. ואת, סגולית כאן, שואלת אותי אם אני שואבת כוח או איזה יציבות מהאדמה ומהפיסול, או שמא אני מרגישה כל הזמן מה שאת חוללת בסיוטי הדמיון שלך שהנה, תוך שבריר שנייה, הכל יאבד ושוב נהיה נרדפים וחלשים. אני רואה את הרצף, כבר אמרתי לך. אני פוחדת כל הזמן פחד מוות. כל מלחמה קורעת את גופי מן ההתחלה, אבל אני לא רואה כל אפשרות להתעלם מרצף ההסטוריה: בשבילי הדרך בירות־דמשק היא המשך של דרכים אחרות. גדוליות. מיתיות. אני יכולה לא לרצות בזה אבל אין לי ברירה.

„לא, אני לא יכולה להסכים עם עמוס עוז שצריך להוציא את השואה מהזיכרות. אנחנו לא יכולים לנתק את ההיסטוריה מהסבור שלנו כעם. צריך לראות את התמונה מרבי עקיבא דרך מרד הגטאות, ועד למלחמות שלנו. אני לא רואה, כמוך, תופעות זמניות ומקומיות. אני מאמינה בעם היהודי כעם בחירה. אני מאמינה בגנים. אנחנו עם של מוסר, וכל הלכלוכים והקריצות הצידה, כל מה שרשים בו עכשיו, זה זמני. זה לא יוכל להתקיים לאורך זמן. אני מאמינה. זה לא העיקר. ואני פוחדת מאוד מפני שיהודים לא רוצים לעלות לישראל, וכל מיני דברים קורים שוב ושוב – גילויי אנטישמיות, והתחזקות של נאצים – תראי את ואלדהיים למשל. ופה בארץ אנחנו פורסים את כל היופי לפרוזות, לכיעור, ובאמת קשה להימשך לארץ שכזאת. מעטים מסוגלים לגבור על הכל ולבוא. ואני אלהם שיבואו. לי יש תפקיד. זה הפנים של סבא שהולכים איתי.

„אמא שלי. את יודעת, אמא היתה אומרת: גם אם יקחו ים של דיו לא יוכלו לתאר את התלאות שלנו כאן בגטו. וכשהבן הגדול שלי צעד בסיום הטירונות, ברביעיות, בדיוק כמו שאנחנו הלכנו אז אל הגרמני ההוא ברביעיות, והם הלכו ככה כמו גלים־גלים, עולים ויורדים, מרחוק, אמרתי לאמא שלי: אמא, אמא, זה הים שרושם. תראי. צריך להבין שהיא ברגעים כאלה נמצאת איתי, ומשום שרק אני נשארתי, יש לי תפקיד. עוד מאז. בארבעים ושש הייתי עדיין ילדה, בת שלוש־עשרה, ולבד, והיה לי תפקיד: להגיע לארץ־ישראל.

„כבר לא קראו לי הינדל'ה, אלא מריה קריסטינה קרבוס, והתפללתי תפילות פולניות, ולקח לי זמן להיפרד מזה, וכל הזמן ידעתי שאני צריכה לנסוע לארץ־ישראל, ומהר. אני הייתי מה שנותר מעוף החול. נותר ממנו כביצה. שמת לב שהמיתוס היהודי לא מדבר על עוף שנשרף כליל ונעלם אלא על עוף ש„אלף שנה הוא חי ובסוף אלף שנה אש יוצאת מקינו ושורפתו ומשאיר בו כביצה וחוזר ומגדל אברים וחיי' עדיין אנחנו כביצה, ואני מחכה לחזרה לחיים".

(ועדיין לא הספיקה לספר לי את גלגוליה לאחר שהגיעה אל „דרור" סטפניה, ולא על הנזירות, ובעיקר, מה שרציתי לשמוע, על נעוריה בארץ־ישראל. נפרדנו לזמן קצר ושבתי אליה בצבא, מתוך ידיעה מתסכלת וברורה שמסירת הדברים מכלי שני תהיה מן הסתם, יזכרה דלה לנסות ולפענח חידה.)

(המשך בשבוע הבא)

כורעים ברך, והאשה
הקונסרבטוריון מושכת אותי
פנים, אבל לא את הפנים
ואחר־כך הגויה השניה, שהל
אותי אל הנזירות ובסופו של
הכומר, באיזה כפר נידח, ה
היהודיה היחידה בעולם, ו
אז התפללתי תפילות פולני
ושם התחילו לחפש אותי
הנידת.
„היה שם יהודה אלברג,
אידי, שברח עוד לפני מהגטו
במדי הצבא האמריקאי, והיה

هكذا من الأصل

هكذا عن الأصل

", החלוץ מירושלים / יעל פישביין

הטבע, זה, החיים

...ל יום ב' לקח „שבו" את ...לדים לטיול במקומות ...נ"כיים שבעמק. כאן ...ד שאול וכאן גדעון ...אן יעל וברק בן־אבינועם. ...א האמין אז שהדברים ...חקקים במוחות הקטנים ...קושרים אותם בקשר בל ...נתק אל אדמת האבות

...חדר המורים של קיבוץ בית השיטה אינו ...מה לאולמי הישיבות הקרים והמנוכרים של ...ב חדרי המורים בארץ. הוא מתוכנן כדירת ...ורים אינטימית: ספה וכורסאות מרופדות ...בעי ורוד וסגול, וקפה בספל. „שבו", שבתאי ...י, הוא מראשוני המורים בבית השיטה. את ...מקצוע האהוב עליו, טבע, עשה לדרך חיים. ...שבו", כך אומרים ותיקי תנועת „המחנות ...עולים" בסמל את התנועה. במלאת 60 ...תנועה הציעו ללכת אליו כדי לדעת מהי ...תנועה באמת.

כהה עור ומתגאה במוצאו התימני, הוא מסתובב עם מכנסיים מחוזקים ב„שלייקעס". כשמעירים לו שבתל־אביב זה להיט אופנתי, הוא צוחק מלוא הפה ואומר שאצלו זה מפני שהמכנסיים מחליקים מהכרס העגלגלה. הולכים לבית השני שלה: חדר המורים של בית־הספר המקומי. כמו יותר חברי בית השיטה גם „שבו" קנאי לבית־הספר ואינו מסכים שהילדים יישלחו ללמוד בבית־הספר האזורי.

על אף המחיר הכלכלי הגבוה, על אף ההאשמות בבדלנות חברתית מסביר „שבו" שבבית טוב יותר אפשר להשגיח מקרוב, לחנך את הילדים לערכים מבלי שכחות זרים ישפיעו לרעה בלי לפחד שיחשפו לסמים, למשל. בבית השיטה להיות מחנך זה תפקיד חשוב: משקיעים את העצמה בחינוך. דווקא בגלל זה, מתגנבות אחרי עשרות שנים של הוראה וחינוך, לחשבון הנפש שעורך „שבו" בחדר המורים המטופח של בית־הספר נימים כואבות. ההשקעה ובסירות הנפש לא מנעו עזיבתם של חלק גדול מהבנים. חלקם לגולה ללוס אנג'לס.

„המחנכים לא התמודדו אתם על ערכים, נמנעו מלהתחכך, היו ותרנים מדי, הוא אומר. המגננה החינוכית של הקיבוץ לא עמדה בפני העולם החמרני שבחוץ. התנועה הקיבוצית בכלל איבדה את קסמה, היא שוקעה והושכחה. התנועות החלוציות נחלשו וגל לאומי־דתי סחף את החברה הישראלית. גם עליית קרנו של המעמד הבורגני השפיעה על העזיבה.

„הארץ הזאת נעשית דתית וגלותית. הציונות החלוצית עומדת בפני חיסול כוחה. חלק מהבנים יורדים, אחרים פונים לדת ולכתות. אינני בטוח שהנשארים ילחמו בשעת מבחן. אני מרגיש אכזבה. את היצירה של בני דורי מנצלים עכשיו פרזיטים. היעוד שלי ושל כמותי הוא להציל את הציונות מידי מחסלי היצירה החלוצית", הוא אומר.

עצוב מפני ש„שבו" בן 70 מאמין בכל לבו שהחיים הקיבוציים הם החיים ה„נכונים". אבל הוא גם מודע היטב לכך שהוא שייך לדור אחר. הוא נולד בלב ירושלים ה„ישנה" למשפחה תימנית, שעלתה ארצה בשנת 1884 והתיישבה בכפר הערבי סילואן. כשהוא מספר את הסאגה המשפחתית ניכרים עדיין אצלו אותות מרירות על קיפוח עדתי. במשפחה מספרים כי בני המשפחה התיישבו בכפר הערבי מפני שאשכנזי ירושלים לא רצו להלין את התימנים בתוכם.

היהודים בהרי העיר נהגו בקשי לב באחיהם התימנים. דווקא הערבים העניים ביותר של סילואן שהתגוררו במערות ולא בבתים, הכינו אותם, נתנו להם אוכל ומקום ללון בו. מאוחר יותר הגיעו לירושלים משפחות תימנים נוספות, העדה האשכנזית הכירה ביהדותם והם עברו לשכונת משכנות בה נולד „שבו" בן בכור לנתנאל לוי. אביו היה שרת בבית־הספר לבנות „למל" בירושלים. המשפחה התגוררה בתוך בית־הספר בתנאי עוני והזנחה איומים. „שבו" מספר איך בילדותו היה נובר בפחי האשפה של בית־הספר, שולף משם סנדוויצ'ים שהשליכו הבנות שכולן באו ממשפחות מבוססות, ואוכל [illegible]

CORRECTION 3

נתנאל לוי שומר המסורת הכניס את בנו הקטן ל„חדר" כדי שיתרבץ בו תורה. עד היום הוא זוכר את הרבי שלו עם הפנים מטילות האימה ועם השוט הקטן ביד, בו היכה את התלמידים הסוררים על ידיהם. הוא זוכר גם את השינון המשעמם והחד־גוני של פסוקי התורה. היום הוא אומר ששם, בחדר הנורא ההוא החל תהליך ההתרפקות שלו.

הרבי סיפר לפעוטות על שדים וכהוכחה הצביע על עקבות רגלי ציפורים בחול. „שבו" אומר כי הבין כבר אז שהרבי מקשקש הבלים.

כשגדל שלחו אותו לבית־ספר של „המזרחי". עד היום הוא זוכר את המורה פושינסקי, שמן כזה שכסף באזנו כשאיחר לכיתה, הוסיף לו שתי סטירות לחי ואמר לו שהוא ילד רע. מאוחר יותר עבר לבית־הספר המתקדם „תחכמוני", בית־ספר דתי־ציוני עם אווירה טובה להלוטין. היתה שם חברת ילדים וגם עתון בית־ספר.

בכיתה ח' הצטרף ללגיון הצופים שהתאחד אחר־כך עם קבוצת „החוגים" לתנועת „המחנות העולים". תנועת הנוער שינתה את חייו. עולמו נפתח למסר הציוני, לאורח חיים חופשי, לנופים חברתיים שונים מאלה בהם גדל. ההתחלה היתה תמימה: משחקי כדורגל בשבת, הסרה חשאית של הכיפה, הצצה בבנות ומכות מאבא שצפתה בחרדה איך בנה יהודה הולך ומתפקר. הוא נזכר בהתיקת הזוויה המופלאה של נגיעה ראשונה בבת, דרך אגב תוך כדי משחק. „פתאום־רכות כזאת. אתה נוגע בה והיא לא צועקת, כאילו זה מובן מאליו. אתה יודע שעברת על איסור־חמור אבל אף אחד אינו נוזף בך ואיש אינו מבחין".

כשהתחיל להתבגר התפתחה מחאתו להבדל שבינו לילדי האשכנזים. בבית־ספר „למל", בו התגוררה משפחתו, היה סניף של הצופים אבל הם הסכימו לקבל את בנה של השרתית. לא ממש גירשו, פשוט לא קיבלו. הצופים היו אז תנועה אליטיסטית ובדלנית לילדי רחביה, בני טובים בלבד. לא היה לו כסף לקנות מדי צופים ושלחו אותו הביתה בבושת פנים. לגיון הצופים היה תנועה שוויונית יותר. המזרחיות שלו לא הפריעה להם, קיבלו אותו כשווה בין שווים. הוא שם עד היום, גם כשהוא כבר סב ל־15 נכדים. המסלול שהחל בתנועת הנוער הפך להיות לו דרך חיים. „הבנתי אז שאין לירושלים המסורתית סיכוי. לא במובן הפרטי ולא במובן הלאומי. זו היתה עיר בשולי ההיסטוריה; החיים האמיתיים התרחשו במושבות ובהתיישבות העובדת. שם נבנתה [illegible] ארץ־ישראל. ירושלים היתה מחוץ למעגל החיים החדשים".

רוב חבריו למדו בגמנסיה העברית. הוא, עדיין בחזקת דתי, הלך לסמינר המזרחי. מנהל הסמינר דולב שאל אותו אם הוא בתנועת נוער. כששמע על חברותו בצופים לא הסכים לקבל אותו. „שבו" הלך ללמוד פקידות וחיכה שחבריו יסיימו את חוק לימודיהם בגמנסיה. רצו להקים יישוב בעין גדי. החלום הזה לא הוגשם. עד היום עושה „שבו" חשבון עם ראשי התנועה שגרמו,

בתכבים לא נקיים במיזהספר, שלחו אותו לסמינר „אורנים" ללמוד
הירושלמים ולא איפשרה. הוא היה מורה של ילדי כיתה א' –
גדי. ה־של 24 שעות. ערב ערב הוא מגיע לבית
בעוד בני החבורה מוסיים, לספר להם סיפור לפני השינה. בכל יום
לעין חרוד. לעלות על הלכו לטיול לכל המקומות התנ"כיים
בלית ברירה הסכים לעמק: גבעת המורה, הגלבוע, מעין חרוד.
שנה של סנדלרות הצטרף", בהטעמה מזרחית היה עומד וקורא לפני
הם פורר בקיבוצים קים פסוקים מהתנ"ך ומסביר: הנה כאן עמ'
בית השיטה החזל בהקל, וכאן גדעון וכאן יעל וברק בן־אבינועם.
נערך החריש הראשון; נ האמין אז בכל לבו שהדברים נחקקים
הוא שם. זות הקטנים לעולם וקושרים אותם בקשר
בהתחלה תפר נעליינתק אל אדמת האבות.
אחר־כך עבד במחצבה חרי כמה שנות הוראה יצא להשתלם
שנים, כשהילדים הרכ" בסמינר הקיבוצים בתל־אביב. עולם

הצומח והחי נפתח לפניו אז והוא הנחיל אותו לילדי בית השיטה. סמוך למלחמת ששת הימים המשיך בלימודיו ביולוגיה באוניברסיטת תל־אביב. אופקיו הלכו והתרחבו וכעבור כמה שנים יצא לחקור את חיי הבדואים של סיני. שלוש שנים חי בין בדואים בבית־ספר שדה של החברה להגנת הטבע שהוקם בתוך כפר בדואי וחקר את חייהם מזווית ראיה ייחודית של בדיקת דרכי הסתגלותם לחיי במדבר. בקרוב יצא לאור המחקר שעשה. הישיבה בין הבדואים הולידה גם שני ספרי סיפורים בדואים שלו אחד לקטנים ואחד למבוגרים.

יכול היה בקלות לנוח תחת גפנו, אבל המציאות אינה מניחה לו לשבת בשקט. „אני מברך על היום שבו הובילוני רגלי לתנועה. יצאתי מירושלים בעוד שיני. אני רואה מה קרה לבני גילי שנשארו בירושלים, עיר מוגבלת בעולם רוחני מצומצם – האחד פקידון מסכן והשני סוחר בתחתונים, אני נעשיתי שותף לעשיה הציונית.

„אני מצטער שלא רבים מבני עדות המזרח הצטרפו לתנועה. תפישת עולמם היתה רכושנית; הם לא הבינו את הדבר הזה של שיתופיות והעדר רכוש פרטי. אני מרגיש שייך לדור שבנה ויצר, אבל לנגד עיני אני רואה שהיצירה הזאת מנוצלת על־ידי פרזיטים. הדתיים וחוגי הימין תוקעים מקלות בגלגלי התנועה הציונית החלוצית. הם גורמים לחיסול הישות החלוצית, עושקים אותה והורסים אותה מפנים. אני מקווה עדיין שהישוב יתפכח. שנושאי האסון שלנו הרב פרץ ומתנחלי גוש אמונים לא ישתלטו על היצירה הציונית. אני בעד ארץ ישראל השלמה, אבל לא במחיר של הרס החברה הציונית הישראלית".

בשבילי בית השיטה מתהלכים צעירים. חלק גדול מהבנים בכל זאת נשארו. מזכיר התנועה אמנון גלסנר, שהקשיב לדברי „שבו", אומר שבוועידת התנועה העומדת להתקיים בעוד כשבועיים יעלו קולות חדשים. בני התנועה בעיר יקראו לבני הקיבוצים לשתף אתם פעולה ביצירת גרעיני התיישבות משותפים, להסיר גבולות, לאחד מחנות. אמנון, בניגוד ל„שבו", חושב שהבדלנות הזיקה לבני הקיבוצים, ניתקה אותם מההוויה הישראלית וחשפה אותם לפיתויי החמרנות. יותר מכל תנועה חלוצית אחרת מזוהה „המחנות העולים" עם החינוך לאהבת הארץ. המייסדים האמינו בתמימות רבה שידיעת הכרת הארץ, לימוד תולדותיה, נופיה, והחי והצומח, יקשרו הנוער קשר אמיץ אל הארץ ולא יעזוב אותה. האמונה הכזיבה.

בית השיטה. חריש ראשון, סנדלר ראשון, צריף ראשון

עזריה אלון: בלוס אנג'לס הרבה בנים נלהבים לנופי ארץ־ישראל

עזריה אלון, ממקימי החברה להגנת הטבע ומראשוני בית השיטה, אומר באירוניה: „אני משוכנע שיש בלוס אנג'לס הרבה בנים נלהבים לנופי ארץ ישראל. אף אחד אינו יודע את [illegible] לקשור את הנוער לארץ כפי שאיש אינו יודע מדוע קמים הבנים ועוזבים את הקיבוץ. יש כיתות שרק מעטים מבניהן נשארו בקיבוץ בעוד שבאחרות עזבו רק מעטים. איש לא גילה איזו חוקיות מניעה אותם. אני מאמין שצריך לעמול בפיתוח החינוך כדי להשיג תוצאות שלא תמיד הן התוצאות הצפויות. אך אם לא תעשה לא יהיה שום דבר. צריך להדריך, להשפיע או בקיצור לחנך; אני לא מכיר דרך אחרת.

מנסיוני כמחנך אני יודע שלפעמים מלה אחת שנאמרה בסיטואציה לא צפויה השפיעה על דרך החיים של מישהו ולפעמים עשר שנות הוראה ומאמץ [illegible] אותו. אין בעבודה הזאת [illegible]. היתה לנו אמונה תמימה שאפשר להבטיח אהבת הארץ דרך הרגליים. שאפשר להבטיח בצד אחד ולצפות שזה יצא מהצד השני. עם השנים נוכחנו לדעת שהדברים הרבה יותר מורכבים ולחשיפה להשפעות מבחוץ יש בכך חלק. אחרי הכל לא הקמנו את בית השיטה לעצמנו בלבד. עם כל הבכי על ההחמצה, המספרים מראים כי מתוך 700 חברי בית השיטה – 500 הם בני המשק, בני זוגם ובנות זוגם".

ראשיגים

/ יצחק כפכפי

תנועת המחנות העולים צמחה והתגבשה בשנות העשרים והשלושים בתל־אביב, ירושלים, חיפה והמושבות הוותיקות. „החוגים", שהתאחדו ב־1930 עם לגיון צופי ירושלים והקימו את התנועה – היו חבורה של גימנזיסטים תל־אביבים, בני „נוער הזהב" מגימנסיה הרצליה. דיוקן קבוצתי של חלוצים

השנה שנת 1926 – שנת שפל בציונות וביישוב, לאחר שגל העליה הרביעית בשנות 1925־1924 נסתיים במשבר. תקוותיה של הציונות הקלה, כאילו ניתן לבנות את הארץ על־ידי היוזמה הפרטית של סתם יהודים, אם אך קצת כסף בידם ואף אם אין, נגוזות עד מהרה. מתחיל חוסר עבודה, רעב, ואף מסתמנת ירידה מן הארץ חזרה לגולה. ההנהלה הציונית חולת אונים לעמוד בפני המשבר. תנועת הפועלים כמו כבשה לעצבה כל עמדה בהנהלת העניינים, לא בתנועה הציונית ולא ביישוב הארץ־ישראלי, ובתוך עמדה של אופוזיציה היא מבקרת חריפות את חוסר המעש ואיבוד העשתונות של הציונות „הכללית" הבורגנית. אולם אף תנועת הפועלים עצמה נפגעת קשות במשבר. הסתדרות העובדים הצעירה כורעת תחת חוסר העבודה של חבריה, הפסקת עבודות הבניה ופשיטות הרגל של מפעלים שונים, אם פרטיים ואם מעמדיים. קבוצות פועלים קבלניות לעבודות בנין, שפרחו לעשרות בימי הגיאות, מתפרקות והולכות, ואף קבוצות קומונות, שנתארגנו במושבות לקראת התיישבות, מתפוררות בזו אחר זו. בפינות שונות של המחנה מתחיל לכרסם היאוש מהציונות אם אכבם יש אפשרות להגשימה.

הנוער הלומד המשתתף במחלקות הגבוהות של הגימנסיות בערי הארץ אינו ער לכל המתרחש סביבו אותה שעה. בעיותיה הקשות של הציונות המתגשמת אינן מגיעות כלל להכרתו. אפילו יש בשורותיו עצמו הרבה בנים ובנות שעלו לארץ עם הוריהם לא מכבר, ואפילו מצבם הכלכלי של רבים מאלה מעורער למדי, אין נוער הגימנסיות ככלל מפסיק לחוש עצמו „נוער־זהב". הוא ממשיך בשלו: בשעות השיעורים – בהצקות והפרעות למורים, ובהפסקות – בהעתקת השיעורים שלא הוכנו בבית, או בדחיפות הדדיות במסדרונות. היחסים שבין בנים לבנות מעסיקים את הלבבות הרכים, ושעות ארוכות.

לילות שבת מוקדשים לרדיפות הדדיות ולמעשי תעלולים ברחובות העיר. למחשבות על העתיד – שום דבר אינו משנה את הנתיב המקובל מאז על בוגרי הגימנסיות באותן שנים: יציאה להשכלה גבוהה בחוץ־לארץ מתוך כוונה, שלא תמיד היא מתגשמת, לחזור ארצה ולזכות בקריירה מתאימה. אין איש גולה אוזנם של הנערים והנערות מה נתבע מבנים של עם המנסה להשיב לו את מולדתו. המורים עוסקים בהוראה של העבר הגדול מכל התקופות שולשו, פרט לתקופה האחרונה של ההווה. אמנם נהוג בגימנסיה „הרצליה" בתל־אביב לערוך בחצר הגימנסיה, לקראת ימי חג או בימי זכרון ואבל, מפקד תלמידים, שבו נואם אחד המנהלים על עניני השעה, אולם אין הדברים חורגים מן המליצות הלאומיות המקובלות. אין זה כלל מכוונתם לשנות משהו בהלך מחשבתם של התלמידים. דעתה של תנועת הפועלים כמעט ואינה חודרת לחוגי הנוער הלומד, ואם מגיע משהו, הרי הוא מוצג בדרך כלל על־ידי העתונות האזרחית כבלתי־סביר ויוצא־דופן, כחלום של אנשים שלא מן הישוב: על־פי־רוב גלויות גם ההשמצה שכביכול מושפעת רעותיה של תנועת הפועלים מן הסיטרא־אחרא של הקומוניזם העולמי ושל בריה־המועצות, רחמנא ליצלן. יש לזכור שתנועת נוער אינה בנמצא בתקופה ההיא: אפילו שמעה של תנועת נוער כמעט ולא הגיע לאוזני הגימנזיסטים. אמנם קיימת בארץ „הסתדרות הצופים" בערי הארץ ואף במושבות אחדות, אולם זו עוסקת כמעט רק בצופיות לשמה, מספקת ענין לילדים קטנים בלבד, ובקושי גם למספר נערים מתבגרים הנוטים להמשיך בהתעסקות בצופיות ובהדרכתה לאותם ילדים קטנים. רק בירושלים הצליח ד"ר שוואבה לשוות תוכן חינוכי עמוק יותר בקהילת הצופים במקום ולהפוך אותה ל„לגיון צופי ירושלים". ה„לגיון" זכה כבר אז להעמיד בוגרים ראשונים שלו שכונו בשם „השומרים", ולשלחם לעבודה, בעמק יזרעאל (ראה פרק ה' להלן). אולם סגור ומסוגר היה „הלגיון", בפעולתו החינוכית פנימה. ושום הדים מן הנעשה בתוכו כמעט אינם מגיעים אל הנוער

בתל־אביב ובערים אחרות ...ת שואלות עלי. היתה זו אולי פעם
זה שנתיים הסתדרות ה... ...ה בזיי שבחורה כלשהי תבא אלי הביתה.
כרויה באותם ימים ...מן הבית לראות כי הן הקוראות לי, והנה
העובדים לבין תלמידי סתי בחורות בלתי מוכרות לי. האחת
של בוגרים ראשונים ל...קומה, שהציגה עצמה בשם חיה ריים,
בחיי קבוצה לרחובו...זה עתה את הגימנסיה „הרצליה",
מעוררת כל הדים בנוער... רחל לוין, תלמידת השמינית. אמרו
רוב מנין ורוב בנין... ברצונן לשוחח איתי. לא הזמנתי אותן
בתל־אביב לומר הי... אם משום שנתביישתי ואם משום שלא
„הרצליה". בה מתרכ... שמישהו יפריע לשיחתנו. תוך כדי
משמעותו. „הגבירי"... ברחובות „כרם התימנים". השכונה שבה
תל־אביב שולחים את... דיברה חיה על הריקנות השוררת בין
אליה, ואכנם חשים ה...ידים, ועל הצורך לעשות משהו „כדי
שהם כביכול מרכז ה...ד את רגש הלאומיות בגימנסיה". לשם
ואילו הם אינם חייבים ...צות מה ניתן לפעול בענין זה, נקראו
בראשית שנת תרפ... ה מספר תלמידים ותלמידות מהמחלקות
חרשה לשתי מחלקו...עיות החדשות, הקלסית והריאלית, והיא
הריאלית והקלסית. ש... גם לי לבוא לפגישה הראשונה שתתקיים
מאד זו מזו. המחלקה... שבין ראש השנה ליום הכיפורים, בגן של
בנים, נתפרסמה בב...סיה. השיחה בינינו לא ארכה הרבה, כי
וכיוודרת לחיי מוריה ... הסכמתי מיד גם להערכותיה של חיה
יש המשלימים עם ... המצב והצורך לפעולה בכלל, וגם
מרביצים תורתם ...תפותי שלי בפרט. בשבת שבין ראש
כשבמחלקה רעש ובו... ליום הכיפורים התאספנו לראשונה –
בכל העולה על רוחם ... את ברוריה וינה בן־יעקב, רבקה יפה,
וקצתם עוסקים בגל... אל כץ, שבתאי פיינשרייבר (בארי),
לעומתם יש מור...יתיה מרגלית – מהמחלקה הקלסית, ואני –
ו„מצליחים" להשלי... ריאלית. היתה חיה ריים מהמחזור המסיים,
של פחד. הצד הש... רחל לוין מהמחלקה השמינית. מרבית
מסילות ללב התלמי...די הקלסית לא היו מוכרים לי אפילו
ביניהם לבין התלמ...יתיום. חיה הציגה את השאלה – מה אנו
לחרוג משגרה זו ו...לם לעשות כדי להגביר את רגש הלאומיות
ללעג ולקלס על ...ינסיה: לאחר שלא ידענו מה לענות על
התלמידים היא ל...התה, החלט להתיעץ עם מישהו מהמורים
האפשר בתעודה של...נו במשלחת שתיפגש עם שני מורים. הד"ר
האכבעים כשרים. ... בן־יהודה והד"ר אליעזר ריגר.

לעומת המחלקה

הקלסית נוחה יותר, ופגישתה עם המורים שמעה המכלולת מהם
הנורמלי בין בנים־ולוש ודרכים לפנינו להגשמת מטרתנו: א.
משום שהושפעה י ערכים. ב. פעולה למען הקרן־הקיימת
למתימטיקה, הלא יראל ותוצרת הארץ. ג. לימוד תולדות
אותותיה של השפינות. חזרה המשלחת לאסיפה השניה של
המחלקה הקלסית. הצה – כך קראנו או לעצמנו, המלה „חוג"
והולכת בין המו נבנסה לשיבוש) ובסיה לה על שלוש
הריאלית. כים המוצעות לנו לבחירה. בינתיים נסעה
אני הייתי או (ריים, „המייסדת", לנהלל להככיר עצמה
ותצי בלבד לאחר לאותו: חברתה מהמחלקה השמינית, רחל
התחלתי ללמוד ב, לא באה יותר לפגישות, ואנו, קבוצת
הריאלית. יום אחו־ידי הסביעיות, נשארנו לבדנו להחליט
השנה תרפ"ז, הופתו דרך גבוא. העניין של „שינוי ערכים" לא

היה מובן לנו כל עיקר מהו, ואף חברי המשלחת ששמעו על כך מפי המורים לא ידעו להסביר לנו בדיוק למה כוונתם. הדרך השניה של פעולות למען הקרן־הקיימת – הרי ממילא היינו עוברים אחת לחודש בבתיה של תל־אביב כדי להריק קופסאות, ולמען האמת לא התלהבנו ביותר מפעולה כזו. נותרה לנו איפוא, הדרך השלישית – לימוד תולדות הציונות. הטלנו על שבתאי להיפגש שוב עם ד"ר בן־יהודה ולשאול בעצתו כיצד לגשת לענין זה. בן־יהודה הביע את רצונו להיפגש לשיחה עם כל הקבוצה על אופן העבודה. באסיפה זו הציע לנו ללמוד את תולדות הציונות. לא באופן כרונולוגי דווקא, אלא לפי ענינים מסוימים שנבחר בהם כרצוננו – „מונוגרפיות" בלשון. בין ההצעות השונות שהציע לנו – בחרנו לנו כנושא ראשון את „הביל"ויים". בעצתו של בן־יהודה השגנו חומר על הביל"ויים – הספר „מיומן אחד הביל"ויים" מאת חיסין, וקובץ של דרויאנוב, „מקורות לתולדות הציונות" – ובסוף חודש חשון תרפ"ז התחלנו בלימוד.

נפגשים היינו פעמיים בשבוע בבתיהם של החברים, נכון יותר – בבתי החברות שהיו להן חדרים משלהן – אם בחדר האחיות ברוריה וינה, ברחוב בלפור, אם בחדר של רבקה או של אפרתיה – ברחוב הירקון. ספרו של חיסין ניתן לחברים לקריאה בבית, ואילו בקובץ של דרויאנוב קראנו יחד בפגישות הקבוצה. בין המקורות הקשורים לתקופת ביל"ו היו שם מכתבים רבים כתובים רוסית. גרשון מרינבך, שצורף לקבוצה מיד לאחר התחלת העבודה, ושידע רוסית, היה מתרגם לנו את המכתבים תוך כדי קריאה. האמת ניתנת להיאמר שרוב הדברים לא היו מענינים ביותר. כיון שלא תמיד ידענו למצוא מן החומר הרב את העיקר, אולם נתחבבה עלינו עד מהרה הישיבה ההיא בצוותא, לחברים וחברות יחד, בני חמש־עשרה, שש־עשרה, ללא כל אדם מבוגר יותר, כשאנו חותרים לבדנו ב„ים" זה של מקורות, ונוברים בתוך המכתבים מאותה תקופה רחוקה של ביל"ויים, כדי לגלות בהם את ניצניה של התעוררות היהודית הלאומית ואת נבטיה של ההגשמה העצמית. המורה בן־יהודה לא היה משתתף בפגישות שלנו, אלא אחת לכמה חודשים, לסיכומים או לענינים מסוימים. רק נעזרים היינו בעצתו בכיוון לימודינו ובחיפוש אחר חומר מתאים. אט אט התחילו מתקשרים יחסי חיבה ורעות בינינו. חברים נוספים צורפו אלינו בזהירות מרובה, לאחר דיון על כל אחד באסיפת הקבוצה: שמריה צמרת מן המחלקה

הריאלית, יבימה סטרנוביץ ומאיר מוסן מן הקלסית, וכבר מנינו 11 חברים. במחלקות התעוררה סקרנות סביבנו. לא נתקבל הדבר על דעתם של התלמידים האחרים שיכולים בני גילם להתאסף יחד כדי ללמוד גם משהו לשם ידיעה עצמית, ולאו דוקא להשגת ציון. וכיון שבאסיפות השתתפו גם בחורים וגם בחורות, ודאי רק לכך נתכוונו. אולם חברי הקבוצה נמנעו בדרך כלל מלהכניס את הורים לסודם. „הקבוצה" נעשתה יקרה ללבם, וחוששים היו שמא יבולע לה אם יפשפשו כל התלמידים בעניניה. מעטה הסודיות הוסיף לקבוצה לווית קסם בעיני חבריה.

בחנוכה תרפ"ז סיימנו את לימוד תקופת הביל"ויים, וגרשון סיכם אותה בהרצאה שנתקיימה בשעה של אחרי הצהרים, באחד מחדרי הכיתות של הגימנסיה. הזמנו אליה גם תלמידים מחוצה לנו, אולם רק תלמידים מעטים באו לשמוע.

כאשר דנו מה יהיה הנושא הבא ללימודינו, נתחלקו הדעות. היו חברים שקצרה רוחם ורצו להגיע כבר לעניני ההווה, להכרת תנועת הפועלים והזרמים הפוליטיים שבהסתדרות, כדי להפסיק „לעבור על כל המפלגות" במשך השנה וחצי עד לסיום הגימנסיה. אולם כנראה שגברה עלינו השפעתו של בן־יהודה שהציע לנו ללמוד תחילה על „בני־משה" ותקופתם. לרובנו לא היה ידוע אז אפילו דבר קיומה של תנועה סודית זאת מיסודו של אחד־העם, ואין להניח שאנו היינו היוזמים לעסוק בנושא זה. אם היתה זו כוונתו של בן־יהודה או אם היו לו גם כוונות אחרות, מכל מקום היתה בחירת נושא זה מוצלחת ביותר לגבי המשך פעולת הקבוצה. התארגנותם הסודית של אנשים כדי להגשים את הציונות במעשים של ממש, קסמה ללבם של חברי הקבוצה, הגבירה את ליכודם וכיוונה את דרך מעשיהם. אפילו צצה מחשבה אצל כמה חברים שיש להקים ארגון דומה לשל „בני־משה" בין הנוער בארץ, ארגון שאמור היה להיקרא בשם „נכדי־משה" (נ"מ). אולם עד מהרה השתחררו החברים מהקסם שעלה בו. משנוכחו שהמעשה הממשי הנתבע מהם בארץ הוא ללכת לעבודה גופנית ולהקים ישובים חדשים, הבינו שלא התארגנות סודית דרושה להם, אלא מעשה גלוי – יציאה לעבודה – שיהיה מופת לנוער הלומד בארץ – לקום ולהגשים.

* מתוך: „שנות מחנות העולים", הוצאת הקיבוץ המאוחד תשל"ה.

הכנסיה תמליץ ותאשר/ מרם פוקס, ניו־יורק

כמרדעת קהל

אם ניקח בחשבון שמדי יום ראשון כל אדם שני בארצות הברית הולך לכנסיה גם להתפלל וגם להחליף דעות בעניני דיומא, הרי מה שחושבים עלינו — היהודים בישראל ובתפוצות — הכמרים, המנהיגים הרוחניים של באי הכנסיות הוא בעל משמעות ובעל השלכות על קביעת המדיניות הלאומית של ארה"ב.

„אמריקה היא אומה שהכנסיה היא נשמתה", כך הגדיר סוציולוג צרפתי בשנת 1835 אלכסיס דה טוקוויל את האומה האמריקאית. מאז עברו יותר מ־150 שנה אך הגדרה זו עדיין תקפה. 157 מיליון מתוך 250 מיליון אוכלוסי המדינה, כלומר, 63 אחוזים משתייכים ל־223 גופים דתיים נוצרים, 24 אחוז שייכים לכנסיה הקתולית, 16 אחוז לכנסיות הפרוטסטנטיות המסורתיות ואילו עוד 23 אחוז מהאוכלוסיה נמנים עם חסידי הכנסיות הפרוטסטנטיות האבנגליסטיות למיניהן. לעומתם, רק 44 אחוז מן הקהילה היהודית בארה"ב מבקרים בבתי־כנסת.

לדת ולמוסדות הדת יש מקום מרכזי בחיי הרוב הדומם של אמריקה, והכנסיות למיניהן מהוות את הרשת החברתית הגדולה והענפה ביותר. רשת חברתית זו משמשת מכשיר יעיל להעברת מידע, ליצירת דעת קהל ולכן היא בעלת השפעה רבה על תהליך קבלת החלטות וקביעת המדיניות הלאומית של ארה"ב.

בשנות ה־50 העלה מרטין לותר קינג, כומר בכנסיה הבפטיסטית, לסדר היום הלאומי את אי הצדק החברתי וההפליה נגד השחורים. נושא זה הביא לעליית תנועת המחאה נגד הפליה גזעית ובעד זכויות האזרח. בשנת 1963 אירגנה התנועה — שהיתה בשיאה — מצעד מחאה לוושינגטון שבו נטלו חלק 200,000 שחורים ולבנים ובראשם מנהיגים הכומר מרטין לותר קינג ובפיהם מחאה על אי הצדק ואי השוויון לשחורים. בשנות צמיחת תנועת מחאה זו הפכו הכנסיות השחורות למקומות מפגש לדיונים פוליטיים ומנהיגיהן היו למנהיגים הפוליטיים של הכוח השחור, כוח שממנו צמחו והגיעו למרכזי הכוח הלאומי האמריקאי אנשים כמו הכומר ג'סי ג'קסון השוקל להתחרות על המועמדות לנשיאות ארה"ב מטעם המפלגה הדמוקרטית, אנדרו יאנג ראש עיריית אטלנטה [illegible]

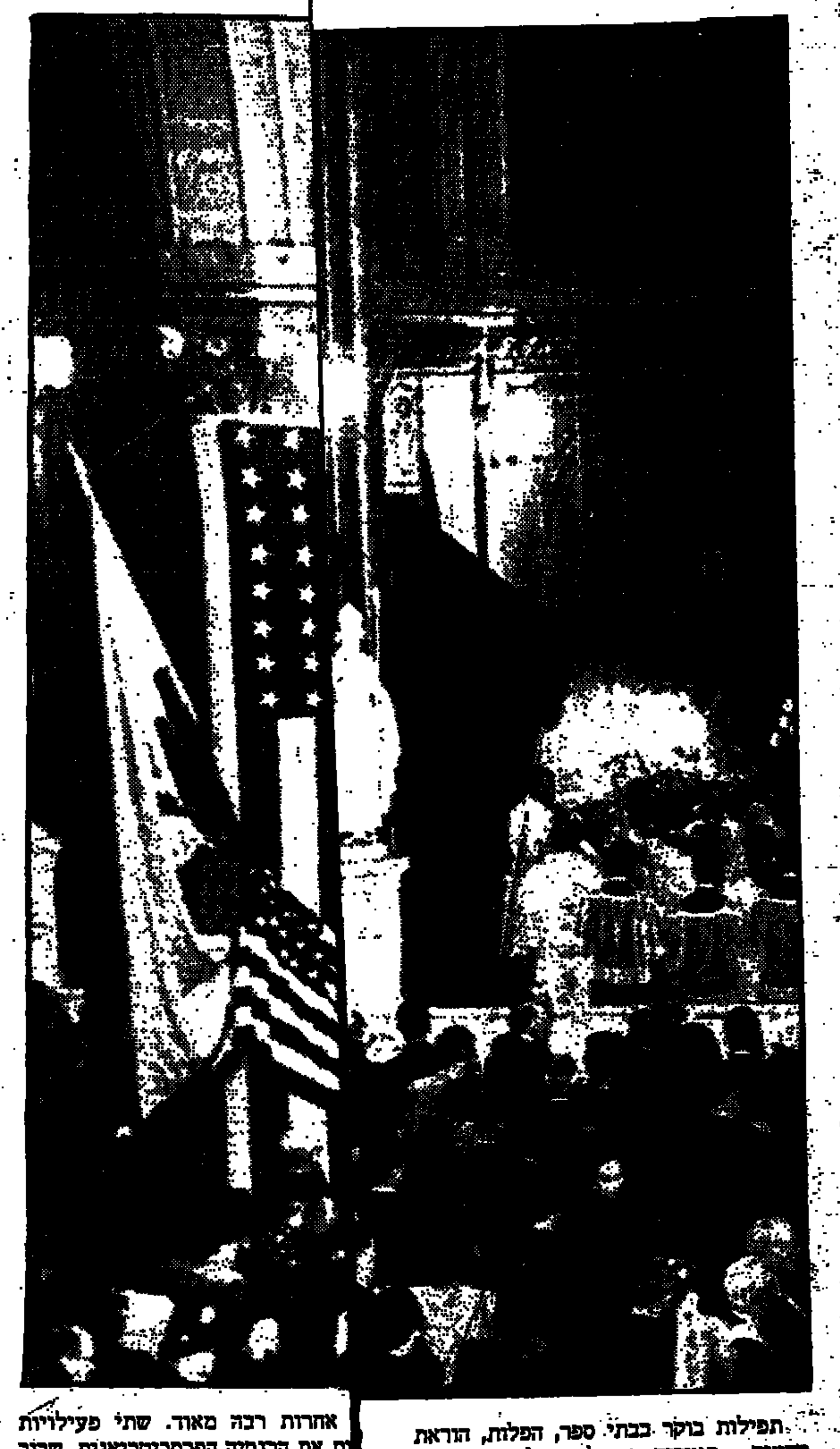

תפילות בוקר בבתי ספר, הפלות, הוראת מדעים — תאוריית האבולוציה לעומת אמונת הבריאה — הם חלק מהנושאים החברתיים שעל סדר היום של הכנסיות כיום.

גם בנושאי חוץ מגלות הכנסיות הנוצריות ...אחרות רבה מאוד. שתי פעילויות ...ות את הכנסיה הפרסביטריאנית, שרוב ...הם בני המעמד הבינוני הגבוה, אנשי ...ואנשי עסקים בעלי השפעה בקהילתם. ...ם האחת היא הפעילות לאיחוד הכנסיות והדתות השונות, והשניה היא פעילותם המיסיונרית הענפה המתרכזת בעיקר בארצות העולם השלישי וביניהן כמובן גם ארצות ערב. פעילות זו מתאפשרת בגלל מצבם הכלכלי הטוב של חבריה, שתורמים כיד רחבה למצוות הפצת דתם ברבים. אולם בעוד שמטרתם הבסיסית היא ששליחיהם ישפיעו על ארצות העולם השלישי הרי ישנה גם תנועה בכיוון ההפוך. המיסיונרים החוזרים מארצות שליחותם משפיעים רבות על חבריהם בארה"ב וכתוצאה מכך שורדת בכנסיה אהדה לארצות העולם השלישי ולארצות ערב. זהו הרקע לבחינת

מסמך הדן ביחסי הגומלין בין נוצרים ליהודים התקבל בחודש שעבר — לא בלי חילוקי דעות — על־ידי הוועידה השנתית של הכנסיה הפרסבטריאנית, החמישית בגודלה בקרב הכנסיות הפרוטסטנטיות. הציונות היתה סלע המחלוקת.

המסמך הדן ביחסי הגומלין בין נוצרים ליהודים, שהתקבל בחודש שעבר לא בלי חילוקי דעות — ע"י הוועידה השנתית של הכנסיה הפרסביטריאנית שנפגשה בבילוקסי שבמדינת מיסיסיפי. המסמך נקרא „ההבנה התאולוגית של היחסים בין נוצרים ליהודים" וחיבר אותו צוות של עשרה מלומדים שנעזרו בשני יועצים יהודים, ד"ר מיכאל וישכוגרד נציג הקונגרס היהודי העולמי וד"ר בלומנטל מנמחה לדתות מאוניברסיטת אמורי שבאטלנטה. במהלך חיבור המסמך — שנמשך כשש שנות — ערכו הצוות ויועציו ביקור בישראל ובמצרים ונפגשו עם מנהיגי הקהילות הנוצריות המקומיות.

המסמך שהוגש לדיון בפני 650 נציגי הוועידה נחשב ציון־דרך ביחסי נוצרים־יהודים. במסמך מועלות שבע סוגיות (ראה מסגרת) חמש התקבלו על נציגי הוועדה ללא כל־ויכוח ואילו שתי סוגיות זכו לביקורת ולהתנגדות רבה בקרב רבים מנציגי הוועידה. הסוגיות השנויות במחלוקת הן אישור תקפותה של הדת היהודית הפסקת פעולות מיסיונריות בקרב יהודים, ויחס הכנסיה למדינת ישראל כלמדינת היהודים, סוגיה זו המסעירה את העולם הנוצרי מאז קום המדינה: האם מדינת ישראל היא הארץ המובטחת שהבטיח אלוהים לאברהם ולזרעו.

האחראי להתנגדות לקבלת המסמך כלשונו היה הכומר בנימין וייר כיום אחד ממנהיגי הכנסיה, ולשעבר מיסיונר שחי בלבנון שנים רבות. הכומר וייר נחטף ע"י קיצונים בלבנון והוחזק 16 חודשים כבן ערובה. בחודש ספטמבר שוחרר הכומר וייר לאחר משלוח נשק מישראל לאירן, במסגרת עסקת הנשק תמורת בני ערובה בין ארה"ב ואירן. הצטרפו להתנגדותו של וייר נציגי הכנסיה המשרתים כשליחי הכנסיה בארצות ערב ומספר קטן של יהודים מומרים המשמשים כיום כמרים.

בלחץ המתנגדים מינתה הוועידה גוף בן ארבעה אנשים שערך ושינה בחיפזון את נוסח הסוגיות השנויות במחלוקת כדי שהמסמך יתקבל ע"י רוב נציגי הוועידה. למרות ההתנגדות הרבה הודגשה גם בנוסח החדש תקפותה של הדת היהודית, ובכך מאשר המסמך ומרחיב את המסמך ההיסטורי שהתקבל ע"י הכנסיה הקתולית בוותיקן באוקטובר 1965 הנקרא „נוסטרה אטאטה" — „בזמננו" — ובו הכריז הוותיקן על קיומן ותקפותן של דתות שאינן נוצריות, ובכך פתח פתח ליצירת דו־שיח בין נוצרים ליהודים.

ואולם בנושא זכות העם היהודי על ארץ ישראל כ„ארץ המובטחת" זכה בנצחון הפלג הפרו־ערבי שבכנסיה ובהשפעתו הוכנסו שינויים בסעיף זה.

המסמך המקורי סמך ידו על זכות העם היהודי על הארץ המובטחת ומיקומה הגיאוגרפי בארץ ישראל, ובכך נתן לגיטימציה לתנועה הציונית אף שמחבריו נמנעו במתכוון מלקבוע את המשמעות התיאולוגית של מדינת ישראל. הנוסח המתוקן אינו מערער אמנם על רעיון ההבטחה שנתן אלוהים לעם ישראל, אולם מדגיש שהארץ המובטחת אינה בהכרח מדינת ישראל, „מדינת ישראל היא ישות גאופוליטית ואין לה סימוכין תיאולוגיים" קובע המסמך המתוקן ומוסיף כי עצם רעיון הארץ המובטחת מחייב את ארוניה, לפי רוח מוסר הנביאים לדאוג למדוכאים ולזרים החיים בקרבם.

ועוד בלחץ הלובי הפרו־ערבי צורפה למסמך הצהרה התומכת בזכות הגדרה עצמית והענקת זכויות אזרחיות לעם הפלשתינאי. הכנסיה הפרסביטריאנית נחשבת באופן מסורתי כבעלת לובי פרו־ערבי ואפילו פרו־אש"פי. לובי זה ניסה להעביר החלטה בוועידת הכנסיה בשנת 1977 שאש"ף הוא הנציג הלגיטימי היחיד של העם הפלשתינאי. על רקע זה יש לראות בנוסח המסמך שאושר על־ידי הוועידה בחודש שעבר — למרות השינויים שהוכנסו בו — ציון דרך לקידום היחסים בין נוצרים ליהודים ודוגמה לכנסיות אחרות במגמת ההתקרבות ויצירת דו־שיח בין שתי הדתות. כמו שאמר אחד ממנהיגי הקהילה היהודית בארה"ב „נוכל לחיות בלי זה, אבל עם זה נחיה טוב יותר".

ומה לנו בישראל ולכל זה?

אם נרמיז לעצמנו שמדי יום ראשון כל אדם שני בארה"ב מתלבש חגיגית והולך לכנסיה להתפלל, להאזין לדרשת הכומר ולהחליף דעות עם מכריו, שכניו וידידיו, הרי מה שחושבים עלינו — היהודים בישראל ובתפוצות — אותם הכמרים, המנהיגים הרוחניים של באי הכנסיות הוא בעל משמעות שאין להתעלם ממנה.

הלוח הכללי ידיעות | הלוח הנפוץ ביותר | ראשון בדבר בבוקר

אליאנס
למפעל צמיגים אליאנס חדרה הנמצא בתנופת פיתוח
דרוש/ה
מהנדס מכונות, אוירונאוטיקה
בעל ידע בתיב"ם
ואנליזות מאמצים בעזרת אלמנטים סופיים F.E.A.
לתפקיד רב אתגרים בפיתוח צמיגי העתיד.
נא לפנות לטלפון 06-328402 לקביעת פגישה.

אליאנס
למפעל צמיגים אליאנס חדרה הנמצא בתנופת פיתוח
דרוש/ה
מהנדס כימיה
בעל ידע בתחום הפולימרים וחומרים מרוכבים
לתפקיד רב אתגרים בפיתוח צמיגי העתיד.
נא לפנות לטלפון 06-328402 לקביעת פגישה.

ספקטרום כימיקלים בע"מ
לחברתנו העוסקת בייצור וייצוא כימיקלים אורגנים סינטטיים (חומרי ביניים ו־Specialities)
דרוש:
מנהל/ת שיווק
אנו מציעים:
★ שותפות לקבלת החלטות.
★ שותפות בניית תוכניות לטווח ארוך.
★ אחריות לתכנון וביצוע השיווק והמכירה.
דרישות התפקיד:
★ רקע בכימיה אורגנית / הנדסה כימית.
★ ניסיון בתעשיה או שיווק בתחום התמחות החברה.
★ שליטה בשפה האנגלית (שפות נוספות יתרון).
★ מגורים באזור באר־שבע.
נא לפנות בכתב לת.ד. 826 באר־שבע 84106
או טלפונית ל: 057-70880, 057-70881
סודיות מובטחת!!

לחברה ת... הנדסאי... תע...
● בעל/ת רקע...
● בקיא/ה בשי...
● בעל/ת יוזמה...
● מגורים באיז...
● ינתן סיוע ל...
נא לפנות בכתב, ב...
תל־אביב 1026...

בפתח־תקוה
לסוכנות ביטוח בע"מ
דרושה
פקידה
עם נסיון
בבטוח
טלפון 03-918933
03-915818

U-MAN
עבור לקוחתנו, חברה גדולה ומצליחה לשיווק מכונות משרד וציוד הקפי למחשבים, דרושים
אנשי מכירות
1. לאזור גוש־דן
2. לאזור ירושלים
בעלי יוזמה ונסיון מוכח במכירות, לתפקיד עצמאי ומעניין הכולל קשר עם לקוחות קיימים, טיפול בפניות של לקוחות פוטנציאליים ואיתור יעדים חדשים לשיווק.
יחסי־אנוש מעולים, יכולת טובה בנהול מו"מ ורכב — הכרחיים.
הזדמנות לעבודה עם אתגר בחברה מובילה ולשכר גבוה במיוחד!
רכב מסחרי — יתרון. משכורת בסיסית + אחוזים + הוצאות אחזקת רכב למתאימים.
לפנות לדניאלה — טל. 03. 295694. מישרה 914.
סודיות תשמר בקפידה.

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו, סוכנות ביטוח מצליחה בת"א, דרושה
מזכירת ביטוח
בעלת נסיון בביטוח־חיים וידע בביטוח אלמנטרי, לתפקיד מעניין ואחראי כעוזרת למנכ"ל, הכולל קיום קשר עם לקוחות המשרד ועם חברות הביטוח.
סדר, דייקנות, יחסי־אנוש מעולים, יכולת לעבודה עצמאית וידע בהדפסה — הכרחיים.
שכר הולם ותנאים טובים להתאימה.
לפנות לדניאלה — 03/297741. מישרה 920.
סודיות תשמר בקפידה.

אפיקי תקשורת בע"מ
לחברתנו, המתמחה בהנדסת תקשורת ספרתית ואנלוגית דרוך לוויינים, דרושים
מהנדס אלקטרוניקה
בעל נסיון של 3—5 שנים בתקשורת מיקרוגל.
נסיון בתקשורת ספרתית ו או בווידאו — רצוי.
מזכירה — כתבנית
עברית־אנגלית. לעבודה ב־½ מישרה.
מועמדים מתאימים מתבקשים לפנות בכתב בלבד, בפירוט קורות חיים ונסיון מקצועי, לחברת א.ת. אפיקי תקשורת בע"מ.
רח' שמעיה 8 ת"א 67013.
— סודיות מובטחת! —

להברת ייבוא ושיווק רצינית
בעלת מוצרים תעשייתיים מבוקשים
לרגל הרחבת הפעילות דרוש/ה
נציג/ת מכירות
באזור תל־אביב והמרכז
— נסיון במכירת מוצרים טכניים — יתרון
— מעל גיל 25, בעל/ת רכב
— תנאים כספיים הולמים להצלחה
— הדרכה מקצועית, הזדמנות לקידום
נא לפנות בכתב אל:
יואל פפיר יועצים לשיווק, ת.ד. 2415 תל־אביב 61024, רק פניות מתאימות ייענו
— סודיות מובטחת —

לאדריכל שדל דוראל דרוש/ה
1. אדריכל בעל נסיון.
2. הנדסאי בעל נסיון.
טל. 03-5463566 תל־אביב.

U-MAN
עבור אחת מלקוחותינו, חברת שיווק דינאמית ומצליחה, דרושים
אנשי מכירות
מתמידים, בעלי יוזמה ומעוף, לעבודה מעניינת בשיווק של מוצר חדשני ובעל ביקוש גדול מאד. רצוי נסיון מוצלח במכירות שיווק. יכולת טובה בנהול מו"מ, יחסי־אנוש מעולים ומגורים בגוש־דן — הכרחיים.
הזדמנות יוצאת דופן לעבודה בחברה דינאמית וצעירה, עם אפשרויות קידום ושכר גבוה!
לפנות לדניאלה — טל. 03/295694. מישרה 924.
סודיות תשמר בקפידה.

U-MAN
לחברת ירמאן דרושים
אנשי מכירות
מעולים, בעלי נסיון מוכח, משכילים ואנשי עמל, לעבודה סופר־מעניינת עם עתיד וממון.
מנהל מכירות
עם "קבלות" של עבר עשיר ומוצלח בנהול מכירות ופיתוח אזור של אגוד פעילותנו, להרחיב ולפתח את מחלקת המכירות שלנו.
התפקיד כולל חופש פעולה ואחריות מלאה.
טלפן עכשיו ליזהר — 03/292949.

לחברת בטוח גדולה
דרושים
מצליחנים
להשתלבות בפרויקט מכירות חדשני
מועמדים מתאימים יענו לקריטריונים הבאים:
* מעל גיל 30. * נסיון קודם בעבודה עם אנשים.
* השכלה על־תיכונית. * כושר אירגון, שיכנוע ושווק.
* הופעה נאה.
הכשרה מתאימה וליווי הכניסה לתפקיד ינתנו למתאימים.
אם את/ה מעוניין/ת בקריירה עצמאית ומכניסה — נא פנה/י בכתב יד, בפרוט קורות חיים ונסיון קודם לת.ד. 4665 תל אביב, 61-046.
— סודיות מובטחת —

ליגת תעשיות בע"מ
קרית גת
דרוש/ה
מנהל/ת ייצור
מועמדים מתאימים יפנו, בכתב יד, למחלקת כח אדם, ת.ד. 120 קרית גת.

לחברה בענף המזון
דרושה
מקדמת מכירות
● גיל 26-40, מגורים באזור המרכז
● השכלה תיכונית, יכולת ניהול מו"מ, כושר ביטוי ושיכנוע בכתב ובע"פ, הופעה נאה, שעות עבודה גמישות.
● רכב + רשיון נהיגה חובה.
● נסיון קודם בתפקיד דומה — יתרון.
נא לפנות בכתב יד
לת.ד. 40013 תל־אביב, 61400

לחברה מובילה בענף מוצרי החשמל הביתיים
דרוש
מחסנאי
למחסן מוצרים מוגמרים
נסיון קודם והמלצות — הכרחיים
מועמדים מתאימים יפנו לטלפונים
03-7520903 03-7520901

למשרד שלטים בע"מ המוביל בשילוט
מאור ווהר פנאפלקס 3M
דרושים:
★ שרטט מקצועי בשילוט (נסיון)
★ שרטטת עם כישורים אמנותיים
★ צבעי שלטים מקצועי לרכב (נסיון)
★ מסגר קונסטרוקציות
★ פועל נקיון
תנאים טובים למתאימים.
לפנות אוהייב לאהובה
03-9234077/8

هكذا من الأصل

هكذا من الاصل

מ...חיי...רת געגועים

מאת לאה שניר

...ט, „בית של געגועים" (שירים), ספריית ...הכל, 1987; 39 עמ'.

גם ה... שם צ... אם נבונה הבחירה בו, עשוי להעיד על ...ות של היוצר. „בית של געגועים", ספרה אל... ת לויט, אכן נותן סימנים בשירים המשובצים בציורים תמונות, שיש בהן משום ... כבר כמוחים, כגון: ציפורים, גשם המכה ... אל ה... האשה באהבה ובבית, ... ו, תמונות אלו משקפות ... המוחש למופשט.

באר... זר בעלי גוון פילוסופי, המופיעים בשירים ומשקים לשיר מימד עומק ... כי מה ... הרילמה של יחסי הורים־בנים ... ה שהופנם וחולל בתודעת ... היא ו... אורך הקו לטובת הפנים. שלם ... ביקורת לבין התמכרות לכאב ... שם פ...געגועים. „גשמים בעיר גדולה אינם ... ואיש נ... מנקים –/ את הרחובות המתרוקנים / ...ם שהתגלד בם / רק לרגע" (17). כל ה... בשני שירים שנושאם הוא שתי ... יחידה. זהו המצווה על ידי אלוהים ללכת אל ארץ ... לוט שאינה יודעת לעמוד בכאב הפרידה. הלכתי ... ריות ארכיטיפיות ובסיפור ... ה משום אמירה מפורשת על בסיסו ... גם אני ... החומר הגעגועים, שהוא תשתית ... ממעיינו ... געגועים, אומרת המשוררת, הם ... כמו בעין ... ארם לעולם, ואת יחסה של הדוברת בכלל ... על קרהשכר אינה מאפשרת בחירה ... קצה ה... כורח המציאות. לכף העולם ... פה לא ה... לחוקים מיוחדים משלה ... היא הניצבת במוקד ספרה של ענת לויט. שהמלה ... נושי מותח מראש יסוד הניתוק והפרידה. ...אלוהים על אברהם ללכת ואין הוא נוקם. נער הייתי ... אנא לך", שכן קשה על אברהם הפרידה. ראיתי א... אפילו אין בו בבית זה קדושה. ההוריה ... ים ציווה על אברם ללכת / האם ידע ... לא פעם ... לכה / מה קשה הפרידה / מבית אבו... רק הנשימע אלוהים את לבו / ... של ... הוציאו א... היה לבקש ואפילו ... (כ) כך מתרחש הניתוק של אברהם מביתו ... ועת שבינו לבינו ... געגועים ... היא כאברהם ... כח להתענג ... והלא הציווי צריך לבוא מתוכה, שכ... כה עליון שהכריח ... לו. כאברהם ... חייבת להתנתק, לורום עם החיים ... הפעם לא ... סוריותיהם, המפגשים שהם מזמנים לא רצוני, אפוטל יוצא מן המפגש. ואמנם השיר על בהיוששותה של הדוברת באומרה: ארם מרחיק ... כך" (ז). אלא שאין היא יכולה לצייר ... הינתקות. ולבחירה המחולטת בדרך את מה שבלך אחר ... ואשת לוט הלכה לטובתו. במובן זה היא קרובה ל... משוררת יותר ... פעם שמעת ... קה בעובדת ... לצור לינה ... הבט על הסלא ... מלח / מלח שלא ... ואפילו קבר / רציתי לכתוב ... נשא על זכר ... היא ... גם איש כמו ... צופה לעבריו ... סופר אחורה ... קשה, מרירה ... בדד ללא מללת מראש הרמוניה. ... במקרה הטוב אחר ... כמו בהסכם ... לבוא לעורה ...

שכן החיים מתעתעים בו. מגבלותיו בתפיסת הכלל ואי יכולתו להתבונן כאמת הצרה מוליכים לכדי אינטופית בהיפגש אתר שלימות בלתי אפשרית. „שאינו בעל בית בעצבונו / יהא דייר משנה גם בכלחתו / שנים רבות יעבוד עד שילמד לקנות את דירתו... / שוב ושוב / יתפתה להאמין כי הגיע אל סופה / של דרך הנדודים, כדי לשוב ולהיבצע / לזרות הקירות הסוגרים, כדי / לשוב ולצאת אל מרחבים..." (9) המנוחה השלימה מצויה במות לכך. ואף בו אין המנוחה מלכת, שכן יש בו ממנוחת הגוף אך לא מנוחת הנפש, רק לפעמים בתוך ... של אהבה קטנות / ציפורים נודדות אל תוך / מנוחה שלימה" (10). בתחום המוחשי הציפורים יכולות לשוב אל התקווה, הן כבר אינן מלות לגעגועים ולתום שם נושאות עמן כוכבנן מארצותיהם הרחוקות.

מתוך עמדה נפשית של קרע ניכור וריחוק נובעים געגועים נואשים לקשר ולנחמה בא בעקבותיו. במעגלים במאים שני שירים מנסים להיות בבדידות, לרצע אחד ... פעמי הם מבקשים לנבט ... אי היכולת ליצור קשר. אלא שמתאום ניתן נסיונם לשלום. „ישבנו זה ליד זה / שנינו ... (...) / לכוח הבדידות שמקרבת לבבות, כדי / ללוש בה שכב אחד ואף גם לא לבצה –/ (...) רק את פני יכולת להמגיע, / והמלים שירבו אל תוך גרוני / חזרו גם אותך אל השתיקה. / (...) ברגע אחד קטנו, שנינו, / ופנינו כל אחד לדרכו" (14). המחשבה שכיוון למשוך קשר ולהעמיק היא בבחינת „אשליה של המשכיות בזמן" (15). המשות האמיתית היא, למרבה

ענת לויט

הצער, „הריח – המתקתק העולה מן הזרות", זרות שהיא כה ממשית עד שאינה מצריכה קולות. ושוללת מראש כל ניסיון של קומוניקציה „גם לא כתיבת מלים" (16).

תחושת הזרות אינה מביאה נחת, אלא מחריפה פי כמה את הבדידות והעדר הקשר האנושי החי והפשוט. הזרות המולידה שירים" היא גם הזרות האופפת את האנשים הספונים בבתיהם ומבקשים זה בזרועותיו של זו נחמה אך כלשהו מפני כוחות החוץ המאיימים לפגוע. „בבית ... שים נצמדים זה לזה כאילו / ביקש לגונן מפני / הגשמים, גם מפני פנים זרים / שאינם מוצאים מחסה" (7).

עולם מגור זה, האפוף זרות מפני מפגש אנושי, עומד בסימנה של עייפות נפשית שהיא תוצאה של התבוננות מפוכחת הן בעולם החוץ והן בעולם הפנים של הדוברת. מראש היא מצהירה שיש צורך להתגבר על המלחמה למען האהבה. שהלא מלחמה זו מלחמה אבודה המולידה רק מנוצחים. „לא צריך להילחם על מישהו שיאהב / כמו על אוויר לנשימה / מי שמכריז על המלחמה הזו, יהיה קורבן ראשון לתבוסה" (36). אהבה ... תמציתן הבלתי־תלויה כרבר של הקשר האנושי.

בספר שלפנינו אין „אהבות שמחות" ונהאה... במבט ראשון כאילו אין בו „כלל שירי אהבה. אך השבר המתמשך בנסיון לאהוב מעיד על צורך נואש באהבה. ההווה מזמין רק אכזבות, על כן מוטב להתבונן פנימה אל „המראות המוכרים" מן העבר. בהם אולי מונחת גם האהבה. ...

למסע. „שיבה אל מראות מוכרים, מתוכם / נולדו געגועים. לעזוב ולנסוע עד לכאן, כדי לשוב / אליהם מתוך געגועים" (19). יש בראיה זו משום בגרות. ויתור על מימד של חלום והתכוונות אמיצה להתבונן פנימה כדי לשאוב את חומרי היצירה מתוך המעבדה הפנימית, שלעיתים נוסים להתעלם ממנה, להשכיחה מלב. עמדה זו יש בה כדי להעניק חשיבות למלים שיש באפשרותן אולי להביא מזור לנפש. אלא שאין המלים מביאות רגיעה. הן מתעתעות במי ששם בהן את מבטחו. „כאילו יש במלים לשכך כאבים שאפילו בית אחד לסגור / עליהן אין. על אות כמה וכמה/ שורה" (23).

התכנסות פנימה יש בה, אולי, אפשרות מה להבנת מצבה של הדוברת, אך אין בה משום מוצא מן הניכור, הניתוק והבדידות. הסגירות מבטלת את היכולת להיות מתוך ספונטאניות ושיחרור, לכן השינה היא הפתרון הראוי. חוני המעגל משמש במובן זה בן דמותה של הדוברת. ברומה לזעמו ועיקשותו להילחם ביובש באמצעות בריחה לשינה, כך גם הדוברת כולאת את בכיה פנימה. „כאילו הורד מסך. הנפש אינה ניתנת לחדירה, ולקיום יחסי גומלין עם העולם ו„הבכי שוב אינו פורץ בקלות. / כבר שנים הוא עצור / וזרם במעגל סגור הכשפי / גובר (...) (24). האושר שמור רק לעונות השנה. אלו מביאות אושר שהוא אשליה ואינו שמור לבעליו. „חוני ומעגלו / איש עם בכיו ילכו / ולא ישובו" (24). קשר אמיץ הנברה מתקיים בין שיר זה לבין השיר העוקב לו בספר, שבו המשוררת מודעת לעובדה שהניתוק עלול לפגוע במתנתק, פגיעה שאין לה תקנה, לפיכך היא אומרת שיש לפרוץ את הסכרים, את כל המעצבים ל„הקרות / שישטוף לכלות / עשבים שוטים.../ למלא את העינים / ברמעות / לנקות / את שלא יוכל להמשיך / כך לרום / אל העונות הבאות" (25).

אם כי ענת לויט עושה שימוש במטאפורות של ציפורים ומסתייעת בדמויות ובסיפורים מן המקורות, כאמצעים שיש בהם כדי להעיד על הרחקת עדות, בכל זאת ניתן לומר על שירים אלו, שהם משקפים כנות באמירה, ונסיון לדייק / במסירת העמדה הנפשית המתנתת בבסיסם, ללא התחייעות בעומס לשוני שיש בו לעיתים כדי לכסות על אמירה ישירה ומטלטלת. מרבית השירים „כתובים בגוף ניסתר. וכמעט שאין הדוברת מתגלה בגוף ראשון. עם זאת אין היא נותרת בעמדה של בלתי מעורבת. להלכה היא משמשת כמי שמרוחות על ההתרחשויות מתוך עמדת ריחוק. למעשה היא נותנת לקורא להבין כי אלו הן עמדותיה שלה. משפטי הזיהוי הרבים בשירים מאפיינים את העמדה הנפשית באורח שיש בו הן מן הגילוי והן מן הכיסוי. שירים רבים בקובץ זה מכריזים את הקורא להתעכב עליהם פעם ופעמיים. המשפטים כתובים על פי רוב בלשון כחושה אך אינם דלים בתוכנם. מורכבותם נבנית בעיקר בשל היותם עשויים מצירוף אלמנטים מנוגדים הלקוחים מתחום הצירוף ההגותי, אך גם מתחום הלשון הציורית. כגון: „בחשיכה בין גוף לגוף / תול מנוטה אל החלום / בין גוף לגוף" (12). ובמקום אחר „רק את תחושת הדיוק זכרנו להעלות כתומה לפני שנפרדנו" (30).

השירים כולם מצומצמים בהיקפם, ואין הצמצום פוגם בהם כהוא זה. רובם מצליחים למסור מבנה מחשבתי שלם ומגובש וחורף השפה הרזה הם משקפים את שכבות העומק החבויות בהם. כנגד המלים העוברות בשירים כחוט השני, ריקות, אשליה, כאב, פרידה, עייפות, בדידות וחשיכה, מתייצבת המלה „געגועים" בשירים רבים בגלוי, ובאחרים במובלע וכמצב מסתבר מאליו. המלה „געגועים" מצביעה על התקוממותה של הנפש כנגד הוויית המציאות המשדרת נתק, ניכור ומועקה. מלה זו, הכלואה בבית־הנפש, היא אולי אותה מלה אסורה באמירה שבין שנים שהם קרובים ורחוקים כאחת. „אין לקרוא בשם המלה / אשר רק איים רחוקים כעומק / המים בין שנים / טבועים קוראים / מתוך החשיכה / והם אינם שומעים (34).

המשוררת מהלכת בין שני קטבים, קוטב עולם החוץ העוין וקוטב עולם הפנים המתגעגע. הדרך לגשר ביניהם היא דרך הבחירה בשינה והחלום, אך גם באומץ לפקוח את העינים. ולא להיהרד עוד מפני הניסתר והמאיים. בשיר החותם את הספר אומרת המשוררת. „עיני ... [illegible]

מעשה
לספרות, אמנות ועיון

בשדה עיון

...בר־ניר

אחרון האקטיביסטים

ישראל גלילי

ישראל גלילי, „במוקדי עשייה והכרעה": מרכז ...ראל גלילי, יד טבנקין, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 198..., 271 עמ'.

ישראל גלילי, „בטעם המערכה", סידרת „קו ...רום", מרכז גלילי, הוצאת הקיבוץ המאוחד, 198..., 131 עמ'.

...8 בפברואר 1986 הלך ישראל גלילי לעולמו – לא ...ימים (הוא נולד ב־1911) אך שבע פעולות ומאבקים ...רים, כאשר – כדברי רבבל גלעד – ידע „בחכמתו ...רותו לעורר אמון ללא סייג בקרב חברים, חניכים ...רים, שמהם שאב את סמכותו הבלתי־מעורערת". כל ...היה מה שקרוי „אקטיביסט" – ואין לכך הגדרה ...יקת, אך אולי מתכוונת היא לאדם „האוחז את ...סטוריה בקרניה", מטלטלה וחותר בכל כוחותיו ...נה בתנופה לכיוון היעד הרצוי, במהרה בימינו, תוך ...סבלנות כלפי תנאים מגבילים. כך היה בין מייסדי ...ער העובד"; כך היה, בהיותו קיבוץ נען, מראשי ...סכולה של „הקיבוץ הגדול, הגדל והפתוח"; כך היה ...אש המפקדה הארצית של „ההגנה"; כך היה מראשי ...שפיעים בממשלות ישראל; כך היה – בין השנים 19...־1977, יושב־ראש ועדת השרים לענייני ...תיישבות; כך התענה עם חבריו, באופוזיציה, מאז המהפך ב־1977; כך ניסה לעשות את חשבון נפשה של ...נועת העבודה כאשר זו נהדפה אחור ועולמה חשך ...ליה; כך גם הודבק עליו התו של „נץ" כאשר, מימי קמפ־דייוויד ועד ימינו, ניטש הוויכוח הפנימי בתנועת העבודה על „מחיר השלום", כלומר, על היחס בין השגת השלום לבין החזרת שטחים.

שני הספרים המונחים לפנינו הם ספר אחד (ולא מובן ...י מדוע לא באו לאחדם תחת כריכה אחת). אין הם ...זכרונות לא ביוגרפיה ולא אוטוביוגרפיה. יש בהם מעין ...חור" ענק, בין שנות ה־50 הראשונות לבין שנות ה־70, כאשר שני הספרים עוברים בשתיקה על פרק־זמן זה. הם אינם חובקים גם את גלילי כולו שלא היה בין הכותבים ...רבה, אך הוא נאם, הירצה, השתתף בימי־עיון. שני החיבורים עוסקים בעיקרו של דבר – במבט לאחור – ...פרשות ה„הגנה" והפלמ"ח, ובהפנותם את ניתוחם ...אל ההווה, בבעיות החברה הישראלית ותנועת העבודה כעת ...הצוקה וחשבון־נפש. החומר הוא איפוא בעיקרו ...עיוני־חברתי־אידיאי ולא יהיה טעם מרובה לבוא „להתווכח" עמו, כאשר הוא אינו עוד בקרבנו, והדבר של ...מבקר תהיה תכליתית יותר אם ינסה לבדוק מה קבע ...עמד, ומה היה ארעי יותר, בהגותו של המנוח.

★

הרבה מאוד מהגיגיו ופולמוסיו של גלילי היו ...קדשים לפלמ"ח, ולפירוקו, בעיצומה של מלחמת ...שיחרור. בצדק טען הוא באותם ימים, משמע, בעיצומה של מלחמת הקוממיות, כי „אחראי אני לכך שאילו נערך ...שאל בין מפקדי הצבא – אינני מציע זאת – היה ...פלמ"ח מקבל אישורו שבעתיים". המשך קיומו אשר ...בעתיים, אפילו בממשלת ישראל עצמה, ורק איומו של ...גוריון כי יתפטר כשר־הבטחון הכריע את הכף לטובת ...ביעתו לפרק את מפקדת המסיבה החזיתית ביותר של ...ה"ל בחיתוליו. אפילו נניח כי לאורך ימים היה טעם ...הפיל את כל המחוללות בצה"ל ... פלמ"ח ישבו בחפירות הקרב וסיכנו את חייהם, מעל ...עבר לשאר החטיבות, צריך היה לעשות את המעשה ...בן־גוריוני הזה. ברם, „הפלמ"חיות" של גלילי היתה ...גיטימית, עוד בשלושה היבטים נוספים: הצדק היה עמה ...ראשית, בימי מלחמת העולם השניה, השתולל הוויכוח, ...ר־שוב הארצישראלי, האם להורים את כל כוח־האדם ...זית „הבריגאדה", או לשמור על עיקר הכוח בארץ, ...י להגן עליה על כל צרה שלא תבוא, וכגורם קטע ...ד מדיניות „הספר הלבן" של המעצמה המנדאטורית; ...שנית – שוב הצדק היה עם התפיסה „הפלמ"חית" כאשר, ...ל פני פלישת מדינות ערב, היו פלוגות הפלמ"ח ...יחידות שיכלו לספוג את המכה הראשונה, ולתת שהות גיוס כל בני הישוב, לקראת המשך ההתגוננות הנצלחה. שלישית – דבר שלא מצאתיו בשני הספרים המונחים פנינו – גם אם הפלמ"ח פורק, רוחו לא פורקה, ועד צם היום הזה צבאנו אינו מעין צבא אנגלו־סקסיני, לא צבא־עם שבו מנשבת, מכל מקום עדיין, רוח ממיתולוגיה דמוקרטית נאמנה, בין מפקדים לבין פקודיהם, בגאוה־מילואים. מבחינה זאת, לא בן־גוריון דווקא, אלא ...ם של גלילי־יגאל אלון־יצחק שדה היא השורה על בא ההגנה לישראל.

★

נעבור עתה ל„אקטואליה", אם ניתן להגדיר כך את ...פרק הזמן של עשרים שנה – מאז למלחמת ששת הימים ...עד לפולמוס מריר הניטש עתה סביב הוועידה הבין־לאומית, להשכנת שלום בין ישראל ושכנותיה, ...רבות העם הפלסטיני. כאן ניתן לומר על גלילי שהוא ...ה נץ בין היונים. יונה – משום שכבר־ביו „לא אימצנו ...עצמנו את הדוקטרינה של „אף שעל", כלומר, של ...ארץ־ישראל השלמה. יונה – משום שלא נרתע מלקום ...ד מורו ורבו, כל השנים, – הוא יצחק טבנקין – ...ורבריו. „הדבר לא מנע ממני, למרבה הכאב, לחלוק על ...חק טבנקין כאשר הוא סבר שעלינו להיאבק על הפיכת ...וי הפסקת־האש (במלחמת ששת הימים – ר.ב) בכל ...גזרות, לקווי־שלום". ידע גלילי שקווי־השלום של ...טבנקין אינם אלא קווי־מלחמה, ללא קץ וללא תוחלת. ...היו איפוא קווי־השלום של ישראל גלילי עצמו? ...לפי דעתנו, גם לקווים שלו לא היתה, ואין בימינו ...ם תוחלת. הבה נקרא מה היה בפיהו:

מצד אחד, טען הוא לזכות ההיסטורית של העם ...היהודי לארץ־ישראל כולה – אך מאידך גיסא, שב גרס ...מפלגת העבודה קמה כדי להגשים ולממש את הזכות ...היסטורית הזו של העם היהודי בגדרי האפשרויות ...ריאליות של הדורות". רמז רק היה כאן בכיוון ההשלמה ...חלוקת הארץ „בדורנו", אך לא לצמיתות, אם־כי, ...ל מקרה, החזרת שלמות הארץ תוכל להתבצע רק ...„דרכי שלום" (אשרי המאמין). כאן החורים אנו לשאלה: ...פירוש גבולות „בגדר האפשרויות הריאליות"? משיב ...גלילי: „אני שואף לגבול המאקסימאלי האפשרי". ברם, ...ם הגבול המאקסימאלי הוא גם הריאלי? כאן נהיה ...„יונה" גלילי לנץ לכל דבר. הוא, מוסיף הוא, כל ...מפת התיישבותנו והתנחלותנו בשטחים חייבת לגלות ...התחשבות במציאותה של אוכלוסיה ערבית צפופה". לא ...שהוא איפוא לשבט. כן ידע הוא כי „בעד שלום יידרש ...חוסר הבעקיר", אך „ביציותו" מתבססת על תשלום המחיר „הכללית" הבועשרי ביותר. בהתאם לכך יתייצב גלילי נגד הסכמי ...קמפ־דייוויד, כמחיר השלום עם מצרים. הוא יהיה נגד ...עילות פיתוח־רפיח, נגד מסירת שארם־אל־שייך, ונגד ...נחלויות רבות בכל האפשר, באזורים מבוצרים כבדה, ...דרום סיני, ברמת הגולן, במרחב שלכה, בסביבות ...ירושלים – וברגע מסויים (ב־1973) הוא אף ישאל את ...מה „מבחינה מדינית ובטחונית ומבחינת הפרספקטיבה ...היסטורית מה הכרע איזו סכנה גדולה יותר: הסיבה ...לה של אוכלוסיה ערבית הנתונה לשלטון ערבי, ...מתגלי אף להיערכות עויינת בסמוך לנו מעבר לגבול – של המחנה מהאותה אוכלוסיה עצמה, כחיים משותפים בתוך גבולות ...יש אפשראל, על הסכנות המתחים הכרוכים בכך". נוסח זה ...נראה לי ברור. מכל מקום מרגיש גלילי, בלי־הרף, ...ומה עלינו לחתור לגבולות בני־הגנה, ואין גבולות ...הגנה בלי תוספת משמעותית של אוכלוסיה ...ערבית למדינת ישראל. הפרדוקס המודקר כאן הוא ...נו להשיג שלום מרבי תוך סיפוח מרבי של

שטחים, הבאים להבטיח גבולות בני־הגנה. לנו נראה הדבר כריבוע המעגל.

★

בקראנו את שני הספרים, המוקדשים לזכרו, הולך ומסתבר לנו שבר־דשר שאין חדש תחת השמש, וכי הניסויים הנערכים עתה על־ידי שמעון פרס (איש רפ"י־לשעבר) אינם רחוקים כגירסת ישראל גלילי (איש אחדות־העבודה־לשעבר) ביחס לצעדים, הסטטים עדיין, כדי לקדם את תהליך השלום. אשר לעבר־הירדן לא היתה כאן שום חפיפה. ערב הקמת המדינה, בימי „בילטמור" הבן־גוריוניים, כאשר הלה, „במעט או במסתרים, חתר להקמת מדינה יהודית באיזו חלוקת, חלק הקיבוץ המאוחד, וגם הקיבוץ הארצי של „השומר הצעיר", על תוכנית המדינה לאלתר – ובכך טעו. באותם ימים אמר גלילי: „המרי האומות – ר.ב) אינו מבקש להשיג הכרעה לאלתר, לא להשיג עכשיו את הגדרת ארץ־ישראל כמדינה יהודית, וראי שלא בחלוקה של הארץ, ואפילו לא בשלמותה". כל מה שרצה היה „להשיג תנאים מדיניים שלא יחסמו, לפני הציונות, את הדרך להתגשמותה" – ובכך טעה.

כן טעה בכל הנוגע לשלום עם מצרים. ואמנם: ב־1971 טען בהתרגשות כי אל לנו „להפקיר את עצמנו ואת בטחוננו, ולסגת לגבול ה־4 ביוני, או לגבול הבין־לאומי" והוא דרש, עם אחרים, „עומק אסטראטגי" במדבר סיני, בתנאי לשלום. אך עוד באותן שנות השבעים מתחיל גלילי להעלות הצעות „פונקציונאליות" ו„יכוניות", שיצצו בימינו ... של שר־החוץ, שמעון פרס. ... פונקציונאלית שגלילי היה נכון להגדירה, לכל היותר, כ„זהות פלשתינית", שתמצא את פתרונה במסגרת ירדנית, או ירדנית־פלסטינית – ולא יותר מזאת. תמוקר האנאלוגיה בין גישת גלילי לגישת פרס, שגם היא אינה חדשה, וניתן להגדירה בתחזירה לשורה פונקציונאלית עם ירדן, בדרך לפשרה טריטוריאלית עמה, לאחר תקופת־מעבר של „קו־דומיניון ישראלי־ירדני משותף על הגדה, וכנראה, גם הרצועה. תחילה מדבר גלילי על שיתוף „סמלי" של המלך חוסיין בגדה, אך לאחר מכן נראה הוא מתפתח לקראת גירסה גריבה יותר. הנה כותב הוא, בינואר 1977: „מן הצד הישראלי הועלו לבדיקה רעיונות אחרים המכונים „הסכמים פונקציונאליים", כלומר – הסכם ארעי שלא כרוכים בו שינויים ביהודה ושומרון, מבחינת מעמדו של צה"ל. המינהל יהיה איפוא לירדן, תוך שיתוף פלסטינים, והבטחון יהיה בידי צה"ל. בשנת 1977, יוסיף גלילי גם פיסקה משמעותית, הנוגעת לייצוג הפלסטינים בכל מו"מ על שלום, בזו הלשון: „מקובל עלינו כי במשלחת הירדנית יכולים להיכלל אישים פלסטינים, ולא רק מירדן אלא גם מיהודה ושומרון, אשר אתם בישראהיתנן". מן הראוי להוסיף את מה שהוסיף עוד בשנת 1977, באומרו: „אחת הסיבות שאנו בעד פשרה טריטוריאלית, ביהודה ושומרון, היא שאין אנו רוצים לאכוף שלטון על אוכלוסיה שאינה רוצה בשלטוננו". האנאלוגיה בין גלילי לפרס נראית לי איפוא סבירה בהחלט.

★

כיצד הגיב גלילי על „המהפך" הבגיני, ב־1977? קודם כל קבע, כי „התוצאה היא פרי הצטברות עמוקה, ממושכת... היא רצינית מאוד ואינה מוגבלת למיגזר אחד בלבד". שנית (והדברים מצלצלים צליל מילאנכולי, עשר שנים לאחר מכן), „אם לא נעשה את שנדרש לעשות, ביסודיות ובאומץ, הרי שהמפנה שחל בהצבעה יתפתח לתמורה סוציאלית ופוליטית ארוכת זמן". ואמנם, גם אם שמעון פרס עשה רבות לשם רה־לגיטימאציה של תנועת העבודה, בעיני האורח והבוחר – וגם השכיל להתמודד בהצלחה עם בעיות האינפלאציה, היציאה מלבנון, ועוד – עדיין רושם לפניו ישראל גלילי כי לא נגשנו ל„טיפול שורש" בחברה הישראלית, עדיין לא הגדרנו מחדש הציונות הסוציאליסטית מהי, בשלהי המאה העשרים, עדיין לא קירבנו שוב את הנוער, עדיין לא חולה ריפורמה מרחיקת־לכת בהסתדרות העובדים ובחברת־העובדים... וכל המלאכה עדיין לפנינו.

★

נפרדים אנו בזאת מישראל גלילי, שגם אם לא השקיע תמיד את „האקטיביזם" שלו בזוית הנכונה (מי שלא חטא, אידיאית, יידה־נא את האבן הראשונה על קברו), הרי היה הוא מיטב בניה של האומה המתחדשת בישראל, ומראשי המחנה החלוצי בה. טוב שתק"ם, והקיבוץ המאוחד, אינם נכנעים לטשטוש „האקטואליה" התקשורתית, והם יודעים להנציח את הגות מנהיגיהם [illegible].

„מבפנים" על המשבר הכלכלי בקיבוצים

חוברת מ„בפנים" (אביב תשמ"ז) מוקדשת כולה לדיון בשורשי המשבר הכלכלי־חברתי שבו שרויה התנועה הקיבוצית והדרכים למצוא ממנו.

בפתח החוברת מאמרו של אשר מניב, המאתר את שרשי המשבר בגורמים אידיאיים ולאו דווקא בגורמים כלכליים מובהקים, וכן מאמרה של אסתר אלכסנדר על התכנית הכלכלית החדשה. במרכז החוברת – „החשבון הדיך" – דברי חברים בישיבה מיוחדת של מזכירות התק"ם, שבה נעשה חשבון־נפש קיבוצי.

פענ...

מאת אברהם הגורני

ראובן מירן, ... לספרות עב...

ראובן מירן

מי שעדיין מת... בת־זמננו יצטרף ... הכמו־מתורגם. לס... העכשיו. כגון מצב ... שכפתת. תפרוץ א... וזירה. צפון או דרו... לאל – הים. ומן הי... התעופה. לא בסיפ... התעופה. היא שבה ... גיבור צייד מפוקח ... בינלאומי. רבק מאח... המציאות באמצעו... היא איננה כל כך ... הושב. בת שלושים ... משלה, כמהה לא... המציאות המדינית ... מתעניינת כל־כך בפ... הספר נפתח במקו... ימים לפני המלחמה ... שריה מתמלאים. הי... אך נעזר לא יהיה א... דודו אל המלחמה, מ... יש פרי לאהבתו. ח... בטרמפ, במונית שהאותו. כמו תמיד היא שוכבת על ... בצלע ההר. בעמק יזרעאל מיכה רכה או על רצפה קשה. היא אשה בשלה. מאור. ובעוד בעלה העיתונאי ממתיק ... כי הפגם נעוץ בה. ... [illegible]

פסיכולוגיה מעט. פילוסופיה זעירה. דיאלוגים קצרצרים. העיתונאי הכביר בן־הארבעים מבקש לשווא לעצור באגודלו את זרם הזמנים. לשים קץ למעגל הדמים. להציל את המדינה. את האנושות. והוא איננו יכול להציל גם לא את אהבת אשתו.

בעיני העיתונאי הבינלאומי בראים כפריים ערבים ופלאחים כעקרן בכפריים יהודים (אנשי קיבוץ ומושב). בעצם, המספר הוא המשמיע דברים אלה. לא כדי להוקיע, חלילה. בשם האמוזה והשלום. מה משמעות יש לסכסוכים אוריים לעומת השאלות הנצחיות. חידת החיים. ההתגרות במוות. אבל הוא איננו רוצה לדבר גבוהה־גבוהה. רוז קוראה באחור הספרים משהו על העניינים האלה. שם הספר או המחבר אינם חשובים. חשובה העובדה, שקראה את הספר הזה. „כשהיא נשענת על גזע ברוש זקן במעיין הרור" (47).

הידעת את המעיין ממנו שאבו אבותיך עת כזה. תעצומות נפש. מעיין חרוד אינו מעביר רטט של חזון קדומים. ברוש עתיק משמש שם מישענת. הקיבוץ והמושב היו לכפרים. „הם חזרו אל הבית הריק בשלוש לפנות בוקר ועשו אהבה. כשסיימו, רדומים, כבר הציץ שחר חיוור מעל הגלעד" (שם). הלשון העברית גמישה להפליא. היא קולטת. גם את „הדסק המדיני". את „ראש הדסק". כמו את איידיש קדים. כמו את הנער הערבי ריאד שאמר שקוראים לו „רמי". הכל משתנה והולך. רק רוז, מתעקשת לא לעבור את שמה, ושוכבת שוב ושוב על גבה. מתאמצת עדיין „לראות ביונתן רק תמצית הבהירות של גבריות מעורבת בתום נעורים" (61). על שוכבים גברי מרבים. גם יונתן שוכב על גבו באוהל בשעה שחבריו ישנים. „מחשבתו לפותה במבע העיניים התכולות" (63). מה אנחנו יודעים עליו. כי הוא יליד „אחת המושבות העייפות המאובקות בשרון" (64).

הסגנון הזה מוציא אותנו, בעקבות המציאות, ממסורת ארוכה של מה שנראה כפליאה מתמרת מחזון הציונות בהתגשמותו. מאובקות ועייפות הן המושבות בשרון. יש שהן מוציאות מקירבן נערים טובים לאהבה. לנשים בשלות בבתים ריקים. הנער הזה תמה, בכל זאת, כיצד אנשי העולם הגדול יוצאים ידי חובתם בעניינים גורליים ברוטאי בית האולים שבעפולה. „במילא כשהמציאות הופכת לחלום" – אומר המחבר באחת מהערכות המצב שלו – „הופכות התשובות הטובות ביותר לשאלות מרשות" (113). האם הקריאה ב„תוכי שותק פעמיים" מעוררת שאלות. ישנות או חדשות?

האם ה ת ו כ י, באמת, משהו מימד של עומק לעקלותים המילוליים שבין שני שתיקותיו. האם התוכי הוא נותן לגיטימציה לדרס ההרוס של ספרותנו הרי עליו לא חלה אחריות. הוא יהיה תמיד השני. הראשונים זה כבר עברו מן העולם. תוכי. תיקו.

פרס זלמן שזר

מרכז זלמן שזר מודיע על קבלת הצעות לפרס זלמן שזר לשנת תשמ"ז: 1. פרס לחקר תולדות ישראל יוענק על חבור־יד או ספר בעברית שעניינו תולדות עם ישראל ואשר ראה אור לראשונה בשנתיים שקדמו לשנת חלוקת הפרס, בהיקף של 10 ב"ד לפחות, גובה הפרס בסכום השווה ל־1500 דולר. 2. פרס לרומן ההיסטורי לבני הנעורים יוענק לכתב־יד שטרם ראה אור המתאר אירוע או תקופה היסטורית בהיקף של 5–7 ב"ד. כתב־היד הזוכה יצא לאור בהוצאת מרכז זלמן שזר. את ההצעות יש להגיש ב־3 עותקים. את החומר יש להמציא לא יאוחר מיום ראשון, ר' באב תשמ"ז (2.8.87). לפי המען: מרכז זלמן שזר, ת"ד 4179, ירושלים 91041.

ענת גורל

מדבר החיוכים

במדבר החיוכים הנפשות
נחלשות.
כח הרצון שלהן שביר,
כח ההתמדה
שואף לבנות
והיכולות לעוף
בבקר הגשום מהמשכים –
פוחתות.
במדבר החם כמו חול בקיע,
השמש הלזו רותחת;
מי שעוצם עיניו במרפסות
המרוחות של החלום;
כדי להתעורר
במרחבים הזהבים – יתחיל,
כמו השאר, מהתחלה.
בתחלה היה הים, ובים נקוד
תקוות. אחר־כך יבשו
המים והחיוכים
הפכו חידות.

הגיל הוא מחשבות

הגיל הוא מחשבות על הפנים
החרותות בנו – פני
רגל ויד, פני בטן
וגב ופני־פנים. בתוכן
אבנים נדירות
ולחש לשונות זרות
ראש.
הגיל הוא מחשבה כמוסה
על יפי שנמס
ומתבזבז במים
ולאור הצפיות.
אולי צפון הגיל באפי,
הרוכס שרירים
ומסקנות – אך לבסוף
נשאב אל תוך היפי –
הגיל הוא מחשבות.

...", הו

...ל יום ב' ...לדים לט ...ג"כיים ...גר שאול ...אן יעל וג ...א האמין ...חקקים במ... ...קושרים או ...נתק אל א...

...חדר המורים של ...מה לאולמי היסינ... ...ב חדרי המורים ב... ...חרים אינטימית: ...בעי ורוד וסגול, ו... ...י, הוא מראשוני ה... ...מקצוע האהוב עליו ...סבר", כך אומרים ...עולים" מסמל את ...תנועה הציעו ללכ... ...תנועה באמת.

כהה עור וכתגאו ...מתורבב עם מכנסיים ...בשמעירים לו שכתל ...הוא צוחק מלא הפה ...שהמכנסיים בחליקים ...לבית השני שלה: חד... ...המקומי. כמו יותר חב... ...קנאי לבית־הספר ואינ... ...ללמוד בבית־הספר ה...

על אף המחיר ... ההאשמות בבדי... ...סביבת טוב י... את הילדים ערכים ... לרעה בלי לפתח ... השיטה „היית כתנך ... את הנשמה בחינוך. אחרי עשרות שנים ... הנפש שעורך „שבר" ... בית־הספר נימים כ... הנפש לא מנעו עי... הלקם לגולת ללוס א... „המתנבים לא ה... נבנעו מלהתחכך, ה... המנגנה החינוכית ש... העולם החמרני שב... בכלל איבדה את קס... התנועות החלוציות ב... את החברה הישראל... המעבר הבורגני השפ... „הארץ הזאת ... הציונות החלוצית ... חלק מהבנים יורד... ולכתות. אינני בטוח ... מבחן. אני מרגיש א... דורי מנצלים עכשיו ... כמותי הוא להציל ... הצירה החלוצית ...

עצוב מפני ש„שב... שהחיים הקיבוציים ... הוא גם מודע היטב ... הוא נולד בלב ירו... תימנית, שעלתה אר... בכפר הערבי סילואן ... המשפחתית ניכרים ... על קיפוח עדתי. ... המשפחה התיישבו ... ירושלים לא רצו ל...

תנועת צמחה העשרי בתל־א... והמוש... „ההוג... ב־930 ירושל... התנוע... גימנזי... בבני „ג... הרצלי... חלוצי...

השנה שנת ... וביסוב, לאחר ... 1924־1925 ... הציונות הקלה ... עלידי היזמה ... קצת כסף ביזב ... כתחיל חוסר ... בן הארץ חוזרה ... אונים לעמוד ... כרם כבשה לע... לא בתנועה ה... ובתוך עמדה ש... את חוסר ... „הכללית" ... עצמה נפגעת ... הצעירה כודע... הפסקת עבוד... מפעלים שונ... קבוצות פועל... לעשרות בימי ... קבוצות קומונ... התיישבות, ... של הגימנסי... המתרחש סבי... של הציונות ... להכרתו. אפי... ובנות שלו...

תמונות מיוון החדשה

עם לבדד ישכון

מהומירוס עד ריצוס

מאת יוחנן גליקר

ברוב ענפי הטכנולוגיה, המדע והאמנות – גם אלה שהיוונים הקדמונים הביאו אותם לעולם – שוב אין יוון "מבילה את העולם" זה עידן ועידנים. כבר בימי הביניים – ועם כל תפארתה האומנית והתרבותית של ביזאנטיום – היו הערבים יורשיהם העיקריים של היוונים העתיקים ברוב ענפי המדע והפילוסופיה, מאז הרנסאנס, עברה אותה "בכורה" לעמי אירופה המערבית, ואחר כך גם לצפון אמריקה. הקיסרות הביזאנטית היתה עסוקה מדי, גם במגננה עצמית ומלחמות בלתי־פוסקות מחוץ, וגם במאבקים תיאולוגיים ומריבות וחילופי־גברי בארמון הקיסרים מבית. ארבע מאות שנות הכיבוש התורכי לא סייעו ליוונים לחזור לחיי תרבות תקינים ומודרניים, לפתח מאמציהם ההדיוטיים של "משכילי העם".

רק עם הקמת יוון החדשה, החלו היוונים, לאט לאט, להשתלב בחיי הרוח והתרבות של המערב, ותהליך זה עדיין נמשך. המלחמות השונות לשחרור חלקים של העולם היווני שלא צורפו למדינה החדשה מתחילתה; העיסוק המתמיד ב"אידיאה הגדולה"; הקשיים הכלכליים המתמידים – כל אלה גרמו לכך שתהליך זה יהיה מתמשך ואטי מן הצפוי והמקווה. גם "הדיזה" סייעה להאטתו של תהליך זה. רבים מן היוונים שקנו לעצמם שם עולם במדע, באמנות ובשטחים אחרים, היו – ועדיין הם – יוונים שעזבו את ארצם ללא שוב. די להזכיר, בדוגמה, את זמרת האופרה מאריה קאלאס שהיגרה לאיטליה; את מנצח התזמורת דימיטרי מיטרופולוס, שהיגר לארה"ב, או את הפילוסוף קורנליוס קסטוריאדיס, שהיגר לצרפת. רק מקצת מאנשים אלה – כמו, למשל, מורי הפרופסור טריפאניס, או אותו פרופסור פפנדריאו מאוניברסיטת קליפורניה – חוזרים ליוון. היוונים גאים באותם מבני ארצם שיצאו לנכר והצליחו. אין הם רואים בהם "יורדים", או "בוגדים", והם שמחים לשתפם במבצעים ואירועים ביוון עצמה בכל הזדמנות. אך יוון הפסידה, ומפסידה, בדרך זאת כמה וכמה מטובי בניה.

אך יש שני שטחים שבהם, כמדומני, עדיין מביאים היוונים לעולם יצירות העומדות באותה שורה עם המבחר שביצירות התרבות המערבית: המוסיקה העממית והספרות היפה. במוסיקה אני חובב שבחובבים, אך הרגשתי היא ששירי העם האותנטיים של יוון החדשה, ושיריהם ומנגינותיהם של מחוברים בני זמננו (כמיקיס תיאודוראקיס או אקיס פאנו) היוצרים מתוך מסורת מוסיקלית זאת, אינם נופלים ברמתם המוסיקאלית ממיטב המוסיקה העממית של כל ארץ אחרת, ועולים על שירי העם של רוב ארצות העולם בעומקם ובכוונת ביטויים – ובאותה פשטות וצלילות המכסה על אותו עומק ומזכירה לנו תכונה דומה של הספרות והאמנות של יוון העתיקה.

אי אפשר ליהנות משירי העם היווניים, או משיריו של תיאודוראקיס, הנאה מלאה, אם אין אנו מבינים גם את המילים. המילים הן, כמעט תמיד, שירה של ממש. השירה – גם המילים וגם המוסיקה – היתה מאז ומתמיד חלק מרכזי של חיי העם היווני על כל שכבותיו. גם היום, אין יווני המתבייש להשמיע קולו בשיר, ויהיה מעמדו מכובד כאשר יהיה. בשנות שלטון הדיקטטורה שלהם, כאשר רצו הקולונל פאפאדופולוס וכמה מחבריו לשלטון לקנות להם פופולאריות בקרב העם, הם יצאו למסיבה עממית והצטרפו למעגל של אחוזים ששרו ורקדו אחד משירי העם המסורתיים – ואת הצילומים של מאורע זה פירסמו בכל אמצעי התקשורת.

מסורת השירה היוונית עברה הרבה גלגולים מהומירוס עד ימינו, אך מעולם לא נפסקה. אחד החוקרים שהדגיש רעיון זה – או עובדה זאת – בכמה וכמה מספריו ומאמריו, הוא קונסטנטינוס טריפאניס. מי שנוטל לידו את אותה אנתולוגיה מצויינת של שירה יוונית, במקור ובתרגומו האנגלי, שערך טריפאניס בשביל הוצאת "פינגווין" באנגליה, "יווכח בכך שלא היה דור, מהומירוס עד ימינו, שלא נכתבו בו לפחות כמה שירים ויצירות שירה מעולות. היו תקופות שבהן משלה בכיפה שירה מסוג מסוים: השירה האפית של הומירוס, הסיודוס וממשיכיהם; שירת המקהלות והדראמה של פינדארוס ושל מחברי הטראגדיות הקלאסיות האתונאיים; שירת ההימנונים הביזאנטיים של ימי הביניים המוקדמים; או שירת התחיה הלאומית בדורות שלפני מלחמת השחרור ואחריה – ואלה רק כמה דוגמאות. אך המסורת נמשכת ונמשכת מימים הקשים של כיבוש, מלחמות ומשטרי דיכוי. השירה, כפי שאמר לי פעם חבר יווני (שאינו איש ספרות, אלא היסטוריון של ימי הביניים), היא "ברמנו של היווני".

כבר עמדנו, באחד הפרקים הקודמים, על עוד תופעה המייחדת את השירה היוונית: מקורה בפי העם וקשרה ההדוק עם לשון העם. גם בתקופות שבהן משלה בכיפה, בפרוזה היוונית, לשון המחקה את היוונית העתיקה, או לשון כלאיים מלאכותית, המשיך העם ליצור יצירות שירה בלשון הדיבור הקרובה ללבו. עם תחיית יוון החדשה קמו לה כמה משוררים גדולים שכתבו בלשון העם, או בלשון הקרובה לו, והמפורסם שבהם הוא דיוניסיוס סולומוס, המשורר הלאומי, יליד האי זקינתוס, שהיה אז בשליטת איטליה, וחניך התרבות האיטלקית. היו גם כמה משוררים גדולים שכתבו שירה של ממש באותה קאתרווסה, או בלשון ארכאית הדומה לה, והצליחו במלאכתם לא פחות. אולי הידוע שבהם הוא המשורר השני של דור התחיה הלאומית, אנדראס קאלבוס.

במשך המאה הי"ט קמו לספרות יוון כמה וכמה משוררים מעולים שאין כאן המקום להזכיר את שמותיהם. אך הנס התחולל בשנים של סוף המאה הי"ט ותחילת המאה הנוכחית, והוא עדיין נמשך. בדורות אלו קמו ביוון, בזה אחר זה, כמה וכמה משוררים שכל אחד מהם ראוי לעמוד לצידם של גדולי השירה האירופית החדשה, וכמה מהם משכמם ומעלה מעל בני דורם שמחוץ ליוון. שיריו של קונסטנטינוס קוואפיס, המשורר הבודד, פקיד הממשלה המכובד באלכסנדריה בגלוי והומוסקסואל בסתר, הם אולי מן המפורסמים ביותר בעולם, משום שזכו לכמה וכמה תרגומים ללשונות אירופה. אך פרסומם אינו גורע ממעלתם. איני מכיר שום משורר לירי בספרות המאה הזאת מחוץ ליוון שהייתי נכון לומר ששירתו עולה על שירת קוואפיס. יש שמות אחרים, שאינם ידועים כל כך מחוץ ליוון (ולצערנו, בה מצויים כמה וכמה תרגומים של שירתם) – קוסטיס פלאמאס, אמן גדול בכל סוגי השירה והסיפור הקצר, ואחד מגדולי הספרות האירופית בדורו; או אנגלוס סיקליאנוס, משורר קשה לקריאה ומרוכז, שלשונו וסגנונו המיוחדים – ואת מגלה הקורא רק לאחר שחזר ועיין בהם שוב ושוב – יורדים בעקשנות לעומקם של דברים.

לקורא הישראלי ידועה (מתרגומיו של הפרופסור שמעון הלקין) שירתו של גיאורגיוס ספריס, חתן פרס נובל לספרות, שנפטר רק לפני כחמש עשרה שנה. עד כמה שתרגומיו של הלקין הם מן המעולים שבספרות העברית וכפי שאפשר לצפות ממתרגם שהוא גם משורר בזכות עצמו, אין הם – או כל תרגום אחר – מסוגלים לתת לקורא את מלוא ההרגשה העולה מכל אותם הביטויים וזכרי הלשון שמשתמש בהם המשורר. ספריס היה דיפלומט במקצועו, ורוב ימיו חי כנציג דיפלומטי או שגריר של יוון בארצות חוץ. הוא היה בקי בכמה מלשונות אירופה וספרויותיהן, והושפע מכמה מן הזרמים המודרניים בספרות המערב. החוקרים ומבקרי הספרות מגלים בשירתו השפעות של אליוט, פאונד, ייטס ואחרים. לפני כמה שנים עשיתי ניסוי וקראתי כמה משיריו הדומים לשירי אליוט יחד עם כמה מיצירותיו של אליוט עצמו. גיליתי שעד כמה שאני מצוי יותר אצל הלשון האנגלית וספרותה, דיברו שיריו של ספריס אל לבי יותר משירי אליוט. גם אצל ספריס יש "שירה מופשטת" ו"סימבוליזם" – אך משום מה, גם הסמלים והביטויים הקשים והתמוהים נשמעים אצלו טבעיים יותר מאשר אצל בני דורו ה"מודרניסטים" האנגלים והאמריקאים. אפילו השימוש בסמלים אינו נעשה רק להאדרת כבודו של הסימבוליזם. להיפך, אותם סמלים אינם "סימבולים" בלבד, אלא דימויים הלקוחים מנופיה ומציאותה של ספרות יוון בכל הדורות: שקיפות, צלילות, בהירות, גם כאשר הן מחפות על מעמקים ותהומות; פשטות ותבונות על פני השטח, גם כאשר מתחת לפני השטח ינועו אמות הסיפים. אותה פשטות, כביכול, שבה מסוגל סופוקלס להעביר לפני עינינו את כל הודו ותוגתו ומוראותיו של מוות כגון "אידיפוס בקולונוס", כאילו כל מה שמתרחש כאן הוא סידרה של מאורעות יפים וטבעיים לחלוטין. אולי יש כאן משהו מנופה של יוון, מאווירה הצלול, מן השמש הבהירה, וקווי הנוף הברורים וה"חתוכים", כביכול.

דומה הדבר גם בשירתו של חתן פרס נובל השני, אודיסאוס אליטיס. שירתו היא, לעתים קרובות, יותר מופשטת, יותר קשה ויותר "סימבולית" משירת ספריס – אך סוף, כל זה נעשה בצלילות, בבהירות ובפשטות למראית העין. אפשר, כמעט, לראות את הדימויים ולמשש אותם. אילו היה זה רק מקרה אחד, יכול היה המבקר לקשור קשרים בין תכונה זאת של שירת אליטיס לבין העובדה שבמקצועו הוא חוקר תולדות האמנות, ופרופסור לתולדות האמנות באתונה. אך תכונה זאת, כפי שראינו, אינה מיוחדת רק לו בין משוררי יוון. כבר באותו "הימנון החירות" של סולומוס, ההימנון הלאומי של יוון, אנו מוצאים אותם דימויים שהם כמליים ופלאסטיים כאחד. איני משורר ואיני יכול לתרגם אפילו את שני הקטעים הראשונים והמופלאים של שיר זה. אנסה לתת משהו מעין תרגום בפרוזה:

"הכרתיך על פי אבחתה הנוראה של חרבך
הכרתיך במבטך, המודד בעוצמה את קצות הארץ,
כן העצמות הקדושות של ההלנים עלית ויצאת;
והנה לבשת גוף, התחזקת כקדם – ברוך הבא, החירות!"

הסמליות שבהשואת החירות – או יוון המשתחררת – לאשה המתעוררת מתרדמת מוות, נועצת תבל ומלואה במבטה, ושולפת את חרבה לקרב, ברורה למדי. יש גם כמה וכמה יצירות של ציירים יוונים ולא יוונים של אותה תקופה, המציגות את יוון המשתחררת כאשה יפה וחזקה הקמה מתרדמתה, וכדומה לזה. גם זכרי הלשון הספרותי בולטים לעין: להט החרב המתהפכת; עיני ה' המשוטטות בכל הארץ; העצמות היבשות. אך בעל הלל ליוון ולדוזה: "אל תספוד לרומאיות, גם כאשר כרעה ונפלה, והיא אסורה בשלשלאות האויבים – ראה, הנה היא זוקפת קומתה כקדם, מתאוששת ומתחזקת – ונועצת בחיית הטורף את חניתה, חנית השמש". איני יכול, ולא אוכל, לעשות צדק לכל עושרן הלשוני של ארבע שורות אלו. פה ושם נאלצתי "לעגל" כמה מן הביטויים. אך אולי, אפילו בפאראפראזה עילגת זאת, יוכל הקורא להבחין במשהו מעוצמתם הפלאסטית של הדימויים, גם אם יפסיד את עושר הלשון המקורי, שהיא פשוטה ונאצלת כאחת. לסידרת שירים אלה כתב תיאודוראקיס את המוסיקה, כשהוא משתמש, לכל שיר ושיר, בסוג שונה של נעימות מן המסורת המוסיקאלית היוונית. המאזין לתקליט זה, מרגיש שהשירים כאילו נוצרו לנעימותיו של תיאודוראקיס, והנעימות נולדו אצל המוסיקאי מתוך תוכן של המילים שכתב המשורר. לפנינו יצירת אמנות היכולה לעמוד בשורה אחת עם הטובות שביצירות מסוג זה במוסיקה הקולית של המאה העשרים.

לפרוזה היוונית, כפי שהזכרנו, היו מעלות ומורדות: וכבר רמזנו לכך שהדבר נובע, במידה לא מעטה, מ"בעיית הלשון". במשך רוב התקופה הביזנטית, ב"ספרות ההשכלה" היוונית, ובשנותיה הראשונות של המדינה החדשה היתה הנטייה לסגנן הפרוזה היווני לא לשון הדיבור של העם, לא הלשון בה מביע היווני את רחשי לבו – אלא לשון ספרות זאת או אחרת המחקה את

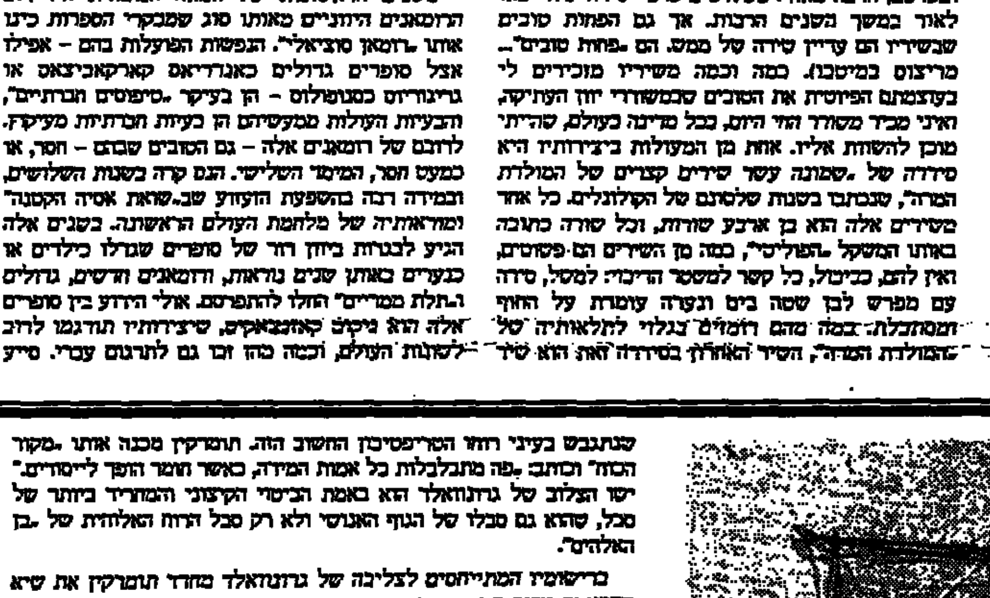

ריצוס ספריס אליטיס

היוונית העתיקה, או, לכל הפחות, "מתפשרת" אתה. גם בספרות "מלומדת" זאת אין לזלזל. כמה וכמה מיצירותיהם של ההיסטוריונים והמלומדים הביזאנטיים אינן נופלות בעוצמתן הספרותית מיצירות דומות בספרות ימי הביניים המערבית, של היהודים או של הערבים. אפילו בספרות הפרוזה של הקאתרווסה יש כמה וכמה יצירות מופת, שכוחן האמנותי עמד להן למרות לשונן המלאכותית. אך תקופת הזוהר של ספרות הפרוזה היוונית החלה כאשר יותר, זמן מה לאחר שמחברי רומאנים וסיפורים קצרים החלו לכתוב בלשון המדוברת, בעיקר בהשפעתו הגדולה של פסיכארי.

בשנים הראשונות של המאה הנוכחית היו רוב הרומאנים היווניים מאותו סוג שמבקרי הספרות כינו אותו "רומאן סוציאלי". הנפשות הפועלות בהם – אפילו אצל סופרים גדולים כאנדריאס קארקאביצאס או גריגוריוס כסנופולוס – הן בעיקר "טיפוסים חברתיים", והבעיות העולות ממעשיהם הן בעיות חברתיות מעיקרן. לרובם של רומאנים אלה – גם הטובים שבהם – חסר, כמעט חסר, המימד השלישי. הנס קרה בשנות השלושים, ובמידה רבה בהשפעת הזעזוע של "שואת אסיה הקטנה" ומוראותיה של מלחמת העולם הראשונה. בשנים אלה הגיע לבגרות ביוון דור של סופרים שגדלו כילדים או כנערים באותן שנים נוראות, והרומאנים והסיפורים, הגדולים וה"תלת ממדיים" החלו להתפרסם. אולי הידוע בין סופרים אלה הוא ניקוס קאזאנצאקיס, שיצירותיו תורגמו לרוב לשונות העולם, וכמה מהן זכו גם לתרגום עברי. סייע לפרסומו גם הסרט האמריקאי המבוסס על "זורבה היווני" (כפי שנקרא הסרט, והספר בתרגומיה: במקור הוא מכונה סתם "אלכסיס זורבאס").

איני מזלזל בקאזנצאקיס, שהוא ללא ספק אחד מגדולי ספרות העולם. אך פרסומו גרם להאפיל – בעיקר מחוץ ליוון – על כמה וכמה מבני דורו שהם סופרים גדולים לא פחות ממנו. לא אוכל להזכיר ולדון כראוי אפילו בחלק ניכר של סופרים אלה, אך "פטור בלא כלום אי אפשר". אזכיר שנים מהם, האהובים עלי במיוחד, והאהובים בעוצמת שנים מספריהם. איליאס וניזיס, יליד כפר יווני במערב אסיה הקטנה ואחד מפליטי השואה ההיא, פירסם כמה וכמה רומאנים ואוספי סיפורים מעולים. הידוע בספריו – גם בתרגומים לכמה מלשונות אירופה – הוא "אדמת איאוליה" ("איאוליה" – הוא השם העתיק לאותו איזור במערב אסיה הקטנה – והאיים שבקרבתו – שבו נולד וגדל המחבר). ספר זה הוא ציור משנה, אך מטבע לחלוטין, של זכרונות ילדות מאותו כפר יווני קטן באסיה הקטנה, באיזור בו נמשכה ההיסטוריה היוונית מן התקופה ההומרית ועד לשואה של שנת 1922, לבין רומאן אחר המתרחש בחלקו באותו איזור יווני שאבד ללא שוב ובחלקו במבצר עתיק בסקוטלנד. הספר כתוב, כמובן, כפרוזה – אך זוהי פרוזה שהיא שירה של ממש, ויש רגעים לא מעטים שבהם מרגיש הקורא את עוצמתה המקורית והפלאסטית של השירה ההומרית – כביכול, אילו חי הומרוס במאה העשרים, כך היה הוא כותב. אנו יודעים גם שבדפים אלה מצייר לפנינו המחבר עולם יווני שהלך ללא שוב, ואין ספק שדבר זה מוסיף לערכו הרגשי של הספר. אך נראה לי שגם אילו היה אותו עולם ממשיך להתקיים, לא היה הדבר גורע מכוחו האמנותי. בין הסופרים הידועים לי בספרות המאה העשרים, נדמה לי שרק יצירותיהם של עגנון ותומאס מאן מסוגלות להשתוות ליצירה זאת – ולכמה מספריו האחרים של ונזיס.

מחבר אחר האהוב עלי הוא מיכאליס קרגאצים, שנפטר באתונה בשנות החמישים בגיל הצעיר (יחסית) של חמישים ושלוש, אך הצליח, בחייו הקצרים, לפרסם כשלושה עשר רומאנים, כמה אוספי סיפורים, ואפילו כרך אחד (לא מוצלח ביותר) של "היסטוריה של העם היווני". קרגאצים הוא סופר היורד "לדיוטה התחתונה" של רגשות האדם, מתעסק הרבה בחיי המין, בפושעים "מכורים" ולאומכורים, באלימות, בבוגדנות וכדומה. הוא הכיר את כתבי פרויד, ואחד הגיבורים "המשניים" של אחד מן הרומאנים שלו הוא יווני שנסע לוינה והיה לאחד מתלמידיו המבריקים של מייסד הפסיכואנאליזה. האירוניה שבאותה אפיזודה היא, שעם כל בקיאותו במדע החדש, לא מצליח אותו "דוקטור יווני יפה תואר" להימלט מתסביכיו, וסופו שהוא שוקע בדיכאון אלכוהולי. אך פרויד עצמו עמד על אותה סתירה פנימית בנפשו של אותו תלמיד, ולא נתן בו אמון כבר משנת לימודיו הראשונה.

אמרתי שקרגאצים יורד עם גיבוריו ל"דיוטות התחתונות": אך זוהי, לעתים קרובות, ירידה לצורך עלייה. לאט לאט, כאשר אישיותו של הגיבור מתפתחת ונפרשת לפנינו, אנו מגלים שגם אותו אדם השטוף בזימה, בתאוות בצע, בשאיפה לכח ולשלטון, וכיוצא באלו, יש בו משהו הגון, אנושי, ואפילו גדול – אולי כמו אצל כמה מגיבוריהם של טולסטוי ודוסטוייבסקי. קרגאצים הכיר את ספריהם רק בשנותיו האחרונות. הרומאן שבחרתי בו הוא הארוך ביותר בספריו של קרגאצים – "יונקרמן". ואסילי קרלוביץ' יונקרמן הוא בנו הצעיר של בעל תעשיה פיני, שנטה להתקבל ברוסים בשנת שלטונם בפינלנד. ואסילי מצטרף לצבא הצר, עולה בו לדרגת קצונה, ולאחר מפלת הצר והצבא בשנות המהפיכה, הוא בורח, תחילה לקונסטנטינופול, ואחר כך לפיריאוס – אך לא לפני ששודד את רכושו של יהודי מסכן ברוסיה ועסק זמן־מה בעסקי סמים בקונסטנטינופול. בפיריאוס הוא מוצא עבודה כפקיד בבנק, ובמשך השנים הוא עולה לגדולה, עד שבשנותיו האחרונות הוא מתמנה למנהלו הראשי של אותו בנק באתונה. לאט לאט הוא הופך לעשיר מופלג, ובשנותיו האחרונות הוא "אזרח הגון" בעל בית גדול ומפואר, נשוי ואב לבן ובת. אך בכל אותן שנות עלייתו לפיסגת ההר הוא "רודף" על מתנגדים, ואין לו כל היסוסים ומעצורים ביחסי המין שלו עם נשים רבות: נשואות ולא נשואות. האפיזודות... כמה וכמה פעמים, בעניינים גדולים וחשובים של ממש, הוא מגלה אופק, ריסון עצמי ואצילות של ממש. האשה האחת שאהב אותה באמת והיא מתה מחלה פתאומית יום אחד לפני שעמד להציע לה נישואין – היא אשה פשוטה, לא יפה במיוחד, אך אצילת נפש. דווקא עם אשה זאת – ובדיוק משום שאהב אותה – לא קיים יונקר מין עד הלילה שלפני מותה הפתאומי, כאשר כבר ידע בלבו שיציע לה נישואין והיא תסכים. גם במקרה החשוב והמכריע בעבודתו, כאשר יונקרמן הוא הפקיד (הגבוה יחסית) המגלה שאחת מחברות התעשייה הלוות כספים מן הבנק שלו עומדת לפשוט את הרגל, אין הוא בא ומציע למנהל הבנק שיעקל את החברה וכל נכסיה וחסל. מתוך יראת כבוד למייסד החברה, נער כפרי שגדל והיה, בכוחות עצמו, לאחד מאבותיה של התעשייה היוונית, מקבל יונקרמן על עצמו את ניהול החברה כנציג הבנק, ותוך עשר שנים הוא מעמידה על רגליה – ומשפיע על הנהלת הבנק להחזירה לבעליה הראשונים. אלו הן רק כמה אפיזודות מן היריעה הרחבה של רומאן גדול זה, הפורשת לפני הקורא גם כמה וכמה צדדים מחיי יוון שבין שתי מלחמות עולם. בסופו של הרומאן מרגיש הקורא שגם באותו אדם הולל וסובא, שטוף זימה, שבמעשי יום יום אין הוא חס ומרחם על איש (ואשה), יש משהו גדול ואצילי. אולי אין זה מקרה שאחד מהטובים שבחבריו, פקיד באותו בנק בפיריאוס, הוא אדם העולה לגדולה כסופר ומשורר (ואגב, אדם שכמה וכמה אפיזודות בחייו מזכירות את קרגאצים עצמו), המקדיש את אחד מספריו לידידו ואסילי יונקרמן.

אי אפשר לעבור בשתיקה גם על חוש ההומור המאקאברי המיוחד לספר זה. אביא דוגמה אחת: באחת הסצינות המחרידות ביותר שבספר, מפגש בלב ים בין הגיבור המזוקן, השט ביאכטה שלו כדי לברוח מאימי הזקנה, לבין מלאך המוות הנוהג בצי של כל האניות שטבעו בלב ים מאז ומקדם, אומר מלאך המוות לגיבור: "ידעתי שאינך ירא מפני – אך אם גם אינך מכבד אותי כלל, על כן אעניש אותך. באתי להציל את נפשך מאימת העולם הזה. עכשיו שיניתי את דעתי, ואבקש ממר קרגאצים שיהרוג אותך באחד הפרקים המאוחרים של ספרו". כאשר כתב קרגאצים ספר זה, היה כבר חולה לב, וידע שלא נותרו לו עוד הרבה שנות חיים.

ומעבר לכל הדברים האלה, לפנינו תמונה ברורה ושקופה שיש לה קיום משלה.

★

הזכרתי כמה ממשוררי יוון. אזכיר עוד אחד מן המשוררים החיים אתנו היום: יאניס ריצוס. ריצוס הוא קומוניסט מושבע, חתן פרס לנין לספרות, ידידו של קומוניסט ידוע אחר, תיאודוראקיס, ואין הוא מהסס להשתמש בכשרונו הספרותי גם להבעת רגשותיו הפוליטיים. אך אין זה גורע מערכה הפואטי של שירתו – או, לפחות, של המעולים שבשיריו (ריצוס פרסם, ומפרסם, הרבה מאוד: כשלושים כרכי שירה שלו יצאו לאור במשך השנים הרבות. אך גם הפחות טובים שבשיריו הם עדיין שירה של ממש. הם "פחות טובים" מריצוס במיטבו). כמה וכמה משיריו מזכירים לי בעוצמתם הפיוטית את הטובים שבמשוררי יוון העתיקה, ואיני מכיר משורר חי היום, בכל מדינה בעולם, שהייתי מוכן להשוות אליו. אחת מן המעולות ביצירותיו היא סידרה של "שמונה עשר שירים קצרים של המולדת המרה", שנכתבו בשנות שלטונם של הקולונלים. כל אחד משירים אלה הוא בן ארבע שורות, וכל שורה כתובה באותו המשקל ה"פוליטי", כמה מן השירים הם פסוקים, ואין להם, כביכול, כל קשר למשטר הדיכוי: למשל, סירה עם מפרש לבן שטה בים ונערה עומדת על החוף ומסתכלת. בכמה מהם רמזים גלויים לתלאותיה של המולדת המרה, השיר האחרון בסידרה הוא הוא שיר

★

הספרות היוונית החדשה של מאה השנים האחרונות – ובשטחים רבים, גם יותר ממאה השנים האחרונות – היא ללא ספק מן הגדולות בספרויות העולם. הסיבה היחידה לכך שסופרים יוונים גדולים אינם זוכים לאותו שם עולם שחבריהם בספרות האנגלית האמריקאית, הגרמנית, הצרפתית, האיטלקית או הרוסית זוכים לה היא, שמעטים מאוד מחוץ ליוון הם אוהבי הספרות המסוגלים לקרוא יוונית חדשה להנאתם, והרבה מעוצמתה של ספרות יפה – בעיקר של שירה, אך גם של פרוזה מעולה – אינו "עובר" בתרגום. בשנים האחרונות, כאשר ספרותן של ארצות אחרות הופכת ל"תעשיה המונית" ורמתה האמנותית יורדת פלאים, יש עדיין בספרות היוונית כמה וכמה מחברים שהקורא מצפה לספרם הבא, או חוזר וקורא את ספריהם הקודמים. אפילו אותה אמריקניזציה, האוכלת בכל פה בשטחים אחרים של החיים, לא פגעה יתר על המידה בספרות היוונית של ימינו. גם כאשר סופר יווני מחקה במודע ובמתכוון את דרכי הסיפור והתיאור של הרומאן האמריקאי המצוי (ולא אזכיר שמות), בסופו של דבר, עדיין יוצאת מתחת ידו יצירה יוונית של ממש.

גם ביוון העתיקה וגם ברוב ארצות המערב באה תקופה ארוכה של ספרות ושירה גדולות לפני שהגיעו אותן מדינות לבגרות, יציבות ותודעה פוליטית, ולפני פריחתם של המדעים והפילוסופיה באותן ארצות. די להזכיר, למשל, את התקופה האליזבתנית בספרות אנגליה – תקופה של התגבשות מדינית, אך בעיקרו של דבר, של משטר אבסולוטי חמור, ותקופה שקדמה להתפתחות הפילוסופיה והמדעים באנגליה. אולי, בביטויו של ביאליק, "האגדה" קודמת בזמן ל"הלכה" – לפחות אצל עמים העוברים תהליכי שינוי יסודיים, כמו אנגליה של אליזבת הראשונה, שהחלה להפנות את עיניה ומשאביה מאירופה לעולם הרחב החדש שנתגלה באותה תקופה, או יוון החדשה, שעדיין, לאחר כמאה וששים שנות עצמאות, היא משקמת את עצמה מהריסותיהן של כל אותן מאות שנים של "שיעבוד מלכויות". ייתכן שפריחתה של הספרות היוונית, שהפכה בדורות האחרונים לאחת מן הגדולות שבספרויות העולם, היא סימן טוב לבאות.

[illegible]

מקור הכוח

מאת טליה רפפורט

יגאל תומרקין, רישומים, גלריה שרה לוי, רחוב פינלס 10, ת"א.

יגאל תומרקין מנהל זה שנים דו־שיח מתמיד עם תולדות התרבות (מדע, ספרות, אמנות) בתקופות שונות (ימי־הביניים, רנסנס ועוד), אך מעורבות הרישומים העכשוויים שלו התייחסותו למקורות קודמים היא ישירה ומרכזית, אולי יותר מתמיד, והיא מלווה גם במאמר של תומרקין על "שלוש ספקולציות אישיות בתיזה היסטורית".

בטקסט וגם ברישומים הגדולים מתייחס תומרקין לשלוש יצירות מופת ידועות. האחת היא ה"פיאטה רונדניני" של מיכלאנג'לו ("פיאטה" – "רחמים" – עם הורדת ישו מהצלב) ה"פיאטה רונדניני" היא האחרונה שעשה מיכלאנג'לו זמן קצר לפני מותו והיא הבלתי־גמורה, הפחות מושלמת, אך החזקה מכולן. תומרקין הציב באחרונה פסל שלו שנעשה על פיה בגן הפסלים של מוזיאון ישראל בירושלים, הוציא קטלוג יפה בשם "פסים ופיאטה ל־1984" וברישומים המוצגים עתה הוא עושה ואריאציות שונות על שתי הדמויות (מאריה התומכת בגופת בנה) באמצעות צורות מאסיביות ופנים כבדות, המגולפות כמסיכות ארכאיות. שתי הדמויות הצמודות, שהופכות כמעט לאחת, יוצרות גוש קומפאקטי ומרוחק מה ממנו מופיעה במקטע יד שאינה מתחברת כראוי לאף אחת משתי הדמויות.

תומרקין מזכיר במאמרו את "השלמות שבאי השלמות" ואת "כוח הניגודים". הניגוד הבולט ביותר ביצירה זו הוא הניגוד בין גופו המחוספס הלא־מעובד של ישו לבין הזרוע המבריקה המלוטשת שלצידו, הנראית כאיבר נפרד ועצמאי. ברישומיו מחדד תומרקין עוד יותר את הניגוד והקיטוע הזה וכך מוסיף גם את המתח הרגשי. על הצורות המתפרקות באיזכורים לפיאטה של מיכלאנג'לו מוסיף תומרקין גם קווי רישום חופשיים ואקספרסיביים בהתאם לטמפרמנט האישי שלו והתוצאה אינטנסיבית ודרמטית.

יצירה מפורסמת שנייה שהיתה כבר הופיעה בעבודותיו של תומרקין בעבר היא צליבת ישו של גרינוואלד מתמונת המזבח במנזר איזנהיים בגרמניה. תומרקין מתאר במאמרו את חוויית היכרותו האישית עם היצירה, מזדהה עם גרינוואלד, עם תקופתו (תחילת המאה ה־16) ועם הסבל הרב שראה עד שנתגבש בעיני רוחו הטריפטיכון החשוב הזה. תומרקין מכנה אותו "מקור הכוח" וכותב: "פה מתגלגלות כל אמות המידה, כאשר חומר הופך לייסורים." ישו הצלוב של גרינוואלד הוא באמת הביטוי הקיצוני המוחשי ביותר של סבל, שהוא גם סבלו של הגוף האנושי ולא רק סבל הרוח האלוהית של "בן האלהים".

יגאל תומרקין, "פיאטה רונדניני, מס' 5"

ברישומיו המתייחסים לצליבה של גרינוואלד מחדד תומרקין את שיא הדראמה ושוב הוא עושה זאת באמצעות קיטוע. באחד מהם מופיע החזה המתוח של ישו על הצלב כשלצידו האותיות שהפכו לסמלו INRI (ראשי תיבות בלאטינית של "ישו מנצרת מלך היהודים", תואר שהוענק לו מתוך לגלוג) ולמרגלותיו ראש קטוע. ברישום אחר מסתפק תומרקין בראש נטוי על צידו (כמו בתמונה של גרינוואלד) ובכף יד אחת של ישו, שכמסמר ענק תקוע במרכזה והיא מעוותת מכאב וכאילו פורשת אצבעותיה כלפי שמים. שוב, התוצאה היא חוויה עזה ומוקרת שמעבירה בעוצמה רבה את תחושת הסבל.

היצירה השלישית שמעסיקה הפעם את תומרקין היא הצליבה של פטרוס מאת קאראוואג'יו. במאמר מביא תומרקין סיפור מזעזע על קאראוואג'יו שלקח לסטודיו שלו אסיר שנידון למוות וצלב אותו כדי שישמש לו כמודל לציור צליבת ישו. למרות כל שידוליו של הצייר לא הצליח האסיר האומלל "לכלא את שליחותו ההיסטורית" ולהעלות על פניו את "ההבעה האלוהית של רגע הקדושה" ושל "אור מחילה וזהרת", שהאמן קיווה לה, אלא רק התפתל, הקיא, צעק וקילל. לבסוף, משהתייאש ממנו קאראוואג'יו הפך אותו כשראשו כלפי מטה, כפי שצלבו את פטרוס וגם את אחיו אנדריאס, כדי להשתמש בו כמודל לפחות לצליבה הפוכה כזו, שבה אין הבעת הפנים מהווה את מוקד היצירה כמו בצליבת ישו.

תומרקין מצטט את הסיפור מתוך המקורות בפירוט בעודו־חלחלה ואף מסיק ממנו מסקנות: "... ההזדקקות הנטורליסטית לצלוב על צלב הרסה את כל מה שהדמיון עושה לאמן – את מעשה האמנות. לא היתה זו אלא העתקה, מעשה אומן מן המציאות המבויישת". והוא מוסיף: "המציאות והאירועים הם שחייבים להדליק את זיק הדמיון. קירבה צמודה מדי למציאות מביאה להעתקתה הסטרילית, ללא אבירה מספקת."

בסקרה של תומרקין "המציאות והאירועים" הם לעתים אירועים אמנותיים כמו שלוש היצירות הזכורות וגם צליבת פטרוס מאת קאראוואג'יו משמשת לו כנקודת זינוק למספר רישומים חזקים, שבהם הוא מדגיש את הקומפוזיציה המשולשת שיוצר הצלוב ההפוך ומסמן גם את פעולת הפיכתו באמצעות החבל המתוארת בציור של קאראוואג'יו על־ידי קווי תנופה קטועים נמרצים.

תומרקין מתבטא בתערוכה זו בעוצמה רבה הן בכתיבה והן ברישום וזוהי חוויה אמנותית כפולה ומרשימה.

ביכורי צילום

בתערוכת המדרשה במכללת הצילום, גלריה "ראפי", רחוב נחמני 43, ת"א.

בבניין הישן והיפהפה הבנוי לבנים אדומות שברחוב נחמני, מעל גלריה "ארטיפקט", נפתחה עוד גלריה שתוקדש כנראה לצילום. התערוכה מדגימה יכולת טכנית וכן מיגוון של נושאים וגישות, אך מה שחשוב עוד יותר, פה ושם גם ניצנים של ראייה ושפה אישית. קשה להתייחס במסגרת זו לכל המשתתפות, אך אזכיר לפחות כמה מהן:

אלה כרמל היא היחידה שמציגה צילומי צבע. היא יוצרת פוטומונטאז'ים גדולים, שבהם מתערבבים מראות מסביבתה היומיומית (היא עצמה ליד שולחן אוכל, קרש גיהוץ וכו') עם תמונות "מוקפאות" מתוך סרטי טלוויזיה פופולאריים (שושלת...) שכבות של מציאות פרוזאית ומציאות אשליתית מבויימת ומתקתקה בכמעות אלה באלה, כשלעתים דמותה של הצלמת עצמה מגיחה ולוקחת חלק במלודראמה הטלוויזיונית. נוצרים משחקים חזותיים יפים וכן יחסי גומלין מעניינים, לעתים אירוניים, בין הדמויות והדימויים השונים.

צילומיה של מיכל ששון מוכיחים רגישות צורנית רבה. יש בהם בחירה מעניינת של אובייקטים, זוויות צילום חריגות וחיתוכי קומפוזיציות שיוצרים מתח ואחדה. מסתבר שגם נושאים טריוויאליים למדי כמו קטע רחוב מכוער לסכמה קדימה של מכוניות, תחול על רקע גוף ערפילי או רגליים וכתמי מים על ריצפה עשויים להיות תצלומים מרתקים.

פסי גידש יוצרת בצילומיה עולם מציאותי־למחצה ודמיוני־למחצה שהוא לעתים אקזוטי, לעתים תיאטרלי ולעתים כמעט סוריאליסטי. היא מצלמת, למשל, פלג גוף עליון של בחור שעיניו עצומות וידיו משוכות בחוזקה לאחור, כך שהוא נראה כטורסו קטוע ידיים של פסל. הוא מוקף בסבך צמחיה סבוכה, שמכמה במלולט מבצבץ מתוכה ומשחקי אורות והצללים עצירים ומתקבל אפקט מוזר ומסתורי (שהזכיר לי את הסרט "חוה הסרסט"). בצילום אחר ניצב בחור עירום ליד מיטה מכוסה בבד דמוי עור נמר על רקע דקלים טרופיים ואופניים חברי גלגלים. הצירוף הזה יוצר תמונה מדהימה, שהיא לא רק מפתיעה ואסתטית מאוד, אלא גם ספוגה מטבבים סוריאליסטיים.

סיגל אבני מצלמת פרצופים, חלקם ממוקדים, חלקם מטושטשים וחלקם מקוטעים (רק כמה ועיניים, או פה וסנטר). רצף עבודותיה מעניין מבחינה צילומית ופסיכולוגית גם יחד.

גילי שטרי מצלמת, בין השאר, את המציאות הפיקטיבית, המלאכותית והמסוגננת של משחקי טלוויזיה, או גורמי מודרנות חיצוניים שיוצרים רגש עקלתוני מורכב. יש בצילומיה מתח צורני וניקיון אסתטי.

גם ביתר הצילומים בתערוכה יש הרבה מה לראות וזוהי בהחלט תערוכה על רבה.

"אדיפוס רקס" בחוברת "פרוזה"

במרכז חוברת יוני של "פרוזה" התפרסם התסריט המלא של "אדיפוס רקס", סרטו של פייר פאולו פאזוליני, מקדימה את התסריט רשימתו של פאזוליני הדנה באדיפוס כנושא לסיפור קולנועי, לאחריה קטעים מדיון שהתקיים בעקבות הקרנת הסרט, בהשתתפותם של נסים קלדרון, דבורה גילולה ויצחק לאור. בשני מאמרים נפרדים דן יצחק לאור בשימוש שפאזוליני עושה בשפה בסרט ובגישתו לשפה ומעלה רשמים בשולי ביקורו של פאזוליני בישראל – יגאל תומרקין מספר על ביקור במרוקו בעקבות פאזוליני, באתרי הצילום של הסרט. גם מדורי המוסיקה והקלאסיקה מוקדשים הפעם לנושא אדיפוס: מאמר מאת מנחם צור על יצירתו של סטרווינסקי וקטע מתוך "אדיפוס" של סנקה (בתרגומו של עמי ריקמן), וחותמים את הנושא שני קטעים מתוך כתובות של נסים אלוני: "אדי קינג" ו"הטבילה האמריקאית".

מדורים אחרים בחוברת מוקדשים לאמנות ולמזרח הרחוק.

פרס להילא"י

הקרן החדשה לישראל החליטה להעניק להילא"י, המרכז הישראלי למען האומנויות היוצרות, פרס על פעילות הסדנה לכתיבה יוצרת לילדים ובכך לתרומתה לרעיון של "שפה בבשר להבנה". הסדנה נערכה במשך השנה במעלות עם הסופרת דורית אורגד ובתרשיחא עם הסופרים מיסל חדר ונאסר יוסף, כאשר נערכו מפגשים בין שתי הקבוצות ליצירה משותפת.

דפדוף ראשון
ספרים חדשים
מאת אבי טנא

מקרא

ועליו סמכתי

הכתר – סיפורו של כתר ארם צובה / מאת אמנון שמוש / מכון בן־צבי / 183 ע'.

ארם צובה היא חאלב היא אלפו היא מקום משכנו הראשון של הכתר – "כתב־היד העתיק ביותר של תנ"ך שלם המוכר לנו", וככל הנראה "גם המקור המוסמך המדוייק והמקודש ביותר, הן של הטקסט המקראי והן של מערכת הניקוד הטעמים והמסורה; מה שעושה אותו לנכס הראשון במעלה בעולם כתבי־היד העבריים היהודיים. על־פי הידוע יצא הכתר מתחת ידי הסופר שלמה בן בויאעא לפני יותר מאלף שנה ההוגה, נוקד ונמסר בידי בעל המסורה אהרן בן אשר. אבל בכלל האגדות שנקשרו לו נמצאה גם זו שאמרה כי עזרא הסופר הוא שכתבו. האגדות הללו לוקטו בידי אמנון שמוש כחלק מסיפור עלילה מרתק שיש בו על ייחודו של הכתר, על נסיונות צילום והעתקה, על מאמצי הצלה, על קהילת ארם־צובה והכתר, על היש והחסר ועוד כהנה וכהנה. בין הנספחים דברי הרמב"ם ("...ועליו סמכתי בספר התורה שכתבתי כהלכתו"), וכן מכתבים ולבאנסים של קאסוטו ושל יצחק בן־צבי. בראש הספר צילומים של כמה וכמה עמודים מתוך הכתר.

אסופות

קריאה אחרונה

מבחר אגדות וקטעי הגות / מאת פראנץ רוזנצווייג / העורך רבקה הורביץ / מוסד ביאליק / 478 ע'.

על פראנץ רוזנצווייג (1886–1929) אמר גרשם שלום שהיה "אחת ההתגלשויות הנעלות ביותר של שר עצמו, הגניוס הדתי" ובדברי המהדירה: "סטודנט שהיה כמעט על סף אגן הטבילה ושב לאלוהי ישראל. הוא ויתר על עבודתו באוניברסיטה כדי לסייע לאחיו להתחזק ביהדותם והקדיש את חייו להחיות את החינוך היהודי בגרמניה... נמנה עם הוגי־הדעות האקסיסטנציאליסטים... אחד מן הראשונים שפיתח פילוסופיה דיאלוגית – "כבי שקבע כ"ן אדרבא, העולם זקוק לעם ישראל, כי הוא־הוא העדות למציאות האל בעולם". הקורא העברי כבר התוודע לשני ספריו – "נהריים" (1960) ו"כוכב הגאולה" (1970). קטעי האגדות והיומנים שקובצו כאן באה, כדברי נתן רוטנשטרייך ב"אחרית דבר", להפיק אור על אישיותו, על מניעיו ועל הגותו ולהזכירנו את האפשרות ש"רוזנצווייג היה אחרון ההוגים של יהדות גרמניה בתחומה־שלה – מעין 'קריאה אחרונה'. בפתח הספר מבוא מקיף משל המהדירה ובין הדפים הערות רבות מפרי עטה.

משפט עברי

כשלמות אחת

הראיות בדיני התלמוד/ מאת שלום אלבק/ אוניברסיטת בר־אילן/ 356 ע'.

ספר רביעי בסידרה המוקדשת למחקר שיטתי של המשפט בתלמוד ועקרונותיו – לאמור, של אותה מערכת משפט שכלל בעל הטורים בטור חושן משפט: "כוונתם של המחקרים", אומר אלבק בפתח הספר, "אינה לבאר את ההלכות או ליתן קיצור של ההלכות, אלא לגלות את השיטה המשפטית כולה כשלמות אחת, ומתוך ידיעת המערכת כולה בסקירה אחת, בדרך יסודית ופשוטה, יובהר גם הקשר ההגיוני שבין החלקים השונים ויובן טעמן של ההלכות הרבות". ועוד, "ספר זה הוא על דיני הראיות ולא על דיני עדות בלבד, שכן, הוכחה לאמיתותן של עובדות ויחסי ממון, יש לא רק בדברי עדים אלא גם בטענות בעלי דינים, בחזקות, בשטרות, באומדנות ובדרכי ראיה אחרות". ראשית דבר ב"סיכום של דיני הראיות" ואחריתו ב"המוציא מחבירו עליו הראיה". המחבר הוא פרופסור לתלמוד ולמשפט עברי באוניברסיטת בר־אילן.

שירה

לקריאה פעילה

שירי הייקו / נבחר על פי ספרו של הרולד הנדרסון / תרגום ועריכה יהודית כפרי / ספרית פועלים / 88 ע'.

ההייקו הוא שיר יפני קצר מאוד, בעל צורה קלאסית־מסורתית קבועה ועיקרו ויחודו ברמיזה. היפאנים מחברים שירי הייקו זה יותר מ־700 שנים, אלא שרובם אינם זוכים לפרסום (ועדיין נותרים מאות אלפי שירי הייקו המתפרסמים מדי שנה בשנה). וגם זאת, ההייקו מחייב קריאה פעילה מאוד, כדי להשלים את הפרטים החסרים. לדוגמה: למקרא "ענן פריחה/צליל פעמון – / במקדש אואנו? במקדש אסקסה?" צריך הקורא לדמיין לעצמו אביב (שבו יש פריחת דובדבן) וזמן הרדומים שבו נשכבים צליליהם של פעמונים משני המקדשים הנזכרים. הספר נחתם בשיר הייקו שכתבה אישה יפאנית בעת שמתה בקובל, קינה של המתרגמת: "כתנות לחוט התיל (התלה)/ צומחים עשבי האביב של הארץ החצויה/ מלטפים זה את זה ברוך כה רב". מקומו יכירנו בסידרת "עופר אילים".

נסיכה בין פראים

תבונות מתערוכה רחוקה / מאת חנה רוביסקא / עם עובד / 56 ע'.

ספר שירים ראשון לחנה רוב־פסקא הדוקה במקצועותיו כשוקנית וכזמרת, המעידה על עצמה בסופו "שאין לי זמן לחיות בחיפזון", והמתרפקת על זכרונה של "ילדה רוזה החיוורת בארץ אסיה תמה... נסיכה שנכשתה בין פראים". בתוכו גם שירים כגון: "פרמתי את שמלת כלולותי/כלולות כיאופים שהגלו עוטבש/פרח מיובש בתוך שיר השירים/ והרי למדנו בפיסיקה:/ שום דבר לא הולך לאיבוד/סבב הדברים/ או משמלת שיר השירים / תפרתי חצאית של פרחים/ עם תקוות חום שני/ חצאית וגם עניבה לתלות בה/ כל אסטה./ מוכחה לבריאות הנפש יפרש/ כי חרש בעני יסן יבשא/ פתיחת ספרי רצון/ מצוות הכנסת כלה ומצוות הדסין/ כי אביב מתרפק על כל הסיפון/ ואולי על בנה גבוהה, תחת עץ רענן/ אי שם בנעלי של בעלה, על גב ענן/ מחכה לי תגיעת עשתורת/ כמה לא ידעתי".

הומור

המקום הארקטי

כוב לבנוק / מאת שמואל גבן / שי / 216 ע'.

העובדות, אומר המחבר, ידועות: היהודים הצטיינו תמיד בהומור ואין בהומור לפרק את המתחים העיקביים על חיינו בארץ. מדוע אם כן אין ההומור "תופס את מקומו הארקטי" בתחום החינוך וההוראה? אולי מפני שצריך להוכיח, שוב כדברי המחבר, "כי אין לך כהומור פונמן רציני". ליתר תוקף הוא מוסיף כמה פרקים המבילים ליקוטי הומור ההוריסטי למען הגיל הרך ולמען "דרגות גילים מאוחרות יותר". פרקים אלה עוסקים בנעשה בחוג המשפחה, בעולם החי והצומח, בגן הילדים ובבית־הספר "הקורים לנו ומספקים ברכינר", בחגים ובמועדים, בפורים וגם בביכורי ההומור. בפרקים עצמם שירים, סיפורים, חידות וכמובן כריזות.

רומנטיקה

לא השתנו?

תשוקות/ מאת ליליאן אפריקנו/ תרגמה מאנגלית יעל גמיורי/ אוריקם/ 295 ע'.

בעלה של קייט נטש אותה והיא לא נשברה. להיפך. עכשיו היא חופשייה לעשות הכל: להיות לסופרת של רבי־מכר, למצוא את אהוב חלומותיה, להגיע לעולם ההצלחה שבו מתגשמת כל תקווה – וגם למסקנות בוערצות כמו "נשים מנסות יותר – פעיזות יותר: אבל מבחינה רגשית הן לא השתנו כלל. הרגשות שלהן נצמן עוצרים בעת, כשהן מנסות לחיות חיים מלאים מחוץ למערכת האהבה שלהן". והן הלאה.

עגבים

העיתונאות הדוגמנית

העולם מלא נשים גרושות/ מאת ג'קי קולינס// תרגמה מאנגלית אתי תמרי / ספרי שוקן// 242 ע'.

מכנים אותה "הרולד רובינס מין נקבה", והפריגבצים רומה: בני חוג הסילון, כולם עם כלן וכלכל הזוהר, היוצא מן הכלל בעיר על הכלל, פה ושם סבים וגם קצת כמה שקרי שלא כדרכה. זו הפעם יש לנו בשני הקצוות עיתונאות נבגות והדוגמנית עירום המיודדות לסרטי פורנו "קשים". הן מתגלגלות ומגלגלות, וסופן שהן נפגשות במסגרת הקארייריות החדשות שאימצו להן תוך כדי עלילה.

هكذا من الأصل

هكذا من الأصل

הלוח הכללי ידיעות אחרונות הלוח הנפוץ ביותר דבר ראשון בבוקר

לחברה גדולה להלבשה
דרושה
פקידת יצוא
הכישורים הדרושים:
★ שליטה מלאה באנגלית כולל ניסוח עצמאי
★ הדפסה באנגלית ובעברית.
★ ידע במסמכי יצוא.
★ מקום העבודה – נתניה
לקביעת ראיון לפנות לאידה 03-661211

לחברת תיירות גדולה
דרושים
מנהלי/ות חשבונות
סוג 3
● עם ידע ונסיון בענף
● למשרה מלאה
להתקשר: 03-343535 – לאפרים

לחברה גדולה בת"א
דרוש/ה
סגן/ית מנהל/ת חשבונות
סוג ג'
לעבודה במשרה מלאה בהנהלת חשבונות ממוחשבת.
תנאים טובים למועמד/ת המתאים/ה
לקביעת ראיון נא לפנות לטלפון 03-625474.

הסבה מקצועית לבטוח חיים ואלמנטרי ולהשקעות פיננסיות
מיועד לבני 27–32
המוכנים ללמוד ולעבוד בתחומים אלה.
תנאים טובים למועמדים המתאימים
פנה בכתב יד לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2252 (מיקוד 31040)

למשרד לשמאות וקסלר בראשל"צ
דרוש
שמאי רכב
(בעל רשיון לשמאות רכב ממשרד התחבורה)
עם נסיון של 5 שנים לפחות.
סודיות מובטחת טל': 4–03-992123

דרוש
סופרוויזר לבטוח חיים
משכורת + אחוזים ורכב למועמד המתאים.
מבוקשות פניות מבעלי נסיון במכירות ובניהול סוכני מכירות בבטוח.
נא לפנות בבתב לת.ד. 4353 חיפה עבור מספר 2252 (מיקוד 31040) ולציין מספר טלפון.

למושב פצאל
בבקעת־הירדן
דרוש
מרכז משק
נסיון מוכח בעבודה מסוג זה.
מגורים במקום.
למתאים תנאים טובים
להתקשר לטלפון: 02-941130,
02-941185 ובשעות הערב 02-941121

עתיד טוב מנפאואר
למחלקה הטכנית ת"א
בן־יהודה 12,
א'-ה', 08.00-14.00
טל: 284128, 03-298877

דרושים
★ מלחימות/מחווטות
לעבודה על מעגלים מודפסים ומודולים של R.F. במשמרות ראשונה ושניה
נסיון מהצבא רצוי.
★ אלקטרונאי
בעל רקע במכניקה,
לעבודה של קיטלוג פריטים אלקטרוניים.
ידע באנגלית חובה.
העבודה באיזור פ"ת.
★ מבלטן פח
לעבודה באיזור פ"ת,
בעל נסיון של 10 שנים לפחות.
★ טכנאי מיזוג אויר
בעל נסיון של 5 שנים לפחות בתעשיה,
לעבודה בתקונים של מתקני קרור גדולים באיזור חולון.
★ מסגר/רתך
לעבודת צנרת.
בעל 5 שנות נסיון לפחות,
לעבודה באזור ת"א.
★ מבקר איכות מכני
נסיון בעבודה עם כלי מדידה כולל X,Y,Z, ידע באנגלית טכנית.
תנאים טובים מובטחים למתאימים – כולל כל התנאים הסוציאליים – כחוק.
פנו אל מנפאואר בהקדם – זה משתלם!
מנפאואר MANPOWER
החברה הגדולה בעולם לעבודה זמנית
ירושלים • תל־אביב • חיפה באר־שבע • רחובות

לבית אבות אקסלוסיבי
דרושים
אחיות מעשיות ומוסמכות פקידה וכוח עזר
03-778052/3

קיבוץ מצר
מחפש
רופא
עם מגורים במקום,
להתקשר 06-372723
ולבקש את סוניה או גליה.

דרושה
מנהלת חשבונות
+
מזכירות
למפעל תעשייתי
03-364322,
03-357105

דרוש
אינסטלטור
לעבודה קבועה בעל ניסיון ורשיון נהיגה
טל. 03-777870

דרוש
שליח
+ רשיון נהיגה
להלוקת סחורות.
רציני ואחראי
טל' 294592

עיריית תל־אביב־יפו
דרושים
מצילים
לעבודה עונתית בקייטנות העירוניות
כישורים:
• בעל תעודת הסמכה
• נסיון בעבודה
המעונינים יפנו ליגאל אייל, בנין עיריית ת"א, קומה 11, חדר 1154, טל 438267.
• תנאים טובים למתאימים

לחברה גדולה לשיווק
דרושים/דרושות
מקדמי/ות מכירות
• ת"א • ב"ש • חיפה • י"ם •
אם את ה עד גיל 28 בעלות כושר ביטוי, הופעה נאה, התמדה, תכונות לעבודת שטח, מקומך איתנו!
למתאימים מובטח:
• שכר חודשי קבוע
• תמריצי שכר מפתים
• מסע השתלמות לחו"ל למצליחים
• קורס בקידום מכירות
חיפה 04-525636 ת"א 03-814910
ירושלים 02-244279 ב"ש 057-74051

לחברת שיווק גדולה דרושים
• ת"א • ב"ש • י"ם • חיפה
ראשי צוות
לעבודה בקידום מכירות
הכישורים הנדרשים: • כושר ביטוי מעולה, ויכולת ביצוע גבוהה • כושר אירגון, ויכולת הפעלה מקדמי מכירות • רשיון נהיגה
למתאימים תינתן: • משכורת חודשית גבוהה • תמריצי שכר מפתים • אפשרויות קידום בחברה גדולה • מסע השתלמות בחו"ל למצליחים
חיפה 04-660575 ת"א 03-812193
ירושלים 02-240844 ב"ש 057-72839

אליהו
חברה לבטוח בע"מ
לסניפנו בירושלים
דרושים
* חתם/ת אלמנטרי.
* מזכירה כללית
* איש תביעות.
לפנות לגבי כוכי טל' 02-227262.

U-MAN®
עבור אחת מלקוחותינו
חברת פרסום ותיקה ומצליחה בת"א
דרוש/ה
מומחה/ית לשווק
ליעוץ שווקי, ייזום וניתוח מחקרי שוק, ניתוח מערכות שוק, תכנון אסטרטגי ויישום מעשי במסגרת הפרסום של לקוחות החברה.
התפקיד אחראי ומאתגר
הדרוש נסיון מוכח בשווק ובפרסום, יכולת מעולה בניתוח אנליטי, חוש מסחרי מפותח ויחסי אנוש מעולים.
אפשרויות קידום, אתגר ותנאים טובים מאוד למתאים/ה. נסיון בעבודה דומה במשרד פרסום – יתרון.
לפנות לריאיון בטל: 03-297741
או בכתב לת.ד. 6610 ת"א 61066
מספר משרה 866
סודיות תשמר בקפידה!

למפעל מתקדם באזור התעשיה ראשל"צ
דרושות
* מזכירה
* אשת שיווק
הכשורים: אינטליגנטיות, משכילות, אחראיות, בעלות יחסי אנוש טובים והופעה מרשימה (נסיון אינו הכרחי)
לקביעת ראיון התקשר 03-9616327,8

"לינרון"
קבוץ הסוללים
צעירים/ות בוגרי צבא
בואו לנסות משהו חדש!!
הצעה שאין לה מתחרים: חיים בקבוץ בתנאים של חבר משק (מגורים, תקציב וכלכלה במקום על חשבוננו) ובסיום שנת עבודה:
סכום כסף גבוה המהווה חסכון נקי אותו לא תקבלו בשום מקום אחר.
על המעונינים להיות בוגרי צבא מלא, יתקבלו לעבודה אחרי ראיון לתקופה של שנה לפחות.
נא לפנות טלפונית בימים שישי - שלישי 3.7-7.7 בשעות 16:00-10:00 לטל' 06-573004 06-573026

---

* מנהלי חשבונות עצמאיים מנוסים
למשרה מלאה באיזורים: פתח תקוה, רמת גן ותל אביב משרה מס' 3701
* מנהלי חשבונות סוג 2-3
מנוסים בהתאמות בנקים, ספקים ולקוחות לעבודה קבועה.
באיזורים: פתח תקוה, רמת גן ותל אביב משרה מס' 3702
* טכנאי/הנדסאי אלקטרוניקה
בעל נסיון במפעל בתחומי התעופה ואלקטרוניקה לעבודה במרכז הארץ. יכולת התבטאות בכתב בעברית הכרחית, רצוי גם באנגלית. הכשרה תינתן למתאימים משרה מס' 3703
* מעבדת תמלילים
אנגלית ו/או עברית, על מחשבי IBM-תכנת וורדמיל, או על דעת ג'נרל, רצוי נסיון בטלקס – לעבודה קבועה. משרה מס' 3704
* מזכירה
עברית, אנגלית בעלת ידע בהדפסה, לעבודה קבועה. משרה מס' 3705
להתקשר מיום א' 03-203423, 03-204711 בציון מס' משרה.
רוברט הלף ROBERT HALF
הגדולה והמובילה בעולם בהשמת אנשי כספים, מחשבים וכוח אדם

תדיראן
חטיבת הקשר
דרושים/ות
עובדות ייצור בתחום האלקטרוניקה:
מלחימות ומרכיבות
* עדיפות לבעלות ניסיון
* הכשרה – לחסרות ניסיון
* מקום העבודה – חולון
* תנאים סוציאליים
* תנאי עבודה וסביבה טובים, כולל ארוחות
* הסעות מאורגנות ע"י המפעל
נא לפנות לתדיראן / חטיבת הקשר, רח' השופטים 26, חולון. טלפון: 03-5574433 לפנות לאהבה, 03-5574304 לפנות לנחמה.
המשרות מיועדות לגברים ונשים

אוניברסיטת תל-אביב
דרושים/ות
1. פקידות כתבניות
למשרות מלאות או חלקיות
נסיון במעבד תמלילים בעברית.
אפשרות להשתלם במעבד תמלילים במהלך העבודה.
2. מטפל חיות בכיר
– בבית חיות/ביה"ס לרפואה
נסיון בעבודה עם בעלי חיים.
רצוי רקע חקלאי.
מועמדים מתבקשים לפנות טלפונית לטל' 420675 או 420345

יעל תכנה ומערכות
בית התוכנה העצמאי הגדול בישראל
דרוש/ה
מנתח מערכות ע"א
* בעל נסיון של שנה לפחות בניתוח מערכת
* הכרת COBOL/CICS מערכת הפעלה DOS/VSE
* בוגר קורס ניתוח מערכות
* נסיון מוכח במערכות לוגיסטיות
* נסיון מוכח בעבודה עם לקוחות
נא להתקשר לשחר מיום א' 03-5752374
רח' בן גוריון 22, גבעת שמואל 51905

אאמפא
למשרדינו בת"א
דרושות
1. כתבנית עברית
בעלת נסיון מוכח בעבודה על מעבד תמלילים – Wordmill
2. קלדנית
בעלת נסיון מעל שנה
שעות העבודה 8.00-14.00, כולל יום ו'
מועמדים מתאימים יפנו לגב' טובה בן דוב
דרך פתח תקוה 16 ת"א
בשעות 9.00-12.00 טל': 03-384444

תרופארם
לעבודה חלקית מלאה אתגר
דרושים:
סטודנטים
מגורים באזור מרכז, צפון וירושלים
לפנות בכתב, בצרוף קורות חיים אל:
"תרופארם" בע"מ, ת.ד. 2067
הרצליה 46120

לבית דפוס
צעיר ודינמי במרכז ת"א
דרושים מדפיסים
להמדה/גסטליט 1/8 ולדומיננט 1/4
תנאים טובים למתאימים. טל: 229108

אותנו הלינייק ואתה?
דרושים
למכירות מרכזיות ומערכות רב־קוויות
נציגי מכירות רציניים
• כושר ניהול מו"מ
• נסיון במכירות למוסדות, חברות ועסקים
• רכב חובה
• נסיון בענף התקשורת – יתרון
תנאים טובים למתאימים
לקביעת ראיון: טל. 223263, 03-5740333
אינטרפון
מערכות תקשורת בע"מ

שופר-סל
לסניפינו באזור המרכז וגוש דן דרושים/ות
* מנהלי מחלקות ירקות
* אחראיות צוות קופאיות
תנאי שכר טובים
– הכשרה תינתן במקום.
המעונינים מתבקשים לפנות אישית לבית שופרסל, רוטשילד 79 פ"ת לגיורא שריג, ביום ראשון 5.7.87 בין השעות: 9.00—11.00 (בקומת המרתף).
אוטובוסים: 49, 50, 51, 62, 66.

U-MAN®
אחת מלקוחותינו
חברה ארצית ותיקה ומבוססת
מחפשת לכל הארץ;
אשת מכירות
בעלת נסיון של 3 שנים לפחות, מרץ ויוזמה, לעבודה עצמאית, מענינת ודינמית הכוללת קיום קשר עם אדריכלים, קבלנים ויזמי פרויקטים גדולים. יכולת טובה בניהול מו"מ, יחסי אנוש מעולים, השכלה תיכונית לפחות ורכב – הכרחיים.
משכורת בסיסית + אחוזים והוצאות אחזקה מתאימה.
מגורים בגוש דן – יתרון.
ה.כנות לעבודה עם אתגר ועניין!
6 משרות פנויות לכל הארץ
לפנות לריאיון 03-297741, עבור משרה 862.
סודיות תשמר בקפידה.
המודעה מיועדת לנשים וגברים כאחד.

למשרד פרסום
עם סניפים בחיפה ובת"א. דרוש
מנהל
ניסיון, ידע ויוזמה הכרחיים
לתאום פגישה נא לפנות לטל. 03-299582, 294142/3

לחנות סכסטיל לבית בהרצליה
דרושים
1. מנהל/ת חנות בעל/ת נסיון
2. מוכרות
טלפון חנות 03-722457
בית 03-5321101

אוניברסיטת בר־אילן
מתכנת מדעי במחלקה לכימיה
מכרז מס' 12/87
תאור התפקיד:
• אחזקה ועדכון התוכנה במחלקה לכימיה
• תכנות מדעי וביצוע פרויקטי מחקר
• יעוץ והדרכה לחברי הסגל בנושא מחשבים
כשורים נדרשים:
• ידע נרחב בכימיה קוואנטית (רצוי לפחות תואר שני בכימיה או בפיזיקה)
• ידע בתכנות מדעי, במיוחד בשפת FORTRAN
• רצוי ידע הכרה של תוכנות לגרפיקה
נא לפנות בכתב בצרוף קורות חיים, תעודות, המלצות ומספר המכרז אל: מחלקת המנגנון, אוניברסיטת בר־אילן רמת גן, 52100

---

inteRent
רשת בינלאומית להשכרת רכב
מופעלת בישראל ע"י צ'מפיון רנט־א־קאר
חברה־בת ליבואני פולקסווגן אודי
דרושה
מזכירה
הכישורים הדרושים:
1. ידיעת עברית, אנגלית, וצרפתית, עם נסיון בהדפסה, כולל טלקס.
2. בעלת נסיון בניהול משרד.
נא לפנות לטל. 785111 למר גרובר.

אלבס
לאלבס אוריגינל מיזוג אויר לרכב דרושות:
דיילות שרות
לטיפול בלקוחותינו
על המועמדות להיות בעלות השכלה תיכונית הופעה נאה ותקשורת בין־אישית טובה, רשיון נהיגה ונסיון בנהיגה - חובה. העבודה בשתי משמרות.
נא לפנות לטלפון 03-691112.

איילון חברה לבטוח בע"מ
דרוש
מפקח רכישה
לאגף ביטוח חיים לאזור תל־אביב
להפעלת קבוצת סוכנים קיימת.
מועמדים בעלי נסיון מוכח בלבד יפנו לגדי קרן
טלפון.– 03-201654 פרט ליום ו'.

דרוש/ה
* סוכן/ת נסיעות
בעל/ת ותק, רצוי מומחה
* דרושים/ות בעלי לקוחות
לעבודה עצמאית בתנאים טובים.
טלפון 03-243271

הד כפול ומכופל
הלוח הכללי

דירות

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

באזורית מתחת דירת כ-ף 4 חדרים +חצר צמו-דה כניסה מיידית "רל-תא" 03-9362051 (26104) 03-9362155

[illegible]

חוק שוויון ההזדמנויות בעבודה התשמ"א 1981 [illegible]

בנוות שומרון דירות וי-לה 3, 4½ חדרים לחלקם חצר ולחלקם גג צמוד תנאי תשלום נוחים וסי-וע גדול במיוחד (10106) 03-245375

בגני-צהלה ובשיכון-דן וילה דו משפחתי בבניה 350 מ"ר קרקע "בית" וגן" 03-496755 (12681)

[illegible]

ת"א-יפו

דירות למכירה

[illegible]

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

עתה הזמן לקנות דירות 4 חדרים שהפיכתן לקו-טג מלאו בניסה לשו-תיים אנגלו-סכסון (23361) 03-286181

ברמות-צהלה, 4, שקטה מרווחת $140,000 אנ-גלו-סכסון 03-424310 (23351) 422190

בשיכון ל' דירות לאב-לוס מיידי 5 חדרים וחד לוי-אשכול 40 לפרטים חב' "אביב" (6886) 03-7512203

דירות למכירה 2-2½ חדרים

[illegible]

בני"ת, 4 ק"ך שמונה קו-מות, דו"ש +תוספת (6690) 03-7512454

בבני-ברק 2½ מסודרת ק"ב חזית, ע"י קרית הרצוג 03-798049 (22921)

בהוד השרון מנוהאוז מ-פואר ומיוחד! 250,000 דולר 052-456327 (20670) במשרד

[illegible]

דירות למכירה 3-3½ חדרים

[illegible]

חולון-בת-ים

דירות למכירה

[illegible]

דירות למכירה 4 חדרים ויותר

[illegible]

במגדל אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2, 3, 4 5"4 חדרים סטנדרט גבוה בצפון ה-עיר (6943) 03-245375

בצפון קוטג' 4 בבית מ-שותף כניסה נפרדת 5520750 ,447234 (16107)

"בלבדרוטשילד" (הבי-מה) דירות גג מפוארות נוף+ מעלית וחניה 03-449614 "ממון" (6696)

דירות למכירה 1-1½ חדרים

[illegible]

קבלנים מציעים

חברת אזורים מציעה בשכונת אזורים בנתניה דירות 3, 3½ חדרים לזכאי משרד- השיכון, ל-זוגות צעירים ומכירה חופשית לפרטים: (6621) 03-630442

ברמת-אביב ג' בבנין חדש דירות בנות 4 חד-רים כ-110 מ"ר איכלום מיידי 03-245375 (10038)

בצפון באזור בבניה די-רות בבנין מפואר- מע-לית וחניה 03-496755 (11985)

בפתח-תקוה דירות לאב-לוס מיידי 4 חדרים ברח' רוטשילד 18 - 20 לפרטים חב' "אביב" (6887) 03-7512203

במגדל אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2' 3' 4' 5' חדרים סטנדרט גבוה בצפון ה-עיר 03-245375 (28777)

במגדל אשדר ארלוזורוב פינת דרך-חיפה דירות פאר 2' 3' 4' 5' חדרים סטנדרט גבוה בצפון ה-עיר 03-245375 (28783)

באותיימים בתים בבנין חדש מצופה אבן דירות 3, 3½, 4, ד"4½ בסטנ-דרט גבוה תנאי תשלום נוחים 03-203341 (6604) 03-203341,

שרון

דירות למכירה

בהרצליה של "אחו-זים" הרצליה הצעירה שכונה יוקרתית חדשה, דירות 6 "5 חדרים מ-פוארות, פנטהאוזים מ-חירים מיוחדים לתקופה מוגבלת. לקבלת פרטים: 050-22214 משרד המ-כירות פתוח באתר בין השעות 14.00 - 10.00 המשך רח' רבי עקיבא הרצליה הצעירה (6636)

דירות למכירה 3-3½ חדרים

[illegible]

קבלני בנין עם ידע מק-צועי ומוניטין מעוניינים במשקיעים למטרת קני-ית דירות בגוש-דן (22620) 03-703097

דירות למכירה

באריאל דירות וילה 3, 4, חדרים לחלקן חצר ולחלקן גג צמוד תנאי תשלום נוחים וסיוע גדול במיוחד (10142) 03-245375

שיכון-דן קוטג' מפואר 250 בנוי+ גג ,447234 (16114) 5520750

באבן-יהודה קוטג' 6 חדרים +מרתף 230,000 דולר טל: 03-9241235 (16101)

למכירה ברמות-צהלה, ברחוב מבוא-גינר שות-פות במגרש (¼)+ תוכני-ות מאושרות לבנית קו-טג'ים. במבנה של 4 קוטג'ים. פרטים אצל החברה המבצעת: חיימן ש.י. בע"מ, 03-494051 ובשעות 03-786415 03-719730 המשרד (7175)

קוטג' מפואר 6 חד-רים 280,000 [illegible] בפתח-תקוה למסירה מ-יידית 03-903918, 03-9224384 (18522) 03-9234803

דירות בתים

[illegible]

בצהלה בקרית-כורש קוטג' [illegible] 250,000 דולר [illegible] בלבד 03-505408 (26318) 03-842344

שכונת "נווה-הדרים" ראשון-לציון קוטג'ים 5 חדרים, 170 מ"ר+ חצר 03-959556 "אלום" (26198) 03-203341

[illegible] (24539) 03-473[illegible]

[illegible] (23545) 03-425294

פנטהאוז מפואר במרכז הרצליה עם כל השיכל-[illegible] 052-540172 ובש-[illegible] (23399) 03-473666

קוטג' 6 חדרים חדש בג-[illegible] 052-540172 [illegible] 03-473666 (23380)

[illegible]

هكذا من الأصل

מכאן ومن الاصل

דיילות קוסמטיקה מנוסות לחברה גדולה (גיל 26–40) לת"א ומרכז (26563) 03-286111

למפעל בבני-ברק, בוגר ביה"ס מקצועי, אחרי צבא, בעל רקע טכני, לעבודה קבועה, בתנאים טובים. 03-735813 רק לא בשבת. (23689)

למפעל אקרשטיין בגאי של"צ, איש אחזקה מיומן (תושב האזור), ידע באחזקה שוטפת של מכונות כולל ידע בהידראוליקה, פנאומטיקה ומסגרות כללית, 03-9612329 (23681) 03-9612331

מלחימותו מלחימותו דרושות למפעל אלקטרוניקה להרכבת ולהלחמת מעגלים מודפסים תנאים טובים למתאימות 5 ימי עבודה (23659) 052-559615

לוצאים לפרישה מוקדמת בעלי ידע טכני ממדינה לכם משרה של מדריך מקצועי לפנות טלפונית 331394 (23827) 06-331097

מלחימות מנוסות להיווט והרכבת מעגלים מודפסים למפעל אלקטרוניקה בבני-ברק דרוש ניסיון קודם של שנתיים לפחות 5 ימי עבודה בשבוע. 03-784212 (23630)

מורה, סטודנט בחופשה. שכר גבוה!! (24 שעות) 03-624179 (23588)

עובדי/ות יצור למפעל תעשייתי מתקדם באזור התעשיה ראשל"צ, גיל אחרי צבא. לעבודה מעניינת עם אפשרויות קידום. 03-9616327-8 (23480)

עלד/ כספר לעבודה בקופאי במפעל. תעשיית הא.ב.א. 03-262487 (23868)

דרוש עובד מקצועי עם עוזר לכיסוף פנים הניאום טובים 03-825554 (24700)

לעיצוב ותכנון אפלקציות ואופנתיות דרושה מעצבת עם הכשרה מתאימה 03-830695 (24689)

טלפנית/ כתבנית לעבודה מיידית לפי שעות לצפון תל-אביב ומערין (רצוי עבודה בפיצול) "תוגבור" 03-282257-8 (24692)

ל"מוסקלה-פאם" תכשירי טיפוח ואיפור דרושות יועצות יופי בכל רחבי הארץ הכשרה תינתן למתאימות. המועמדות מוזמנות לטלפן למשרדי החברה בת"א 03-225812 238804 (24516)

דיילות קוסמטיקה מנוסות לחברה גדולה (גיל 26–40) לת"א ומרכז (26563) 03-286111

למפעל אקרשטיין ...

מלחימות/ מחווטות מנוסות ידע בקריאת שרטוט עדיפות ליוצאות במצ"א מגורים פ"ת, הרצליה, רמת-השרון תנאי העסקה מעולים "חבר" המחלקה הטכנית (26255) 03-221214

מכונאי אחזקה מנוסים נסיון מוכח מעל 3 שנים בתעשיה ידע בהידראוליקה פניאומטיקה לעבודה במפעל תעשייתי עבודה במשמרות (כולל שבת) ללוד "ב"ס" ב"ב. "חבר" המחלקה הטכנית (26251) 03-221214

בוגרי ביה"ס מקצועי לאחר שרות צבאי מלא עדיפות לבעלי נסיון בתחום פרופילים אלומיניום למפעל באזור ר"ג למתאימים ינתנו תנאים מעולים ושכר הולם "חבר" המחלקה הטכנית (26246) 03-221214

דרוש מקדם מכירות צעיר ודינמי לשיווק שרותי תקשורת שכר + אחוזים 03-245191 (26238)

גרפיקאית ביצועיסטית מנוסה לאחר שרות צבאי מלא עדיפות ליוצאות ת"א מודיעין. לעבודה מיידית במרכז המתאימות ינתן שכר הולם "חבר" המחלקה הטכנית (26242) 03-227109

ל"מירימוני" דרושה קופאית לחנות המפעל לתצי משרה 03-256216-7 (26237) לעמי

דרושות קופאיות עם נסיון לחנות מזון (26239) 03-772026

עלד/ בספר לעבודה בקופאי במפעל תעשייתי א.ב.א 03-282487 (26193)

לפרויקט חדש ומעניין במפעל תעופתי עובד מרץ עדיפות לבעל רקע בעיבוד שבבי 03-362641-2 (26125)

למפעל לשיפוץ מכלים השמלאים דרושים: חשמלאי רכב מלחימים/ות עובדי יצור 03-781240 (26122) 03-782906

ל-מטורולה תקשורת ישראל בע"מ דרוש מזכיר חוץ/ מקפס חום לעבודה בכל חלקי הארץ, כולל עבודה בשעות חריגות. לבעלי נסיון קודם עדיפות. תושב גוש-דן בלבד. להתקשר ל-אוהד או בני בשלטנים 03-388249 (26065) 03-388358

1500 ש"ח ומו להרשום משכורת קבועה לצעירים/ות "עידוים" הנגב 4 ותל-ברוכית (23695)

למכירה באזור בתעשיה חולון 210 מ"ר ק"ק + טלפון + גלריה + כח 886727 ,5051803 (4080)

מגרשים

בחולון במרכז השקט מגרש 515 מ"ר ל-5 קוטג'ים לבניה מיידית (24588) 03-496498

להשכרה מגרש 1678 מ"ר ליד הקניון בר"ג (23281) 03-763880

למכירה 5 דונם במש הגדול + 20 ברשפון (22674) 03-449249

משרדים

"גנרית-סבון" וויטי משרד מהיצג לצרכן, המבוה הגדול בארץ, מ' סילת-וולפסון 20 03-823325 03-825683 (6884)

בנין משרדים הצמוד לבורסת היהלומים שטח 120 מ"ר לפנות בימי א' ד' בשעות מ-8.30 עד 11.30 (25969) 03-7512193

דרוש משרד בשכ"ח 3 חדרים + טלפון. תנייה ינקון, באזור גרונברג/ שפר/ נחלת-בנימין. 03-5449292 למר גרמן (25865)

להשכרה מיידית, בשכון דן, 300, 600 מ"ר, בבנין משרדים מסודר. אנגלו-סכסון 03-286181 (24698)

להוזבת רשת חנויות למוצרי צריכה ורווחית דרושים מפעילים עצמאיים במרכזי הערים בכל הארץ. מינימום השקעה 40,000$ ת.ד. 5170 ת"א (8065)

מחסנים

אולמות

חנויות

במרכז המסחרי החדש בכפר-סבא חנויות להשכרה 052-442892 (23455) 052-912918

חנות 70 מ"ר בית-ברו שיבת ישראל למכירה/ השכרה 052-540172 03-473666 בשבת (23414)

מבני תעשיה

לחברה רציניות להשכרה מיידית במגדרתקוה, קרית-מטלון, בנין חדש מפואר 1050 מ"ר 3 קומות, קומה א' גובה 5.90 מטר + מרתף חניה + גג וחדר, מעלית, טלפונים וכח. לתעשיה נקיה. טלפונים: 03-478912, (26480) 03-9244501

להשכרה 450 מ"ר + קומת משרדים + גלריה + מחסן 2 דונם חצר 7.00 מ"ר 03-5564585 (24669) 14.00

למכירה באיזור תעשיה חולון מבנה 1000 מטר על מגרש 1800 מטר טלפון בעבודה ובבית 03-809315-6 (24601) 03-859659

הצעות עבודה

ל"א.ו.ת" 1. צעירים בעלי רקע טכני לעבודה בת"א ופ"ת 2. מעולים חרוצים לעבודה בחולון משמרות שכר גבוה (26608) 03-203052-3

ל"א.ו.ת" 1. לבורנט/ית תעשייתי מנוסה 2. עובד/ת בוגר 3. אחראי הדפסות מנוסה במעבדים היברידיים (26601) 03-203052-3

עובדי ולימדי מקצוע בתחום האלקטרוניקה שכר הולם בתקופת ההתמחות "א.ו.ת" (26570) 03-203052-3

ע.צ. בנין והשקעות בע"מ: למכירה בחולון מבנים החל מ-250 מ"ר ועד 7500 מ"ר בשלבי בניה ברחוב המרכבה והסדנא 03-5051803 (10860) 03-886727

בפתח-תקוה בסגולה בשכ"ח 200 מ"ר מבנה תעשיה + כח + טלפונים + חניה 03-9241235 (6095)

למפעל שנמצא בהרחבה ובהתפתחות דרוש משקיע / שותף (24499) 03-5517895

ביגוד, מוסך פתחות ורבע עובדוו תוור צבי עה המבנה 250 + חניה + משרדים, מיידית 03-363701 (24541)

עולה חדש משוין מעניין (באזור המרכז) בבי אב / קפה גדול (23153) 052-72682

עסקים

"מיכרוזים" ארציים ובינלאומיים לכל הענפים "מיכרוזים" 20 שנה בדרך-פ"ת 7 (25939) 03-612192

דירות למכירה

בנווה-דים ומלה דירות 3, 4 חדרים בבית חדש מרפסת צופה אבן תנאי תשלום נוחים מאוד וסיוע גדול (10089) 03-245375

בראשל"צ בקרית-ראשון בבנין חדש בן 4 קומות דירות 3 חדרים מרווחות סטנדרט גבוה ומעלית 2 דירות בקומה (10026) 03-245375

בשכונת "נווה-הדרים" בראשון-לציון בבנין חדש 4, 5 חדרים וכן מרפסות מפוארים "אל-דם" 03-959556 (26202) 03-203341

בראשל"צ, בנוה-אסותר דירות יוקרה 5 90,000 דולר, 5½ 100,000 דולר, 6 110,000 דולר משה ויגאל גינדי, הרצל 46, לבניה מיידית בתשלומים נוחים (20417)

בראשל"צ, בנוה-אסותר, 5 חדרים, ק"ת, 90,000 דולר, חדשה, (5988) 03-959577

דירות למכירה 1–2½ חדרים

דירות גג

דירות למכירה 2–2½ חדרים

דירות להשכרה

ביקוש דירות

דירות מרוהטות

דירות בשכירות

דירות בתי אבות

חדרים מרוהטים

בנוה-דים ומלה דירות 3, 4 חדרים בבית חדש מרפסת צופה אבן תנאי תשלום נוחים מאוד וסיוע גדול (10054) 03-245375

בני-ברק בקרית-הרצוג 3 ק"ג מרווחת + טלפון (23513) 03-725049

דירות למכירה 3–3½ חדרים

מיידין בבתים בבית וגן 3½ מטבח אמריקאי 4 ב.א ק.א 03-876267 (10914) 16.00

דירות למכירה 1–1½ חדרים

דרוש

דירות ובתים

דירות למכירה 4 חדרים ומעלה

בקרית-בן-גוריון בחולון בבית חדש מצופה אבן דירות 3 ו-3½ חדרים יחידות מסוגם באזור תנאי תשלום נוחים (6987) 03-245375

בבאותיומים בתים בבנין חדש מצופה אבן דירות 3-3½ ו-4 4½ סטנדרט גבוה ותנאי תשלום נוחים 03-245375 (6634) 03-203341

נהג רכב מקצועי לעבודה קבועה למתאים תנאים טובים! 210639 (23783)

למושב צבאל בבקעת הירדן דרוש מדריך חברתי. 02-941584 02-941830 02-941141 (23755)

דרוש ל"סופר אלקטרוניקה" סוכן מכירות לטבנאי למערכות סטריאו ולרדיו טייפים (23350) 381742

פועלים/ות לבריכית ספגלים והלחמת פלסטיק בשכר גבוה (23303) 03-811856

קופאים/ות לרשת שיווק לאזורים: ת"א, רמת-אביב, הרצליה (23284) 03-286111

מפעילי מכונות (בגזרת ביה"ס מקצועי) לחברה גדולה - (משמרות) (23299) 03-286111

מלחימות/ מחווטות WIRE-UP ... ידע בחיווט ומעגלים מודפסים ... שכר טובים "תיגבור" 03-289597 (23246)

"150 ש"ח ליום לצעירים/ות לר.ג.ב. דיזינגוף 117 ת"א (23205)

לאזור הרצליה מחסנאי/ פקיד טכני, נסיון בדו"חות מחשב, לעבודה מיידית תנאים טובים למתאים - "תיגבור" (22966) .03-297840

52 ש"ח לשעה! "ניו לוק" דקאנוטי 9 רמת-אביב ג' (22863)

דרושים בחורים לאחר צבא מיוחדים מובחרות ללימוד מקצוע עם אתגר בתחום הייצור. מקצוע עם עתיד ששכר גבוה בצדו 03-7510794 (22694)

מנהלי עבודה בעלי נסיון בעבודת פיתוח ושטח+ רכב. מגוש-דן (22560) 03-879576

את/ה צעיר/ה דינמי/ת תושב/ת פ"ת עבודה עם אתגר והרבה כסף התקשר/י 03-9344777 (22344)

מלחימות/ מחווטות לחברות אלקטרוניקה גדולה למשמרת ראשון. באזורים: חולון, בני-ברק ופ"ת (22268) 03-286111

פקידים/ות

לי"א.ו.ת"ב: 1. מעבדת תמלילים עברית/ אנגלית 2. קלדנית 3. כתבנית עברית אנגלית - כרשם גיוס והכתבות 4. מזכירה +הדפסה מגיל 35 למנוסות ולמתאימות תנאים טובים (26605) 03-203052-3

מזכירה ידע בהנהלת חשבונות נסיון בניהול משרד, דוברת צרפתית/ אנגלית לחצי משרה 03-453684 03-453127 (26437)

קלדנית מנוסה לעבודה מעניינת ואחראית בחברת ביטוח בת"א. שעות עבודה גמישות, 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למתאימה. דניאלה- 03-297741 משרה 795 (26417)

פקיד/ה יבוא מנוסה בדוקומנטציה ותמחיר, בעל/ת שליטה באנגלית, לעבודה קבועה במשרה מלאה, להתקשר ביום א' 03-203423 "רוברט-הלף". (23617)

מזכירה לחברה גדולה ברחובות הדפסה אנגלית. עברית. (23592) 03-286111

למשרד פרסום גדול ברמת-גן דרושה מרכזנית לעבודה על מרכזית הדס וכפקידת קבלה. אדיבות והופעה נאה הכרחיים. שעות העבודה ימים א' ה 19.00-14.00. ימי שישי (אחת לשבועיים) 8.00 - 13.00 לטלפן 03-250122 סודיות מובטחת (26075)

עיבוד תמלילים בתבנות מזכירות והנה"ח של מידן בבי"ס "שגיא" ברמת-גן 03-774931, 03-774212 (26003)

לחברת אהליאב בהרצליה דרושה קלדנית ל-5 שעות עבודה 052-556222 לשורה מיום א' (25971)

למשרד מכירות פקידה עם ידע בחשבונות +פקידה כתבנית לעבודה באזור התעשיה הרצליה למשרה מלאה 052-556222 לשורה מיום א' (25951)

כתבניות, עברית ו/או אנגלית לעבודה זמנית מיידית לפי שעות "תיגבור" 03-282257-8 (24659)

פקידות/ מזכירות (יוצאת צה"ל) לעבודה מיידית קבועה תנאים טובים "תיגבור" (24504) 03-282257-8

כתבניות אנגלית +סלקס לעבודה מיידית לתקופות ממושכות או קצרות "תיגבור" 03-282257 (23660)

כתבנית אנגלית עברית (מעבד תמלילים) לחברה גדולה בת"א. (23318) 03-286111

מזכירה בכירה (שפת אם אנגלית) לחברה גדולה בראשל"צ 03-286111 (23272)

מזכירה אחראית ומסודרת, האוהבת לעבוד עם אנשים, בחברה צעירה, דינמית ומצליחה בתל-אביב. נסיון לא הכרחי. לפנות ללהב- 03-630236 (23248)

מזכירה- עוזרת סמנכ"לית לחברה גדולה לשירותי נסיעות, בעלת מרץ, יוזמה, יכולת לעבודה עצמאית וכושר מעולה. ביחסי אנוש. ... 03-295694 משרה 611 (22781)

בחולון לחברה מסחרית דרושה מזכירה שליטה באנגלית (רמת שפת אם) עיברית, 3/4 משרה לתאום ראיון. 03-5562880 (22342)

מחשבים

קלדניות (מנוסות בלבד) לעבודה מיידית לפי שעות תנאים טובים למתאימות "תיגבור" (24505) 03-282257-8

תמלילניות (מנוסות בלבד) לעבודה זמנית מיידית לפי שעות תקופות ארוכות/ קצרות "תיגבור" .03-282257-8 (23634)

קלדנית מנוסה בהכנסת נתוני הנה"ח, רצוי נסיון ספציפי בתכנת השבשבת או תכנת מיכפל. להתקשר מיום א' 03-203423 "רוברט-הלף" (23583)

קלדנית מנוסה לחברה גדולה באזור ראשל"צ בת"ים (שכר טוב) (23301) 03-286111

תכנת R.P.G 38 3 מנוסה לחברה גדולה בת"א (23293) 03-286111

מורים וגננות

קיבוץ גת מחפש מורה למוסיקה לכיתות יסוד. פרטים אצל מרטין אחרי 17.00 כל יום (26317) 051-871312

לקיבוץ עין-זיון דרושה גננת לפנות למלכה (26067) 06-962176

עוזרות ומטפלות

למעונות ויצו דרושות: 1. מנהלת מטפלת (מישולב) ברמת-ישראל ת"א טלפון 03-255152 2. מטפלות בחולון-יצחק 03-259529 בשכונת-התקוה 03-390659 ב.רמת-אביב ג' 03-414825 בקרית-אונו 03-340851 בויצמן ת"א 03-264832 בהרצליה (5593) 052-557787

ל"קיפולים" שרותי משפחות בע"מ מטפלות מסורות לעבודה בשעות הפנאי 03-7512854 (25891)

טבחים - קונדיטורים

למטבח וחדר אוכל, טבחים, עוזרי טבחים, ועובדים כלליים 03-258936 03-263220 לעדינה (23736)

גזירה/תפירה

לסטודיו לאופנה תופרות ותדמיתניות מקצועיות (בבוקר) 03-284055 (בערב) 03-288845 (26386)

לאופנת "אליגה" דרושה תדמנית מנוסה תנאים טובים 03-658128 (26053)

דרושים תופרים/ות מקצועיים לזינגר. למתאימים שכר גבוה. (24572) 03-820969

תדמנית פיתוח למפעל מוביל בתחום האופנה באזור חולון. (23376) 03-286111

ל"קידום" תופרות מנוסות לעבודה קבועה 5 ימים ב- 1000 ש"ח (22848) 03-222874

לג'ק" דוד מעצב/ת דרושים/ות לבגד עור +תופרים/ות בעלי נסיון (22217) .03-7513350

ל"נוטקס" בני-ברק דרושה תופרות מקצועיות, 5 ימי עבודה בשבוע, כל התנאים. הסוציאלים הסעה מאורגנת מהבית 03-706158 ,706342 (8160)

הנהלת חשבונות

לי"א.ו.ת"ב: 1. מנהח"ש סוג 2 / 3 +עבודות מזכירות 2. מנהח"ש מנוסה ... 03-809052-3 (26610)

מנה"ש מנוסה בעבודה עם ספקים ולקוחות כולל גביית תשלומים. לתפקיד מעניין ואחראי בחברה גדולה ומצליחה לטקסטיל בבתים. סדר, דייקנות ויכולת לעבודה עצמאית הכרחיים. תנאים טובים ואפשרויות קידום למתאים/ה. דניאלה- 03-297741 משרה 768 (26105)

למשרד הנה"ש מצליח בת"א דרוש/ה מנה"ש עצמאי/ת בעל/ת 3 שנות נסיון במשרד הנה"ש יועץ מס רואה חשבון. התפקיד מעניין ואחראי. 5 ימי עבודה בשבוע ותנאים טובים למתאים/ה. דניאלה- 03-295694, משרה 923 (26096)

למוסד ציבורי בתל-אביב דרוש/ה מנהלת חשבונות במשנה מלאה בעלת סוג 2 או 3 בהנהלת חשבונות עם נסיון של 3 שנים לפנות לטל: (25983) 03-252372

לאיזור חולון מנה"ח עצמאי. מדופלם לעבודה מיידית (יום עבודה מלא) תנאים טובים למתאים ה "תיגבור" (24676) 03-282257-8

למשרדינו בחולון דרוש קופאי בעל נסיון (24690) למוני 803170

חשב שכר מנוסה עם יכולת עבודה על מסוף, ליום עבודה מלא עם נכונות לשעות נוספות, שכר גבוה ותנאים טובים למועמד המתאים. "מגדל אואר" בן-יהודה 12 ת"א, א'-ה' 14.00 ,08.00 03-298877 (24568)

לחברה שלשים מנהלי חשבונות סוג 2, 3 נסיון בתעשיה ומחשב (23792) 03-9230477-9

טכנאים הנדסאים

מבוקשת הנדסאית אדריכלות או בניה לתפקיד מזכירה למחלקה טכנית של חברה לבניה בת"א ת.ד 20204 ת"א (6924)

לחברה תעשייתית בענף הבטון דרוש הנדסאי בניין לאזור המרכז "עדיפות נסיון של שנתיים: (6499) 052-540429

מהנדס/ הנדסאי מקסטיל מנוסה לעבודה כמנהל ייצור למפעל מוביל בחולון/ ב"ב. (23309) 03-286111

מהנדס/ הנדסאי ייצור+ נסיון במדידות זמנים, שיפור שיטות עבודה. חקר זמנים ותפ"י לתקופה ממושכת תנאים טובים "תיגבור" (23233) 03-296846

הנדסאי/ע בנין לעבודות משרד בתכנון למספר חודשים תנאי שכר טובים "תיגבור" (22976) .03-296846

שרטוט וגרפיקה

לפנס פרסומאים גרפיקאית בקרוניות, נסיון מינימלי 3 שנים במשרדי פרסום ידועים 03-294239 03-202593 (23709)

להוצאה לאור דרושה גרפיקאי/ת ביצועיסט/ית לעבודה בהוצאה לאור בפרטים 260904 250945 (23407)

שרטט/ת אלקטרוניקה +נסיון 3 שנים לעבודה מיידית לפי שעות "תיגבור" .03-297840 (23049)

למשרד פרסום מעצבת ביצועיסטית נסיון מוכח מיום א 13:00 (22288) 03-292551

עובדי דפוס

חשמל ואלקטרוניקה

לי"א.ו.ת"ב: 1. חשמלאי מוסמך בתעשיה -באשדוד 2. חשמלאי מוסמך ועוזר חשמלאי בגוש-דן (26598) 03-203052-3

חשמלאי בעל חוש טכני טוב, מרץ ויוזמה לעבודת תיקון, אחזקה והרכבה אצל לקוחות החברה ובמפעל. רשיון נהיגה הכרחי. העבודה מגוונת ומעניינת מגורים באזור המרכז ודרומה תנאים טובים למתאים. לדניאלה 03-297741 משרה 815 (26293)

חשמלאים עוזרי חשמלאים לעבודה קבועה בחברה גדולה באזור פ"ת/ ר"ג. 03-286111 (23342)

חשמלאי מוסמך +עוזר נסיון בתעשיה/ בנין לעבודה מיידית תנאי שכר טובים "תיגבור" (23004) .03-296846

עובדי יהלומים

ספרים/ות

נגרים

נגר אחראי על צוות לנגרייה בינונית באזור חולון. נחוץ ידע בקריאת תוכניות עבודה. 5 ימי עבודה בשבוע, למשרה קבועה "תנאים טובים": 03-359293 03-309057 (6496)

נהגים

דרושים נהגים +רשיון מעל 15 טון 5 שנות נסיון: 052-540429 (6503)

דרושים מחלקי תוצרת. רשיון ג', נסיון הכרחי. תנאים טובים 08-467151 פרח או חנה (26618)

נהגים +רשיון ג' מעל 15 טון, ידע באינסטלציה. והתקני צנרת לתקופה ממושכת (הכשרה לבבאות) תנאי שכר טובים "תיגבור" .03-289597 (23066)

נהג מיכלית מנוסה לעבודה קבועה בת"א (22884) 03-286111

מחסנאים

לי"א.ו.ת" 1. מפ"ס מנוסה במחסן אלקטרוניקה 2. מחסנאי מנוסה להולון 03-203052-3 (26607)

דרושים מחסנאים ועוזרי מחסנאים רצוי עם רקע בענף העץ לעבודה באזור התעשיה הרצליה 052-556222 לשורה מיום א' (25962)

מחסנאי טכני לחברה גדולה לעבודה קבועה בחולון ת"א 03-286111 (23349)

ל"קידום" ... ונשים בענף העץ והמתכת+ עוזרי ייצור בשכר גבוה. 03-225545 (22832)

ברמת-גן, מזכרות יום בעלות נסיון בלבד, קה"ח"צ, בשעות 15:00 20:30 .03-721533 (24530)

צעירים זה להפצת להיט חדש מבית לבית רווחים טובים (26471) 03-787887

לחברה דינמית דרוש איש מכירות בנושא ציוד מדידה ממוחשב. הכישורים: ידע במחשבים, רקע טכני, אנגלית, רשיון נהיגה. נא לפנות בכתב לת.ד. 14063 תל-אביב (26383)

להפצת דלה שיווקית של חברת חוסם דרושים: מקדמי מכירות לסניפי החברה באזור המרכז. 503170 לדוד החל מיום (26249)

להברה הצינית בתחום המטבח המוסדי דרוש נציג מכירות עצמאי בעל רכב וניסיון קודם פניה בכתב לת.ד. 15152 ת"א 61151 (26235)

למפעל בהרצליה דרושים אנשי מכירות עם ביוק שכר +אחוזים לשיווק מוצרים למפעלים 052-556222 לשורה מיום א' (25956)

ל"מכרזי השבוע" נציג שאפתן ומרץ תנאים מצויינים: 03-623065 (25928)

לחברה ותיקה בתחום חומרי ניקוי וכימיקלים דרושים סוכנים עם נסיון לשיווק מוצרי החברה למוסדות מפעלים ומוסכים רצוי עם רכב פרטי 03-5514714 03-5516912 (24990)

למפעל למוצרי בשר דרושים: 1. מקדם מכירות. 2. סוכנים +רכב מסחרי בכל חלקי הארץ 3. סוכנויות מכירה אזוריות ,03-659169 03-664493 (23478)

דרוש/ה איש/ת מכירות לביורים ברזים ומוצרים משלימים, מכירה לקמעונים באזור גוש-דן 12 שנות לימוד, לאחר שירות צבאי, אמין ונאמן, כושר שיכנוע והופעה נאה. נכונות לעבודה קשה לשוחה ארוך. רצון להצלחה. לפנות בכתב עבור: איש מכירות, ת.ד. 18152 תל-אביב 61181 (23029)

ל"מכרזי השבוע" נציג שאפתן ומרץ תנאים מצויינים 03-623045 (22370)

איש שיווק בענף המצברים! אתה בעל נסיון? יש לך רכב? אתה אמין רציני ומוכר בענף? אתה רוצה להרוויח יותר אצלנו? אתה יכול! פנה לקביעת ראיון טל' 03-333360 (8111)

מפעילי ציוד מכני

להב' אדרי דרושות מפעילי שופל ל-950 ול-955 בעלי נסיון של 5 שנים לפחות עדיפות לגרים באזור ראשל"צ רחובות בין 8 - 16 08-223265 בערב 03-340895 (26090)

פועלים/ות

פועלים לביקורת סיב (בוגרי 11 12 שנות לימוד) למפעל בפ"ת (משמרות) 03-286111 (22260)

עובדי נקיון

לגוטקס דרושה עובדת ניקיון, כל התנאים הסוציאליים טל: 03-337725 (23829)

עובדי מתכת

לטל-יועד בע"מ מקבוצת הדירזן דרושים לעבודה בחולון: 1. מסגרים לבניית קונסטרוקציות 2. מסגרים מבנים. לפנות מיום א' - 03-9262365 03-9251554 לאבישי קלומן רח' הסובים 30, קרית-אריה פ"ת (26611)

פתח הקשייתי (עדיפות לעצמאי לשעבר) תנאים מצויינים למתאים (26184) 03-237817

هكذا من الأصل

מכוניות

לחברת שרותי מחקר שי־ מירה וביטחון בע"מ דרושים מאבטחים להדר־ רי מיון בבתי חולים באי־ זור המרכז, משמרות ערב ולילה 03-7513894 (23621)

עובדי ניקיון לבתי חולים... 03-380189, 03-381987 (24693)

לסופרסקיוריטי דרושים מאבטחים בשעות הע־ רב: 03-5460302, 03-451628 (23494)

דרוש ארגון מנעה (בעל נסיון לריתוך תעשייתי) למפעל בחולון (שכר גבוה) 03-286111 (23289)

אילת

אבירס 1984 יתחפה ש־ תורה יבוא אישי+ תוס־ פות 03-353097 (22689)

פנסיונרים

שרותי אחיות

כרסם/ קונבנציונלי· C.N.C+ נסיון 4 שנים ידע בקריאת שרטוט וד־ אי שכר טובים "תגבור" (23209) 03-296846

רתכי צנרת צילום 5 שי־ נים, לעבודה לפי שעות, שכר גבוה למתאימים +תנאים סוציאליים מלי־ אים הסעות +ארוחות. "תגבור" 03-297840 (23021)

אחות מוסמכת מאיזור ת"א׳ דרושה עבודה לי חודש אוגוסט בלבד (די־ ור וכלכלה במשק) רצוי רווקה שכר גבוה למתי־ אימה "תיגבור" (22466) 03-297840

שליחים

ל"קידום" מבקר אי־ כות נסיון בחלקים מעוצבים+ מפעיל כרסו־ מת C.N.C לעבודה קבועה כ"2000" 1800 ש"ח 03-225545 (22835)

ל"קידום" חרטים קונבנציונלים+ כרסמים קונבנציונלים מנוסים לעבודה קבועה ב־ "2000" 1800 ש"ח (22805) 03-222874

מסגר +רתך צנרת, אוטו־ גן, חשמל, לעבודה מיי־ דית רצוי ידע בקריאת שרטוט תנאי שכר טו־ בים הסעות +ארוחות "תיגבור" 03-289597 (22666)

דרוש לוחץ ברמה גבוהה למפעל מתפתח באזור ת"א, למתאים מאים מ־ יוהדים 03-5460125 לא בשבת (22314)

רשיון לטסה ומבוניות לי בית מסחר טכני בת"א (22917) 03-376184

חרש קונבנציונלי +נסיון 4 שנים בתעשיה +קרי־ את שרטוט תנאי שכר טובים "תיגבור" (22255) 03-297840

עובדי מוסך

מכונאי למוסך מורשה פורד, רגו, 5 ימי עבודה 03-810232 (26359) 03-830508

ירושלים

דירות

דירות בתניה 2-2½ חדרים

נתניה

בנה־פולג נתניה בבנין חדש מצפה אבן דירות מרווחות 3 ו־4 חדרים תנאי תשלום נוחים וקי־ וע גדול 03-245375 (7015)

מכונאי אחזקה ותיפעול בוגרי ביה"ס מקצועי+ נסיון 5־3 שנים לעבודה מיידית (משמרות) תנאי שכר טובים הסעות+ ארוחות "תגבור" (23221) 03-296846

מכונאי בנזין +דיזל לפר־ טיות/ משאיות +נסיון תנאי שכר טובים למת־ אימים "תיגבור" (23030) 03-296846

מכונאי אחזקה ותיפעול (בוגרי ביה"ס מקצועי) יוצאי ח"א חימוש, (לשלוש משמרות) תנאי שכר טובים הסעות +ארוחות "תיגבור" (22656) 03-289597

אשדוד

באר שבע ודרום

שומרים

שומרים לאזורים: רמת־ גן, חולון, בני־ברק לעבו־ דה במשמרות יום ולי־ לה. למתאימים תנאי שכר מעולים. לפנות לאי־ פוד־מגן, בן־יהודה 167 תל־אביב 03-226647 (23743)

אוטוביאנקי

אמריקאיות

315, 1983, גיר רגיל, 47,000 ק"מ, ראשונה, מטלי, מחידון, מזגן ותוספות. 03-482163 בית, 03-9242777 עבו־ דה (25898)

דודג' אריאס, 1983, 4 צילינדרים, ראשונה, 57,000 ק"מ +מזגן +שכלולים +מחידון. עבודה, 03-9242777 בית 03-402018 (25872)

315, 1983, מצויינת +תוספות, 03-246041 03-657792 לא בשבת. (23392)

בהזדמנות! אולדסמוביל קטלס סלון (4 דלתות) 1979 אוטומטית +מזגן חדשה! לחלוטין! (דולר) 10.800 (23064) 03-857621

בהזדמנות נדירה! ב.מ.וו 518 סוף 1979 אחרי אוברול פרטי חדשה לחי־ לוטין! (דולר) 8.700 (23044) 03-885744

בלייזר שברולט 1983, ארוך, דגם מיוחד, 8 (22595) 9640941

ביואיק דיגל 1983+ דיזל +1982 אולדסמוביל קטלס 1982+ קטלק סופרים 1979+ פורד פיירמונט 1980. 9640945 ,9640941 (22571)

ב.מ.וו.

ג'יפים

אאודי

אודי 80 ס.די 1985 שי־ ניה מצב מצוין 40,000 ק"מ פרטי אוטומטית +מזגן +נעילה חשמלית +אנטנה חשמלית +תוס־ פות משרד 5102099 בבית 441157 5102039 (24642)

אוסטין

אופל

אלפא רומיאו

דייהטסו

טנדרים

במחיר מיוחד! פיוריו 1982 +מזגן +מגבר בלם באחריות! 03-707812 מעין: 03-706241 (22631) 052-450793

הילמן

וולבו

לנציה

פריזמה 84 יד ראשונה יפהפיה דדיו קייפ (22105) 03-499194

מיני מינור

מסחריות

מיניבוס תיירותי מפואר מרצדס 1986 +אשראי עם אפשרות למקום עבודה 03-9220922 (6875)

טלבוט

הורייזן 1500 1980 אי־ טומט 114,000 +מערכת חדשה מחידון 13.00 מ־ 03-9326207 (23612)

מרצדס

280 ,אס.אי. 1980 מפוארת +230 אי. 1986+ 450 אס.אי.אל. 1978. 9640941, (22588) 9640945

סאאב

סובארו

1300 86 ראשונה +מזגן +עסט ק"מ 12,500 (24593) 03-5591323

סוזוקי

סוסיתא

סיאט

סיטרואן

היה תיק הזדמנות שווה בתעסוקה תשמ"א 1981
לפי חוק זה אסור לסרב לקבל אדם לעבודה כתוצאה מינו או מחמת היותו נשוי או הורה, אלא אם אופיו או מהותו של התפקיד מונעים קבלתו של בן אחד המינים לעבודה הנדונה. המעבידים צפויים לעונש על פי החוק.

פורד

פיאסטה 1985 ראשונה כחדשה 30,000 ק"מ מ־ חירון 03-268440 (24712)

סימקה–קרייזלר

פולקסווגן

גולף /5 1500 אוטומ' טית 1982 23,500 ק"מ (24522) 052-556349

דבל קבינה 1979 ראשו־ נה מעולה "13.000+ מע"מ 03-318634, לא בשבת (22206)

127 כחדשה הקודם וה־ כה 1983 03-796233 03-9226039 איציק (22022)

בידן

פיאט

כחדשה 504 ג'י.אר או־ טומטי 1980 צבע מקורי (23073) 03-9328201

ריטמו 75 סופר 1983 ראשונה מישלי +תוספות ש"ח 15.000 (23569) 03-321098

דן

אופנועים וקטנועים

בהזדמנות!! רנו 14 1982 ש"ח 9,200, מצי־ יונת 9327466 (23364)

5, טורבו 1987 +תוספות +רדיו טייפ 39,000 ש"ח 051-27364 (23186)

"יהושוע" חלפים משו־ משים, קניות רכב ל־ תיקון ולפרוק (25897) 03-370249

ביקוש רכב

חלפי רכב משומשים

רוצים לקנות

רהיטים

מקררים

וידאו טייפ

למכירה מכונת אופסט הי־ יידלברג SORM הצי גליון אחדי שיפוץ כללי בגרמניה 04-706659 04-672713-5 מיום א' (23794)

מערכות קול

מכונות כתיבה

חיות בית

משק דוד מודיעו מכי־ רה מיוחדת בשבת 4.7 גורי בלגי רועה גרמני סקפורצ'י–בולטריר מ־ רי זאב חמודים פנסיון ואילוף כלבים כביש רא־ שי צריפין רמלה (26232) 08-221543

טרקטורים

כלי נגינה

טלוויזיות

טיולים

בתי־כנסת

הלוואות

הלוואות לשכירים עד 2000 דולר ת"א 03-623278 03-622042 חיפה 03-623279 (6587) 04-535795

החזר אותה בקלות: הל־ וואות לשכירים ולעובדי מדינה בתנאים נוחים נא לפנות לאדם השקעות אבן–ספיר 1 פתח–תקוה (26217) 03-919181

הלוואה ללא ריבית!!! 1800– 9000 ש"ח 03-726526 03-725972 08-242959 08-222147 02-234845 04-665774 (23390)

לבעלי/ות הכנסה קבו־ עה הלוואות מהיום ל־ היום! 03-770326, (22965) 03-5740298.

חוגים

חקלאות

מוזגי אוויר

סירות

מכונות גלידה

מלגזות ושינוע

ריפוי והדיה

מנדל וורדים יקר, לחזות פיברגלס שקופים —אי־ דיאלי לחפיפה התחתונה עד גובה 1 מ' (במקום פוליאטילן) עודפי יצוא במחירי מציאה 4.8 ש"ח למ"ר 08-242413 (26459)

עוניין לקנות צינורות אלומיניום "3 "12 6 מטר (23471) 08-243321

באלישמע משק מסודר +בית גדול 150.000 דו־ לר 052-27408, (22623) 052-456072

מטבעות ומדליות

מכונות שטיפת כלים

מנעולים וכספות

תנורי אפיה

פוליש ונקיון

אסטרולוגיה

מחשבים

משרות רבות ב־C.P.S תוכנה/ חומרה/ מכירות לבעלי נסיון (23374) 03-5461586

ציוד משרדי

ציפוי אמבטיות

צילום

קיט ונופש

קוסמטיקה

אותיות דביקות

שונות

עתיקות

חברת מצא' ומרכז אר־ כיאולוגי (רוברט דויטש) מקבלים חומר ארכיאו־ לוגי ומטבעות עתיקים למכירה הפומבית המ־ יוחדת. רוברס, טלפון 03-826243 שעות מ' 11.00 ־15.00 ומ' 20.00 ־23.00 (23002)

בת זוג

בן זוג

הכרויות

חוגים

שוק הציוד

חיפה

מכוניות

דרושים במכתשים למפעלינו בבאר־שבע וברמת חובב

הנדסאים/ טכנאי חשמל חשמלאים

בעלי רשיון "חשמלאי מוסמך"
רצוי נסיון של שנה אחת לפחות בעבודה במפעל תעשייתי.
שליטה במערכות פיקוד (רצוי PLC)

מועמדים יפנו בכתב יד בצירוף קורות חיים ותאור נסיון קודם לאגף משאבי אנוש ת.ד. 60 באר שבע 84100
סודיות מובטחת

דרושים

לבית הספר בקבוץ אורים
דרושים/ות:
לשנה"ל תשמ"ח:
1. מורה לכתה א'.
2. מורה לכתה ח'.
טלפון:
057-920353 – בוקר
057-920475 – אחה"צ

هكذا من الأصل

שישי־אישי/אהוד מנור

ג'יימס ה־I

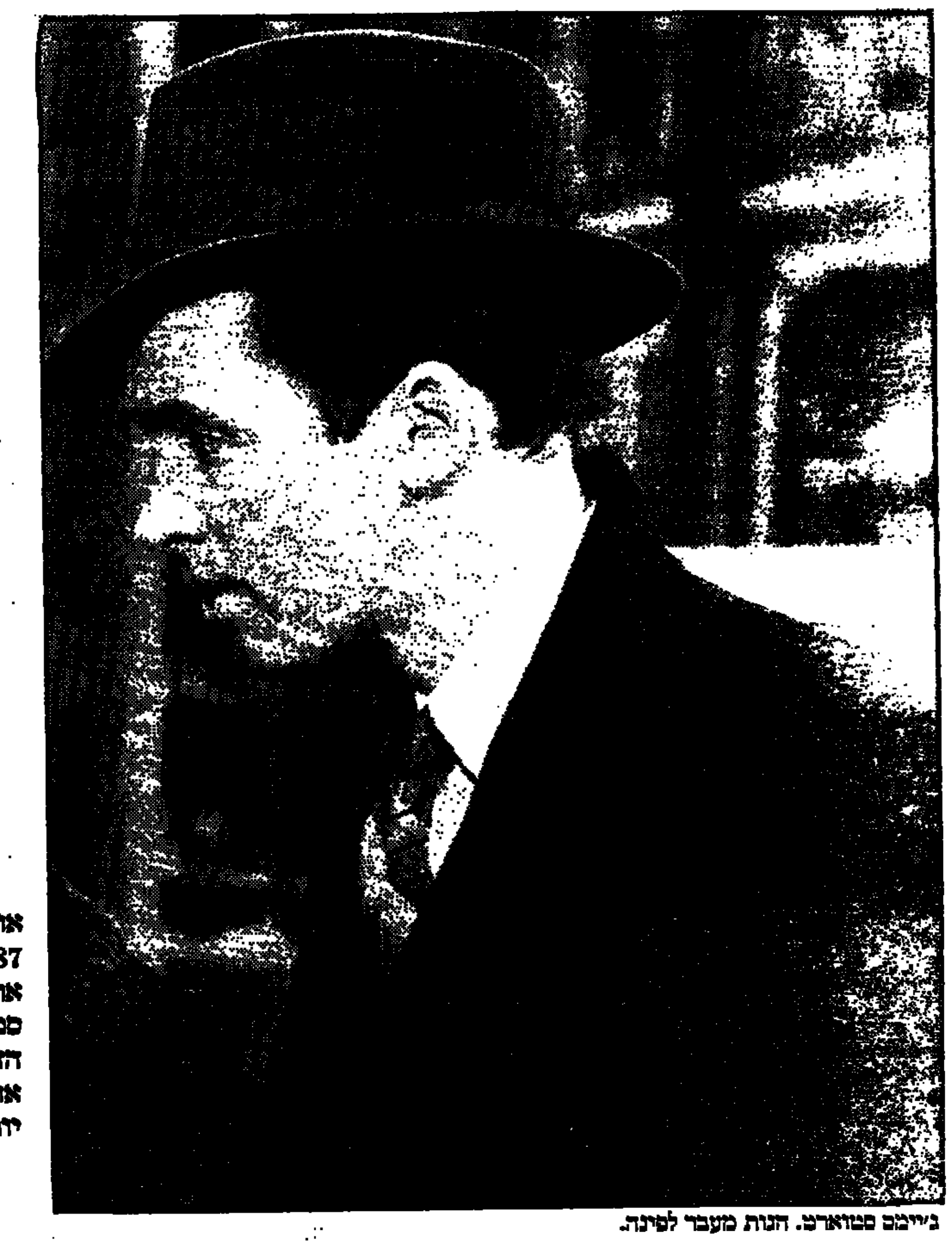
ג'יימס סטוארט. החנות מעבר לפינה.

אולי רק עכשיו, בשנת 1987, אפשר להעריך את הופעתו של סטוארט בסרט הישן הזה משנת 1940. אופרה אחרת, הרבה יותר משכנעת

כשאני צופה בסרטי הקולנוע של שנות השמונים, אני מתפעל שוב ושוב ממשחקם המצוין של רוב השחקנים (בסרטים אמריקניים יותר מאשר בסרטים אחרים).

דומה כי השחקנים האמריקניים – גם בעלי תפקידי המשנה – יודעים את הדרך להיראות ולהישמע טבעיים ומשכנעים ברוב המצבים האנושיים. התופעה הזו אינה חדשה בקולנוע האמריקני, אך במשך שנים רבות נחשבו שחקנים ש„אינם עושים דבר", כביכול, לשחקנים פחות טובים. מן השחקנים התיאטרליים יותר בעלי הג'סטות הגדולות והעינים המתגלגלות.

בכל פעם שנופלת לידי הזדמנות לצפות באחד מסרטיהם הישנים של הנרי פונדה, גרי קופר או ג'יימס סטוארט, אני מבין ממי למדו רוברט רדפורד ורוברט דה־נירו לשחק קולנוע.

בימים אלה, בקולנוע „תכלת" בתל אביב, ניתנת הזדמנות נוספת לצפות באחד מן הגדולים: ג'יימס סטוארט. הסרט „החנות מעבר לפינה" לא נחשב לסרטו הטוב ביותר של סטוארט, וגם לא לסרטו הטוב ביותר של הבמאי ארנסט לוביץ', אבל איזה תענוג.

אולי רק עכשיו, בשנת 1987, אפשר להעריך את הופעתו של סטוארט בסרט הישן הזה משנת 1940. סטוארט מוקף בשחקנים רבים (ביניהם ידועים, וכאלה שהיו פופולריים לפני עשרות שנים) אך המשחק שלו הוא כמו מאופרה אחרת, הרבה יותר משכנעת.

בין השנים 1937 ו־1940 הופיע סטוארט בשורה של סרטים נפלאים שביססו את הפופולאריות שלו בקהל, אך לא את מעמדו כשחקן בעיני המבקרים. מה שמוכיח כמובן, שהקהל רגיש יותר לזיופים מן המבקרים. סרטי 37'–40' של סטוארט היו „הרקיע השביעי" (1937), „הן לא תיקחהו עימך" (1938), „מר סמית הולך לוושינגטון" ו„דסטרי רוכב שנית" (שניהם ב־1938), „סיפור פילדלפיה" ו„החנות מעבר לפינה" (שניהם ב־1940).

בסרטים הללו עוצבה דמותו הקולנועית של סטוארט: קולו המגמגם הנשמע, לפעמים, כסדרה מהירה של גמיעות מים או דמעות; גופו הכחוש והגבוה; הילוכו המשונה ואופיו הנעים והמתוק על אף דבקותו בעקרונות.

ההכרה בכישרון המשחק שלו באה רק מאוחר יותר כאשר ניסה סטוארט, – במודע – לשנות את תדמיתו. המפנה התחולל בשנת 1947 כשג'יימס סטוארט היה בן 39, ולאחר שזכה להשגים מרשימים ב„חיל האוויר האמריקני במלחמת העולם השניה. בשירותו הצבאי טיפס מדרגת טוראי לדרגת קולונל, וכסיים קרבי אף קיבל עיטור מיוחד על 23 גיחות הפצצה שערך מעל גרמניה.

הקולונל המשוחרר טען שאין לו עניין להמשיך ולהופיע בתפקידי בחורים צעירים. הוא טען שנמאס לו לקרוא בביקורות על סרטיו את השורה „ג'יימס סטוארט עדיין שופע קסם נערי בכמויות קטלניות".

ב־1948 החל שיתוף הפעולה המוצלח שלו עם אלפרד היצ'קוק בסרט „חבל" ובמשך ב„ורטיגו", „החלון האחורי" ו„האיש שידע יותר מדי". אך הסרטים שהפכו את סטוארט לשחקן בעל שיעור קומה בעיני המבקרים היו המערבונים שבהם השתתף בין השנים 1950 ו־1955, ושאותם ביים אנטוני מאן (החל ב„וינצ'סטר – 73" וכלה ב„איש מלאראמי".)

בסרטים הללו הופיע כגבר בגיל העמידה, לבוש מעיל עור כבש מהופך, עטור זיפי זקן, ורוכב לבדו אל תוך נוף פראי לעבר עימות כלשהו – לפעמים עם הנבל שבעלילה ולפעמים עם דחפיו שלו.

גם ברמות הזאת נשאר לא מעט מסטוארט הישן. אנטוני מאן עשה שימוש נפלא בכישורי הקסם והשעשוע של סטוארט כדי להפוך את הצדדים הציניים של הדמות החדשה לנוחים יותר לעיכול, וכדי לרכך את הקצוות האלימים שלה.

ג'יימס סטוארט נולד בשנת 1908, בעיירה קטנה באינדיאנה שבה היה אביו בעל חנות לחומרי בניין. למד ארכיטקטורה באוניברסיטת פרינסטון, וכחובב תיאטרון היה חבר בקבוצת „שחקני האוניברסיטה". שם גם הכיר את הנרי פונדה, מי שהיה, במשך שנים רבות חברו הטוב.

למרות שבכותרות סרטיו הוא מופיע תמיד בשם ג'יימס סטוארט, המעריצים וגם המבקרים קראו וקוראים לו ג'ימי, אולי משום שתמיד הצליח לעמוד במבחן החלום האמריקאי. ג'יימס – ג'ימי אחר, מאוחר יותר, היה ג'יימס דין, מורד שהוא עדיין חלק מהחלום האמריקני, אך ג'יימס הראשון הוא סטוארט.

לפני שבועות אחדים אפשר היה לראות ב„סרט של יום שלישי" (סדרה של סרטי קולנוע מעולים המוקרנים בטלוויזיה החינוכית) את ג'יימס סטוארט בסרטו של פרנק קאפרה „חיים נפלאים" (1946), „רגע" לפני השינוי בתדמיתו של השחקן הנפלא הזה.

מי שראה את „חיים נפלאים" אינו זקוק להמלצה כדי למהר ולראות את הפנינה ש„החנות מעבר לפינה". שלא לדבר על ארנסט לוביץ'.

כתב חידה/

ארי סלונים

בפרוס עונת הבחינות התנהלה באחד ממוסדות החינוך השיחה הבאה בין המורה והתלמידים.

תלמידים: מה יהיה בבחינה?

מורה: מה זאת אומרת „מה יהיה"? מה שלמדנו במשך השנה.

תלמידים: מותר להביא ספרי עזר?

מורה: רק עפרון! רגע, רגע בה עפרון! אני לא רוצה לראות שום עפרון! רק עט. שמעתם? עט, עט!

תלמיד חכם: מותר להביא טפקס?

מורה: לא, לא, לא! אני נגד טיפקס. זה לוקח הרבה זמן, השימוש בו. הכי פשוט זה למחוק באיקסים. לא בעזרת קווים: באיקסים: קווים זה לא יפה. (מדגימה על הלוח איך מוחקים מלה ב־XXXX) אפשר להשתמש גם במדבקות.

תלמידים: מדבקות צה"ל? (מתפתח דיון מה זה מדבקות בכלל ומדבקות צה"ל בפרט)

תלמיד חכם: מותר להשתמש בטוש זוהר שקוף?

מורה: חס וחלילה! שלא תעיזו להכניס טוש כזה לכיתה. אם אתם לא תתחשבו בעיניים שלי, אני לא אתחשב בציונים שלכם! שום טוש. ראו הזהרתיכם! ראו הוזהרתם!

עד כאן כתב החידה. השאלה לפותרים: היכן התרחש המעשה?

יש להקיף בעיגול את התשובה הנכונה.

1. בבית הספר היסודי.
2. בחטיבת הביניים.
3. בבית הספר התיכון.
4. בישיבת „צל הרים אתה רואה".
5. באוניברסיטה.

נכון ניחשתם. באוניברסיטה. אני מסכים אתכם שזו היתה שאלה קלה מאוד. מיד אפשר להבחין ברמה האקדמית של השיחה, הן של הסטודנטים והן של המרצה. איש לא יכול לצפות לדיאלוג מורכב ושנון כל־כך בבית ספר תיכון למשל.

אקדמיה בטהרתה.

כאשר באים להעריך את התפתחות החינוך הגבוה בארץ, לא צריך מיד להיכנס ללחץ. צריך לזכור שלא הסטטיסטיקות בלבד משקפות את המצב. האיכות, רבותי, האיכות היתה תמיד הצד החזק שלנו.

לקראת בכורה/עמית דובקין

„גברתי הקטנה", הקול הגדול

סיפור חייה של אדית פיאף מושך אליו שוב את אבי קורן ודני ליטאי. אדית פיאף והגברים שבחייה עומדים במרכז המופע המוסיקלי החדש שיעלה בקרוב על הבמה. „האנקור", הפעם היא טובה פורת

אדית פיאף ממשיכה להלך קסם על בימותינו. יש בדמותה של מלכת השאנסון הצרפתי משהו אלמותי שמעסיק שוב ושוב את דמיונם של היוצרים.

לראשונה זה קרה אצלנו באמצע שנות השבעים, כשהצמד אבי קורן ודני ליטאי העלו את המופע „פרם, פרם" שהתחלק בין שתי נשים: סנדרה ג'ונסון ששרה את פיאף ויונה אליאן ששיחקה את חייה. שנים אחדות לאחר מכן הועלה שוב מחזה בשם „פיאף", כשהפעם כיכבה בו הצעירה חגית בדעמי.

עתה חזר שוב הצמד ליטאי את קורן. יחד עם המנהל המוסיקלי מירון מינסטר, ועומד להעלות בימים הקרובים מופע חדש על חיי הזמרת בשם „גברתי הקטנה". מאחרי ההפקה החדשה מסתתר סיפור אישי נוגע ללב: המפיק ז'אקו יעקב, שדחף את השניים למופע החדש, הכיר את פיאף כשהיה מנהל בימה באולם „אולימפיה" בפאריס בתחילת שנות השישים ואף סעד אותה בחודשים האחרונים לחייה.

במופע הנוכחי יש חידוש גדול לעומת קודמיו – הקהל יזכה לראות ולשמוע, הפעם, זמרת בעלת מראה וקול „פיאפיים" עד להדהים. לצידה יעמוד שחקן שיגלם את תפקידי הגברים בחייה של פיאף. השניים עדיין אלמונים כמעט לחלוטין, אבל לפי מה שנראה בחזרה שהתקיימה באולם „אוהל שם" בתל־אביב, האלמוניות היא רק מצב זמני. נא לרשום את השמות: טובה פורת שרה ומשחקת את פיאף; אשר סיוון מגלם את דמויותיהם של 16 (!!) גברים בחייה. הצבע השחור שולט על בימת „גברתי הקטנה", עליה עומדים פנסי רחוב ציוריים ו„ביסטרו" עם מרקיזה מצויירת כמו ברובע הלאטיני של פאריס. בצד ניצב לוח מודעות ועליו כרזות צבעוניות ברוח התקופה. במרכז הבימה פודיום ועליו חמשת הנגנים על כליהם: פסנתר חשמלי, סינטסייזר, גיטרה כובילה וגיטרה באס. ואיך אפשר בלי האקורדיאון הוותיק והטוב. בקדמת הבימה עומדת אשה קטנה בשיער קצוץ, שמלת בד פשוטה ואפורה, נעלי עקב שחורות, ושרה במלוא הגרון בכל פעם שהיא גומרת לשיר מגיחה לה מהצד, דמות גברית אחרת, אותה מגלם אשר סיוון הצעיר – דיאלוג בין השניים – והיא עוברת לשיר הבא ולתקופה הבאה בחיי הזמרת.

טובה פורת, בתרגום לעברית של אבי קורן, נשמעת כאילו היתה „שם". בפאריס שלפני שלושים־ארבעים שנה. שותפה למחזה, אשר סיוון, הוא נער בן עשרים ושתיים שנולד כמה שנים אחרי מותה של הזמרת. הוא יפה תואר ויחד נאיוויות נערית טובבה ועם השיער הסרוק אחורנית בסגנון הישן הוא מצליח להיות פארטנר הולם. כששניהם שרים את הדואט של פיאף ואהובה, הספר היווני הצעיר תיאו סאראפו, עובר אצלך רעד קל והדמיון נושא אותך עשרים וחמש שנים אחורנית...

אדית פיאף נולדה בפאריס ב־1915 כאדית גאסיון, בת להטוטן קרקס. אמה נפטרה מיד לאחר הולדתה ואביה מסר אותה לאפוטרופסות סבתה שהיתה ל„מאדאם" של בית זונות פאריסאי ידוע. פיאף עברה בצעירותה את כל מדורי הסבל האפשריים. היא סבלה חרפת רעב, עבדה כמלצרית וכשוטפת כלים ורצפות למחייתה. בתקופה מסוימת עבדה בזנות כדי לממן את ריפויה של בתה התינוקת ססיל. קרבנה לא הועיל – הבת נפטרה לאחר מכן. ב־1937 חל מפנה חשוב בחייה כשהכירה בעל מועדון לילה פאריסאי גדול בשם לואי לפלה.

לפלה הבחין בכשרון השירה שלה, טיפח אותה והעניק לה את חסותו. לפלה, שנרצח שנים אחדות לאחר מכן, הפך את אדית גאסיון ל„פיאף" – אנקור בצרפתית – זמרת מוכרת בפאריס של סוף שנות השלושים. בתקופת הכיבוש הגרמני בפאריס הסתתרה פיאף בבית־הבושת של סבתה, ולאחר המלחמה צעדה בצעדי ענק מעלה מעלה, ונעשתה לגדולה מכולן. הפזמון הראשון שנעשה ללהיט גדול היה „שלושת הפעמונים" בליווי הקומפאניון דה לה שאנסון, ולאחר מכן באו בזה אחר זה: „זו האהבה", „החיים בוורוד", „פרם, פרם", „בהמבורג", ועוד.

אחרי לפלה, שכאמור נרצח, היו לפיאף קשרים „חמים" עם הזמרים איב מונטאן ושארל אזנאבור, ועם המתאגרף מרסל סארדן שנהרג בתאונת מטוס. סארדן היה לדבריה אהבתה הגדולה ביותר. לאחר תאונה קשה בשנות החמישים, נעשתה פיאף מכורה לסמים. מצבה הדרדר והלך ותקופות ארוכות היתה רתוקה למיטתה, לעיתים ללא הכרה. בסוף שנות החמישים פרחה מחדש עם „מילורד" „כלום מכלום" ולהיטי ענק אחרים. אבל זו היתה כבר שירת הברבור שלה. ב־1962, שנה לפני פטירתה, כשהיתה בת 48, נישאה בנישואין שערורייתיים לתיאו סאראפו, ספר יווני צעיר ויפה תואר. כשפיאף נפטרה נכנס סאראפו לדיכאון, אושפז בבית־חולים ושנים אחדות אחר־כך מת בנסיבות לא ברורות בתאונת דרכים.

דני ליטאי, בימאי „גברתי הקטנה". „בשבילנו ההצגה הנוכחית, מהווה יצירה לגמרי שונה מ„פרם פרם", אומר „קח לדוגמה את סנדרה ג'ונסון ששרה את פיאף בהצגה הקודמת. היא שרה יוצא מן הכלל; אבל, וזה ההבדל הענק, היא שרה את עצמה. הבחירה בטובה פורת היתה מכוונת. רצינו מישהי שתראה כמו פיאף, תשיר כמוה וגם תעשה כמוה. טובה היא בדיוק מה שרצינו. ב„פרם, פרם' מילאו הנגנים המלווים פה ושם את תפקידי הגברים של פיאף, ובכל אופן, לא היה זה אחד המוקדים בהפקה. ב„גברתי הקטנה' לעומת זאת מרכיבים התפקידים של 16 הגברים בחייה של פיאף ציר חשוב ביותר לאורך ההצגה. מלבד הדיאלוגים עם הדמויות המוכרות, דוגמת לואי לפלה, איב מונטאן ותיאו סאראפו, הוספנו סצינות יוצאות דופן. בהצגה מתנהלת שיחה בין פיאף לאביה, הלוליין, „מסיה גאסיון", שאותו לא הכירה מעולם או פגישה בינה לבין לקוח הבא לקבל את הסדיה.

ישנו סיפור אחר, נוגע ללב, של צייר אמריקאי אלמוני בשם ג'ון דייוויס, שבא לבקרה יום יום כשאיבדה את הכרתה במהלך סיבוב ההופעות שלה באמריקה. דייוויס היה מביא לה בלונים צבעוניים. כשהתעוררה שאלה אותו „למה הבאת לי בלונים?' „קראתי שאמרת פעם שכל ילדותך חלמת לקבל בלון.' השיב דייוויס, ופיאף היתה אומרת אחר־כך שזו המתנה היקרה ביותר שקיבלה אי־פעם. ב„גברתי הקטנה' תרגמנו גם כמה שירים לא כל־כך ידועים של פיאף, כ„שיר המלצרית', המספר איך גילה אותה לואי לפלה ברחוב". טובה פורת חוזרת לארץ לאחר יותר מעשרים שנה בצרפת וסיבובי הופעות מסביב לעולם. היא מכניסה לתפקיד פיאף הרבה מן הסיפור האישי שלה. היא נולדה בפולין ערב השואה. אביה מת כשהיתה תינוקת. אחר־כך סבבו היא ואמה כפליטות בברית־המועצות ולאחר סיום המלחמה בגרמניה. „כנערה עברתי תקופות מאוד קשות. אינני רוצה לפרט, אבל הגענו עד פת לחם". אחר־כך, והיא עדיין נערה, עלו ארצה. היא הופיעה כסולנית בתזמורת „תיבת נוח" של רשות השידור, הקליטה מספר תקליטי ילדים. עזבה את הארץ באמצע שנות השישים ועשתה קריירה על בימות ה„אולימפיה", פאלה דה שאיו" ואולמות מפוארים אחרים בצרפת, אנגליה וארצות־הברית. „פיאף בשבילי זה חלום ישן. כשעשו את „פרם, פרם" איחרתי את המועד, והאכזבה שלי היתה עצומה. ז'אקו יעקב, שהכיר טוב כל־כך את אדית פיאף, הגיע לא מוזמן להצגה „זמרת הרחוב", שעשיתי לא מזמן באידיש. אחרי ההצגה הוא ניגש אלי וכשאמר לי שהוא רוצה שאהיה פיאף נכנסתי לשוק. כל החיים שלי עשיתי „דוקטוראט" עליה והמצאתי נקודות משותפות בלי סוף. וכעת, החלום מתגשם!"

פיאף. „אמנות רחוב. שם התחלתי"

היא קטנה ונשית. הוא גבוה עם פני ילד. אשר סיוון, שנה אחרי שחרורו מלהקת פיקוד צפון, עומד בפעם הראשונה מול הזרקורים, על הבימה האורחית והוא מתרגש. לפעמים הוא נראה נבוך, מהוסס משהו מול האשה בעלי עקב הקטנה ממנו ביותר מראש, ומבוגרת ממנו בשנות דור. אחר־כך זה מתחיל להתגלגל: הוא שר ומתנועע, רוקד סטפס, נוסע על חד־אופן ומקפיץ כדורים באוויר כלוליין מקצועי. עד לפני חודשים אחדים, היתה פיאף כמו כל שמות הגברים בהצגה זרים לעולמו. עכשיו הוא בעליים של כל השישה־עשר.

גאסיון: (אביה של פיאף) גם אני הייתי אמן

אדית: אקרובט...

גאסיון: ומי כמוך יודע שגם זו אמנות.

אדית: אמנות רחוב. שם התחלתי...

גאסיון: שנינו ליצנים. שנינו ליצנים שנלחמים על אהבת הקהל. שנינו ליצנים שאוהבים לשמוע „בראבו"!

פיאף מתחילה לשיר את שירה המפורסם „בראבו".

התרגום של אבי קורן הצליח להותיר בעינה את החיות האדירה של התמליל המקורי של השירים, כמו בשיר „אלי": „אלי, אלי אלי השאר מעט רחמים בשבילי / ימים של להבות ואש תקווה / ימים של אכזבות וחרוזות / אלי, אלי אלי / השאר מעט את אהובי עוד לידי / ימים של חיזכים מלב אל לב / ימים של אהבים ושל כאב / אלי, אלי אלי / השאר מעט עוד אהבה בם לי"...